

347.1104

ม ๒:๓๐

ร. ๖

การศึกษาปัญหาและความต้องการของครู เกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการการศึกษา
เพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขชนบทยากจน (กศ.พช.) ในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี

ปริญญาณีพนธ์

ของ

บุญเหลือ บุญผาฉา

17 พ.ย. 2532

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

พฤษภาคม 2531

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

169057

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำทวินิสิตและคณะกรรมการสอบไล่พิจารณาปริญญานิพนธ์
ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาามหาบัณฑิต
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการที่ปรึกษา

.....ประธาน
(ศ.วรรณี โสมประยูร)

.....กรรมการ
(รศ.ดร.ส.วาสนา ประवालพฤษ)

คณะกรรมการสอบ

.....ประธาน
(ศ.วรรณี โสมประยูร)

.....กรรมการ
(รศ.ดร.ส.วาสนา ประवालพฤษ)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ศ.ดร.เนาวรัตน์ วิไลธรรม)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษาามหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศ.ดร.สมพร บัวทอง)

วันที่...๒๒...เดือน...พฤศจิกายน...พ.ศ. ๒๕๖๑...

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาอย่างสูงยิ่งของท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์วรมณี โสมประยูร รองศาสตราจารย์ ดร.ส.วาสนา ประवालพฤษ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เนาวรัตน์ วิไลชนม์ ผู้วิจัยทราบซึ่งในความกรุณาขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบคุณอาจารย์เคโซ บุญยภักดิ์ อาจารย์รังสรรค์ ศีกรักษา อาจารย์สมพร คำนาง อาจารย์พิรพล ประกอบพาณิชย์ และอาจารย์ณรงค์ศักดิ์ เพชรนาดี ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

ขอขอบคุณหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ศึกษาพิเศษสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอทุกอำเภอ ในจังหวัดอุตรธานี ที่มีส่วนช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

ขอขอบคุณคณะครูและผู้บริหาร โรงเรียนในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้าน ในเขตชนบทยากจน ที่ช่วยตอบแบบสอบถามสำหรับการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณคุณอุไร บุปผามาลา ที่สนับสนุนกำลังทรัพย์และกำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมา คุณค่าอันพึงมีจากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณของบิดามารดา ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านที่ช่วยเหลือและสนับสนุนด้านการศึกษาแก่ผู้วิจัยตลอดมา

บุญเหลือ บุปผามาลา

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	5
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	5
คำนิยามศัพท์เฉพาะ	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
ความหมายของการพัฒนาชนบท	9
วัตถุประสงค์และหลักการในการพัฒนาชนบท	10
การพัฒนาชนบทในประเทศไทย	13
บทบาทของโรงเรียนประถมศึกษาในการพัฒนาชนบท	20
โรงเรียนชุมชน	26
โครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน	35
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	43
สมมติฐานการวิจัย	51
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	52
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	52
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	54
วิธีสร้างเครื่องมือ	55
การเก็บรวบรวมข้อมูล	57

บทที่	หน้า
การวิเคราะห์ข้อมูล	57
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	58
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	61
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	61
การวิเคราะห์ข้อมูล	61
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	116
ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า	116
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	116
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	116
การเก็บรวบรวมข้อมูล	117
การวิเคราะห์ข้อมูล	117
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	118
การอภิปรายผล	130
ข้อเสนอแนะ	147
บรรณานุกรม	148
ภาคผนวก	157
ประวัติย่อของผู้วิจัย	234

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามหน้าที่และขนาดของโรงเรียน	53
2	แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ทำการสัมภาษณ์	54
3	แสดงค่าคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัญหาของครูในการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี จำแนกเป็นรายคำ	63
4	แสดงค่าคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความต้องการของครู เกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี จำแนกเป็นรายคำ	65
5	เปรียบเทียบปัญหาในการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการพัฒนาคน ของครูที่มีหน้าที่ในการปฏิบัติงานต่างกัน และขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงานต่างกัน	67
6	เปรียบเทียบปัญหาในการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการพัฒนาคน จำแนกเป็นรายคู่ตามขนาดของโรงเรียน	69
7	เปรียบเทียบปัญหาในการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการอบรมและสัมมนาผู้นำชุมชน ของครูที่มีหน้าที่ในการปฏิบัติงานต่างกัน และขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงานต่างกัน	70

8	เปรียบเทียบปัญหาในการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนา หมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการ อบรมและสัมมนาผู้นำชุมชน จำแนกเป็นรายคู่ตามขนาดของ โรงเรียน	71
9	เปรียบเทียบปัญหาในการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนา หมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการ ปรับปรุงบริเวณและสถานที่ของโรงเรียน ของครูที่มีหน้าที่ในการ ปฏิบัติงานต่างกันและขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงานต่างกัน	72
10	เปรียบเทียบปัญหาในการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนา หมู่บ้านในเขตชนบทยากจนในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการ ปรับปรุงบริเวณและสถานที่ของโรงเรียน จำแนกเป็นรายคู่ ตามขนาดของโรงเรียน	73
11	เปรียบเทียบปัญหาในการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนา หมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการ บริหารการใช้ทรัพยากร ของครูที่มีหน้าที่ในการปฏิบัติงาน ต่างกัน และขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงานต่างกัน	74
12	เปรียบเทียบปัญหาในการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนา หมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการปรับปรุง ปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอน ของครูที่มีหน้าที่ในการ ปฏิบัติงานต่างกันและขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงานต่างกัน	75
13	เปรียบเทียบปัญหาในการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนา หมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการ ปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอน จำแนกเป็นรายคู่ ตาม ขนาดของโรงเรียน	76

14	เปรียบเทียบปัญหาในการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา คำนการ จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ของครูที่มีหน้าที่ในการปฏิบัติงานต่างกันและขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงานต่างกัน	77
15	เปรียบเทียบปัญหาในการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา คำนการ จัดศูนย์บริการข่าวสาร ของครูที่มีหน้าที่ในการปฏิบัติงานต่างกัน และขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงานต่างกัน	78
16	เปรียบเทียบปัญหาในการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา คำนการ จัดศูนย์บริการข่าวสารจำแนกเป็นรายคู่ ตามขนาดของโรงเรียน	79
17	เปรียบเทียบปัญหาในการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา คำนการ ให้บริการชุมชนค้ำกัก้า นันทนาการ ศิลปวัฒนธรรม และ ชมชมธรรมเนียมประเพณีในท้องถิ่น ของครูที่มีหน้าที่ในการปฏิบัติงานต่างกันและขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงานต่างกัน	80
18	เปรียบเทียบปัญหาในการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจนในโรงเรียนประถมศึกษา คำนการ ให้บริการชุมชนค้ำกัก้า นันทนาการ ศิลปวัฒนธรรม และ ชมชมธรรมเนียมประเพณีในท้องถิ่น จำแนกเป็นรายคู่ ความขนาดของโรงเรียน	81

- 19 เปรียบเทียบปัญหาในการดำเนินงาน โครงการการศึกษาเพื่อพัฒนา
หมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา คำนการ
ประสานงานและให้บริการกับหน่วยงานต่าง ๆ ของครูที่มีหน้าที่
ในการปฏิบัติงานต่างกันและขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงานต่างกัน 82
- 20 เปรียบเทียบปัญหาในการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนา
หมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา คำนการ
ประสานงานและให้บริการกับหน่วยงานต่าง ๆ จำแนกเป็นรายคู่
ตามขนาดของโรงเรียน 83
- 21 เปรียบเทียบปัญหาในการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนา
หมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา คำนการ
ประเมินผลการดำเนินงานของครูที่มีหน้าที่ในการปฏิบัติงาน
ต่างกันและขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงานต่างกัน 84
- 22 เปรียบเทียบปัญหาในการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนา
หมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา คำนการ
ประเมินผลการดำเนินงาน จำแนกเป็นรายคู่ ตามขนาดของ
โรงเรียน 85
- 23 เปรียบเทียบปัญหาในการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนา
หมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา คำนการ
สัมภาษณ์ประเมินผล ของครูที่มีหน้าที่ในการปฏิบัติงานต่างกัน
และขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงานต่างกัน 86
- 24 เปรียบเทียบปัญหาในการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนา
หมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา คำนการ
สัมภาษณ์ประเมินผล จำแนกเป็นรายคู่ ตามขนาดของโรงเรียน 87

25	เปรียบเทียบปัญหาในการดำเนินงาน โครงการการศึกษาเพื่อพัฒนา หมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา คำนการ นำผลการสัมมนาไปปรับปรุงการดำเนินงานของครูที่มีหน้าที่ ในการปฏิบัติงานต่างกันและขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน ต่างกัน	88
26	เปรียบเทียบปัญหาในการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนา หมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา คำนการ นำผลการสัมมนาไปปรับปรุงการดำเนินงานจำแนกเป็นรายคู่ ตามขนาดของโรงเรียน	89
27	เปรียบเทียบปัญหาในการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนา หมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา รวมทุกค้ำ ของครูที่มีหน้าที่ในการปฏิบัติงานต่างกัน และขนาดของโรงเรียน ที่ปฏิบัติงานต่างกัน	90
28	เปรียบเทียบปัญหาในการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนา หมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา รวมทุกค้ำ จำแนกเป็นรายคู่ ตามขนาดของโรงเรียน	91
29	เปรียบเทียบความต้องการ เกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการการศึกษา เพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจนในโรงเรียนประถมศึกษา คำน การสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการพัฒนาคน ของครูที่มีหน้าที่ในการปฏิบัติงานต่างกัน และขนาดโรงเรียน ที่ปฏิบัติงานต่างกัน	92

- 30 เปรียบเทียบความต้องการ เกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการการศึกษา
เพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการ
อบรมและสัมมนาผู้นำชุมชนของครูที่มีหน้าที่ในการปฏิบัติงานต่างกัน
และขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงานต่างกัน 94
- 31 เปรียบเทียบความต้องการ เกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการการศึกษา
เพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้าน
การปรับปรุงบริเวณและสถานที่ของโรงเรียน ของครูที่มีหน้าที่ในการ
ปฏิบัติงานต่างกัน และขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงานต่างกัน 95
- 32 เปรียบเทียบความต้องการ เกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการการศึกษา
เพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้าน
การบริหารการใช้ทรัพยากรของครู ที่มีหน้าที่ในการปฏิบัติงานต่างกัน
และขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงานต่างกัน 96
- 33 เปรียบเทียบความต้องการ เกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการการศึกษา
เพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้าน
การปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอน ของครูที่มีหน้าที่ในการ
ปฏิบัติงานต่างกัน และขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงานต่างกัน 97
- 34 เปรียบเทียบความต้องการของครู เกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการการศึกษา
เพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้าน
การปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอน จำแนกเป็นรายคู่ตามหน้าที่
ในการปฏิบัติงาน และขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน 98
- 35 เปรียบเทียบความต้องการ เกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการการศึกษา
เพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้าน
การจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของครูที่มีหน้าที่ในการปฏิบัติงาน
ต่างกันและขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงานต่างกัน 100

- 36 เปรียบเทียบความต้องการเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการการศึกษา
เพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้าน
การจัดศูนย์บริการข่าวสารของครูที่มีหน้าที่ในการปฏิบัติงานต่างกันและ
ขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงานต่างกัน 101
- 37 เปรียบเทียบความต้องการของครูเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการ
การศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา
ด้านการจัดศูนย์บริการข่าวสาร จำแนกเป็นรายคู่ ตามขนาดของ
โรงเรียน 102
- 38 เปรียบเทียบความต้องการเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการการศึกษา
เพื่อพัฒนาหมู่บ้าน ในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา
ด้านการให้บริการชุมชนด้านกีฬา นันทนาการ ศิลปวัฒนธรรม และ
ชมรมวัยมประเพณีในท้องถิ่น ของครูที่มีหน้าที่ในการปฏิบัติงาน
ต่างกัน และขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงานต่างกัน 103
- 39 เปรียบเทียบความต้องการของครูเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการ
การศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา
ด้านการให้บริการชุมชนด้านกีฬา นันทนาการ ศิลปวัฒนธรรมและ
ชมรมวัยมประเพณีในท้องถิ่น จำแนกเป็นรายคู่ ตามขนาดของ
โรงเรียน 104
- 40 เปรียบเทียบความต้องการเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการการศึกษา
เพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้าน
การประสานงานและให้บริการกับหน่วยงานต่าง ๆ ของครูที่มีหน้าที่
ในการปฏิบัติงานต่างกันและขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงานต่างกัน ... 105

41	เปรียบเทียบความต้องการ เกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการการศึกษา เพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้าน การประเมินผลการดำเนินงานของครูที่มีหน้าที่ในการปฏิบัติงานต่างกัน และขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงานต่างกัน	106
42	เปรียบเทียบความต้องการ เกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการการศึกษา เพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้าน การสัมมนาประเมินผล ของครูที่มีหน้าที่ในการปฏิบัติงานต่างกัน และขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงานต่างกัน	107
43	เปรียบเทียบความต้องการ เกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการการศึกษา เพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้าน การนำผลการสัมมนาไปปรับปรุง การดำเนินงานของครูที่มีหน้าที่ ในการปฏิบัติงานต่างกัน และขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงานต่างกัน	108
44	เปรียบเทียบความต้องการ เกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการการศึกษา เพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา รวมทุกด้าน ของครูที่มีหน้าที่ในการปฏิบัติงานต่างกันและขนาดของ โรงเรียนที่ปฏิบัติงานต่างกัน	109

ภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 โครงสร้างการจัดระบบบริหารการพัฒนาชนบท.....	16
2 แผนภูมิแสดงการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการการศึกษา เพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน.....	40

บทที่ ๑

บทนำ

ภูมิหลัง

การพัฒนาประเทศจะบรรลุเป้าหมายอย่างแท้จริงได้นั้น จำเป็นจะต้องพัฒนาชนบทควบคู่ไปด้วย เพราะประชาชนในประเทศไทยประมาณ 80% อาศัยอยู่ในชนบท ดังนั้นการพัฒนาชนบทจึงเป็นงานที่สำคัญยิ่งประการหนึ่งของการพัฒนาประเทศ ทั้งนี้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ได้ทรงมีพระราชดำรัสเกี่ยวกับการพัฒนาชนบทไว้ว่า "การพัฒนาชนบทเป็นงานที่สำคัญ เป็นงานที่ยาก เป็นงานที่ต้องทำให้ได้ด้วยความสามารถ ความฉลาด คือทั้งเฉลียวฉลาด และทำด้วยความบริสุทธิ์ใจ" (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2527 : 7) ซึ่งรัฐบาลทุกยุคก็ให้ความสำคัญ ความสนใจ และส่งเสริมการพัฒนาชนบทตลอดมา แต่ผลการพัฒนาประเทศที่ผ่านมา ก็ปรากฏให้เห็นชัดว่าการขยายตัวทางเศรษฐกิจนั้น ไม่สม่ำเสมอทุกพื้นที่ เกิดปัญหาความเหลื่อมล้ำในฐานรายได้ระหว่างภาคและเขตชนบทกับเขตเมือง และพบว่า ชาวชนบทซึ่งเป็นประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ ยังประสบปัญหาความยากจนและความล้าหลัง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ม.ป.ป. : 357 - 358) ยิ่งไปกว่านั้นผลการพัฒนาประเทศที่ผ่านมา ทำให้ทราบว่าประชาชนในชนบท ยังประสบปัญหาที่สำคัญอีก 3 ประการ คือ ความขาดแคลน โรคภัยไข้เจ็บ และความไม่รู้ในเรื่องต่าง ๆ ถูกเอารัดเอาเปรียบจากผู้มีความรู้มาก และพ่อค้าคนกลาง ทั้งนี้เพราะชาวชนบทยังขาดความรู้เพื่อปรับปรุงความเป็นอยู่ และขาดความรู้เรื่องสำคัญ ๆ ในการประกอบอาชีพ เช่น การปรับปรุงและบำรุงดิน

จากสภาพดังกล่าว รัฐบาลในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (2525 - 2529) จึงได้กำหนดแนวทางในการพัฒนาชนบทแนวใหม่ขึ้น ซึ่งแตกต่างไปจากแนวทางในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติแนวเดิม คือ ไม่ได้มองผลผลิตและรายได้ของประเทศเป็นหลัก หากแต่มุ่งให้ความสำคัญแก่ตัวคนเป็นหลัก โดยเน้นประชาชนยากจน

ในพื้นที่ที่ยังไม่ได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาประเทศ ให้ได้รับความช่วยเหลือจนสามารถช่วยเหลือตนเองและสังคมได้อย่างแท้จริง เป็นเป้าหมายสำคัญที่สุด (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ม.ป.ป. : 341 - 342) ซึ่งในการนี้รัฐบาลได้กำหนดพื้นที่ชนบทออกเป็น 2 ส่วน คือ พื้นที่ชนบทยากจนกับพื้นที่ชนบททั่วไป โดยให้พื้นที่ชนบทยากจนเป็นพื้นที่เป้าหมาย ที่จะต้องดำเนินการพัฒนาโดยเร่งด่วน และพัฒนาคนที่อาศัยอยู่ในชนบทเป็นอันดับแรก

ในปี 2525 การพัฒนาคนในชนบทนั้น รัฐบาลได้มอบหมายให้กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีหน้าที่ในการพัฒนาคนโดยตรง ดำเนินการพัฒนาคนในชนบท ทั้งในและนอกระบบโรงเรียน ให้มีคุณภาพในด้านต่าง ๆ คือ ให้มีความรู้พื้นฐานในการประกอบอาชีพ ให้เข้าใจในสิทธิและหน้าที่ของพลเมืองที่มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องสุขภาพอนามัย ตลอดจนให้มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการพัฒนาชนบท (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2527 : 19) กระทรวงศึกษาธิการจึงกำหนดให้กรมต่าง ๆ ในสังกัดจัดทำแผนงานหรือโครงการ เพื่อพัฒนาคนในชนบทของพื้นที่เป้าหมายในการปฏิบัติ เช่น โครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือในเขตชนบทยากจน โครงการส่งเสริมบทบาทผู้นำท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาชนบทยากจน โครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน และโครงการอื่น ๆ

สำหรับโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน เป็นโครงการหนึ่งของกระทรวงศึกษาธิการ ที่มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ดำเนินการเพื่อให้โรงเรียนประถมศึกษาในสังกัด เป็นศูนย์กลางในการพัฒนาคนในชนบท ให้พึ่งตนเองได้ ซึ่งโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจนนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้โรงเรียนประถมศึกษาในโครงการสามารถปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอน ให้นักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาตนเองและสังคมได้ ส่งเสริมให้ครูและผู้นำส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคน ได้มีการสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น ให้รู้จักคัดเลือกและพัฒนาผู้นำท้องถิ่น ให้การศึกษาแก่ประชาชนทั้งในและนอกระบบโรงเรียน ให้ความรู้ในด้านอาชีพที่เหมาะสม และปรับปรุง

โรงเรียนให้เป็นแหล่งเผยแพร่ข่าวสารแก่ชุมชน ตลอดจนเป็นศูนย์วิชาการ กีฬา นันทนาการ ศิลปวัฒนธรรมและประเพณีในท้องถิ่น (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2527 : 26) ซึ่งโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ได้ดำเนินการมาแล้วในพื้นที่เป้าหมายหรือพื้นที่ยากจน ตั้งแต่เมื่อ 2526 - 2529 เป็นเวลา 4 ปี ในพื้นที่ 38 จังหวัด จำนวนโรงเรียนในโครงการรวม 1,200 โรงเรียน และโรงเรียนอาสาสมัครที่เข้าร่วมปฏิบัติตามโครงการอีกด้วย จำนวน 978 โรงเรียนทั้งนี้โดยได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณจากคณะกรรมการพัฒนาชนบทแห่งชาติ (กชช.) ในปี 2526 จำนวน 36 ล้านบาท ปี 2527 จำนวน 24 ล้านบาท ปี 2528 จำนวน 20 ล้านบาท ปี 2529 จำนวน 20 ล้านบาท (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2529 : 3)

ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (2530 - 2534) สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการได้ขยายการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจนออกไปอีก โดยจะขยายการดำเนินงานออกไปให้ครบ 72 จังหวัด ซึ่งแต่ละจังหวัดจะขยายการดำเนินงานออกไปทุกปี จนเต็มพื้นที่ทุกโรงเรียนในชนบท ในปีงบประมาณ 2534 (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2529 : 64) โครงการที่ขยายออกไปใหม่นี้ เรียกชื่อว่า โครงการเร่งรัดคุณภาพโรงเรียนประถมศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท (กศ.พร.)

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี ได้ดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (2525 - 2529) โดยเริ่มดำเนินการครั้งแรกในปีงบประมาณ 2526 ในเขตพื้นที่อำเภอเป้าหมายอำเภอละ 1 โรงเรียน จนถึงปี 2529 รวมจำนวนโรงเรียนในโครงการ 52 โรงเรียน ในท้องที่อำเภอเป้าหมาย 13 อำเภอ (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี. 2530 : 2) และในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (2530 - 2534) ได้ขยายการดำเนินงานออกไปอีก ภายใต้ชื่อโครงการเร่งรัดคุณภาพโรงเรียนประถมศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท ตามนโยบายและแผนงานของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

โดยในปี 2530 ค่าเงินการในท้องที่ทุกอำเภอในสังกัด จำนวน 21 อำเภอ จำนวน
โรงเรียน 65 โรงเรียน จำนวนโรงเรียนในโครงการนับตั้งแต่เริ่มดำเนินการในปี
2526 เป็นต้นมาจนถึงปี 2530 รวมทั้งสิ้น 117 โรงเรียน ครูผู้ดำเนินการ 1,507 คน
นักเรียน 31,227 คน

จากการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน
ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดอุตรธานี ที่ได้ดำเนินการมา
แล้วตั้งแต่ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (2525 - 2529)
และที่กำลังดำเนินการอยู่ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (2530 -
2534) การดำเนินงานดังกล่าวประสบกับปัญหาและอุปสรรคหลายอย่าง ทำให้การดำเนิน
งานไม่บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

ทั้งนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัญหาและความต้องการของครู เกี่ยวกับการ
ดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจนในโรงเรียน
ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุตรธานี เพื่อศึกษาปัญหาและความ
ต้องการของผู้ดำเนินการ ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นข้อมูลพื้นฐาน ประกอบการปรับปรุง
และพัฒนาการดำเนินงานโครงการดังกล่าวให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น กับทั้งจะเป็นแนวทาง
ประกอบการดำเนินงานของครูและจะเป็นแนวทางในการป้องกันปัญหา อันจะเกิดการ
ดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ของโรงเรียนอื่น ๆ
ซึ่งจะดำเนินงานโครงการนี้ในโอกาสต่อไป

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการของครูเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการ
การศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดอุตรธานี

2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหา และความต้องการของครูเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน จำแนกตามหน้าที่ของครู คือ หน้าที่ในการบริหารโรงเรียนกับหน้าที่ในการสอน และขนาดของโรงเรียน

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับครู ผู้บริหารโรงเรียน ศึกษาพิเศษ และผู้เกี่ยวข้อง เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน
2. เป็นแนวทางสำหรับครู ผู้บริหารโรงเรียน เพื่อวางแผนการจัดการศึกษาของโรงเรียน ให้สอดคล้องกับหลักการของโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน
3. เป็นแนวทางประกอบการวางแผนการดำเนินงานของโรงเรียนที่จะดำเนินโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในอนาคต

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากรที่ศึกษาได้แก่
 - 1.1 ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในจังหวัดอุดรธานี 116 โรงเรียน จำนวน 116 คน
 - 1.2 ครูโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในจังหวัดอุดรธานี 116 โรงเรียน จำนวน 1,348 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่
 - 2.1 ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในจังหวัดอุดรธานี จำนวน 82 คน
 - 2.2 ครูโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในจังหวัดอุดรธานี จำนวน 180 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งแบ่งตามหน้าที่ในการปฏิบัติงานและขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน ดังนี้

3.1.1 หน้าที่ แยกเป็น

3.1.1.1 ผู้บริหารโรงเรียน

3.1.1.2 ครูผู้สอน

3.1.2 ขนาดของโรงเรียน แยกเป็น

3.1.2.1 โรงเรียนขนาดเล็ก

3.1.2.2 โรงเรียนขนาดกลาง

3.1.2.3 โรงเรียนขนาดใหญ่

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทภาคจน

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. โครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทภาคจน (กศ.พช.) หมายถึง แผนดำเนินงานที่กระทรวงศึกษาธิการมอบหมายให้ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ดำเนินการให้โรงเรียนประถมศึกษา เป็นศูนย์กลางในการพัฒนาชนบท ทั้งในพื้นที่ยากจนและพื้นที่ปกติ

2. โครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทภาคจน (กศ.พช.) ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดอุดรธานี หมายถึง แผนดำเนินงานที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติมอบหมายให้ สำนักงานการศึกษาจังหวัดอุดรธานี ดำเนินการให้โรงเรียนประถมศึกษาเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาชนบท ในเขตจังหวัดอุดรธานี

3. ปัญหา หมายถึง อุปสรรคและข้อขัดข้องต่าง ๆ ในการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทภาคจน ในจังหวัดอุดรธานี แบ่งออกเป็น 12 ด้าน ดังนี้

- 3.1 คำนการสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการพัฒนาคน
- 3.2 คำนการอบรมและสัมมนาผู้นำชุมชน
- 3.3 คำนการปรับปรุงบริเวณ และสถานที่ของโรงเรียน
- 3.4 คำนการบริหารการใช้ทรัพยากร
- 3.5 คำนการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอน
- 3.6 คำนการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต
- 3.7 คำนการจัดศูนย์บริการข่าวสาร
- 3.8 คำนการให้บริการชุมชนค่านักกีฬา นันทนาการ ศิลปวัฒนธรรมและ

ชนบธรรมเนียมประเพณีในท้องถิ่น

- 3.9 คำนการประสานงานและให้บริการกับหน่วยงานต่าง ๆ
- 3.10 คำนการประเมินผลการดำเนินงาน
- 3.11 คำนการจัดสัมมนาประเมินผล
- 3.12 คำนการนำผลการสัมมนาไปปรับปรุงการดำเนินงาน

4. ความต้องการ หมายถึง ความประสงค์ที่จะได้รับสิ่งต่าง ๆ เพื่อประกอบ
การดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจนในจังหวัดอุดรธานี
แบ่งออกเป็น 12 คำน เช่นเดียวกับปัญหา ดังนี้

- 4.1 คำนการสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการพัฒนาคน
- 4.2 คำนการอบรมและสัมมนาผู้นำชุมชน
- 4.3 คำนการปรับปรุงบริเวณ และสถานที่ของโรงเรียน
- 4.4 คำนการบริหารการใช้ทรัพยากร
- 4.5 คำนการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอน
- 4.6 คำนการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต
- 4.7 คำนการจัดศูนย์บริการข่าวสาร
- 4.8 คำนการให้บริการชุมชนค่านักกีฬา นันทนาการ ศิลปวัฒนธรรม

และชนบธรรมเนียมประเพณีในท้องถิ่น

- 4.9 **คํานการประสานงานและให้บริการกับหน่วยงานต่าง ๆ**
- 4.10 **คํานการประเมินผลการดำเนินงาน**
- 4.11 **คํานการจัดสมมนาประเมินผล**
- 4.12 **คํานการนำผลการสมมนาไปปรับปรุงการดำเนินงาน**

5. โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้าน
ในเขตชนบทยากจน ในจังหวัดอุดรธานี นับรวมทั้งแต่โรงเรียนที่เข้าโครงการในปีงบประมาณ
2526 จนถึงโรงเรียนที่เข้าโครงการในปีงบประมาณ 2530 ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก
กลาง และใหญ่

6. ครู หมายถึงข้าราชการครูทุกตำแหน่งที่ปฏิบัติงานประจำอยู่ในโรงเรียน
ที่ดำเนินโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขชนบพยากจนในจังหวัดอุดรธานี
ซึ่งรวมทั้งผู้บริหารโรงเรียนและผู้สอน

6.1 ผู้บริหารโรงเรียน ได้แก่ ผู้ดำรงตำแหน่งครูใหญ่ อาจารย์ หรือ ผู้อำนวยการโรงเรียน

6.2 ผู้สอน ได้แก่ ผู้ดำรงตำแหน่งทางด้านการปฏิบัติการสอนและตำแหน่งอื่น ๆ
ที่ไม่ใช่ผู้บริหารโรงเรียน

7. หน้าที่ หมายถึง ภารกิจที่ต้องปฏิบัติในโรงเรียน จำแนกเป็นหน้าที่ในการบริหารโรงเรียนและหน้าที่สอน

8. ขนาดของโรงเรียน หมายถึง ขนาดโรงเรียนตามเกณฑ์แบ่งขนาดโรงเรียน
ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในการศึกษารังนี้แบ่งขนาดของ
โรงเรียนออกเป็น 3 ขนาด ดังนี้

- 8.1 โรงเรียนขนาดใหญ่ นักเรียน 301 - 720 คน
- 8.2 โรงเรียนขนาดกลาง นักเรียน 121 - 300 คน
- 8.3 โรงเรียนขนาดเล็ก นักเรียน 61 - 120 คน

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัย ตามลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้

1. ความหมายของการพัฒนาชนบท
2. วัตถุประสงค์และหลักการในการพัฒนาชนบท
3. การพัฒนาชนบทในประเทศไทย
4. บทบาทของโรงเรียนประถมศึกษาในการพัฒนาชนบท
5. โรงเรียนชุมชน
6. โครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมายของการพัฒนาชนบท

คำว่า การพัฒนาชนบทนี้มีความหมายไว้อย่างแตกต่างกัน ดังต่อไปนี้

สนิท ศัมภ์การ ได้ให้ความหมายของการพัฒนาชนบทว่า การพัฒนาชนบท ได้แก่ การนำความเปลี่ยนแปลงมาสู่ประชากร หรือหลายประชากรมาสู่ชนบท โดยผู้นำความเปลี่ยนแปลงปรารถนาที่จะให้ชาวชนบทได้รับประโยชน์จากการดำรงชีวิตแบบใหม่ รวมถึงการใช้ประโยชน์จากวิชาการใหม่ ๆ เครื่องอำนวยความสะดวกสบายแบบใหม่ ๆ ในชนบทหรือระดับใกล้เคียงกับชาวเมืองได้เป็นอย่างดี (สนิท ศัมภ์การ. 2524 : 12)

ณัฐพล ชันชโยชัย กล่าวว่า การพัฒนาชนบทคือ การปรับปรุงมาตรฐานความเป็นอยู่ของประชาชนผู้มีรายได้น้อยเพื่ออาศัยอยู่ในชนบทและการทำให้กระบวนการพัฒนานั้นเป็นกระบวนการที่สามารถดำเนินการต่อไปได้ด้วยตนเอง (ณัฐพล ชันชโยชัย. 2527 : 15)

วิรัช เทียนหงสากุล ได้ให้ความหมายของการพัฒนาชนบทว่า การพัฒนาชนบท หมายถึง การมุ่งพัฒนาหรือส่งเสริมประชาชนในชนบท ซึ่งเป็นประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ตามแผนที่กำหนดไว้ (วิรัช เทียนหงสากุล. 2529 : 6)

ธนาคารโลก ได้ให้ความหมายของการพัฒนาชนบทไว้ว่า การพัฒนาชนบท (Rural development) เป็นยุทธศาสตร์ (Strategy) ที่ถูกกำหนดขึ้น เพื่อที่จะปรับปรุงสภาพเศรษฐกิจ และสังคมของคนซึ่งยากจนในชนบท (World Bank. 1975 : unpagged)

โลเวอร์มิลค์ และไลโตส ได้ให้นิยามของการพัฒนาชนบทว่า การพัฒนาชนบท เป็นการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างและองค์การสังคมอย่างต่อเนื่องทางด้านสังคม การเมือง และเศรษฐกิจ เพื่อให้เป็นสิ่งที่จริงใจ ความเป็นไปได้ทางการผลิตและให้บริการแก่ประชาชน อันจะทำให้ประชาชนในชนบทมีระดับความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีความรู้และทักษะสูงขึ้นกว่าเดิม การพัฒนาจะปรับปรุงสิ่งแวดล้อมทางกายภาพและสังคม ซึ่งจะช่วยดำรงไว้ซึ่งความเจริญก้าวหน้าในชนบท ตามเป้าหมายที่ประชาชนช่วยกันกำหนดไว้ (Lowermilk and Laitos. 1981 : 688 - 702)

กล่าวโดยสรุปแล้ว การพัฒนาชนบท หมายถึง การเปลี่ยนแปลง ปรับปรุง ชนบทให้มีความเจริญขึ้น ตามแนวทางที่กำหนดไว้ ทั้งในแง่ของบุคคลในชนบท และโครงการโดยรวม หรือเป็นการเปลี่ยนแปลง ปรับปรุงองค์ประกอบของชุมชนชนบท ให้มีความเจริญขึ้นไปในทิศทางที่พึงปรารถนา

วัตถุประสงค์และหลักการในการพัฒนาชนบท

วนิดา ชัยมงคล ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ในการพัฒนาชนบทว่า ในการพัฒนาชนบทจะมีผลสำเร็จบริบูรณ์ได้นั้น ต้องบรรลุจุดมุ่งหมาย 3 ประการ คือ

1. ให้รายได้ของชาวชนบทเพิ่มขึ้นในอัตราที่พึงพอใจ
2. การเพิ่มขึ้นของรายได้ของชาวชนบท จะต้องเป็นไปโดยมั่นคง
3. ชาวชนบทจะต้องสามารถช่วยตนเองได้ และสามารถช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

(วนิดา ชัยมงคล. 2519 : 11)

รัชนิกร เศรษฐ์ ได้กล่าวเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ในการพัฒนาชนบทว่า การพัฒนาชนบทนั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อยกระดับความสามารถของตัวคนในชนบท เพื่อให้ชาวชนบทช่วยตัวเองให้มากขึ้น โดยให้ความเข้าใจแก่เขา คึงให้เขาเข้ามามีส่วนร่วมและได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาอย่างถาวร (รัชนิกร เศรษฐ์. 2528 : 310)

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้กำหนดวัตถุประสงค์ ในการพัฒนาชนบทไว้ว่า เพื่อให้ประชาชนที่อาศัยโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคม ได้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และสามารถช่วยเหลือตนเองได้มากขึ้น พร้อมทั้งปรับตัวให้เข้ากับสภาพเศรษฐกิจและสังคมได้ อย่างเหมาะสม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. น.ป.ป. : 351)

พลศักดิ์ จิรไกรศิริ ได้กล่าวถึงจุดประสงค์ของการพัฒนาชนบทยากจนว่า การพัฒนาชนบท ยากจนนั้นมีจุดประสงค์เพื่อแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำและความยากจนในชนบท เพราะการเน ความเจริญทางเศรษฐกิจโดยการเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร ไม่มีส่วนต่อการยกฐานะทางเศรษฐกิจ ของคนยากจนเลย แนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาชนบทยากจนจึงต้องการ ชักปัญหาความยากจน ของชาวชนบทอย่างเป็นขั้นเป็นตอน และตรงเป้าหมายอย่างแท้จริง (พลศักดิ์ จิรไกรศิริ.

2530 : 21)

ธนาคารโลก ได้กล่าวเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ในการพัฒนาชนบทว่า การพัฒนาชนบท มีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งที่จะปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิต มีการเพิ่มการทำงานมากขึ้น หรือสร้างงาน ในชนบท เพื่อให้กลุ่มคนเป้าหมาย (Target group) มีรายได้เพิ่มขึ้น รวมทั้งการเพิ่มระดับที่ยอมรับ ขั้นต่ำของมนุษย์ในเรื่องอาหาร ที่อยู่อาศัย การศึกษา และสุขภาพ และการดำเนินงาน กิจกรรม ทุกอย่างของสงผล หรือมีส่วนร่วมทำให้เศรษฐกิจโดยรวมของประเทศชาติดีขึ้นด้วย

(World Bank. 1975 : 3)

กล่าวโดยสรุปแล้วการพัฒนาชนบทมีวัตถุประสงค์ที่จะให้ชาวชนบท ดำรงชีวิตอยู่ได้อย่าง เป็นสุข สามารถที่จะแก้ปัญหาที่จะเกิดขึ้นชีวิตได้ ตลอดจนสามารถพึ่งตนเองได้ทั้งในแง่เศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรม พร้อมทั้งนั้นก็ให้สามารถร่วมมือกันสรรค์สร้างความสำเร็จให้แก่ หองถิ่นของตนได้ด้วย

หลักในการพัฒนาชนบท

ชินวุธ สุนทรสิมะ ได้กล่าวถึงหลักการในการพัฒนาชนบทว่า หลักสำคัญในการพัฒนาชนบท ประกอบด้วย การเชาพมีส่วนร่วมของประชาชน กับการสนับสนุนของรัฐบาลอย่างเหมาะสม กล่าว อีกอย่างหนึ่งก็คือ การร่วมมือร่วมใจของประชาชนในการทำงานร่วมกัน เพื่อประโยชน์ร่วมกัน ฉะนั้น จึงต้องมีการรวมกลุ่มแล้วริเริ่มในการเพิ่มผลผลิตโดยอาศัยการสนับสนุนจากรัฐบาล เพื่อให้โครงการ ของรัฐบาลบรรลุผลตามต้องการ (ชินวุธ สุนทรสิมะ. น.ป.ป. : 4)

ไพรัตน์ เกษะรินทร์ ได้เสนอปรัชญาและหลักการพัฒนชุมชนไว้ดังนี้

1. การพัฒนาต้องยึดหลักความต้องการพื้นฐานของคนเป็นหลัก
2. การพัฒนาจะต้องริเริ่มและดำเนินการโดยประชาชน
3. โครงการและหลักการทำงานกับชาวบ้าน ต้องใช้หลักการให้ชาวบ้านพึ่งตนเอง

และเขามีสวนร่วมในทุกขั้นตอน

4. โครงการและกิจกรรมพัฒนาจะต้องสอดคล้องกับสภาพสิ่งแวดล้อม และความพร้อม

ของชุมชน

5. การพัฒนาจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้าง (ไพรัตน์ เกษะรินทร์. 2525 :

230 - 235)

พรหมยุพา นพรัก ได้เสนอหลักในการพัฒนชุมชน ได้แก่ การพัฒนาประชาชนให้พออยู่พอกิน และมีบริการพื้นฐานแก่อย่างทั่วถึง เน้นการปรับปรุงเพื่อให้ประชาชนช่วยเหลือตัวเองได้มากขึ้น และมีส่วนแก้ไขปัญหของตัวเองให้มากที่สุด (พรหมยุพา นพรัก. 2526 : 117)

ชัช พันโคกาส ได้เสนอหลักการพัฒนชุมชนไว้ดังนี้

1. หลักการช่วยเหลือตนเอง (Self help)
2. หลักการให้ประชาชนมีส่วนร่วม (Participation)
3. หลักประชาธิปไตยในการทำงาน (Democracy)
4. หลักการใช้ประโยชน์จากผู้นำท้องถิ่น (Leadership)
5. หลักการเข้าใจวัฒนธรรมท้องถิ่น (Local Culture)
6. หลักการประเมินผล (Evaluation) (ชัช พันโคกาส. 2529 : 116 - 118)

สรุปแล้วหลักสำคัญในการพัฒนชุมชน ได้แก่ การมีส่วนร่วมของประชาชน การสนับสนุนจากรัฐบาล การมีแผนในการดำเนินงาน การรู้จักพึ่งตนเองของประชาชน และการรู้จักใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น และเทคโนโลยีที่เหมาะสมแก่การพัฒนาให้มากที่สุด

การพัฒนาชนบทในประเทศไทย

พิสน์ สุจ้านงค์ และคนอื่น ๆ ได้กล่าวถึงการพัฒนาชนบทในประเทศไทยว่า การพัฒนาชนบทในประเทศไทยได้เริ่มดำเนินการกันอย่างจริงจังในช่วงของการประกาศใช้แผนบูรณะชนบท 2485 เป็นต้นมา โดยแผนการนี้มีวัตถุประสงค์สำคัญ 2 ประการ คือ สร้างสรรค์ชีวิตจิตใจของประชาชนในชนบทให้เหมาะสมที่จะเป็นพลเมืองดี และมีการส่งเสริมให้ประชาชนมีการครองชีพดีขึ้น (พิสน์ สุจ้านงค์ และคนอื่น ๆ . 2524 : 13 - 16)

ไพโรจน์ สุขสัมฤทธิ์ และคนอื่น ๆ ได้กล่าวถึงการพัฒนาชนบทในประเทศไทยว่า แนวคิดในการพัฒนาชนบทในประเทศไทย ได้เริ่มเกิดขึ้นมาหลังจากการประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับแรก เมื่อวันที่ 1 มกราคม 2504 (ไพโรจน์ สุขสัมฤทธิ์ และคนอื่น ๆ . 2521 : 17)

จักรกฤษณ์ นรนิติติกุลการ ได้กล่าวว่า ในช่วงของการประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 - 4 (พ.ศ. 2504 - 2524) รัฐบาลได้ดำเนินการพัฒนาชนบทโดยยึดหลักทฤษฎี ความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ โดยการมุ่งเพิ่มผลผลิตของประชาชนเป็นสำคัญ ดังนั้นจึงมีการวางรากฐานทางเศรษฐกิจ ด้วยการสร้างปัจจัยพื้นฐานต่าง ๆ เช่น การสร้างเขื่อนเพื่อการชลประทาน การสร้างทางหลวง การขยายบริการคมนาคมไฟฟ้า ผลการพัฒนาตลอดระยะเวลา 20 ปีที่ผ่านมา ถ้ามองแต่เพียงแง่ของการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ก็ถือว่าประสบผลสำเร็จค่อนข้างน่าพอใจ แต่ครั้นเมื่อพิจารณาเรื่องของการพัฒนาให้ทองเตไปอีก โดยเฉพาะในแง่ของการกระจายผลประโยชน์ที่ได้จากการพัฒนา ขอให้จริงปรากฏว่าการขยายตัวทางเศรษฐกิจได้เป็นไปอย่างขาดความสมดุล ยังผลให้เกิดปัญหาของว่างระหว่างความเหลื่อมล้ำในฐานรายได้ ซึ่งนับวันจะมีแต่จะแตกทางห่างไกลกันออกไปทุกที ๆ ระหว่างภาคเกษตรกับภาคเศรษฐกิจสังคมอื่น ๆ และระหว่างในภูมิภาคสวนต่าง ๆ ของประเทศ ปัจจุบันประชาชนในชนบทส่วนใหญ่ยังยากจนอยู่ (จักรกฤษณ์ นรนิติติกุลการ . 2527 : 53 - 58)

การพัฒนาชนบทในปัจจุบัน (พ.ศ. 2525 เป็นต้นมา)

ผลการพัฒนาชนบทที่ผ่านมาที่มุ่งแต่ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นสำคัญ โดยมุ่งเน้นปัจจัยพื้นฐานในการผลิตเป็นอันดับแรกนั้น ทำให้ประชาชนในชนบทประสบกับปัญหาต่าง ๆ นานา มีการ ซึ่งที่สำคัญได้แก่ ความยากจน ความไม่รู้หรือความโง่เขลา ความเจ็บไข้ไขว่ป่วย และ

ความเสื่อมโทรมทางสุขภาพ ยิ่งพัฒนา ปัญหาดังกล่าวยิ่งทวีขึ้นในชนบท ดังนั้นในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2525 - 2529 รัฐบาลจึงได้ทำการพัฒนาชนบทในรูปแบบใหม่ หรือพัฒนาชนบทในแนวใหม่ขึ้น

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้กำหนดแนวทางในการพัฒนาชนบทแนวใหม่ ซึ่งแตกต่างไปจากการพัฒนาชนบทในช่วงที่ผ่านมา คือไม่มองผลผลิตและรายได้ของประเทศเป็นหลัก หากแต่มุ่งที่จะให้ความสำคัญแก่ตัวคน คือประชาชนยากจนในพื้นที่ที่ยังไม่ได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาเท่าที่ควร ให้สามารถช่วยเหลือตนเองได้เป็นเป้าหมายสำคัญที่สุด เพื่อให้ประชาชนชนบทสามารถช่วยเหลือตนเองและชุมชนได้อย่างแท้จริงในที่สุด ดังนั้นในการพัฒนาชนบทจึงยึดหลักสำคัญ 5 ประการในการพัฒนา คือ

1. ยึดพื้นที่เป็นหลักโดยให้ความสำคัญแก่พื้นที่ยากจนหนาแน่นก่อน
2. พัฒนาประชาชนให้พออยู่พอกิน และมีบริการพื้นฐานขั้นต่ำอย่างทั่วถึงในเขตชนบทที่มีความยากจนหนาแน่น
3. เน้นการปรับปรุงเพื่อให้ประชาชนช่วยเหลือตัวเองได้มากขึ้นตามลำดับ
4. แก้ปัญหาที่ประชาชนเผชิญอยู่จริงให้ทั่วถึงทุกพื้นที่ โดยเน้นเทคนิคที่ประชาชนทำตัวเองและมีการลงทุนต่ำ
5. ให้ประชาชนมีส่วนแก้ไขปัญหของตัวเองได้มากที่สุด (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ม.ป.ป. : 341 - 342)

สำหรับกลยุทธในการพัฒนาชนบทแนวใหม่นั้น สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้กำหนดพื้นที่ชนบทออกเป็น 2 ประเภท คือเขตพื้นที่ชนบททั่วไปที่พอจะช่วยเหลือตนเองได้ กับเขตชนบทพื้นที่ยากจน ทั้งนี้รัฐบาลจะให้ความสนใจแก่ชนบทพื้นที่ยากจน เป็นอันดับแรกก่อน

การพัฒนาชนบทในแนวใหม่นี้ ได้มีการปฏิรูประบบบริหาร งานพัฒนาของรัฐในการพัฒนาชนบท โดยได้กำหนดให้องค์กรในการรับผิดชอบงานการพัฒนาชนบทโดยเฉพาะ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้กำหนดระบบบริหารและองค์กรพัฒนาชนบทตามรูปแบบใหม่ ดังนี้

1. ระดับชาติ ให้มีคณะกรรมการพัฒนาชนบทแห่งชาติ (กชช.) เป็นองค์กรรับผิดชอบการพัฒนาชนบทในระดับชาติ

2. ราชภัฏจังหวัด ให้คณะกรรมการพัฒนาจังหวัด (กพจ.) เป็นองค์กรรับผิดชอบในการพัฒนาจังหวัด โดยให้คณะกรรมการพัฒนาชนบทราชภัฏจังหวัด (อภช.) เป็นองค์กรรับผิดชอบการพัฒนาชนบทในราชภัฏจังหวัด

3. ราชภัฏอำเภอ ให้คณะกรรมการพัฒนาอำเภอ (กพอ.) ทำหน้าที่ในการวางแผนพัฒนาอำเภอเชื่อมโยงกับอนุกรรมการพัฒนาชนบทราชภัฏจังหวัด (อภช.)

4. ราชภัฏตำบลและหมู่บ้าน ให้ยึดสภาตำบลเป็นหลักในการพัฒนาชนบทราชภัฏตำบล และให้คณะกรรมการสนับสนุนการปฏิบัติงานพัฒนาชนบทราชภัฏตำบล (คปต.) เป็นผู้ช่วยเหลือการปฏิบัติงานของสภาตำบล ส่วนในราชภัฏหมู่บ้านนั้น ให้คณะกรรมการพัฒนาหมู่บ้าน (กพม.) และคณะกรรมการกลางหมู่บ้าน อภป. เป็นผู้รับผิดชอบการพัฒนาหมู่บ้าน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ม.ป.ป. : 411)

ในการปฏิบัติงานนั้น องค์กรในระดับต่าง ๆ จะปฏิบัติงานสอดคล้องสัมพันธ์กันตั้งแต่ระดับชาติลงไปจนถึงระดับตำบลและหมู่บ้าน

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้กำหนดแผนภูมิโครงสร้างการจึกระบบบริหาร การพัฒนาชนบทไว้ดังนี้

หลักการพัฒนารูปแบบใหม่

ศูนย์ประสานการพัฒนารูปแบบแห่งชาติ ได้กำหนดหลักการพัฒนารูปแบบใหม่ไว้ดังนี้

1. หลักการพัฒนารูปแบบมนุษย์ ได้แก่ โครงการที่เน้นในความสามารถของประชาชน โดยให้ประชาชนทุกคนมีความสามารถในการดำเนินชีวิตขั้นพื้นฐานเพิ่มขึ้น เช่น การรู้หนังสือ สุขภาพอนามัย การบริโภคอาหาร น้ำดื่ม น้ำใช้ เรื่องเกี่ยวกับทักษะที่ใช้ในการเพาะปลูก และเรื่องเกี่ยวกับปศุสัตว์

2. หลักทางเศรษฐกิจในเขตชนบทพื้นที่ยากจน การคัดเลือกโครงการสำหรับดำเนินการในพื้นที่ชนบทยากจน โดยยึดถือหลักการทางเศรษฐกิจที่สำคัญ 2 ประการ คือ การลดรายจ่ายของประชาชน และการหลีกเลี่ยงการส่งเสริมประชาชนให้เพิ่มผลผลิตโดยเสี่ยงภัยเกินขอบเขตอันอาจทำให้ประชาชนยากจน ต้องประสบกับการขาดทุน

3. หลักการพึ่งตนเองของประชาชน ได้แก่ การเลือกโครงการประเภทที่ประชาชนยากจนสามารถรวมกันทำอย่างใดก็ได้ และเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น เช่น ธนาคารข้าว ธนาคารโค - กระบือ ธนาคารยา ประมงหมู่บ้าน เป็นต้น (ศูนย์ประสานการพัฒนารูปแบบแห่งชาติ. 2527 : 9)

ในการดำเนินงานตามหลักการพัฒนารูปแบบใหม่นั้น ยึดหลักที่ว่าประชาชนจะต้องช่วยเหลือกัน และร่วมมือกับรัฐบาลแก้ไขปัญหาความเป็นอยู่ในหมู่บ้านของตน ดังนั้นในทางปฏิบัติจึงต้องคำนึงถึงหลักในการดำเนินงานเป็นสำคัญ

ศูนย์ประสานการพัฒนารูปแบบแห่งชาติ ได้กำหนดหลักในการดำเนินงานเพื่อพัฒนารูปแบบตามหลักการพัฒนารูปแบบใหม่ ดังนี้

1. ดำเนินการตามความต้องการของประชาชน เพื่อแก้ปัญหาในหมู่บ้าน
2. ประชาชนจะต้องเข้าร่วมในการทำงาน
3. ไม่ให้ประชาชนเสี่ยงลงทุนเป็นจำนวนมาก
4. ต้องการช่วยลดภาระรายจ่ายของประชาชนมากกว่าเพิ่มรายได้
5. เมื่อโครงการเสร็จแล้ว ประชาชนจะต้องช่วยกันดูแลรักษาหรือดำเนินการต่อไป

(ศูนย์ประสานการพัฒนารูปแบบแห่งชาติ. 2527 : 10)

การพัฒนารูปแบบในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (2530 - 2534) เป็นการดำเนินงานต่อเนื่องจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (2525 - 2529)

โดยมีกระบวนและรูปแบบในการดำเนินงานเช่นเดียวกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5

ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (2530 - 2534) ได้มีการปรับปรุง วัตถุประสงค์ในการพัฒนาชนบท ตลอดจนกลยุทธ์และแนวทางในการดำเนินงานให้เหมาะสมกับ สภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนไปหลายประการ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้กำหนดวัตถุประสงค์ กลยุทธ์ และแนวทางในการพัฒนาชนบท ไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (2530 - 2534) ดังนี้

วัตถุประสงค์ในการพัฒนาชนบท

เพื่อให้ประชาชนในชนบทที่ค่อยโอกาสในทางเศรษฐกิจและสังคม ได้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และสามารถช่วยเหลือตนเองได้มากขึ้น พร้อมทั้งปรับตัวให้เข้ากับสภาพทางเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม ได้อย่างเหมาะสม

กลยุทธ์

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์หลักทั้งกล่าว การพัฒนาชนบทในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (2530 - 2534) มีกลยุทธ์ที่สำคัญ 4 ประการ คือ

1. ดำเนินการพัฒนาโดยยึดปัญหาในแต่ละพื้นที่เป็นหลัก มุ่งแก้ไขปัญหาด้านเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงให้สอดคล้องกับสภาพข้อเท็จจริงและความต้องการของประชาชน โดยกระจาย อำนาจให้จังหวัดกำหนดพื้นที่เป้าหมายของตนเอง
2. มุ่งยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนในทุกพื้นที่ คือพื้นที่ล้าหลังในการพัฒนา พื้นที่พัฒนา ในระดับปานกลาง และพื้นที่ที่มีความก้าวหน้าในการพัฒนา ให้ขยับขึ้นสู่ระดับที่ดีขึ้น โดยรัฐจะทุ่มเท ทรัพยากรในเขตพื้นที่ล้าหลังและปานกลางเป็นหลัก ขณะเดียวกันจะสนับสนุนภาคเอกชนมาลงทุนใน เขตก้าวหน้าให้มากขึ้น
3. เน้นการฉีกกำลังระหว่างหน่วยงานของรัฐ และระหว่างรัฐกับเอกชนและประชาชน เพื่อรวมกันมุ่งแก้ไขปัญหาระดับฐานของชุมชนในชนบท ควบคู่ไปกับการสนับสนุนทางด้านการผลิต การ เพิ่มรายได้ และการมีงานทำ โดยเน้นการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับท้องถิ่น

4. สนับสนุนบทบาทองค์กรประชาชนและประชาชน ในการตัดสินใจแก้ปัญหาของตนเอง และชุมชน เพื่อนำไปสู่การช่วยเหลือตนเองได้มากขึ้น

แนวทางการพัฒนา

1. พัฒนาปัจจัยพื้นฐานทางด้านการผลิตและการตลาดในชนบท
2. เพิ่มประสิทธิภาพของความสามารถของรัฐในการแก้ปัญหาของชาวชนบท
3. ปรับปรุงกลไกการบริหารงานพัฒนาชนบทให้มีการฉีกก้ำกัณฑ์ทุก ๆ ฝ่ายอย่างเป็น

ระบบครบวงจร

4. เพิ่มการมีส่วนร่วมขององค์กรประชาชนและภาคเอกชนให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทให้มากขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ม.ป.ป. : 351-353)

กล่าวโดยสรุปแล้ว การพัฒนาชนบทในประเทศไทยได้เริ่มดำเนินการอย่างจริงจังในช่วงของการประกาศใช้แผนบูรณะชนบท 2485 เป็นต้นมา และการดำเนินงานพัฒนาชนบทได้มาเริ่มเด่นชัดขึ้นในช่วงประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับแรกเมื่อวันที่ 1 มกราคม 2504 การพัฒนาชนบทในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 - 4 ตั้งแต่ พ.ศ. 2504 - 2524 นั้น การพัฒนาเน้นหนักไปในทางด้านเศรษฐกิจเป็นสำคัญ มีการวางรากฐานทางเศรษฐกิจด้วยการสร้างปัจจัยพื้นฐานทางการผลิตเป็นส่วนใหญ่ จึงก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมาหลายประการ โดยที่ประชาชนในชนบทต้องประสบกับปัญหาความยากจน โรคภัยไข้เจ็บ การถูกเอารัดเอาเปรียบอันเนื่องมาจากสภาพคอกการศึกษา เป็นต้น ดังนั้นในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (2525 - 2529) และในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (2530 - 2534) รัฐบาลจึงได้กำหนดแนวทางในการพัฒนาชนบทแนวใหม่ขึ้น โดยมุ่งที่จะพัฒนาตัวบุคคลในชนบทเป็นสำคัญ เพื่อที่จะให้ประชาชนในชนบทช่วยเหลือตนเองได้ ในการบริหารการพัฒนาชนบทนั้น ได้กำหนดให้องค์กรรับผิดชอบงานการพัฒนาชนบทโดยเฉพาะ ตั้งแต่ระดับชาติลงไปจนถึงระดับตำบลและหมู่บ้าน

บทบาทของโรงเรียนประถมศึกษาในการพัฒนาชนบท

โรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน หรือสังคม ดังนั้นโรงเรียนจึงมีบทบาทหน้าที่ที่จะต้องรับผิดชอบต่อชุมชนหรือสังคมหลายประการ

สุเทพ ทองประสิทธิ์ ได้กล่าวเกี่ยวกับหน้าที่ของโรงเรียนต่อชุมชนว่า เนื่องจากโรงเรียนเป็นหน่วยย่อยของสังคมหรือชุมชน โรงเรียนจึงต้องทำหน้าที่ต่อชุมชน ดังนี้

1. โรงเรียนต้องถือว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน และต้องพยายามส่งเสริมให้ตัวเองเป็นศูนย์กลางของชุมชน
2. โรงเรียนจะต้องหาทางช่วยให้ประชาชนในชุมชน ปรับปรุงความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น ทั้งในแง่ของการครองชีพ สุขภาพอนามัย ทักษะคติ ความเชื่อ พร้อมทั้งช่วยให้สมาชิกของชุมชนรู้จักรักษาทรัพยากร รักษาขนบธรรมเนียมประเพณี และภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน
3. โรงเรียนจะต้องตระหนักในการเปลี่ยนแปลงของโลก ตลอดจนผลการเปลี่ยนแปลงอันมีต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ และพยายามจัดการศึกษาในโรงเรียนให้เหมาะสมสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ โดยการจัดการศึกษาที่ตรงกับความต้องการและระดับความสามารถของคนในชุมชน
4. ในส่วนที่เกี่ยวกับประชาธิปไตย โรงเรียนจะต้องปฏิบัติและส่งเสริมประชาธิปไตยให้เต็มที่ โดยการสร้างบรรยากาศประชาธิปไตยให้เกิดขึ้น ทั้งในโรงเรียนและชุมชน คือจะต้องสนับสนุนสัมพันธ์อันดีระหว่างครู นักเรียน และสมาชิกในชุมชน (สุเทพ ทองประสิทธิ์. 2521 : 540 - 541)

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ได้เสนอว่า ในฐานะที่โรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนหรือสังคม ดังนั้นโรงเรียนจึงมีบทบาทหน้าที่ต่อสังคม เช่นเดียวกับบทบาทหน้าที่ของการศึกษาที่มีต่อสังคม ดังนี้คือ

1. ถ่ายทอดความรู้ ศิลปวิทยาการต่าง ๆ ให้แก่ชุมชน
2. อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมจารีตประเพณี
3. รับผิดชอบต่อบริการแก่สังคมตามที่สังคมต้องการ
4. เปลี่ยนแปลงสังคม (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. 2525 : 21)

✓ กล่าวโดยสรุปแล้ว โรงเรียนมีบทบาทหน้าที่ต่อชุมชนหรือสังคม ดังนี้

1. อนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม จารีตประเพณี
2. ถ่ายทอดความรู้ ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม จารีตประเพณี
3. พัฒนาชุมชนหรือสังคม

โรงเรียนประถมศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน โดยเฉพาะชุมชนในชนบท โรงเรียนประถมศึกษาเป็นสถานการศึกษาเพียงสถานเดียวที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนในชนบท ดังนั้น โรงเรียนประถมศึกษาจึงมีหน้าที่โดยตรงต่อการพัฒนาชุมชนในชนบท หรือมีหน้าที่โดยตรงในการพัฒนาชนบท

สุพิณญา ชีระกุล กล่าวว่า ในการพัฒนาชนบทนั้น โรงเรียนประถมศึกษามีบทบาทหน้าที่โดยตรงต่อการพัฒนาชนบท เพราะโรงเรียนเป็นแหล่งคัดเลือกและพัฒนาคนให้กับชุมชน เป็นศูนย์รวมสาขาวิชาการต่าง ๆ ของชุมชน และเป็นแหล่งถ่ายทอดวัฒนธรรม (สุพิณญา ชีระกุล. 2521 : 15 - 20)

ฮิลตัน กล่าวถึงการจัดการโรงเรียนในชนบท โดยอ้างถึงข้อตกลงของคณะกรรมการในการประชุมสัมมนาเกี่ยวกับการศึกษาในชนบทของสหประชาชาติของสหรัฐอเมริกาว่า โรงเรียนเป็นหน่วยงานสำคัญอย่างยิ่ง ในการปรับปรุงชีวิตชนบท โรงเรียนมีส่วนในการเปลี่ยนแปลงแบบแผนของชีวิตของคนในชุมชนชนบททั้งในทางเศรษฐกิจ วัฒนธรรม การศึกษาจากโรงเรียนจะช่วยโยกคนในชนบทช่วยตัวเองได้ (Hilton. 1949 : 201 - 203)

จะเห็นได้ว่า โรงเรียนประถมศึกษาเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญยิ่ง ต่อการพัฒนาชนบท ทั้งนี้เพราะการพัฒนาชนบทนั้นถือว่าเป็นหน้าที่ส่วนหนึ่งของโรงเรียนประถมศึกษา ยิ่งไปกว่านั้น โรงเรียนประถมศึกษายังเป็นหน่วยงานของทางราชการที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนในชนบทมากที่สุด จึงเหมาะที่จะนำเอานโยบายในการพัฒนาชนบทของทางราชการ หรือของรัฐบาล ไปปฏิบัติให้บังเกิดผล และเมื่อโรงเรียนประถมศึกษามีบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาชนบทดังกล่าวแล้ว โรงเรียนประถมศึกษาจึงมีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติเพื่อการพัฒนาชนบทหลายประการ

✓ คำน ขาวหนู ได้เสนอบทบาทหน้าที่ของโรงเรียนประถมศึกษา ในด้านการพัฒนาชนบท ดังนี้

1. สอนและอบรมนักเรียน โดยโรงเรียนจะต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และแผนการศึกษาแห่งชาติ
2. สอนประชาชน ในด้านความรู้ทั่วไปและอาชีพปลูกฝังให้ประชาชนมีความรับผิดชอบ ต่อเยาวชนและต่อชุมชน สอนให้ประชาชนเป็นพลเมืองดี
3. บริการชุมชนในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านความรู้ทั่วไปและอาชีพ ด้านสุขภาพอนามัย ด้านวัฒนธรรม ด้านนันทนาการ และเผยแพร่ข่าวสาร (ควน ชวหนู. 2526 : 41 - 42)

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ ของโรงเรียนประถมศึกษา ที่ต่อการพัฒนาชนบทไว้ดังนี้

1. บทบาทหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอน การจัดการเรียนการสอนเป็นกระบวนการ ในการใช้หลักสูตรที่สำคัญที่สุด ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอน จึงต้องให้สอดคล้องกับหลักการและ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร โดยอาศัยแผนการสอน คู่มือครู และสื่อต่าง ๆ เป็นแนวทางและเครื่องมือ ให้แก่โรงเรียนได้ค้นหาความรู้ สรุปความคิดรวบยอดและใหม่โอกาสได้ปฏิบัติความรู้ไปกับทฤษฎีโดยคำนึงถึง ความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น ในการจัดการเรียนการสอนนั้น จะเน้นกระบวนการกลุ่ม ใช้วิธีการหลาย ๆ วิธี มีการประเมินผลตามจุดประสงค์ของหลักสูตรด้วยวิธีการวัดผลแบบต่าง ๆ ที่จะ ใหัรวาญเรียนบรรลุวัตถุประสงค์แล้วหรือยัง
2. บทบาทหน้าที่ในการฝึกและพัฒนาบุคลากร โดยการแสวงหาผู้นำชุมชน คัดเลือกผู้นำ และฝึกอบรมผู้นำ เพราะผู้นำเป็นผู้ที่ชุมชนให้ความยกย่องนับถือ และสามารถโน้มน้าวจิตใจของ ประชาชนได้เป็นอย่างดี หากผู้นำดังกล่าวได้รับการพัฒนาแล้วก็จะเป็นผู้มีบทบาทในการช่วยพัฒนา ชุมชนร่วมกับโรงเรียนได้
3. บทบาทในการจัดโรงเรียนให้เป็นแหล่งข่าวสาร เนื่องจากโรงเรียนประถมศึกษา เป็นหน่วยงานของรัฐเพียงหน่วยงานเดียวที่กระจายอยู่ในพื้นที่ชนบทมากที่สุด เป็นศูนย์กลางของ ประชาชนในชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่ ดังนั้นจึงควรมีหน้าที่ในการบริการข่าวสาร และความรู้แก่ ประชาชนด้วย โดยการประชาสัมพันธ์ผ่านนักเรียนหรือโดยการให้ศูนย์ข่าวสารและหอกระจายข่าว ของโรงเรียน ตลอดจนการจัดป้ายนิเทศ หรือเอกสาร วารสาร บริการแก่ชุมชน

4. บทบาทหน้าที่ในการเป็นศูนย์กลางด้านวิชาการและการอาชีพ ซึ่งในการนี้โรงเรียนจะต้องติดต่อประสานงานร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อนำความรู้ แนวคิด และวิธีการใหม่ ๆ ในการดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพ มาเผยแพร่แก่ประชาชน

5. บทบาทหน้าที่ในการเป็นศูนย์กลางส่งเสริมการศึกษา นันทนาการ ศิลปวัฒนธรรม และประเพณีของท้องถิ่น โดยการให้บริการด้านกีฬา นันทนาการ ตลอดจนเป็นผู้นำในการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมและประเพณีของท้องถิ่น พร้อมทั้งอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม และประเพณีของท้องถิ่นเอาไว้

6. บทบาทหน้าที่ในการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชนบท การพัฒนาชนบทตามภารกิจและหน้าที่ของโรงเรียนนั้น โรงเรียนจะดำเนินการไปโดยลำดับ ย่อมประสบผลสำเร็จโดยยาก ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่โรงเรียนจะต้องประสานงานและขอความร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ ให้มาช่วยในการดำเนินงานของโรงเรียน หน่วยงานที่โรงเรียนจะขอความร่วมมือได้แก่ หน่วยงานในสังกัด 4 กระทรวงหลัก หน่วยงานในสังกัดกระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงพาณิชย์ และหน่วยงานอื่น ๆ ในท้องถิ่น (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2528 : 79 - 89)

กล่าวโดยสรุป บทบาทหน้าที่ของโรงเรียนประถมศึกษาที่มีต่อการพัฒนาชนบทนั้น มีดังนี้

1. สอนนักเรียนและประชาชน ให้มีความรู้ความสามารถในอันที่จะช่วยให้ดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างเป็นสุข

2. อนุรักษ์และถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรม ชนบทธรรมเนียม จารีตประเพณี

3. ให้บริการด้านต่าง ๆ แก่ชุมชน

4. ประสานงานกับบุคคลและหน่วยงานต่าง ๆ ในอันที่จะทำให้เกิดการพัฒนาชนบทบรรลุผลจากการที่โรงเรียนประถมศึกษาเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาชนบท หน่วยงานหนึ่งนี้เอง จึงทำให้โรงเรียนประถมศึกษาต้องดำเนินงานต่าง ๆ เพื่อเป็นการช่วยส่งเสริมการพัฒนาชนบท ซึ่งงานต่าง ๆ ดังกล่าวนี้นี้สรุปรวบรวมไว้ดังนี้

สวัสดิ์ นิเทศวิทย์ ได้กล่าวถึงงานของโรงเรียนที่จะต้องดำเนินการเพื่อพัฒนาชนบทว่า ประกอบด้วยงานด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. งานด้านอาชีพโดยการสอนกลุ่มการงาน และพื้นฐานอาชีพให้โดยดล ให้นักเรียนสามารถปฏิบัติได้ และนำความรู้ไปปฏิบัติที่บ้านได้ ขณะเดียวกันก็เผยแพร่อาชีพใหม่ ๆ แก่ชุมชนด้วย

2. งานด้านกีฬาและนันทนาการ โดยการให้บริการด้านกีฬา และนันทนาการแก่ชุมชน โดยให้กีฬาเป็นสื่อที่จะให้ประชาชนหันมาให้ความร่วมมือแก่ชุมชนและโรงเรียน

3. งานด้านบริการสุขภาพอนามัย ซึ่งได้แก่ การบริการให้ความรู้ในการป้องกันโรคติดต่อ การสุขาภิบาลต่าง ๆ เรื่องน้ำดื่ม เรื่องส้วม ซึ่งโรงเรียนจะต้องทำให้เป็นตัวอย่างในเรื่องนี้

4. งานด้านการฝึกกำลังชาวบ้าน ซึ่งได้แก่ การร่วมมือร่วมใจกันในด้านการพัฒนาชุมชน โดยที่โรงเรียนควรจะเป็นผู้นำในค่านนี้

5. งานด้านประเพณี วัฒนธรรม และการอนุรักษ์ ซึ่งเป็นหน้าที่โดยตรงของโรงเรียน ดังนั้น เพื่อเป็นการอนุรักษ์ประเพณีและวัฒนธรรม โรงเรียนจึงจำเป็นต้องเป็นผู้นำในการดำเนินการเกี่ยวกับประเพณีต่าง ๆ ในท้องถิ่น (สวัสดิ์ นิเทศวิทย์. 2526 : 25 - 26)

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดงานที่โรงเรียนประถมศึกษาจะต้องปฏิบัติ เพื่อให้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาชนบทไว้ดังนี้

1. สอนนักเรียนให้มีความรู้ไปใช้ในการพัฒนาตนเอง และบ้านของตนเอง คือเรียนที่โรงเรียนแล้วนำไปใช้ที่บ้านด้วย เกษตรที่โรงเรียนคือ เกษตรที่บ้าน งานหน้าที่ฝึกในโรงเรียนเพื่อนำไปปฏิบัติที่บ้าน

2. ส่งเสริมช่วยเหลือให้ประชาชนคนพบตนเอง ฐานะของตนเอง แล้วร่วมกันปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และกระตุ้นให้ประชาชนคิดเป็น ยิ่งกว่านอกให้ทำ

3. ทำให้ประชาชนเห็นความสำคัญ และตระหนักถึงภารกิจร่วมกันในการพัฒนาแบบพึ่งตนเอง

4. ชี้นำและหาวิธีการให้ประชาชนรู้จักและเข้าใจในการเลือกผู้นำท้องถิ่น เพื่อเป็นแกนนำในการพัฒนา

5. ทำหน้าที่ให้เป็นตัวประสานให้เกิดการพัฒนา คือประสานงาน วางแผน กับหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อนำการพัฒนาสู่ชุมชน

6. ให้การศึกษาแก่ประชาชนเพื่อให้เกิดความรู้ในด้านอาชีพ และด้านอื่น ๆ โดยทั่ว ๆ ไป เช่น ด้านกฎหมาย อนามัย เพื่อให้ประชาชนมองเห็นแนวทางในการเพิ่มพูนความรู้ ให้เกิดความคิดพัฒนาชีวิตตนเอง

7. จัดการกีฬาชุมชน และนันทนาการอื่น ๆ ที่เป็นการพักผ่อนหย่อนใจ และด้านวัฒนธรรมประเพณี เพื่อสร้างศูนย์รวม สร้างความสามัคคี เพื่อรวมกลุ่มกันพัฒนาบ้านอื่น ๆ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2528 : 74 - 79)

สรุปผลงานของโรงเรียน ที่โรงเรียนจะต้องปฏิบัติเพื่อการพัฒนาชุมชนนั้น ประกอบด้วยงานต่าง ๆ ที่สำคัญ ๆ ดังนี้

1. งานด้านการสอน ทั้งในส่วนที่สอนนักเรียนและสอนประชาชน
2. งานด้านการให้บริการด้านต่าง ๆ แก่ชุมชน
3. งานด้านการส่งเสริมและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม จารีตประเพณี
4. งานด้านการฝึกอบรมเพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความสามารถในด้านต่าง ๆ
5. งานด้านการประสานงานกับบุคคลและหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อนำการพัฒนาเข้าสู่ชุมชน

รูปแบบของโรงเรียนประถมศึกษาเพื่อพัฒนาชุมชน

ครีทโลว์ กล่าวว่า การจัดโรงเรียนประถมศึกษาให้มีบทบาทในการพัฒนาชุมชนนั้น สามารถทำได้โดยการจัดโรงเรียนให้เป็นศูนย์กลางเพื่อพัฒนาชุมชน ซึ่งการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาชุมชนในรูปแบบที่โรงเรียนเป็นศูนย์กลางนั้น เป็นแนวคิดที่เริ่มมานานแล้ว การกล่าวถึงโรงเรียนพัฒนาชนบทมักจะกล่าวถึงโรงเรียนชุมชนเป็นสำคัญ การจัดการศึกษาในชนบทโรงเรียนจะต้องมีบทบาทในชนบท โดยเชื่อมโยงโรงเรียนไปสู่ชุมชนในลักษณะต่าง ๆ ทั้งในแง่โรงเรียนจะได้ประโยชน์จากชุมชน และเป็นการช่วยเหลือชุมชน เขาจึงเรียกโรงเรียนในการจัดการศึกษาชนบทว่า โรงเรียนชุมชนชนบท (Rural Community School) (Kreihlflow. 1954 : 159)

ดังนั้นจึงถือได้ว่าโรงเรียนชุมชน เป็นรูปแบบของโรงเรียนที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาชุมชน โดยเฉพาะชุมชนในชนบท

โรงเรียนชุมชน

แนวความคิดเกี่ยวกับโรงเรียนชุมชนได้มีมานานแล้ว โดยที่นักการศึกษาและนักปรัชญาทางการศึกษามีความคิดที่จะพยายามใช้การศึกษา เป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชนและสังคม

กิตินา ปรีคติกถ ก่อว่า โรงเรียนชุมชนถือกำเนิดมาจากแนวคิดของปรัชญาการศึกษา กลุ่มปฏิรูปนิยม (Reconstructionism) ซึ่งมีแนวความคิดที่จะใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาและปฏิรูปสังคม การศึกษาจะทอมีส่วนช่วยเปลี่ยนแปลงความคิดของคนในชุมชน การสร้างสังคมให้เป็นไปอย่างสร้างสรรค์และถือว่าการศึกษาเป็นส่วนสร้างสังคมพอ ๆ กับงานการเมือง

(กิตินา ปรีคติกถ. 2523 : 92 - 93)

✓ ไพฑูรย์ สินดารัตน์ โคกล่าวถึงบทบาทของโรงเรียนตามแนวคิดของปรัชญาสาขานิรุกตินิยม (Reconstructionism) ว่า โรงเรียนจะทอมีบทบาทจริงจังต่อสังคม มีส่วนในการรับรู้ปัญหาของสังคม รวมแก้ปัญหาของสังคม และส่งเสริมสนับสนุนรวมทั้งสร้างสังคมใหม่ ที่เหมาะสมถูกต้องเป็นธรรม และเป็นประชาธิปไตย (ไพฑูรย์ สินดารัตน์. 2529 : 93 - 94)

จากแนวความคิดดังกล่าว จึงมีการจัดโรงเรียนให้เป็นโรงเรียนชุมชนขึ้น ซึ่งแนวคิดเกี่ยวกับการจัดโรงเรียนชุมชนนี้ มีผู้ให้ความเห็นไว้คล้ายคลึงกัน ดังนี้

วิไลวรรณ วิทย์วิโรจน์ และคนอื่น ๆ ให้ความเห็นเกี่ยวกับการจัดโรงเรียนชุมชนว่า การจัดโรงเรียนชุมชนจะทอมีลักษณะต่างไปจากโรงเรียนธรรมดาทั่ว ๆ ไป จะต้องคำนึงถึงสภาพของโรงเรียน สภาพแวดล้อม และสภาพอื่น ๆ โครงสร้างของหลักสูตรจะต้องพยายามทำให้วิชาการที่กำหนดไว้ในหลักสูตร มีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมและชีวิตความเป็นอยู่จริง ๆ ของคนในชุมชน และกิจกรรมของโรงเรียนจะต้องประสานสอดคล้องกับโครงการพัฒนาชุมชนที่มีอยู่ในขณะนั้นด้วย (วิไลวรรณ วิทย์วิโรจน์ และคนอื่น ๆ . 2522 : 119)

สุนทร โคตรบรรเทา กล่าวว่ การจัดโรงเรียนชุมชนเป็นการจัดขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพความเปลี่ยนแปลง ในการดำรงชีวิตในปัจจุบัน ซึ่งจะต้องถือว่าการศึกษาเป็นกระบวนการตลอดชีวิต โรงเรียนชุมชนจึงเน้นการที่ประชาชนมีส่วนร่วมกับโรงเรียน และมีการจัดการศึกษาให้ทั้งเด็กและผู้ใหญ่ (สุนทร โคตรบรรเทา. 2526 : 64 - 66)

วัคสัน โคกล่าวถึงแนวคิดของโรงเรียนชุมชนว่า มีทั้งลักษณะของโรงเรียนที่เป็นผู้นำในการพัฒนาชุมชน โรงเรียนที่ต้องพึ่งพาอยู่กับชุมชน โดยโรงเรียนอาศัยทรัพยากรจากชุมชนมาช่วย

ในการจัดการศึกษา ขณะเดียวกันโรงเรียนช่วยพัฒนาชุมชนด้วย และโรงเรียนที่เป็นของชุมชน สนับสนุนโดยชุมชน และมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน (Watson. 1982 : 11 - 13)

✓ กลาวยุคโดยสรุปแล้ว แนวคิดในการจัดโรงเรียนชุมชนนั้นก็เพื่อที่จะให้โรงเรียนเป็น เครื่องมือในการพัฒนาชุมชน โดยให้มีการฝึกกำลังและทรัพยากรจากชุมชน และเปิดโอกาสให้ ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของโรงเรียน ในการจัดการศึกษาของโรงเรียนนั้น โรงเรียนจะต้องจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของคนในชุมชน มีการให้ การศึกษาทั้งเด็กและผู้ใหญ่ มีการนำทรัพยากรจากชุมชนมาใช้ประโยชน์ในการจัดการศึกษาของ โรงเรียนให้มากที่สุด ลักษณะการจัดโรงเรียนชุมชนนั้นมีอยู่ด้วยกันหลายลักษณะ เช่น โรงเรียน ที่เป็นผู้นำในการพัฒนาชุมชน โรงเรียนที่ต้องพึ่งพาอาศัยกับชุมชน และโรงเรียนที่เป็นของชุมชน สนับสนุนโดยชุมชน และมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน

ความหมายของโรงเรียนชุมชน

เกี่ยวกับความหมายของโรงเรียนชุมชนนี้ ได้มีผู้ให้ความหมายไว้หลายความหมาย ทั้งที่ แตกต่างกันและคล้ายคลึงกัน ดังนี้

✓ กมล ประสิทธิสา ได้ให้ความเห็นว่า โรงเรียนชุมชนคือ โรงเรียนที่ทำหน้าที่บริการแก่ ชุมชนในด้านต่าง ๆ เพื่อสนองความต้องการของชุมชนนั้น ๆ นอกเหนือไปจากการจัดการเรียน การสอนวิชาต่าง ๆ (กมล ประสิทธิสา. 2512 : 99)

✓ เสาวนีย์ เสนาสุ ได้ให้ความเห็นไว้ว่า โรงเรียนชุมชน คือโรงเรียนที่จัดกิจกรรม ตามแนวคิด และปรัชญาของการศึกษาชุมชน นอกเหนือไปจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตามปกติ เพื่อสนองความต้องการของประชาชนทุกเพศ ทุกวัย และเปิดโอกาสให้ประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการให้บริการต่าง ๆ จากโรงเรียน (เสาวนีย์ เสนาสุ. 2529 : 26)

✓ กุศ ได้ให้ความหมายของโรงเรียนชุมชนไว้ว่า โรงเรียนชุมชนเป็นโรงเรียนที่มีความ สัมพันธ์กับชีวิตในชุมชนอย่างใกล้ชิด พยายามให้บริการทั้งในด้านการศึกษา และเป็นศูนย์กลางที่ ประชาชนจะใช้เป็นแหล่งจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน รวมทั้งมีการนำทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน มาใช้ให้เกิดประโยชน์ในด้านการเรียนการสอน (Good. 1945 : 87)

ฮันนา และนัสลันด์ ได้ให้ความหมายของโรงเรียนชุมชนไว้ว่า โรงเรียนชุมชน คือ โรงเรียนที่จะมีลักษณะสำคัญพิเศษ 2 ประการ คือ เป็นโรงเรียนที่ให้บริการแก่ชุมชน และเป็นโรงเรียนที่พยายามแสวงหาทรัพยากร พัฒนาแหล่งทรัพยากรของชุมชน เพื่อให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดการศึกษาในโรงเรียน (Hanna and Naslund. 1953 : 51)

ออลเซน ได้ให้ความเห็นว่า โรงเรียนชุมชนเป็นโรงเรียนที่วางจุดมุ่งหมายให้เป็นไปตามความต้องการของประชาชน และพยายามสร้างหลักสูตรให้ตรงกับปัญหาชีวิต ความเป็นอยู่ และเหมาะสมกับบุคคลทุกประเภทในชุมชน เพื่อส่งเสริมประชาธิปไตย ความเป็นผู้นำ และมนุษยสัมพันธ์อันดีในชุมชน (Olsen. 1958 : 11)

กล่าวโดยสรุปแล้ว โรงเรียนชุมชน หมายถึง โรงเรียนที่จัดการศึกษาให้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของชุมชน ให้บริการคนต่าง ๆ แก่ชุมชน เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ทั้งนี้เพื่อให้โรงเรียนเป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชน

จุดมุ่งหมายของโรงเรียนชุมชน

วิไลวรรณ วิทยวิโรจน์ และคนอื่น ๆ กล่าวว่า ในการตั้งโรงเรียนชุมชนนั้น มีจุดมุ่งหมายดังนี้

1. เพื่อเป็นศูนย์กลางของชุมชน เพื่อให้ประชาชนในชุมชนได้แสวงหาความรู้และใช้บริการต่าง ๆ ของโรงเรียน
2. เพื่อต้องการกระตุ้นให้ประชาชนในชุมชน รู้จักพัฒนาชีวิต ความเป็นอยู่ และยกระดับทางเศรษฐกิจให้สูงขึ้น
3. เพื่อส่งเสริมให้ประชาชน ร่วมมือกันพัฒนาชุมชนของตนเอง
4. เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนเข้าใจระบบประชาธิปไตย
5. เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานต่าง ๆ ของโรงเรียน
6. เพื่อทำหน้าที่เป็นผู้นำให้กับชุมชน
7. เพื่อกระตุ้นให้เกิดการวางแผนชุมชน
8. เพื่อร่วมมือปรับปรุงโครงการการศึกษาของหน่วยงานอื่น ๆ ในชุมชน
9. เพื่อรับผิดชอบกิจกรรมของชุมชน เช่น งานปีใหม่ งานประจำปี งานสงกรานต์

เป็นต้น

10. เพื่อดำเนินการสอนและการบริการชุมชน ให้เป็นไปตามความต้องการของชุมชน
11. เพื่อส่งเสริมขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรมของชุมชน
12. เพื่อใช้แหล่งทรัพยากรของชุมชนให้เป็นประโยชน์
13. เพื่อจัดโครงการการศึกษาผู้ใหญ่ขึ้น ส่งเสริมให้ประชาชนอ่านออกเขียนได้และรู้จักนำความรู้ไปใช้ในการประกอบอาชีพ
14. เพื่อให้ครูเป็นผู้นำชุมชน (วิไลวรรณ วิทยวิโรจน์ และคนอื่น ๆ . 2522 :

97 - 98)

นอกจากนี้ เสาวนีย์ เสนาสู ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของโรงเรียนชุมชนไว้ดังนี้

1. เพื่อถ่ายทอดความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่ดีแก่สมาชิกในชุมชน โดยเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าทั้งในด้านวิชาการ และการประกอบอาชีพของคนในชุมชนนั้น
2. เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนได้ร่วมมือกันในการพัฒนาชุมชนของตน และมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการสร้างสรรค์ความเจริญให้แก่ท้องถิ่น
3. เพื่อยกระดับสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนในชุมชนให้ดีขึ้น โดยใช้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางในการจัดกิจกรรมด้านต่าง ๆ
4. เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนหลักการประชาธิปไตยให้เด็กและผู้ใหญ่รู้จักสิทธิและหน้าที่ของตนเอง เปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการปรับปรุงโรงเรียนและท้องถิ่นของตน
5. เพื่อทำหน้าที่เป็นผู้นำให้แก่ชุมชน โดยให้ครูได้พัฒนาความสามารถในการเป็นผู้นำของตนร่วมกับผู้นำอื่น ๆ ในชุมชน เพื่อสร้างสรรค์ความเจริญให้แก่ท้องถิ่น
6. เพื่อนำบุคลากรและทรัพยากรที่มีอยู่ในโรงเรียนและชุมชนมาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่ในการพัฒนาชุมชน (เสาวนีย์ เสนาสู. 2529 : 27)

บทบาทหน้าที่ของโรงเรียนชุมชน

เสาวนีย์ เสนาสู กล่าวว่า โรงเรียนชุมชนมีบทบาทหน้าที่สำคัญ 3 ประการ คือ การให้การศึกษาในโรงเรียน การให้การศึกษาออกโรงเรียน และการให้บริการชุมชน (เสาวนีย์ เสนาสู. 2529 : 45)

1. การให้การศึกษาในโรงเรียน โรงเรียนชุมชนมีหน้าที่ในการให้การศึกษาแก่นักเรียน เช่นเดียวกับโรงเรียนประถมศึกษาทั่ว ๆ ไป ซึ่ง โกวิท วารีกุล ได้เสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทด้านนี้ไว้ดังนี้

1.1 ควรปรับปรุงเนื้อหาวิชาที่สอนในโรงเรียนให้สอดคล้องกับสภาวความเป็นอยู่ของประชาชน และความต้องการของชุมชน

1.2 ควรปรับปรุงวิธีการสอนของครู โดยพยายามให้เด็กได้เรียนรู้ด้วยการปฏิบัติมากกว่าฟังจากครู

1.3 ใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นให้เป็นประโยชน์ในการเรียนการสอนมากที่สุด

1.4 ในบางวิชาอาจเชิญชาวบ้าน ผู้มีความเชี่ยวชาญมาให้ความแนะนำชี้แจงแก่เด็ก หรือทำการสาธิตให้เด็กดู ซึ่งเป็นการเรียนรู้จากของจริง

1.5 พยายามนำเอาวิธีการตามแบบประชาธิปไตยมาฝึกเด็กให้มากที่สุด

(โกวิท วารีกุล, 2516 : 2 - 3)

2. ให้การศึกษานอกโรงเรียน โดยการให้บริการการศึกษาแก่ประชาชนในชุมชนทุกเพศ ทุกวัย ทั้งความรู้ในคันทั่ว ๆ ไป และด้านอาชีพ ในรูปของการจัดการศึกษาผู้ใหญ่ การจัดกลุ่มสนใจ การจัดศูนย์เลี้ยงเด็กปฐมวัย และการฝึกอบรมระยะสั้น เป็นต้น โดยมุ่งให้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางของชุมชน เพื่อให้ประชาชนสามารถปรับปรุงฐานะทางเศรษฐกิจของตนเองและท้องถิ่นได้ มีความรู้ความสุขาภิบาลและการอนามัยที่จำเป็นในการพัฒนาความเป็นอยู่ของตนเองและชุมชน อีกทั้งให้รู้หนังสือถึงขั้นอ่านออกเขียนได้ เพื่อเป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวันจริง ๆ นอกจากนี้ยังให้ความรู้ด้านการปกครอง และวัฒนธรรม ชนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ อันเป็นมรดกของชุมชน

สำนักงานเลขาธิการจักรภพอังกฤษ ชี้ให้เห็นว่า การศึกษานอกโรงเรียนคือ การทอ บูรณาการโรงเรียนให้เป็นสถาบันทางสังคมของท้องถิ่นที่มีประสิทธิภาพคือ ต้องให้การศึกษาแก่ผู้ใหญ่ในชุมชนด้วย นอกจากนี้ สำหรับโรงเรียนในชนบท ซึ่งประชาชนอยู่ในภาคเกษตร การจัดฝึกอบรมให้ความรู้ใหม่ทางคามเกษตรแก่ชุมชน จะช่วยเป็นการพัฒนาชุมชนได้เป็นอย่างดี (Commonwealth Secretariat. 1971 : 25, 107 - 108)

นอกจากนี้ ประทีป สยามชัย ยังได้กล่าวถึงการบริการทางคามการศึกษาแก่ประชาชนของโรงเรียน อาจทำได้สามลักษณะคือ (1) การจัดเป็นศูนย์การศึกษาผู้ใหญ่ให้ประชาชนได้เข้ามา

ศึกษาต่อเนื่อง เป็นการศึกษาตลอดชีวิต (2) เป็นศูนย์กลางกิจกรรมที่ให้ความรู้และทักษะในการดำรงชีวิตแก่ประชาชน เช่น การสาธิตทางด้านการเกษตร อาหาร ทนตรี และวัฒนธรรมต่าง ๆ และ (3) เป็นศูนย์ประสานงานให้การศึกษาแก่ประชาชน โดยโรงเรียนประสานงานกับหน่วยงานอื่น มาให้การศึกษาแก่ประชาชน (ประทีป สยามชัย. 2511 : 17)

3. ให้บริการแก่ชุมชน ซึ่งโรงเรียนสามารถให้บริการแก่ชุมชน ได้ในรูปของการจัดห้องสมุดประชาชน ห้องหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน ออกวารสาร เอกสาร สิ่งพิมพ์ เผยแพร่ข่าวสารและความรู้ทางต่าง ๆ ให้แก่ประชาชนในคามต่าง ๆ ให้บริการด้านอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ เป็นผู้นำในด้านการอาชีพแก่ชุมชน ทั้งนี้การบริการด้านต่าง ๆ นั้นจะต้องเป็นไปตามความต้องการของชุมชน

สุนทร โคตรบรรเทา กล่าวว่า โรงเรียนชุมชนแนวใหม่จะมีหน้าที่รับผิดชอบในการช่วยเหลือทั้งเด็ก เยาวชน และผู้ใหญ่ ให้เข้าใจปัญหาของชุมชนและสังคม และให้ทุกคนได้ช่วยกันแก้ปัญหาและปรับปรุงชุมชน ให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ดีขึ้น โดยช่วยในการพัฒนาทั้งแต่ละบุคคล กลุ่มคน และชุมชน ทั้งด้านสังคม วัฒนธรรม นันทนาการ และทางการศึกษา (สุนทร โคตรบรรเทา. 2526 : 70)

กล่าวโดยสรุปแล้ว บทบาทหน้าที่ของโรงเรียนชุมชนที่สำคัญได้แก่ จัดการศึกษาทั้งในและนอกโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน เป็นศูนย์กลางกิจกรรมที่ให้ความรู้และทักษะในการดำรงชีวิตแก่ประชาชน เป็นแหล่งบริการข่าวสารและความรู้ต่าง ๆ แก่ชุมชน ให้บริการด้านต่าง ๆ แก่ชุมชน เช่น กีฬา นันทนาการ ศิลปวัฒนธรรม เป็นแหล่งข้อมูลด้านต่าง ๆ ของชุมชน และเป็นศูนย์ประสานในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน

การดำเนินงานโรงเรียนชุมชนในประเทศไทย

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กล่าวว่า การดำเนินงานโรงเรียนชุมชนในประเทศไทยนั้น ดำเนินการในรูปของโครงการปรับปรุงโรงเรียนประถมศึกษาให้เป็นโรงเรียนชุมชน ซึ่งเริ่มดำเนินการครั้งแรกในปี พ.ศ. 2505 โดยกระทรวงศึกษาธิการ ทั่วประเทศดำเนินการในเขตการศึกษา 2 และเขตการศึกษา 10 หลังจากโอนโรงเรียนประชาบาลไปสังกัดกองกลางบริหารส่วนจังหวัดเมื่อปี พ.ศ. 2509 กระทรวงมหาดไทยได้ร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดโครงการนี้ขึ้นใหม่

โดยได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2512 ให้ดำเนินการเป็นโครงการทดลอง จังหวัดละ 1 โรงเรียน ในปี พ.ศ. 2515 - 2516 ยกเว้นจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งให้เปิดเพิ่มเติม เป็นกรณีพิเศษ

จากผลการประเมินในปี พ.ศ. 2517 โครงการนี้ได้รับอนุมัติให้ขยายการดำเนินงานเป็น อำเภอและกิ่งอำเภอละ 1 โรงเรียน ในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ระยะที่ 3 (พ.ศ. 2515 - 2519) และเพิ่มเป็นอำเภอและกิ่งอำเภอละ 2 โรงเรียน ในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 4 (พ.ศ. 2520 - 2524) นอกจากนี้ยังมีโรงเรียนชุมชนอาสาสมัครเข้าร่วมโครงการอีกจำนวนหนึ่ง ด้วย ในปี พ.ศ. 2524 มีโรงเรียนชุมชนตามแผนพัฒนาการศึกษา จำนวนทั้งสิ้น 1,392 โรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2525 : 1)

ในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ระยะที่ 5 (พ.ศ. 2525 - 2529) ไม่ปรากฏว่ามี โครงการปรับปรุงโรงเรียนประถมศึกษาให้เป็นโรงเรียนชุมชนบรรจุไว้ในแผน นั้นหมายความว่า การดำเนินงานโครงการดังกล่าวได้สิ้นสุดลง

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้กล่าวต่อไปกว่า จากอดีตที่ ดำเนินงานโรงเรียนชุมชนที่ผ่านมามีจนถึงปี 2524 ผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานอาจไม่ถึงการไม่บรรลุ เป้าประสงค์ของการอย่างแท้จริง แต่มีความหมายว่าหลักการของโรงเรียนชุมชนจะควรถูกละทิ้ง ไปเสีย วิธีการหนึ่งอาจใช้ไม่ได้ผล แต่วิธีการอื่น ๆ ยังอยู่ นานที่จะมีการศึกษาเพื่อให้ได้มาซึ่ง แนวทางปฏิบัติที่ดีกว่าที่เคยผ่านมา (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2525 : 27)

วชิรพันธ์ บัญญัติธรรม กล่าวว่า จากอดีตที่ดำเนินงานโรงเรียนชุมชนมา ทำให้เกิดบทเรียน ที่มีค่าในการพัฒนาปัจจุบัน กระทรวงศึกษาธิการได้ทบทวนอีกทอดอย่างมีระบบ วิเคราะห์ผลดีและจุดอ่อน ของโรงเรียนชุมชน แล้วจึงหันมาสู่โครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน และบรรจุ ไว้ในแผนพัฒนา (วชิรพันธ์ บัญญัติธรรม. 2527 : 11)

นั่นหมายความว่า รูปแบบของโรงเรียนประถมศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท ได้เปลี่ยนจาก โรงเรียนชุมชน มาเป็นโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท ยากจน ทั้งในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (2525 - 2529) เป็นต้นมา

โครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน

ความหมาย

โครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน หมายถึง โครงการในความรับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ที่ดำเนินการเพื่อให้โรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดมีส่วนร่วมช่วยในการพัฒนาชนบท โดยการจัดให้โรงเรียนประถมศึกษาเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาชุมชนในชนบท เรียกว่า โครงการ กศ.พช.

ความเป็นมา

ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (2525 - 2529) การดำเนินการพัฒนาชนบท รัฐบาลได้มุ่งเน้นที่ตัวคนเป็นสำคัญ โดยทำการพัฒนาคนในชนบทซึ่งยากจน ให้สามารถช่วยเหลือตนเอง และชุมชนได้อย่างแท้จริง จึงได้กำหนดให้ 4 กระทรวงหลัก เป็นแกนนำสำคัญ ทำงานประสานสัมพันธ์กันในการพัฒนาชนบท ซึ่งได้แก่ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงศึกษาธิการ โดยที่แต่ละกระทรวงต่างก็ได้กำหนดกรอบนโยบายในการพัฒนาชนบท พร้อมทั้งแผนงานโครงการที่จะต้องดำเนินการไว้อย่างชัดเจน ทั้งนี้เพื่อที่จะเป็นการแก้ปัญหาสำคัญที่ประชาชนในชนบทอันเป็นประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศกำลังประสบอยู่ อันได้แก่ ปัญหาความขาดแคลน โรคภัยไข้เจ็บ ความไม่รู้หรือความโง่เขลา ซึ่งเปรียบเสมือนวัฏจักรของความด้อยพัฒนา ในพื้นที่เป้าหมายที่กำหนดไว้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กล่าวว่า กระทรวงศึกษาธิการ เป็นกระทรวงหนึ่งใน 4 กระทรวงหลัก ที่รัฐบาลมอบหมายให้รับผิดชอบในการพัฒนาชนบท และเพื่อสนองนโยบายการพัฒนาชนบทของรัฐบาลให้บรรลุเป้าหมาย กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดกรอบนโยบาย แนวทางการดำเนินการ และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการพัฒนาชนบท ไว้ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2528 : 35)

กรอบนโยบายการพัฒนาชนบท

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้ชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับกรอบนโยบายการพัฒนาชนบทของกระทรวงศึกษาธิการว่า กระทรวงศึกษาธิการมีเจตจำนงแน่วแน่ที่จะดำเนินการ

พัฒนาชนบท โดยเน้นการพัฒนาคน ทั้งในและนอกระบบโรงเรียน ให้เป็นคนที่มีคุณภาพในเรื่องต่อไปนี้

1. พัฒนาคคนให้มีความรู้พื้นฐาน เพื่อนำความรู้ไปประกอบอาชีพได้ตามความต้องการของแต่ละบุคคล แต่ละครอบครัว ตามความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของแต่ละท้องถิ่น
2. พัฒนาคคนให้มีความรู้ ความเข้าใจในสิทธิหน้าที่ ความรับผิดชอบของพลเมืองที่อันพึงมีต่อชาติบ้านเมือง มีคุณธรรม จริยธรรม วัฒนธรรม และมีความรักหวงแหนแผ่นดินเกิด
3. พัฒนาคคนให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องสุขภาพอนามัย การป้องกันโรคภัยไข้เจ็บ การบำรุงรักษาสุขภาพ อนามัยให้สมบูรณ์
4. พัฒนาคคนให้มีความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการพัฒนาชนบท และมีทัศนคติที่ดีต่องานพัฒนาชนบทของรัฐบาล (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2528 : 35)

แนวทางการดำเนินงานพัฒนาชนบท

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้ชี้แจงแนวทางในการดำเนินงานพัฒนาชนบทของกระทรวงศึกษาธิการว่า เพื่อให้กรอบนโยบายการพัฒนาชนบทของกระทรวงศึกษาธิการ ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และมีทิศทางในการพัฒนาชนบทอย่างแจ่มชัด และสามารถปฏิบัติให้สอดคล้องกับแนวนโยบายการพัฒนาชนบทของรัฐบาล กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดแนวทางในการพัฒนาชนบทไว้ดังนี้

1. กระทรวงศึกษาธิการจะระดมสรรพกำลังทรัพยากรที่มีอยู่ในทุกหน่วยงาน ในแต่ละท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาชนบท
2. กระทรวงศึกษาธิการจะให้ความร่วมมือสนับสนุนหน่วยงานอื่น ๆ ในทุกลักษณะที่ดำเนินการพัฒนาชนบทตามนโยบายของรัฐบาล ภายในขอบเขตของงาน และกำลังความสามารถที่กระทรวงศึกษาธิการมีอยู่
3. กระทรวงศึกษาธิการจะจัดให้มีโครงสร้างและรูปแบบ ตลอดจนกระบวนการพัฒนาชนบทให้เหมาะสมสอดคล้องกัน ทั้งระดับกระทรวงลงไปจนถึงพื้นที่เป้าหมาย ทั้งนี้เพื่อให้ เกิดการพัฒนาชนบทที่มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ในระดับกระทรวงจัดให้มีคณะกรรมการบริหารงานพัฒนาชนบท เพื่อรับผิดชอบงานนโยบายพัฒนาชนบทที่กระทรวงมอบหมาย และจัดให้มีศูนย์ประสานงานพัฒนาชนบท เพื่อทำหน้าที่เป็นศูนย์ปฏิบัติการพัฒนาชนบท และศูนย์ประสานงานพัฒนาชนบทของกระทรวงศึกษาธิการ

4. กระทรวงศึกษาธิการจะใช้สถานศึกษาร่วมกับวัดและ/หรือศาสนสถานของทุกศาสนา เป็นศูนย์ดำเนินการพัฒนาชนบทของแต่ละท้องถิ่น (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2528 : 35 - 36)

แนวทางปฏิบัติ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กล่าวว่า กระทรวงศึกษาธิการได้วางแนวทางปฏิบัติในการพัฒนาชนบท ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงศึกษาธิการไว้ดังนี้

1. ให้คณะกรรมการบริหารงานพัฒนาชนบท และศูนย์ประสานงานพัฒนาชนบทกระทรวงศึกษาธิการ รับนโยบายและปฏิบัติตามนโยบายการพัฒนาชนบทของรัฐบาล และของกระทรวงศึกษาธิการ ที่มอบหมาย และให้ดำเนินการพัฒนาชนบทตามนโยบายอย่างต่อเนื่อง

2. ให้กรมหรือส่วนราชการระดับกรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชนบท กำหนดให้เจ้าหน้าที่หรือคณะกรรมการรับผิดชอบ และประสานงานพัฒนาชนบท กับกระทรวงและหน่วยงานในสังกัด กระทรวงศึกษาธิการ ในส่วนภูมิภาค

3. ให้มีอนุกรรมการฝ่ายการศึกษา เพื่อทำหน้าที่ช่วยเหลือคณะกรรมการพัฒนาจังหวัด (กพจ.) ในภาคของกระทรวงศึกษาธิการ

4. ให้มีอนุกรรมการฝ่ายการศึกษา เพื่อทำหน้าที่ช่วยเหลือคณะกรรมการพัฒนาอำเภอ (กพอ.) ในภาคของกระทรวงศึกษาธิการ

5. ให้ครูในคณะทำงานสนับสนุนการปฏิบัติงานพัฒนาชนบทระดับตำบล (คปต.) ทำหน้าที่เป็นตัวแทนกระทรวงศึกษาธิการในระดับตำบล

6. ให้โรงเรียนร่วมกับวัดหรือศาสนสถานทุกศาสนา ร่วมมือและสนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาชนบทในพื้นที่เป้าหมาย (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2528 : 36 - 37)

จากกรอบนโยบาย แนวทางดำเนินการ และแนวปฏิบัติในการพัฒนาชนบทของกระทรวงศึกษาธิการดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งเป็นหน่วยงานหนึ่งในสังกัดของกระทรวงศึกษาธิการ จึงได้นำมากำหนดเป็นโครงการเพื่อดำเนินการพัฒนาชนบทในส่วนที่เกี่ยวข้อง คือโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้อธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจนไว้ดังนี้

โครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน หรือโครงการ กศ.พช. เป็นโครงการที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ดำเนินการเพื่อให้โรงเรียนประถมศึกษาในสังกัด เป็นศูนย์กลางในการพัฒนาชุมชนหรือหมู่บ้านที่โรงเรียนตั้งอยู่ ซึ่งการดำเนินงานโครงการนี้จะสอดคล้องกับหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ทุกประการ

เพื่อให้โรงเรียนในโครงการ เป็นศูนย์กลางในการพัฒนาชุมชนได้อย่างแท้จริง โครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน จึงได้กำหนดวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการไว้ดังนี้

1. ปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอน ให้นักเรียนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาตนเอง และสังคมเพื่อคุณภาพชีวิตได้
2. ส่งเสริมให้ครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง สามารถดำเนินการสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการพัฒนาคน เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาท้องถิ่นของชุมชนที่โรงเรียนรับผิดชอบ
3. เพื่อพัฒนาบุคลากรในท้องถิ่นให้มีความรู้ความเข้าใจ ให้เกิดความตระหนักและยอมรับความจำเป็นในการพัฒนาชุมชนโดยการพึ่งตนเอง
4. ให้รู้จักคัดเลือกและพัฒนาผู้นำ ให้ได้ผู้นำที่มีความซื่อสัตย์ เสียสละ มีคุณสมบัติของนักพัฒนา
5. ให้การศึกษาแก่ประชาชนทั้งในและนอก ระบบโรงเรียน ในด้านวิชาชีพที่เหมาะสมกับท้องถิ่น
6. ปรับปรุงโรงเรียนประถมศึกษาให้เป็นแหล่งข่าวสาร เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตในชุมชน
7. ปรับปรุงโรงเรียนประถมศึกษาเป็นศูนย์ประสานงาน ตลอดจนบริการด้านวิชาการ และอาชีพเพื่อพัฒนาชุมชน
8. ปรับปรุงโรงเรียนประถมศึกษาให้เป็นศูนย์ส่งเสริมการกีฬา นันทนาการ ศิลปวัฒนธรรม และประเพณีในท้องถิ่น

การคัดเลือกโรงเรียนเข้าโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจนนี้ คณะกรรมการพัฒนาอำเภอ (กพอ.) จะเป็นผู้เสนอรายชื่อโรงเรียนตามหลักเกณฑ์การคัดเลือก

โรงเรียนเข้าโครงการ ไปยังคณะกรรมการพัฒนาจังหวัด (กทจ.) เพื่อคัดเลือกรายชื่อโรงเรียน
ดังกล่าวส่งไปยังสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

ในการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจนนั้น สำนักงาน
คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เป็นผู้กำหนดแนวทางในการปฏิบัติงาน ใหญ่เกี่ยวข้องกับ
โครงการยักตื้อปฏิบัติทั้งระดับกรมลงไปจนถึงระดับโรงเรียน

งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินโครงการ เป็นงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรมาจาก
คณะกรรมการพัฒนาชนบทแห่งชาติ (กชช.) (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.

2527 : 20 - 23)

การจัดองค์กรในการบริหารงานและบทบาทหน้าที่

เพื่อให้การดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจนบรรลุผลสำเร็จ
ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จึงกำหนดองค์กรใน
การบริหารงานโครงการในแต่ละระดับ ดังนี้

1. ระดับกรม มีอนุกรรมการโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน
ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติเป็นผู้ปฏิบัติงาน โดยมีบทบาทหน้าที่ในการ
พิจารณากำหนดแนวทางในการดำเนินงาน จัดสรรงบประมาณ นิเทศ และติดตามผล และผลิตสื่อ
ต่าง ๆ ประกอบการดำเนินงานโครงการ

2. ระดับศูนย์ดำเนินงาน การดำเนินงานในส่วนภูมิภาคในจังหวัดที่ดำเนินงานโครงการ
การศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจนที่มีพื้นที่ใกล้เคียงกัน รวมกันเป็นศูนย์ดำเนินงาน ใน
ศูนย์หนึ่ง ๆ อาจประกอบด้วย 2 หรือ 3 หรือ 4 จังหวัดแล้วแต่กรณี มีทั้งหมด 11 ศูนย์ แต่ละศูนย์
มีคณะกรรมการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ประกอบด้วย
ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด ศึกษาธิการจังหวัด ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน
อธิการวิทยาลัยครู หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด และผู้บริหารท้องถิ่น ซึ่ง
กระทรวงศึกษาธิการแต่งตั้งตามความเหมาะสม เป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานของศูนย์ มีบทบาท
หน้าที่ในการจัดฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ระดับจังหวัด อำเภอ และโรงเรียน เสนอแนะการดำเนินงาน
โครงการต่อสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สรุปผลการดำเนินงานของศูนย์ใน

แต่ละปี และสนับสนุนด้านวิชาการ เกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการแก่งานงานการประถมศึกษา จังหวัด และสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอที่เกี่ยวข้อง

3. ระดับจังหวัด ให้มีคณะกรรมการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทจากจน ระดับจังหวัด ประกอบด้วย ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ ศึกษาพิเศษ ศึกษาพิเศษ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด และบุคคลอื่น ๆ ตามความเหมาะสม เป็นคณะกรรมการ มีบทบาทในการประสานงานการพัฒนาชนบทในส่วนที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานอื่น ๆ ในระดับจังหวัด ร่วมมือกับศูนย์ ดำเนินงานในการจัดฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ระดับจังหวัด อำเภอ และโรงเรียน นิเทศติดตามผลการปฏิบัติงานของอำเภอและโรงเรียน

4. ระดับอำเภอ ให้มีคณะกรรมการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทจากจน ระดับอำเภอ ประกอบด้วย หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ศึกษาพิเศษ สำนักงานการประถมศึกษา อำเภอ และผู้ที่เกี่ยวข้องที่เหมาะสม เป็นคณะกรรมการ มีบทบาทหน้าที่ในการประสานการดำเนินงาน โครงการในระดับอำเภอ นิเทศติดตามผลการดำเนินงานโครงการของโรงเรียน

5. ระดับโรงเรียน ให้ผู้บริหารโรงเรียนและคณะครูในโรงเรียน รับผิดชอบการดำเนินงาน โครงการของโรงเรียน มีบทบาทหน้าที่ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในบรรดาคณาจารย์ผู้ประสงค์ของ โครงการ ตลอดจนประสานการดำเนินงานโครงการกับหน่วยงานและบุคคลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ในการดำเนินงานทั้งครูและผู้บริหารโรงเรียน จะร่วมกันดำเนินงานทุกชั้นตอน ตามที่สำนักงาน คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติกำหนด (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.

2529 : 11 - 12)

การดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทจากจนของโรงเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดแนวทางและขั้นตอนการ ดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทจากจนไว้ดังนี้

หลังจากที่โรงเรียนได้รับการคัดเลือกให้ดำเนินโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านใน เขตชนบทจากจนแล้ว โรงเรียนจะต้องส่งครูจำนวนหนึ่งเข้ารับการฝึกอบรม เพื่อรับทราบแนว นโยบายและแนวทางการดำเนินงานโครงการ ตามที่ศูนย์ดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนา หมู่บ้านในเขตชนบทจากจน ร่วมกับสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดจัดขึ้น แลนำความรู้และ

ประสบการณ์ที่ได้จากการฝึกอบรมนั้นไปถ่ายทอดให้แก่คณะครูในโรงเรียนอีกต่อหนึ่ง เมื่อทุกคนเข้าใจตรงกันแล้ว จึงลงมือดำเนินงานตามขั้นตอนดังนี้

1. สสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการพัฒนาคนในหมู่บ้านที่โรงเรียนตั้งอยู่
2. จัดอบรมและสัมมนาผู้นำชุมชนในพื้นที่เป้าหมาย
3. ปรับปรุงบริเวณสถานที่และสนามของโรงเรียนให้เหมาะสมกับการ เป็นศูนย์กลางใน

การพัฒนาชุมชน

4. บริหารการให้ทรัพยากร บุคลากร วัสดุ ครุภัณฑ์ เพื่อใช้ในการ เรียนการสอนวิชาชีพ

ในชนบทโคกสูงคา

5. ปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอน ให้นักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ใน

การพัฒนาตนเองและสังคมตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521

6. ให้บริการด้านการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในหมู่บ้าน

7. จัดบริการข่าวสาร เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนพื้นที่เป้าหมาย

8. ให้บริการชุมชนด้านกีฬา นันทนาการ ศิลปวัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณีใน

ท้องถิ่น

9. ประสานงานและให้บริการกับหน่วยงานต่าง ๆ

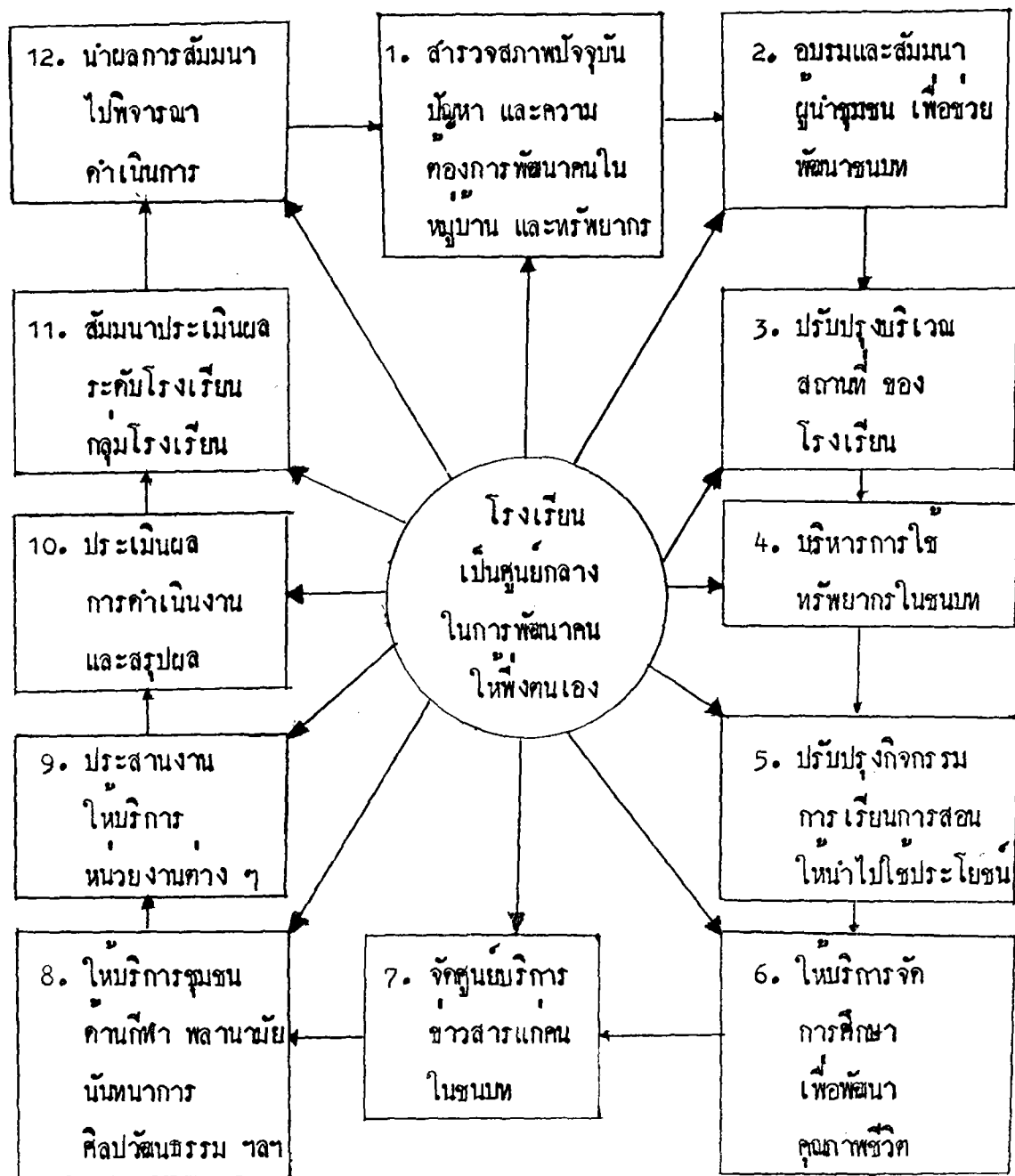
10. ประเมินผลการดำเนินงาน

11. จัดสัมมนาประเมินผล

12. นำผลจากการสัมมนาไปพิจารณาปรับปรุงการดำเนินงาน (สำนักงานคณะกรรมการ

การประถมศึกษาแห่งชาติ. 2529 : 13 - 15)

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดแผนภูมิขั้นตอนการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจนไว้ดังนี้



หมายเหตุ ลำดับขั้นตอนในการดำเนินงานนี้อาจสลับเปลี่ยนกันได้ตามความเหมาะสมของแต่ละท้องถิ่น

ภาพประกอบ 2 แสดงการทำงานของโรงเรียนในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขต
ชนบทยากจน (หลังจากเข้าใจโครงการดีแล้ว) (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.

การดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจนที่ผ่านมา

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้กล่าวเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจนที่ผ่านมาว่า โครงการดังกล่าว ได้ดำเนินงานในพื้นที่เป้าหมาย หรือพื้นที่ยากจน ใน 38 จังหวัด โดยใช้โรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติปีละ 300 โรงเรียน เป็นศูนย์กลางในการพัฒนาคนในชนบทยากจนให้พึ่งตนเองได้ ดำเนินการมาแล้ว ตั้งแต่ปี 2526 - 2529 รวม 4 ปี มีจำนวนโรงเรียนในโครงการ รวม 1,200 โรงเรียน และโรงเรียนอาสาสมัครที่เข้าร่วมปฏิบัติงานตามโครงการด้วยอีกจำนวน 987 โรงเรียน โดยได้รับงบประมาณสนับสนุนจากคณะกรรมการพัฒนาชนบทแห่งชาติ (กชช.) ในปี 2526 จำนวน 36 ล้านบาท ปี 2527 จำนวน 24 ล้านบาท ปี 2528 จำนวน 24 ล้านบาท และปี 2529 จำนวน 20 ล้านบาท (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2529 : 3)

การขยายงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กล่าวว่า ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (2530 - 2534) โครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน จะขยายการดำเนินงานออกไปอีก โดยจะให้โรงเรียนประถมศึกษาในชนบท ดำเนินงานโครงการนี้จนครบทุกโรงเรียน ในปีงบประมาณ 2534 ซึ่งในแต่ละปีงบประมาณจะขยายการดำเนินงานออกไปดังนี้ ปี 2530 จำนวนโรงเรียนที่ดำเนินโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน 1,500 โรงเรียน งบประมาณ 20 ล้านบาท ปี 2531 จำนวนโรงเรียน 3,000 โรงเรียน งบประมาณ 20 ล้านบาท ปี 2532 จำนวนโรงเรียน 6,000 โรงเรียน งบประมาณ 20 ล้านบาท ปี 2533 จำนวนโรงเรียน 9,000 โรงเรียน งบประมาณ 20 ล้านบาท ปี 2534 จำนวนโรงเรียน 10,600 โรงเรียน งบประมาณ 25 ล้าน 7 แสน 5 หมื่นบาท (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2529 : 63 - 65)

การดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจนของโรงเรียน

ในจังหวัดอุดรธานี

จังหวัดอุดรธานีเป็นจังหวัดหนึ่งในพื้นที่ชนบทยากจน ซึ่งเป็นพื้นที่เป้าหมายในการพัฒนาชนบทของรัฐบาล มีอำเภอในท้องที่ 21 อำเภอ ในจำนวน 21 อำเภอนี้ จัดเป็นอำเภอในเขตชนบทยากจนตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (2525 - 2529) 13 อำเภอ

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี มีโรงเรียนในสังกัด 1,151 โรงเรียน ครู 13,535 คน นักเรียน 266,529 คน สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี ได้ดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ตามแผนงานและโครงการของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ มาตั้งแต่ปี 2526 ในท้องที่อำเภอเป้าหมายหรืออำเภอในเขตชนบทยากจน 13 อำเภอ อำเภอละ 1 โรงเรียนคือ รวมเป็นปีละ 13 โรงเรียน และได้ดำเนินงานมาจนถึงปี 2529 รวม 4 ปี จำนวนโรงเรียนในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน 52 โรงเรียน (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี. ม.ป.ป. : 7)

ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (2530 - 2534) สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี ได้ขยายการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจนออกไปอีกตามแผนงานและโครงการของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ โดยขยายการดำเนินงานออกไปทุกอำเภอ ทั้ง 21 อำเภอ ซึ่งในปี 2530 ได้ดำเนินการ 65 โรงเรียน ในท้องที่ 21 อำเภอ และจะขยายการดำเนินงานโครงการนี้ออกไปเรื่อย ๆ จนครบทุกโรงเรียนในชนบท

โรงเรียนในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจนทั้งหมด ซึ่งดำเนินการมาตั้งแต่ปี 2526 ถึงปี 2530 มีจำนวน 117 โรงเรียน ครูผู้ดำเนินการ 1,507 คน นักเรียน 31,227 คน

การดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี ตั้งแต่เริ่มดำเนินการจนถึงปี 2530 ยังไม่มีการวิจัยเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการนี้แต่อย่างใด ไม่ว่าจะเป็นตามผลการดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานหรือความต้องการของครูเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการ

ดิเรก อุณหราย ใ้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาชนบทของประเทศไทย (2509 - 2520) ผลสำเร็จ ปัจจัยเกี่ยวข้องและปัญหา โดยวิธีวิจัยจากเอกสาร และทำการสัมภาษณ์เกษตรกรใน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สุพรรณบุรี และนครราชสีมา และส่งแบบสอบถามให้พัฒนาการจังหวัดและ เกษตรจังหวัดกรอกขอความ รวบรวมตัวอย่างที่เป็นพัฒนาการจังหวัดและเกษตรจังหวัด 142 คน และเกษตรกร 287 คน ในด้านปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาชนบท ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและ อุปสรรคในการพัฒนาชนบท ได้แก่ การว่างงาน ชนชั้น การประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ของ ชาติการประเมินผล นโยบายไม่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน และขัดต่อ ความเป็นจริง การบริการพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม ไม่กระจายไปถึงผู้ยากไร้ในชนบท (สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. 2528 : 16 อ้างอิงมาจาก ดิเรก อุณหราย. 2522)

นฤง อารยะวิบูลย์ และคนอื่น ๆ ได้ทำการวิจัยเรื่องปัญหาในการบริหารการพัฒนาชนบท
ของรัฐบาล ซึ่งได้ทำการศึกษากับอนุกรรมการ กษช. 7 คณะ ปลัดกระทรวง 4 กระทรวงหลัก
อธิบดีกรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชนบท 18 กรม ผู้อำนวยการโครงการ 33 โครงการ คณะ
กรรมการพัฒนาการจังหวัด (กพจ.) แพร ซอนแกน นครราชสีมา และปัตตานี คณะกรรมการพัฒนาการ
อำเภอ (กพอ.) 5 อำเภอ ไทแก อำเภอสอง อำเภอวังหิน จังหวัดเพชร อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น
อำเภอชนแดนสง จังหวัดนครราชสีมา อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี สภาตำบล และคณะทำงาน
สนับสนุนการปฏิบัติงานพัฒนาชนบทระดับตำบล (คปท.) 6 ตำบล จากอำเภอทั้งกล่าวและประชาชน
หมู่บ้านละ 10 คน จาก 6 หมู่บ้าน ใน 6 ตำบล ที่ได้รับเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยในการศึกษา
ครั้งนี้ได้ใช้วิธีการวิเคราะห์ระบบบริหาร ตามทฤษฎีของ เฮนรี ฟาโยล (Henry Fayol) ผล
การวิจัยพบว่า องค์การพัฒนาชนบททุกระดับมีปัญหาในการบริหารงานในระดับปานกลาง เมื่อ
เปรียบเทียบระหว่างองค์กรแล้วพบว่า องค์การในระดับอำเภอและจังหวัดมีปัญหามากกว่าองค์กร
ในระดับอื่น ส่วนองค์กรในระดับชาติมีปัญหาน้อยกว่าองค์กรในทุกระดับ องค์การในระดับหมู่บ้านมี
ปัญหาในด้านการวางแผน และการประเมินผลมากกว่าคนอื่น ๆ ปัญหาที่องค์กรในระดับนี้ประสบ
มากที่สุด คือประชาชนไม่มีบทบาทในการควบคุมโครงการ นอกจากนี้ยังพบว่าปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ
ความสำเร็จในการพัฒนาชนบทระดับหมู่บ้าน ไทแก ระดับการศึกษาของผู้นำท้องถิ่น ลักษณะความ

เป็นผู้นำของผู้นำท้องถิ่น ความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้นำท้องถิ่น กับเจ้าหน้าที่ระดับอำเภอและ
จังหวัด ความสนใจของผู้นำท้องถิ่นและประชาชนในการพัฒนาชนบท โครงการพัฒนาชนบทที่สอดคล้อง
กับความต้องการของประชาชน และประชาชนยอมรับความเป็นผู้นำของผู้นำท้องถิ่น (ผดุง
อารยะวิบูลย์ และคนอื่น ๆ . 2528 : 3 - 4)

จากงานวิจัยดังกล่าว เป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่า การพัฒนาชนบทไม่ว่าจะเป็นการดำเนินงาน
ในระยะใด นับตั้งแต่องค์กรระดับชาติลงไปจนถึงองค์กรระดับหมู่บ้าน ต่างก็ประสบปัญหาด้วยกันทั้งนั้น
ปัญหาที่สำคัญ ได้แก่ การทำงานซ้ำซ้อน ขาดการประสานงาน ขาดการประเมินผล นโยบาย
ไม่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน ประชาชนไม่มีความสามารถในการควบคุมโครงการ และเป็น
ที่น่าสังเกตว่า ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการพัฒนาชนบท คือโครงการพัฒนาชนบทที่สอดคล้อง
กับความต้องการของประชาชน และมีความเหมาะสมต่อความสำเร็จในการพัฒนาชนบทคือผู้นำท้องถิ่น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนชุมชน

หนังสือ คู่มือ 100 ศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมและปัญหาการดำเนินงานของโรงเรียน
ชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมของโรงเรียนสามประเภท คือการเรียน
การสอน การบริการความรู้แก่ประชาชน และการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน โดยศึกษาจาก
กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นครู 192 คน ประชาชน 192 คน และผู้บริหารโรงเรียน 39 คน ผลการศึกษา
พบว่า การดำเนินงานยังไม่สอดคล้องกับหลักการ วัตถุประสงค์ และแนวทางการดำเนินงานของ
โรงเรียนชุมชนเท่าที่ควร มีกิจกรรม เน้นหนักในด้านปรับปรุงโรงเรียนและการเรียนการสอน
ปัญหาในการดำเนินงาน ได้แก่ ขาดเครื่องมือและครูสำหรับฝึกสอนอาชีพแก่ประชาชน ขาดความ
ร่วมมือสนับสนุน จากฝ่ายบริหารระดับสูงทั้งในทางงบประมาณ และกำลังใจ ประชาชนส่วนใหญ่
ยากจน สนใจการหาเลี้ยงชีพมากกว่ากิจกรรมของโรงเรียน (หนังสือ คู่มือ 100 :
65 - 67)

ปรีชา นิพนธ์พิทยา ได้ทำการศึกษาเรื่องการดำเนินงานของโรงเรียนชุมชน ในเขต
การศึกษา 1 โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นครูและคณะกรรมการโรงเรียน ผลการศึกษาพบว่า การ
ดำเนินงานของโรงเรียนชุมชนในเขตการศึกษา 1 มีปัญหาเกี่ยวกับการขาดแคลนงบประมาณ
การขาดแคลนเครื่องมือสำหรับสอนวิชาชีพ ขาดครูที่มีความรู้ในการสอนวิชาชีพ ครูผู้สอนขาดความรู้

ในการปรับปรุงและการใช้หลักสูตรการสอน จากความร่วมมือและประสานงานจากหน่วยงานอื่น ๆ และที่สำคัญผู้ที่ดำเนินงานโรงเรียนชุมชน ไม่เข้าใจหลักการดำเนินงานของโรงเรียนชุมชนที่ถูกต้อง และครูส่วนใหญ่พักอยู่นอกเขตชุมชน ทำให้มีปัญหาเกี่ยวกับการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน (ปริชา นิพนธ์พิทยา. 2523 : 93 - 101)

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้ทำการประเมินโครงการปรับปรุง โรงเรียนประถมศึกษาให้เป็นโรงเรียนชุมชน โดยประเมินจากโรงเรียนชุมชน จำนวน 47 โรงเรียน ในอำเภอต่าง ๆ 42 อำเภอ 14 จังหวัด ซึ่งสุ่มมาจากเขตภูมิศาสตร์ 4 เขต คือเหนือ โท กลาง และตะวันออกเฉียงเหนือ ได้สรุปว่า ปัญหาการดำเนินงานของโรงเรียนชุมชน เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ขาดบุคลากรด้านอาชีพต่าง ๆ ขาดงบประมาณ คณะครูและผู้บริหารโรงเรียนไม่เข้าใจหลักการ ไม่ร่วมมือ ปัญหาความเครียดของประชาชน ขาดการสนับสนุนจากหน่วยเหนือ ขาดอุปกรณ์ อาคาร กิจกรรมที่เด็กจะบริการได้ ไม่ได้ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้นำในท้องถิ่นไม่ร่วมมือ ผู้บริหารต้องเสียสละมาก ในชุมชนนั้นมีโรงเรียนช่วยบริการท้องถิ่นหลายโรงและโรงเรียนอยู่ห่างไกลหมู่บ้านมาก (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2525 : 25)

วิสุทธิ์ ราชวี ได้ทำการศึกษาความสอดคล้องของการดำเนินงานโรงเรียนชุมชนใน จังหวัดอุบลราชธานี กับหลักการและวัตถุประสงค์ของโรงเรียนชุมชน โดยศึกษาจากโรงเรียนชุมชน ในจังหวัดอุบลราชธานี 39 โรงเรียน โดยใช้แบบสอบถาม สอบถามกลุ่มผู้บริหารโรงเรียน ครู กรรมการโรงเรียนชุมชน รวมกลุ่มตัวอย่าง 234 คน พบว่า โรงเรียนชุมชนในจังหวัดอุบลราชธานี ยังดำเนินการให้การศึกษาระดับประถมศึกษา และการให้บริการชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยเหลือโรงเรียนยังไม่สอดคล้องกับหลักการและวัตถุประสงค์ของโรงเรียนชุมชน ส่วนการดำเนินการปลูกฝังประชาธิปไตยขั้นพื้นฐานแก่ชุมชนและการปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนนั้น สอดคล้องกับหลักการและวัตถุประสงค์ของโรงเรียนชุมชน (วิสุทธิ์ ราชวี. 2525 : 72 - 86)

รามิเรช ได้ศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมและวิธีการดำเนินงานของโรงเรียนชุมชน และสรุปหลักการว่า โรงเรียนชุมชนต้องใช้กระบวนการประชาธิปไตย ชุมชนต้องยอมรับว่าโรงเรียนเป็นของประชาชน โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการโรงเรียน และโรงเรียนต้องบริการชุมชน โรงเรียนต้องมีเครื่องมือที่มีสมรรถภาพสำหรับการดำเนินงาน โรงเรียนต้องสำรวจปัญหา ความต้องการของ

ชุมชน และให้ชุมชนปรับปรุงตัวเอง และต้องใช้วิธีการหลาย ๆ อย่างในการแก้ปัญหา

(Ramirez. 1959 : 2184)

กาญจนา วัฒนสุนทร ได้ศึกษาเกี่ยวกับความเป็นมาและพัฒนาการของนโยบายเกี่ยวกับโรงเรียนชุมชนในประเทศไทย โดยการศึกษาจากเอกสารต่าง ๆ ผลการศึกษาสรุปว่า เมื่อยิคว่าโรงเรียนชุมชนมีหน้าที่สามอย่าง คือการเป็นสถาบันให้การศึกษา การเป็นเครื่องมือในการพัฒนาท้องถิ่น และการเป็นศูนย์กลางการศึกษา และฝึกอบรมบุคคลในท้องถิ่น นอกจากนี้ที่อยู่ในโรงเรียนแล้วโรงเรียนชุมชนของประเทศไทย ทำหน้าที่สองประการหลังไม่เพียงพอ เพราะยังมิได้รับทราบปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในชนบทได้อย่างเพียงพอ และรัฐบาลขาดการประชาสัมพันธ์ให้ทราบว่าโรงเรียนสามารถที่จะเป็นหน่วยงานหนึ่งในการพัฒนาชนบทได้ ประชาชนจึงยังไม่เข้าใจแนวทางของโรงเรียนชุมชนก็พอหรือเข้าใจไปต่าง ๆ กัน (Watanasuntorn. 1983 :

145 - 147)

ชอทท์ ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างองค์การ โดยใช้วิธีศึกษารายกรณีของโรงเรียนชุมชน เพื่อที่จะทำความเข้าใจถึงความร่วมมือขององค์การในชุมชน ซึ่งเป็นหน่วยบริการต่าง ๆ กับทางโรงเรียนว่า จะเป็นองค์การที่มีความสัมพันธ์ช่วยเหลือกัน เพื่อให้ได้ผลต่อสังคม โดยส่วนรวมได้อย่างไรหรือเพียงใด โดยศึกษาจากการสังเกตกลุ่มตัวอย่างในหน่วยบริการของชุมชน และโรงเรียนในโครงการจัดการศึกษาชุมชนระหว่างปีคริสต์ทศวรรษ 1974 - 1978 โดยใช้การสังเกตและการสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่า การทำงานระหว่างหน่วยงานบริการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนชุมชน ยังทำงานของตนเองอย่างอิสระ การร่วมมือกันจะเกิดขึ้นเมื่อแต่ละหน่วยงานบริการนั้น เห็นว่าหน่วยงานใดรับประโยชน์อยู่ด้วยความรู้สึกของหน่วยงานบริการนั้น ยังสนใจในงานของตนเองเท่า ๆ กับความสนใจในการช่วยเหลือสังคมส่วนรวม หน่วยงานที่จะให้ความร่วมมืออย่างจริงจังนั้น บางครั้งมาจากความสนใจที่จะช่วยเหลือของหน่วยงานเอง แต่บางครั้งมาจากมีแรงกดดันจากผู้นำชุมชนสนับสนุนหรือผู้เสียภาษีให้เขาทำงานกับโรงเรียน ขอสรุป คือการให้เกิดการบริการด้วยความร่วมมืออย่างบูรณาการ เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน โดยถือประโยชน์ของสังคมเป็นหลักได้นั้น จะต้องลดการมุ่งงานเฉพาะแต่ละหน่วยงานของตนเองลงบ้าง โดยให้ความร่วมมือกับโรงเรียนและหน่วยงานอื่นใด (Schott. 1983 : 966-A)

โดยสรุปแล้ว จากงานวิจัยดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า การดำเนินงานของโรงเรียนชุมชนไม่เป็นไปตามหลักการและจุดประสงค์ของโรงเรียนชุมชนอย่างแท้จริง ทั้งนี้เพราะครูและผู้บริหารโรงเรียนไม่เข้าใจในหลักการ จุดหมาย และวัตถุประสงค์ ตลอดจนขั้นตอนการดำเนินงานของโรงเรียนชุมชน และในการดำเนินงานนี้ประสบปัญหาหลายอย่าง เช่น ขาดบุคลากรด้านอาชีพต่าง ๆ ที่จะมาฝึกสอนประชาชน ขาดงบประมาณสนับสนุนไม่เพียงพอ ขาดเครื่องมือเครื่องใช้ ขาดความร่วมมือและการสนับสนุนจากผู้บริหารระดับสูง ขาดการประสานงานกับประชาชนยากจน จึงไม่สนใจและร่วมมือในกิจกรรมของโรงเรียน ผู้นำชุมชนไม่ให้ความร่วมมือ จากสภาพการดำเนินงานและปัญหาดังกล่าว จึงเป็นเหตุให้โครงการปรับปรุงโรงเรียนประถมศึกษาเป็นโรงเรียนชุมชน ไม่ได้รับการบรรจุเข้าไว้ในแผนพัฒนาการศึกษา ระยะที่ 5 (2525 - 2529) จึงทำให้การขยายตัวของโรงเรียนชุมชนต้องหยุดชะงักลง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน

โครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจนเป็นโครงการใหม่ ที่ดำเนินงานมาได้เพียง 5 ปี จึงมีผู้ศึกษาและทำการวิจัยเกี่ยวกับโครงการนี้ไว้น้อย แต่เท่าที่ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจและศึกษาพบว่า มีงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ดังนี้

สะอาค พงอินทร์ ได้ศึกษามบทในการพัฒนาชุมชนของครูโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในเขตการศึกษา 8 โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารการศึกษาและครู ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารการศึกษาเห็นว่าบทบาทที่ครูปฏิบัติมากที่สุด คือ บทบาทด้านการเมืองและการปกครอง ครูเห็นว่าบทบาทที่ครูปฏิบัติมากที่สุด คือ บทบาทด้านสังคมและวัฒนธรรม ส่วนบทบาทที่ครูปฏิบัติน้อยที่สุด ทั้งผู้บริหารการศึกษาและครูเห็นตรงกัน คือ บทบาทด้านเศรษฐกิจและอาชีพ สำหรับบทบาทที่ครูและผู้บริหารการศึกษาคาดหวังให้ครูปฏิบัติมากที่สุด คือ บทบาทด้านเศรษฐกิจและอาชีพ ผลการเปรียบเทียบความเห็นเกี่ยวกับการรับรู้ของครูและผู้บริหารที่มีต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของครู พบว่าผู้บริหารและครูมีความเห็นต่อบทบาทการพัฒนาชุมชนของครูไม่แตกต่างกัน และมีความเห็นต่อบทบาทที่คาดหวังในการพัฒนาชุมชนของครูไม่แตกต่างกัน ปัญหาในการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชนของครู ได้แก่ ขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ที่เป็นเครื่องมือส่งเสริมและสนับสนุน

วิชาชีพของประชาชน ความยากจนของประชาชน เงินงบประมาณไม่เพียงพอ และขาดบุคลากร
ด้านอาชีพ (สะอาค พงอินทร์. 2527 : 142 - 149)

ศูนย์ประสานการพัฒนาชนบทแห่งชาติ ได้ติดตามประเมินผลการพัฒนาชนบทที่ยากจนตาม
นโยบายของรัฐบาล โดยประเมินผลการดำเนินงานโครงการต่าง ๆ ในพื้นที่ชนบทยากจน ทั้ง
32 โครงการ ของ 4 กระทรวง ซึ่งได้ทำการสำรวจภาคสนาม ประเมินผลสำเร็จของโครงการ
(Project effect) ตามแบบสอบถาม กชช. 1 เมื่อเดือนมีนาคม 2528 โดยสุ่มตัวอย่างเฉพาะ
จังหวัดเชียงใหม่ ขอนแก่น และสงขลา จังหวัดละ 3 อำเภอ อำเภอละ 8 หมู่บ้าน รวม 72 หมู่บ้าน
ผลการประเมินพบว่า โครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจนเป็นโครงการที่มีความ
ยากลำบากในการปฏิบัติ ประชาชนและกรรมการหมู่บ้าน ส่วนใหญ่เห็นว่า ครัวมีส่วนช่วยเหลือ แนะนำ
ในการวางแผนพัฒนาหมู่บ้านค่อนข้างน้อย และผลการดำเนินโครงการโรงเรียนได้ดำเนินการฝึกอบรม
ด้านอาชีพต่าง ๆ แก่ประชาชนในหมู่บ้านเฉลี่ยร้อยละ 18 ของประชาชนในหมู่บ้าน และฝึกอบรม
การเป็นผู้นำให้ประชาชนในหมู่บ้านร้อยละ 21 ของประชาชนทั้งหมด โรงเรียนจัดให้มีการสาธิต
การเกษตรประกอบการอาชีพเฉลี่ยหมู่บ้านละ 1 ครั้ง/ปี นอกจากนี้ยังมีข้อสรุปและข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการ
ดำเนินงานโครงการนี้ว่า ยังขาดบุคลากรที่มีความรู้ในการอบรม การจัดสอนวิชาชีพจึงยัง
ไม่กระจายไปยังหมู่บ้านต่าง ๆ มากนัก และผู้รับผิดชอบงานระดับอำเภอ ยังไม่เข้าใจบทบาทของ
ตนเองเกี่ยวกับโครงการศึกษา น่าจะมีการจัดอบรมสัมมนาเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และบุคลากรของ
โรงเรียนเพิ่มขึ้น เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (ศูนย์ประสานการพัฒนาชนบท
แห่งชาติ. 2529 : 23 - 44)

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้ทำการประเมินผลโครงการการศึกษา
เพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ซึ่งได้ทำการศึกษากับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน
ครู ผู้สนับสนุน ผู้นำท้องถิ่น และประชาชนของโรงเรียนในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านใน
เขตชนบทยากจน ในปีงบประมาณ 2526 - 2527 ทั้ง 38 จังหวัด เครื่องมือที่ใช้ประเมินเป็น
แบบสอบถาม 4 แบบ 6 ชุด รูปแบบการประเมินใช้รูปแบบซีพีพี (CIPP model) ซึ่งประกอบด้วย
การประเมินสภาพแวดล้อม การประเมินปัจจัยเบื้องต้น การประเมินกระบวนการ และการประเมิน
ผลผลิต จากแบบสอบถามที่ส่งไป 3,000 ฉบับ ได้รับคืน 2,179 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 72.63
ผลการศึกษาสภาพหลังเริ่มโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน พบว่า ในด้าน

สภาพแวดล้อมโดยภาพรวมแต่ละด้านอยู่ในระดับดี ยกเว้นสภาพแวดล้อมด้านสภาพภูมิศาสตร์ และสภาพเศรษฐกิจอยู่ในระดับปานกลาง ด้านกระบวนการโดยภาพรวม และกระบวนการแต่ละด้านอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นด้านกิจกรรมของโครงการที่อยู่ในระดับดี ด้านผลผลิตโดยภาพรวมการปฏิบัติงานตามโครงการบรรลุวัตถุประสงค์ในระดับปานกลาง ยกเว้นการปรับปรุงโรงเรียนให้เป็นแหล่งข่าวสาร และให้เป็นศูนย์ส่งเสริมกิจกรรมนันทนาการฯ อยู่ในระดับดี และโดยภาพรวมผู้บริหารโรงเรียนและครู ผู้สนับสนุนผู้นำท้องถิ่นและประชาชน มีเจตคติต่อโครงการนี้ดี (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2529 : บทคัดย่อ)

สุรางค์ ชูสิงห์ ศึกษาค้นคว้าการศึกษาพรรคของผู้บริหารโรงเรียน ครูและผู้นำท้องถิ่นต่อบทบาทของโรงเรียนประถมศึกษาในการพัฒนาชนบทตามโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทภาคจน จังหวัดนครสวรรค์ กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาคือ แก่ผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 30 คน ครูจำนวน 148 คน และผู้นำท้องถิ่นจำนวน 136 คน ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารโรงเรียน ครูและผู้นำท้องถิ่น เห็นว่าบทบาทของโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทภาคจนที่ปฏิบัติมาก คือ ด้านสังคมและวัฒนธรรม และด้านสาธารณสุข ส่วนด้านการศึกษา ด้านเศรษฐกิจและอาชีพ และด้านการเมืองการปกครอง โรงเรียนปฏิบัติในระดับปานกลาง ผู้บริหารโรงเรียน ครูและผู้นำท้องถิ่น มีความต้องการให้โรงเรียนมีบทบาทในการพัฒนาชนบททุกด้านในระดับมาก นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่า ปัญหาที่พบมากในการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทภาคจน คือ ด้านงบประมาณ การวางแผน ด้านการศึกษายังไม่ครอบคลุมปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น ความยากจนของประชาชนและขาดการประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ (สุรางค์ ชูสิงห์. 2529 : บทคัดย่อ)

สมพงศ์ แสงศรี ศึกษาค้นคว้าทัศนคติของผู้บริหารโรงเรียนและครู เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทภาคจน ประจำปีงบประมาณ 2526 โดยในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาทัศนคติของผู้บริหารโรงเรียนและครูที่มีต่อการจัดกิจกรรมพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทภาคจน และศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติของผู้บริหารโรงเรียนและครู เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทภาคจน กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา และครูผู้ทำการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา

ที่อยู่ในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ปีงบประมาณ 2526 จำนวน 509 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบวัดทัศนคติต่อปัญหา การจัดการกิจกรรมพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษา ในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) และทดสอบค่าที (t-test) ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครู มีทัศนคติที่เห็นด้วยกับการจัดการกิจกรรมพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ผู้บริหารโรงเรียนและครูที่อยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่ มีทัศนคติต่อการจัดการกิจกรรมพื้นฐานในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าทัศนคติที่มีต่อการจัดการกิจกรรมพื้นฐานในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ไม่มีความสัมพันธ์กับขนาดของโรงเรียน (สมพงษ์ แสงศรี. 2529 : บทคัดย่อ)

จากงานวิจัยดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน เป็นโครงการที่มีความยากลำบากในการปฏิบัติ และในการดำเนินงานนั้นต้องประสบกับปัญหาหลายประการ เช่น ขาดงบประมาณ ขาดการติดต่อประสานงานที่ดี ผู้ปฏิบัติงานไม่เข้าใจ แนวคิด และหลักการของโครงการ ขาดเครื่องมือเครื่องใช้ และเอกสารต่าง ๆ ประกอบการดำเนินงาน ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในด้านอาชีพต่าง ๆ การวางแผนการศึกษายังไม่ครอบคลุม ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น เมื่อพิจารณาถึงตัวแปรเกี่ยวกับหน้าที่ของครู คือหน้าที่ในการบริหารและหน้าที่ในการสอน พบว่าหน้าที่ไม่มีผลทำให้การรับรู้บทบาทในการพัฒนาชุมชนของครูแตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาในด้านตัวแปรเกี่ยวกับขนาดของโรงเรียน ซึ่งแบ่งเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก แล้วพบว่า ขนาดของโรงเรียนไม่มีผลทำให้ครูและผู้บริหารโรงเรียนมีทัศนคติต่อการจัดการกิจกรรมพื้นฐานของโรงเรียนในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน แตกต่างกัน

สำนักงานการศึกษาจังหวัดอุดรธานี มีโรงเรียนในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน 117 โรงเรียน ครูผู้ดำเนินการ 1,507 คน แบ่งเป็นผู้บริหารโรงเรียน 117 คน ครูผู้สอน 1,390 คน การดำเนินงานโครงการนี้ จึงน่าจะมีปัญหาในการดำเนินงานอยู่ไม่น้อย แต่ยังไม่มีการวิจัยถึงปัญหาดังกล่าว และจากสภาพการดำเนินงานที่เป็นจริงของโรงเรียน ผู้บริหาร

โรงเรียนและครูมีบทบาทและหน้าที่ในการดำเนินงานแตกต่างกัน ทั้งปัญหาและความต้องการต่าง ๆ เกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการของผู้บริหารโรงเรียนและครูจึงจะแตกต่างกัน และในแง่ขนาดของโรงเรียนนั้น ความพร้อมในการดำเนินงานของโรงเรียนแต่ละขนาดมีความแตกต่างกัน โรงเรียนขนาดใหญ่มีบุคลากรมาก โรงเรียนขนาดเล็กมีบุคลากรน้อย โรงเรียนขนาดใหญ่ตั้งอยู่ในชุมชนใหญ่ โรงเรียนขนาดเล็กตั้งอยู่ในชุมชนเล็ก นอกจากนี้แล้วงบประมาณที่ที่ได้รับจากรัฐบาลก็แตกต่างกัน แต่ของดำเนินงานในลักษณะเดียวกัน ดังนั้นการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจนของครูในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน จึงน่าจะมีปัญหาและความต้องการแตกต่างกัน

สมมติฐานการวิจัย

1. ครูที่มีหน้าที่ต่างกันจะมีปัญหาในการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน แตกต่างกัน
2. ครูที่มีหน้าที่ต่างกันจะมีความต้องการเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน แตกต่างกัน
3. ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน จะมีปัญหาในการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน แตกต่างกัน
4. ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน จะมีความต้องการเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน แตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
3. วิธีสร้างเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ครูโรงเรียนในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทภาคจน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี จำนวน 116 โรงเรียน จำนวนครู 1,464 คน แยกเป็นผู้บริหารโรงเรียน 116 คน ครูผู้สอน 1,348 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ครูโรงเรียนในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทภาคจน จำนวน 262 คน คิดเป็นร้อยละ 19 ของประชากร แยกเป็นผู้บริหารโรงเรียน 82 คน ครูผู้สอน 180 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบหลายชั้น (Multi - Stage random sampling) ตามขั้นตอนดังนี้ (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. 2528 : 70)

1. สํารวจรายชื่อโรงเรียน จำนวนครูและผู้บริหารของโรงเรียนในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทภาคจน

2. จำแนกโรงเรียนออกเป็น 3 ขนาดตามตัวแปรที่ศึกษา คือ โรงเรียนขนาดเล็ก 15 โรงเรียน ขนาดกลาง 57 โรงเรียน และขนาดใหญ่ 44 โรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน 1,464 คน

3. นำโรงเรียนแต่ละขนาดในข้อ 2 มาสุ่มอย่างง่ายโดยวิธีจับสลากขนาดละ 70 % ได้โรงเรียนขนาดเล็ก 11 โรงเรียน ขนาดกลาง 40 โรงเรียน ขนาดใหญ่ 31 โรงเรียน

4. กำหนดให้ผู้บริหารโรงเรียนที่สุ่มได้ในข้อ 3 เป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก 11 คน ขนาดกลาง 40 คน ขนาดใหญ่ 31 คน

5. การสุ่มจำนวนครูจากโรงเรียนในข้อ 3 ซึ่งมีครูโรงเรียนขนาดเล็ก 74 คน ขนาดกลาง 508 คน ขนาดใหญ่ 766 คน มาเป็นกลุ่มตัวอย่างนั้น เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่ม มีจำนวนแตกต่างกันมากจนเกินไปอันจะก่อให้เกิดการอคติทางสถิติ จึงสุ่มครูผู้สอนจากโรงเรียนมาขนาดละ 60 คน

จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน จำแนกตามขนาดของโรงเรียนที่ใช้ทำการศึกษา แสดงด้วยตารางดังนี้

ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามหน้าที่และขนาดของโรงเรียน

โรงเรียน		ประชากร			กลุ่มตัวอย่าง		
ขนาด	จำนวน	ผู้บริหาร	ครู	รวม	ผู้บริหาร	ครู	รวม
เล็ก	15	15	74	89	11	60	71
กลาง	57	57	508	565	40	60	100
ใหญ่	44	44	766	810	31	60	91
รวม	116	116	1,348	1,464	82	180	262

เพื่อให้การศึกษาครั้งนี้ ได้ข้อมูลที่ เป็นรายละเอียดเพิ่มเติมจากแบบสอบถาม จึงได้ทำการ สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเพิ่มเติม จำนวน 15 คน โดยการนำกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารโรงเรียน และครูสอน มาเลือกแบบเจาะจง (Perposive) ให้ได้ผู้บริหารโรงเรียนขนาดโรงเรียนละ 2 คน ครูสอนขนาดโรงเรียนละ 3 คน ซึ่งปรากฏดังตาราง 2

ตาราง 2 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ทำการสัมภาษณ์

ขนาดโรงเรียน / หน้าที่	ผู้บริหาร โรงเรียน	ครูสอน	รวม
โรงเรียนขนาดเล็ก	2	3	5
โรงเรียนขนาดกลาง	2	3	5
โรงเรียนขนาดใหญ่	2	3	5
รวม	6	9	15

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ประกอบด้วย แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา และความต้องการของครู เกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาชุมชนในเขตชนบทยากจน จำนวน 1 ฉบับ และแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของครู เกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาชุมชนในเขตชนบทยากจน จำนวน 1 ฉบับ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. แบบสอบถาม

แบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ เป็นแบบเลือกตอบ
- ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามปัญหาของครูเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการ
การศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า
- ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความถี่ของการของครูเกี่ยวกับการดำเนินงาน
โครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า
- ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการดำเนินงาน
โครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน เป็นแบบสอบถามปลายเปิด

2. แบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น มีลักษณะเป็น
แบบสัมภาษณ์ปลายเปิด แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์
- ตอนที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหา ความถี่ของการ และข้อเสนอแนะ
ในการแก้ปัญหาการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน

วิธีสร้างเครื่องมือ

1. วิธีการสร้างแบบสอบถาม

การสร้างแบบสอบถามดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้าน
ในเขตชนบทยากจน และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับวิธีการสร้างแบบสอบถาม (ลวัน สายยศ และ
อังกา สายยศ. 2528 : 136 - 143)

1.2 สอบถามปัญหาและความถี่ของการเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการการศึกษา
เพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน จากครูโรงเรียนในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้าน
ในเขตชนบทยากจน จำนวน 15 คน

1.3 นำสิ่งที่ได้จากการศึกษาเอกสาร งานวิจัย และจากการสอบถามครู มาสร้าง
ข้อคำถามปัญหาและความถี่ของการให้คำตอบสอดคล้องกัน โดยสร้างข้อคำถามเกี่ยวกับปัญหาใน

ตอนที่ 2 ของแบบสอบถาม จำนวน 72 ข้อ และสร้างข้อคำถามเกี่ยวกับความต้องการในตอนที่ 3 ของแบบสอบถาม จำนวน 72 ข้อ และสร้างข้อคำถามปลายเปิดในตอนที่ 4 ของแบบสอบถาม จำนวน 12 ข้อ

1.4 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ประธานและกรรมการควบคุมปริญญาบัตร ตรวจสอบและแก้ไข

1.5 นำแบบสอบถามที่ประธานและกรรมการควบคุมปริญญาบัตร พิจารณาแก้ไข และปรับปรุงแล้วไปหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ทราจวินิจัย แล้วนำมาคำนวณหาค่า IC ได้ค่า IC ของละ 1.00 ทุกข้อ

1.6 นำแบบสอบถามที่คำนวณหาค่าความเที่ยงตรงแล้วจากข้อ 1.5 ไปทดลองใช้กับ ครูโรงเรียนในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำมาหาค่าอำนาจจำแนก ด้วยวิธีหาค่าส่วนวิกฤติ โดยใช้ t-test

1.7 คัดเลือกข้อคำถามในตอนที่ 2 ของแบบสอบถาม ที่มีค่าอำนาจจำแนกตามเกณฑ์ คือ 1.75 ขึ้นไป และข้อคำถามที่เห็นว่ามีค่าจำเป็นในเรื่องที่ศึกษา จำนวน 60 ข้อ

1.8 คัดเลือกข้อคำถามความต้องการในตอนที่ 3 ของแบบสอบถาม ที่มีความสอดคล้องกับข้อคำถามปัญหาที่คัดเลือกไว้แล้ว ในตอนที่ 2 จำนวน 60 ข้อ

1.9 นำข้อคำถามที่ได้รับการคัดเลือกไว้แล้ว มาหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) แบบสอบถามปัญหาได้ค่าความเชื่อมั่นที่ 0.953 และแบบสอบถามความต้องการได้ค่าความเชื่อมั่นที่ 0.954 แล้วใช้แบบสอบถามทั้งกล่าวเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. วิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์

ในการสร้างแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้าน ในเขตชนบทยากจน

2.2 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์จากเอกสารต่าง ๆ และจากคำแนะนำของ ประธานและกรรมการควบคุมปริญญาบัตร

2.3 ลงมือสร้างแบบสัมภาษณ์ โดยให้ข้อคำถามแบบปลายเปิด จำนวน 12 ข้อ

2.4 นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นไปให้ประธานและกรรมการควบคุมปริญญาโท
ตรวจและแก้ไข

2.5 นำแบบสัมภาษณ์ที่ประธานและกรรมการควบคุมปริญญาโท พิจารณาแก้ไข
และปรับปรุงแล้ว ไปหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ทรวินิจฉัย แล้ว
คำนวณหาค่า IC โคคา IC ซอละ 1.00 ทุกข้อ แล้วใช้เป็นเครื่องมือในการสัมภาษณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอให้สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี เป็นผู้ส่งและเก็บรวบรวม
แบบสอบถามให้ โดยสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี ส่งแบบสอบถามไปยังสำนักงาน
การประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ เพื่อส่งไปยังโรงเรียนต่าง ๆ แล้วโรงเรียนส่งแบบสอบถาม
กลับมายังสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ เพื่อส่งกลับมายังสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัด แล้วผู้วิจัยจึงไปรับแบบสอบถามที่สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี

2. ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ไปทำการสัมภาษณ์ด้วยตนเองกับกลุ่มตัวอย่างทั้ง 15 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์แบบสอบถาม

เมื่อได้รับแบบสอบถามคืนแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการเป็นขั้น ๆ ดังนี้

1.1 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ ปรากฏว่า มีความสมบูรณ์
ทุกฉบับ จัดแยกเป็นกลุ่มผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน ตามขนาดของโรงเรียน

1.2 ตรวจสอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 และตอนที่ 3 ให้คะแนนเป็นรายข้อ ตามเกณฑ์
ดังนี้

ระดับคะแนน 1	หมายถึง	เป็นปัญหา/ความต้องการ	น้อยที่สุด
ระดับคะแนน 2	หมายถึง	เป็นปัญหา/ความต้องการ	น้อย
ระดับคะแนน 3	หมายถึง	เป็นปัญหา/ความต้องการ	ปานกลาง

ระดับคะแนน 4 หมายถึง เป็นปัญหา/ความต้องการ มาก

ระดับคะแนน 5 หมายถึง เป็นปัญหา/ความต้องการ มากที่สุด

1.3 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 2 และตอนที่ 3 และคำนวณค่าสถิติต่าง ๆ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์แบบ Statistical Package for the Social Science (SPSS) เพื่อคำนวณหาค่าคะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองตัวประกอบ

1.4 ประเมินระดับปัญหาและความต้องการ จากแบบสอบถามตอนที่ 2 และตอนที่ 3 โดยอาศัยเกณฑ์ของเบส (Best. 1970 : 189) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายความว่า เป็นปัญหา/ความต้องการ น้อยที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายความว่า เป็นปัญหา/ความต้องการ น้อย

คะแนนเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายความว่า เป็นปัญหา/ความต้องการ ปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายความว่า เป็นปัญหา/ความต้องการ มาก

คะแนนเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายความว่า เป็นปัญหา/ความต้องการ มากที่สุด

1.5 หากความถี่ของข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการดำเนินงานโครงการการศึกษา เพื่อพัฒนาชุมชนในเขตชนบทยากจน ของแบบสอบถามปลายเปิดในตอนที่ 4

2. การวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์

นำข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์มาหาความถี่ แล้วเรียงลำดับจากความถี่มากไปหาความถี่น้อย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. คำนวณหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม โดยใช้สูตร ดังนี้ (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. 2528 : 178)

$$IC = \frac{\Sigma R}{N}$$

เมื่อ	IC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำตอบกับเนื้อหา
	ΣR	แทน	ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้ใช้วิชา
	N	แทน	จำนวนผู้ใช้วิชา

2. คำนวณหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีหาค่าส่วนวิกฤติ (Critical Ratio) โดยใช้ t-test ดังมีสูตร ดังนี้ (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. 2528 : 200)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{s_H^2}{N_H} + \frac{s_L^2}{N_L}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาใน t-distribution
	$\bar{X}_H, \bar{X}_L$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มสูง, กลุ่มต่ำ
	s_H^2, s_L^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มสูง, กลุ่มต่ำ
	N_H, N_L	แทน	จำนวนคนในกลุ่มสูง, กลุ่มต่ำ

3. การคำนวณหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยวิธีการหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) โดยใช้สูตรของ Cronbach ดังนี้ (ฉาน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2528 : 170)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\Sigma s_i^2}{s_t^2} \right\}$$

เมื่อ	α	แทน สัญลักษณ์ของความเชื่อมั่น
	n	แทน จำนวนข้อของเครื่องมือ
	s_i^2	แทน คะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ
	s_t^2	แทน คะแนนความแปรปรวนของเครื่องมือทั้งหมด

4. การคำนวณหาค่าเฉลี่ย โดยใช้สูตรดังนี้ (ลวน สายยศ และอังคณา สายยศ.

2528 : 59)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	แทน คะแนนเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	N	แทน จำนวนข้อ

5. การคำนวณหาความแปรปรวนของข้อมูล โดยใช้สูตรดังนี้ (ลวน สายยศ และ

อังคณา สายยศ. 2528 : 63)

$$s^2 = \frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N - 1)}$$

เมื่อ	s^2	แทน ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่าง
	X	แทน คะแนนแต่ละตัวในกลุ่มตัวอย่าง
	N	แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

6. ทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่างตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยใช้ Two-way

Analysis of Variance แล้วเปรียบเทียบทุกคู่ด้วยวิธี Newman - Keuls test

(ลวน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2528 : 98 - 113)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

$\bar{X}$	แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย
S	แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
N	แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
SS	แทน Sum of Squares
MS	แทน Mean Square
df	แทน Degrees of Freedom
F	แทน ค่าสถิติที่ใช้ใน F-distribution

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ แบ่งการวิเคราะห์ตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานข้อมูลของครูในการดำเนินงาน โครงการการศึกษา เพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขชนมพยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา จังหวัดอุตรธานี

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานความถี่ของครูเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการการศึกษา เพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขชนมพยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา จังหวัดอุตรธานี

ตอนที่ 3 วิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลของครูในการดำเนินงาน โครงการการศึกษา เพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขชนมพยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา จังหวัดอุตรธานี จำนวนตามหน้าที่ในการปฏิบัติงานและขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน

ตอนที่ 4 วิเคราะห์เปรียบเทียบความต้องการของครูเกี่ยวกับค่าเงินงาน
โครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาชุมชนในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
สำนักงานการศึกษาจังหวัดอุดรธานี จำแนกตามหน้าที่ในการปฏิบัติงานและขนาดของ
โรงเรียนที่ปฏิบัติงาน

ตอนที่ 5 สรุปข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการค่าเงินงาน โครงการการศึกษาเพื่อ
พัฒนาชุมชนในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา
จังหวัดอุดรธานี

ตอนที่ 6 สรุปผลการสัมภาษณ์ครูเกี่ยวกับปัญหา ความต้องการ และข้อเสนอแนะใน
การแก้ปัญหาการค่าเงินงาน โครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาชุมชนในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดอุดรธานี

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานปัญหาของครูในการดำเนินงาน โครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา จังหวัดอุดรธานี

ตาราง 3 แสดงค่าคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาของครูในการดำเนินงาน โครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดอุดรธานี จำแนกเป็นรายด้าน

ปัญหา	N = 262		อันดับ ปัญหา
	$\bar{X}$	S	
ด้านการสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการพัฒนาคน	3.014	.826	11
ด้านการอบรมและสัมมนาผู้นำชุมชน	3.243	.833	5
ด้านการปรับปรุงบริเวณและสถานที่ของโรงเรียน	2.930	.811	12
ด้านการบริหารการใช้ทรัพยากร	3.275	.741	4
ด้านการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอน	3.050	.741	9
ด้านการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต	3.552	.718	1
ด้านการจัดศูนย์บริการข่าวสาร	3.050	.890	10
ด้านการให้บริการชุมชนตามวิถีชีวิต นันทนาการ ศิลปวัฒนธรรม และชมเชยชมชื่นนิยมประเพณีในท้องถิ่น	3.062	.724	8
ด้านการประสานงานและให้บริการกับหน่วยงานต่าง ๆ	3.162	.776	7
ด้านการประเมินผลการดำเนินงาน	3.281	.849	3
ด้านการสัมมนาประเมินผล	3.300	.810	2
การนำผลการสัมมนาไปปรับปรุงการดำเนินงาน	3.216	.854	6
รวมเฉลี่ย	3.170	.617	

จากตาราง 3 แสดงให้เห็นว่า ในการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้าน
 ในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ครูประสบกับปัญหาในการดำเนินงานต่าง ๆ
 รวมทุกด้าน ในระดับปานกลาง แต่เมื่อจัดอันดับแล้วปรากฏว่า ด้านที่เป็นปัญหา 3 อันดับแรก
 ได้แก่ ด้านการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ด้านการสนับสนุนประเมินผล และด้านการ
 ประเมินผลการดำเนินงาน และด้านที่เป็นปัญหา 3 อันดับสุดท้ายได้แก่ ด้านการปรับปรุงบริเวณ
 และสถานที่ของโรงเรียน ด้านการสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการพัฒนาคน
 และด้านการจัดศูนย์บริการข่าวสาร

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานความต้องการของครูเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการ
การศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี

ตาราง 4 แสดงค่าคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความต้องการของครูเกี่ยวกับ
การดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี จำแนกเป็นรายด้าน

ความต้องการ	N = 262		อันดับ ความต้องการ
	$\bar{X}$	S	
ด้านการสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการใน การพัฒนาคน	3.780	.692	11
ด้านการอบรมและสัมมนาผู้นำชุมชน	4.466	.492	1
ด้านการปรับปรุงบริเวณและสถานที่ของโรงเรียน	4.350	.595	3
ด้านการบริหารการให้ทรัพยากร	4.456	.502	2
ด้านการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอน	4.174	.571	6
ด้านการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต	4.135	.568	8
ด้านการจัดศูนย์บริการชาวสาร	3.976	.518	10
ด้านการให้บริการชุมชนด้านกีฬา นันทนาการ ศิลปวัฒนธรรม และชนบทรรมนิยมประเพณีในท้องถิ่น	3.767	.495	12
ด้านการประสานงานและให้บริการกับหน่วยงานต่าง ๆ	4.300	.551	5
ด้านการประเมินผลการทำงาน	4.117	.634	9
ด้านการสัมมนาประเมินผล	4.146	.640	7

ตาราง 4 (ต่อ)

ความต้องการ	N = 262		อันดับ ความต้องการ
	$\bar{X}$	S	
ด้านการนำผลการสัมมนาไปปรับปรุงการทำงาน	4.336	.606	4
รวมเฉลี่ย	4.170	.407	

จากตาราง 4 แสดงให้เห็นว่า ภูมิความต้องการเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการ
การศึกษาเพื่อพัฒนาชุมชนในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านต่าง ๆ รวมทุกด้าน
ในระดับมาก แต่เมื่อจัดอันดับแล้วปรากฏว่าด้านที่ภูมิความต้องการ 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านกา
อบรมและสัมมนานำชุมชน ด้านการบริหารการสหวิทยาการ และด้านการปรับปรุงบริเวณและ
สถานที่ของโรงเรียน และด้านที่ภูมิความต้องการ 3 อันดับสุดท้าย ได้แก่ ด้านการให้บริการ
ชุมชนด้านกีฬา นันทนาการ ศิลปวัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่น ด้านการสำรวจ
สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการพัฒนาคน และด้านการจัดศูนย์บริการชาวชน

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบปัญหาของครูในการดำเนินงาน โครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้าน
ในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัด
อุตรธานี ในด้านต่าง ๆ
ตอนที่ 1 การสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการพัฒนาคน

ตาราง 5 เปรียบเทียบปัญหาในการดำเนินงาน โครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้าน
ในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความ
ต้องการในการพัฒนาคน ของครูที่มีหน้าที่ในการปฏิบัติงานต่างกัน และขนาดของโรงเรียนที่
ปฏิบัติงาน ต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
หน้าที่	1	0.824	0.824	1.329
ขนาดของโรงเรียน	2	15.428	7.704	12.421**
ปฏิสัมพันธ์	2	0.696	0.358	0.561
ความคลาดเคลื่อน	256	158.781	0.620	
รวมทั้งหมด	261	178.161	0.683	

จากตาราง 5 แสดงให้เห็นว่า ครูที่มีหน้าที่ในการปฏิบัติงานต่างกัน คือผู้บริหารโรงเรียน
กับครูผู้สอน มีปัญหาในการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ใน
โรงเรียนประถมศึกษา ด้านการสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการพัฒนาคน
ไม่แตกต่างกัน

ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน คือโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีปัญหาในการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขชนมพยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการพัฒนาคน แยกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงทำการทดสอบว่ามีความแตกต่างกันในคูใด

ตาราง 6

จากการศึกษาปฏิสัมพันธ์ พบว่า ไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างหน้าที่ในการปฏิบัติงาน กับขนาดของโรงเรียน ของกลุ่มตัวอย่าง

ตาราง 6 เปรียบเทียบปัญหาในการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท ยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการพัฒนาคน จำแนกเป็นรายคุณภาพชนบทของโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	$\bar{X}$	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่	ขนาดเล็ก
		2.81	2.90	3.44
ขนาดกลาง	2.81	-	0.09	0.63**
ขนาดใหญ่	2.90		-	0.54**
ขนาดเล็ก	3.44			-
		r	2	3
		q .99 (r, 259)	3.64	4.12
$\sqrt{\frac{MS_w}{n}}$		q .99 (r, 259)	0.31	0.35

จากตาราง 6 แสดงให้เห็นว่า ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก กับครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ มีปัญหาในการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท ยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการพัฒนาคน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ กับครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง

ภาพที่ 2 การอบรมและสัมมนาผู้นำชุมชน

ตาราง 7 เปรียบเทียบปัญหาในการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท ยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการอบรมและสัมมนาผู้นำชุมชน ของครูที่หมั่นหน้าในการปฏิบัติงานต่างกัน และขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงานต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
หน้า	1	0.294	0.294	0.457
ขนาดของโรงเรียน	2	15.925	7.963	12.356*
ปฏิสัมพันธ์	2	0.266	0.133	0.206
ความคลาดเคลื่อน	256	164.979	0.644	
รวมทั้งหมด	261	181.281	0.695	

จากตาราง 7 แสดงให้เห็นว่า ครูที่หมั่นหน้าในการปฏิบัติงานต่างกัน คือผู้บริหารโรงเรียนกับครูสอน มีปัญหาในการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท ยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการอบรม และสัมมนาผู้นำชุมชน ไม่แตกต่างกัน

ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน คือโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีปัญหาในการดำเนินงาน โครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท ยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้าน การอบรมและสัมมนาผู้นำชุมชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงทำการทดสอบว่ามีความแตกต่างกันในคูใน ดังตาราง 8

จากการศึกษาปฏิสัมพันธ์ พบว่า ไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างหน้าในการปฏิบัติงาน กับขนาดของโรงเรียน ของกลุ่มตัวอย่าง

ตาราง 8 เปรียบเทียบปัญหาในการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท
ยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการอบรมและสัมมนาผู้นำชุมชน จำแนกเป็นรายดูตาม
ขนาดของโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	$\bar{X}$	ขนาดกลาง 3.06	ขนาดใหญ่ 3.12	ขนาดเล็ก 3.64
ขนาดกลาง	3.06	-	0.06	0.58**
ขนาดใหญ่	3.12		-	0.52**
ขนาดเล็ก	3.64			-
r		2		3
q .99 (r , 259)		3.64		4.12
$\sqrt{\frac{MS_w}{n}}$		q .99 (r , 259)		0.32
				0.36

จากตาราง 8 แสดงให้เห็นว่า ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก กับครูที่ปฏิบัติงาน
อยู่ในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ มีปัญหาในการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนา
หมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการอบรมและสัมมนาผู้นำชุมชนแตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างครูที่
ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ กับครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง

คำที่ 3 การปรับปรุงบริเวณและสถานที่ของโรงเรียน

ตาราง 9 เปรียบเทียบปัญหาในการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท ยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการปรับปรุงบริเวณและสถานที่ของโรงเรียน ของครูที่มีหน้าที่ในการปฏิบัติงานต่างกันและขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงานต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
หน้าที่	1	0.164	0.164	0.226
ขนาดของโรงเรียน	2	12.716	6.358	10.297**
ปฏิสัมพันธ์	2	0.945	0.473	0.765
ความคลาดเคลื่อน	256	158.061	0.617	
รวมทั้งหมด	261	171.828	0.658	

จากตาราง 9 แสดงให้เห็นว่า ครูที่มีหน้าที่ในการปฏิบัติงานต่างกัน คือผู้บริหารโรงเรียน กับครูผู้สอน มีปัญหาในการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท ยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการปรับปรุง บริเวณและสถานที่ของโรงเรียน ไม่แตกต่างกัน

ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน คือโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีปัญหาในการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท ยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการปรับปรุงบริเวณและสถานที่ของโรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงทำการทดสอบว่ามีความแตกต่างกันในคูใด ดังตาราง 10

จากการศึกษาปฏิสัมพันธ์ พบว่า ไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างหน้าที่ในการปฏิบัติงาน กับขนาดของโรงเรียน ของกลุ่มตัวอย่าง

ตาราง 10 เปรียบเทียบปัญหาในการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท
ยากจนในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการปรับปรุงบริเวณและสถานที่ของโรงเรียน จำแนกเป็น
รายดู ตามขนาดของโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	$\bar{X}$	ขนาดใหญ่	ขนาดกลาง	ขนาดเล็ก
		2.76	2.83	3.28
ขนาดใหญ่	2.76	-	0.07	0.52 ^{**}
ขนาดกลาง	2.83		-	0.45 ^{**}
ขนาดเล็ก	3.28			-
r		2		3
$q .99 (r , 259)$		3.64		4.12
$\sqrt{\frac{MS_W}{n}}$ $q .99 (r , 259)$		0.31		0.35

จากตาราง 10 แสดงให้เห็นว่า ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก กับครูที่ปฏิบัติงาน
อยู่ในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ มีปัญหาในการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนา
หมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการปรับปรุงบริเวณและสถานที่ของ
โรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติ ระหว่างครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ กับครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง

คำนำ 4 การบริหารการใช้ทรัพยากร

ตาราง 11 เปรียบเทียบปัญหาในการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท
 ยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการบริหารการใช้ทรัพยากร ของครูที่มีหน้าที่ในการปฏิบัติงาน
 ต่างกัน และขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงานต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
หน้าที่	1	0.246	0.246	0.452
ขนาดของโรงเรียน	2	3.022	1.511	2.779
ปฏิสัมพันธ์	2	0.219	0.110	0.202
ความคลาดเคลื่อน	256	139.207	0.544	
รวมทั้งหมด	261	143.254	0.549	

จากตาราง 11 แสดงให้เห็นว่า ครูที่มีหน้าที่ในการปฏิบัติงานต่างกัน คือผู้บริหาร
 โรงเรียนกับครูสอน มีปัญหาในการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขต
 ชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการบริหารการใช้ทรัพยากร ไม่แตกต่างกัน

ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน คือโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และ
 ขนาดใหญ่ มีปัญหาในการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ใน
 โรงเรียนประถมศึกษา ด้านการบริหารการใช้ทรัพยากร ไม่แตกต่างกัน

จากการศึกษาปฏิสัมพันธ์ พบว่าไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างหน้าที่ในการปฏิบัติงาน กับขนาด
 ของโรงเรียนของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 5 การปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอน

ตาราง 12 เปรียบเทียบปัญหาในการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท ยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอน ของครูที่หมั่นหาที่ ในการปฏิบัติงานต่างกันและขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงานต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
หน้าที่	1	0.577	0.577	1.061
ขนาดของโรงเรียน	2	3.812	1.906	3.503
ปฏิสัมพันธ์	2	0.194	0.097	0.179
ความคลาดเคลื่อน	256	139.284	0.544	
รวมทั้งหมด	261	143.411	0.549	

จากตาราง 12 แสดงให้เห็นว่า ครูที่หมั่นหาที่ในการปฏิบัติงานต่างกัน คือผู้บริหารโรงเรียนกับครูผู้สอน มีปัญหาในการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท ยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอน ไม่แตกต่างกัน ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน คือโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีปัญหาในการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท ยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการทดสอบว่ามีความแตกต่างกันในคูใด ดังตาราง 13

จากการศึกษาปฏิสัมพันธ์ พบว่าไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างหน้าที่ในการปฏิบัติงาน กับขนาดของโรงเรียน ของกลุ่มตัวอย่าง

ตาราง 13 เปรียบเทียบปัญหาในการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตเทศบาล
 ยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอน จำแนกเป็นราย
 ขนาดของโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	$\bar{X}$	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่	ขนาดเล็ก
		2.93	3.05	3.21
ขนาดกลาง	2.93	-	0.12	0.28
ขนาดใหญ่	3.05		-	0.16
ขนาดเล็ก	3.21			-
r			2	3
$q \quad .95 (r, 259)$			2.77	3.31
$\sqrt{\frac{MS_w}{n}}$ $q \quad .95 (r, 259)$			0.22	0.26

จากตาราง 13 แสดงให้เห็นว่า ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กกับครูที่
 ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง มีปัญหาในการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนา
 หมู่บ้านในเขตเทศบาลยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอน
 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
 ระหว่างครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กกับครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ และ
 ระหว่างครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่กับครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง

คำที่ 6 การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต

ตาราง 14 เปรียบเทียบปัญหาในการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ของครูที่มีหน้าที่ในการปฏิบัติงานทางกันและขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน ทางกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
หน้า	1	0.994	0.994	1.930
ขนาดของโรงเรียน	2	1.458	0.729	1.417
ปฏิสัมพันธ์	2	0.871	0.435	0.846
ความคลาดเคลื่อน	256	131.758	0.515	
รวมทั้งหมด	261	134.679	0.516	

จากตาราง 14 แสดงให้เห็นว่า ครูที่มีหน้าที่ในการปฏิบัติงานทางกัน คือผู้บริหารโรงเรียนกับครูผู้สอน มีปัญหาในการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ไม่แตกต่างกัน

ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน คือโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่ มีปัญหาในการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจนในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ไม่แตกต่างกัน

จากการศึกษาปฏิสัมพันธ์ พบว่าไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างหน้าที่ในการปฏิบัติงาน กับขนาดของโรงเรียน ของกลุ่มตัวอย่าง

คำนำที่ 7 การจัดศูนย์บริการชาวสวน

ตาราง 15 เปรียบเทียบปัญหาในการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการจัดศูนย์บริการชาวสวน ของครูที่มีหน้าที่ในการปฏิบัติงานต่างกัน และขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงานต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
หน้าที่	1	1.162	1.162	1.626
ขนาดของโรงเรียน	2	18.830	9.415	13.174**
ปฏิสัมพันธ์	2	0.525	0.262	0.367
ความคลาดเคลื่อน	256	182.958	0.715	
รวมทั้งหมด	261	206.644	0.792	

จากตาราง 15 แสดงให้เห็นว่า ครูที่มีหน้าที่ในการปฏิบัติงานต่างกัน คือผู้บริหารโรงเรียนกับครูผู้สอน มีปัญหาในการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการจัดศูนย์บริการชาวสวน ไม่แตกต่างกัน

ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน คือโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่ มีปัญหาในการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการจัดศูนย์บริการชาวสวน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงทำการทดสอบว่ามีความแตกต่างกันในคูใด ดังตาราง 16

จากการศึกษาปฏิสัมพันธ์ พบว่าไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างหน้าที่ในการปฏิบัติงาน กับขนาดของโรงเรียน ของกลุ่มตัวอย่าง

ตาราง 16 เปรียบเทียบปัญหาในการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตเทศบาลนคร ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการจัดศูนย์บริการข่าวสาร จำแนกเป็นรายตัว ตามขนาดของโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	$\bar{X}$	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่	ขนาดเล็ก
		2.82	2.94	3.51
ขนาดกลาง	2.82	-	0.12	0.69**
ขนาดใหญ่	2.94		-	0.57**
ขนาดเล็ก	3.51			-
	r		2	3
	q .99 (r , 259)		3.64	4.12
$\sqrt{\frac{MS_w}{n}}$	q .99 (r , 259)		0.33	0.38

จากตาราง 16 แสดงให้เห็นว่า ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก กับครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ มีปัญหาในการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตเทศบาลนคร ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการจัดศูนย์บริการข่าวสาร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ กับครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง

ภาพที่ 8 การให้บริการชุมชนค่านักศึกษา นักวิชาการ คือปวงชนธรรมและชนธรรมนิยม
ประเพณีในท้องถิ่น

ตาราง 17 เปรียบเทียบปัญหาในการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท
ยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการให้บริการชุมชนค่านักศึกษา นักวิชาการ คือปวงชนธรรม
และชนธรรมนิยมประเพณีในท้องถิ่น ของครูที่มีหน้าที่ในการปฏิบัติงานต่างกันและขนาดของ
โรงเรียนที่ปฏิบัติงานต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
หน้าที่	1	0.030	0.030	0.061
ขนาดของโรงเรียน	2	10.800	5.400	11.047**
ปฏิสัมพันธ์	2	0.225	0.113	0.230
ความคลาดเคลื่อน	256	125.146	0.489	
รวมทั้งหมด	261	136.871	0.524	

จากตาราง 17 แสดงให้เห็นว่า ครูที่มีหน้าที่ในการปฏิบัติงานอย่างกัน คือผู้บริหาร
โรงเรียนกับครูผู้สอน มีปัญหาในการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท
ยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการให้บริการชุมชนค่านักศึกษา นักวิชาการ คือปวงชนธรรม
และชนธรรมนิยมประเพณีในท้องถิ่น ไม่แตกต่างกัน

ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน คือโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และ
ขนาดใหญ่ มีปัญหาในการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ใน
โรงเรียนประถมศึกษาด้านการให้บริการชุมชนค่านักศึกษา นักวิชาการ คือปวงชนธรรม และชนธรรมนิยม
ประเพณีในท้องถิ่น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงทำการทดสอบว่ามีความ
แตกต่างกันในคูใด ทั้งตาราง 18

จากการศึกษาปฏิสัมพันธ์ พบว่าไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างหน้าที่ในการปฏิบัติงาน กับขนาดของโรงเรียน ของกลุ่มตัวอย่าง

ตาราง 18 เปรียบเทียบปัญหาในการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการให้บริการชุมชนด้านกีฬา นันทนาการ ศิลปวัฒนธรรมและชนบทธรรมเนียบประเพณีในท้องถิ่น จำแนกเป็นรายคู่ ตามขนาดของโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	$\bar{X}$	ขนาดใหญ่	ขนาดกลาง	ขนาดเล็ก
		2.90	2.98	3.26
ขนาดใหญ่	2.90	-	0.08	0.36**
ขนาดกลาง	2.98		-	0.28**
ขนาดเล็ก	3.26			-
r			2	3
q .99 (r , 259)			3.64	4.12
$\sqrt{\frac{MS_w}{n}}$ q .99 (r , 259)			0.27	0.31

จากตาราง 18 แสดงให้เห็นว่า ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก กับครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ มีปัญหาในการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการให้บริการชุมชนด้านกีฬา นันทนาการ ศิลปวัฒนธรรมและชนบทธรรมเนียบประเพณีในท้องถิ่น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ระหว่างครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ กับครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง

ภาพที่ 9 การประสานงานและให้บริการกับหน่วยงานต่าง ๆ

ตาราง 19 เปรียบเทียบปัญหาในการดำเนินงาน โครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการประสานงานและให้บริการกับหน่วยงานต่าง ๆ ของครูที่มีหน้าที่ในการปฏิบัติงานต่างกันและขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงานต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
หน้าที่	1	0.057	0.057	0.852
ขนาดของโรงเรียน	2	4.134	2.067	3.472*
ปฏิสัมพันธ์	2	0.635	0.317	0.533
ความคลาดเคลื่อน	256	152.402	0.595	
รวมทั้งหมด	261	157.245	0.602	

จากตาราง 19 แสดงให้เห็นว่า ครูที่มีหน้าที่ในการปฏิบัติงานต่างกัน คือผู้บริหารโรงเรียนกับครูสอน มีปัญหาในการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการประสานงาน และให้บริการกับหน่วยงานต่าง ๆ ไม่แตกต่างกัน

ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน คือโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่ มีปัญหาในการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการประสานงานและให้บริการกับหน่วยงานต่าง ๆ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการทดสอบว่ามีความแตกต่างกันในคูใด ดังตาราง 20

จากการศึกษาปฏิสัมพันธ์ พบว่าไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างหน้าที่ในการปฏิบัติงาน กับขนาดของโรงเรียน ของกลุ่มตัวอย่าง

ตาราง 20 เปรียบเทียบปัญหาในการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขต
ชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการประสานงานและให้บริการกับหน่วยงานต่าง ๆ
จำแนกเป็นรายคู่ ตามขนาดของโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	$\bar{X}$	ขนาดกลาง 3.05	ขนาดใหญ่ 3.13	ขนาดเล็ก 3.35
ขนาดกลาง	3.05	-	0.08	0.30
ขนาดใหญ่	3.13		-	0.22
ขนาดเล็ก	3.35			-
r		2		3
$q .95 (r, 259)$		2.77		3.31
$q .95 (r, 259)$		0.23		0.30
$\sqrt{\frac{MS_w}{n}}$				

จากตาราง 20 แสดงให้เห็นว่า ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กกับครูที่
ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง มีปัญหาในการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนา
หมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการประสานงานและให้บริการกับ
หน่วยงานต่าง ๆ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่าง
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ระหว่างครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กกับครูที่ปฏิบัติงานอยู่ใน
โรงเรียนขนาดใหญ่ และระหว่างครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่กับครูที่ปฏิบัติงานอยู่ใน
โรงเรียนขนาดกลาง

คำที่ 10 การประเมินผลการดำเนินงาน

ตาราง 21 เปรียบเทียบปัญหาในการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการประเมินผลการดำเนินงานของครูที่มีหน้าที่ในการปฏิบัติงานต่างกันและขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงานต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
หน้าที่	1	0.065	0.065	0.093
ขนาดของโรงเรียน	2	5.922	2.961	4.248
ปฏิสัมพันธ์	2	3.137	1.569	2.251
ความคลาดเคลื่อน	256	178.432	0.697	
รวมทั้งหมด	261	188.131	0.721	

จากตาราง 21 แสดงให้เห็นว่า ครูที่มีหน้าที่ในการปฏิบัติงานต่างกัน คือผู้บริหารโรงเรียนกับครูผู้สอน มีปัญหาในการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการประเมินผลการดำเนินงาน ไม่แตกต่างกัน

ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน คือโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีปัญหาในการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษาด้านการประเมินผลการดำเนินงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการทดสอบว่ามีความแตกต่างกันในคูใด ดังตาราง 22

จากการศึกษาปฏิสัมพันธ์ พบว่า ไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างหน้าที่ในการปฏิบัติงาน กับขนาดของโรงเรียน ของกลุ่มตัวอย่าง

ตาราง 22 เปรียบเทียบปัญหาในการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท
ยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการประเมินผลการดำเนินงาน จำแนกเป็นรายคู่ ตาม
ขนาดของโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	$\bar{X}$	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่	ขนาดเล็ก
		3.11	3.28	3.51
ขนาดกลาง	3.11	-	0.17	0.40**
ขนาดใหญ่	3.28		-	0.23
ขนาดเล็ก	3.51			-
r			2	3
$q .99 (r, 259)$			3.64	4.12
$\sqrt{\frac{MS_w}{n}}$		$q .99 (r, 259)$	0.33	0.37

จากตาราง 22 แสดงให้เห็นว่า ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก กับครูที่
ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง มีปัญหาในการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนา
หมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการประเมินผลการดำเนินงาน
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ระหว่างครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กกับครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ และ
ระหว่างครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่กับครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง

คำนำ 11 การสัมมนาประเมินผล

ตาราง 23 เปรียบเทียบปัญหาในการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท ยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการสัมมนาประเมินผล ของครูที่มึหน้าที่ในการปฏิบัติงาน ต่างกันและขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงานต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
หน้าที่	1	0.322	0.322	0.520
ขนาดของโรงเรียน	2	9.395	4.697	7.581*
ปฏิสัมพันธ์	2	1.463	0.731	1.180
ความคลาดเคลื่อน	256	158.622	0.620	
รวมทั้งหมด	261	171.105	0.656	

จากตาราง 23 แสดงให้เห็นว่า ครูที่มึหน้าที่ในการปฏิบัติงานต่างกัน คือผู้บริหาร โรงเรียนกับครูสอน มีปัญหาในการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท ยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการสัมมนาประเมินผล ไม่แตกต่างกัน

ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน คือโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลางและ ขนาดใหญ่ มีปัญหาในการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท ยากจน ใน โรงเรียนประถมศึกษา ด้านการสัมมนาประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงทำการทดสอบว่ามีความแตกต่างกันในคูใด ดังตาราง 24

จากการศึกษาปฏิสัมพันธ์ พบว่าไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างหน้าที่ในการปฏิบัติงาน กับขนาด ของโรงเรียน ของกลุ่มตัวอย่าง

ตาราง 24 เปรียบเทียบปัญหาในการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขชนมทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการสัมมนาประเมินผล จำแนกเป็นรายคู่ ตามขนาดของโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	$\bar{X}$	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่	ขนาดเล็ก
		3.12	3.24	3.62
ขนาดกลาง	3.12	-	0.12	0.50**
ขนาดใหญ่	3.24		-	0.38**
ขนาดเล็ก	3.62			-
	r		2	3
	q .99 (r , 259)		3.64	4.12
$\sqrt{\frac{MS_w}{n}}$	q .99 (r , 259)		0.31	0.35

จากตาราง 24 แสดงให้เห็นว่า ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก กับครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ มีปัญหาในการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขชนมทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการสัมมนาประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ กับครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง

คำที่ 12 การนำผลการสัมมนาไปปรับปรุงการดำเนินงาน

ตาราง 25 เปรียบเทียบปัญหาในการดำเนินงาน โครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการนำผลการสัมมนาไปปรับปรุงการดำเนินงาน ของครูที่หน้าหน้าที่ในการปฏิบัติงานต่างกันและขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงานต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
หน้า	1	0.480	0.480	0.671
ขนาดของโรงเรียน	2	6.315	3.158	4.419
ปฏิสัมพันธ์	2	1.164	0.582	0.814
ความคลาดเคลื่อน	256	182.942	0.715	
รวมทั้งหมด	261	190.441	0.730	

จากตาราง 25 แสดงให้เห็นว่า ครูที่หน้าหน้าที่ในการปฏิบัติงานต่างกัน คือผู้บริหารโรงเรียนกับครูผู้สอน มีปัญหาในการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการนำผลการสัมมนาไปปรับปรุงการดำเนินงาน ไม่แตกต่างกัน

ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน คือโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีปัญหาในการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการนำผลการสัมมนาไปปรับปรุงการดำเนินงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการทดสอบว่ามีความแตกต่างกันในคูใด ดังตาราง 26

จากการศึกษาปฏิสัมพันธ์ พบว่าไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างหน้าหน้าที่ในการปฏิบัติงาน กับขนาดของโรงเรียน ของกลุ่มตัวอย่าง

ตาราง 26 เปรียบเทียบปัญหาในการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขต
ชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา คำนวณการนำผลการสัมมนาไปปรับปรุงการดำเนินงาน
จำแนกเป็นรายตัว ทวนขนาดของโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	$\bar{X}$	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่	ขนาดเล็ก
		3.09	3.17	3.45
ขนาดกลาง	3.09	-	0.08	0.36*
ขนาดใหญ่	3.17		-	0.28*
ขนาดเล็ก	3.45			-
r			2	3
$q .95 (r, 259)$			2.77	3.31
$\sqrt{\frac{MS_w}{n}}$			0.25	0.30

จากตาราง 26 แสดงให้เห็นว่า ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก กับครูที่
ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ มีปัญหาในการดำเนินงานโครงการการศึกษา
เพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา คำนวณการนำผลการสัมมนาไปปรับปรุง
การดำเนินงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติ ระหว่างครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ กับครูที่ปฏิบัติงานอยู่ใน
โรงเรียนขนาดกลาง

ตาราง 27 เปรียบเทียบปัญหาในการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขชนมทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา รวมทุกด้าน ของครูที่มีหน้าที่ในการปฏิบัติงานต่างกัน และขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงานต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
หน้าที่	1	0.004	0.004	0.001
ขนาดของโรงเรียน	2	7.585	3.792	10.616**
ปฏิสัมพันธ์	2	0.056	0.028	0.079
ความคลาดเคลื่อน	256	91.452	0.357	
รวมทั้งหมด	261	99.400	0.381	

จากตาราง 27 แสดงให้เห็นว่า ครูที่มีหน้าที่ในการปฏิบัติงานต่างกัน คือผู้บริหารโรงเรียนกับครูสอน มีปัญหาในการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขชนมทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา รวมทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน

ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน คือโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีปัญหาในการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขชนมทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา รวมทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงทำการทดสอบว่ามีความแตกต่างกันในคูใด ดังตาราง 28

จากการศึกษาปฏิสัมพันธ์ พบว่า ไม่มียุติสัมพันธ์ระหว่างหน้าที่ในการปฏิบัติงาน กับขนาดของโรงเรียน ของกลุ่มตัวอย่าง

ตาราง 28 เปรียบเทียบปัญหาในการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขต
ชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา รวมทุกตำบล จำแนกเป็นรายคู่ ตามขนาดของโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	$\bar{x}$	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่	ขนาดเล็ก
		3.03	3.10	3.45
ขนาดกลาง	3.03	-	0.07	0.42**
ขนาดใหญ่	3.10		-	0.35*
ขนาดเล็ก	3.45			-
r		2		3
$q .99 (r , 259)$		3.64		4.12
$\sqrt{\frac{MS_w}{n}}$		$q .99 (r , 259)$		0.23
				0.27

จากตาราง 28 แสดงให้เห็นว่า ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก กับครูที่
ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ มีปัญหาในการดำเนินงานโครงการการศึกษา
เพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา รวมทุกตำบลแตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ระหว่างครูที่
ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่กับครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง

ตอนที่ 4 เปรียบเทียบความต้องการของครู เกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ในคานทาง ๆ

คานที่ 1 การสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการพัฒนาคน

ตาราง 29 เปรียบเทียบความต้องการ เกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา คานการสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการพัฒนาคน ของครูที่มีหน้าที่ในการปฏิบัติงานต่างกัน และขนาดโรงเรียนที่ปฏิบัติงานต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
หน้าที่	1	0.542	0.542	1.145
ขนาดของโรงเรียน	2	2.511	1.255	2.651
ปฏิสัมพันธ์	2	0.032	0.016	0.034
ความคลาดเคลื่อน	256	121.213	0.473	
รวมทั้งหมด	261	124.974	0.479	

จากตาราง 29 แสดงให้เห็นว่า ครูที่มีหน้าที่ในการปฏิบัติงานต่างกัน คือผู้บริหารโรงเรียนกับครูผู้สอน มีความต้องการเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา คานการสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการพัฒนาคน ไม่แตกต่างกัน

ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน คือโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีความต้องการเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขต

ชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา "ด้านการสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ
ในการพัฒนาคน ไม่แตกต่างกัน

จากการศึกษาปฏิสัมพันธ์ พบว่าไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างหน้าที่ในการปฏิบัติงาน กับขนาด
ของโรงเรียน ของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 2 การอบรมและสัมมนาผู้นำชุมชน

ตาราง 30 เปรียบเทียบความถี่ของการ เกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนา
 หมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการอบรมและสัมมนาผู้นำชุมชน
 ของครูที่มีหน้าที่ในการปฏิบัติงานต่างกัน และขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงานต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
หน้าที่	1	0.152	0.152	0.619
ขนาดของโรงเรียน	2	0.049	0.025	0.101
ปฏิสัมพันธ์	2	0.015	0.007	0.030
ความคลาดเคลื่อน	256	62.975	0.246	
รวมทั้งหมด	261	63.204	0.242	

จากตาราง 30 แสดงให้เห็นว่า ครูที่มีหน้าที่ในการปฏิบัติงานต่างกัน คือผู้บริหาร
 โรงเรียนกับครูผู้สอน มีความถี่ของการ เกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนา
 หมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการอบรมและสัมมนาผู้นำชุมชน
 ไม่แตกต่างกัน

ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน คือโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และ
 ขนาดใหญ่ มีความถี่ของการ เกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้าน ในเขต
 ชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการอบรมและสัมมนาผู้นำชุมชน ไม่แตกต่างกัน

จากการศึกษาลักษณะสัมพันธ์ พบว่าไม่มีลักษณะระหว่างหน้าที่ในการปฏิบัติงาน กับขนาด
 ของโรงเรียน ของกลุ่มตัวอย่าง

คำที่ 3 การปรับปรุงบริเวณและสถานที่ของโรงเรียน

ตาราง 31 เปรียบเทียบความต้องการเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการปรับปรุงบริเวณและสถานที่ของโรงเรียน ของครูที่มีหน้าที่ในการปฏิบัติงานต่างกัน และขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงานต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
หน้าที่	1	1.126	1.126	3.325
ขนาดของโรงเรียน	2	1.949	0.975	2.878
ปฏิสัมพันธ์	2	1.816	0.908	2.681
ความคลาดเคลื่อน	256	86.701	0.339	
รวมทั้งหมด	261	92.435	0.354	

จากตาราง 31 แสดงให้เห็นว่า ครูที่มีหน้าที่ในการปฏิบัติงานต่างกัน คือผู้บริหารโรงเรียนกับครูผู้สอน มีความต้องการเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการปรับปรุงบริเวณและสถานที่ของโรงเรียน ไม่แตกต่างกัน

ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน คือโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีความต้องการเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการปรับปรุงบริเวณและสถานที่ของโรงเรียน ไม่แตกต่างกัน

จากการศึกษาปฏิสัมพันธ์ พบว่าไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างหน้าที่ในการปฏิบัติงาน กับขนาดของโรงเรียน ของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 4 การบริหารการใช้ทรัพยากร

ตาราง 32 เปรียบเทียบความต้องการเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนา
หมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการบริหารการใช้ทรัพยากรของครู
ที่มีหน้าที่ในการปฏิบัติงานต่างกัน และขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงานต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
หน้าที่	1	0.341	0.341	1.349
ขนาดของโรงเรียน	2	0.003	0.001	0.005
ปฏิสัมพันธ์	2	0.748	0.374	1.479
ความคลาดเคลื่อน	256	64.745	0.253	
รวมทั้งหมด	261	65.866	0.252	

จากตาราง 32 แสดงให้เห็นว่า ครูที่มีหน้าที่ในการปฏิบัติงานต่างกัน คือผู้บริหาร
โรงเรียนกับครูผู้สอน มีความต้องการเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้าน
ในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการบริหารการใช้ทรัพยากร ไม่แตกต่างกัน

ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน คือโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และ
ขนาดใหญ่ มีความต้องการเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท
ยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการบริหารการใช้ทรัพยากร ไม่แตกต่างกัน

จากการศึกษาปฏิสัมพันธ์ พบว่าไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างหน้าที่ในการปฏิบัติงาน กับขนาดของ
โรงเรียน ของกลุ่มตัวอย่าง

คำที่ 5 การปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอน

ตาราง 33 เปรียบเทียบความต้องการเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอน ของครูที่มีหน้าที่ในการปฏิบัติงานต่างกัน และขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงานต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	MS	SS	F
หน้าที่	1	0.051	0.051	0.160
ขนาดของโรงเรียน	2	1.265	0.633	1.987
ปฏิสัมพันธ์	2	2.034	1.017	3.194
ความคลาดเคลื่อน	256	81.508	0.318	
รวมทั้งหมด	261	85.040	0.326	

จากตาราง 33 แสดงให้เห็นว่า ครูที่มีหน้าที่ในการปฏิบัติงานต่างกัน คือผู้บริหารโรงเรียนกับครูสอน มีความต้องการเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอน ไม่แตกต่างกัน

ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน คือโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีความต้องการเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอน ไม่แตกต่างกัน

จากการศึกษาปฏิสัมพันธ์ พบว่าปฏิสัมพันธ์ระหว่างหน้าที่ในการปฏิบัติงาน กับขนาดของโรงเรียน ของกลุ่มตัวอย่าง จึงทำการทดสอบว่ามีนัยสำคัญในคู่ใด ดังตาราง 34

ตาราง 34 เปรียบเทียบความต้องการของครูเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอน จำแนกเป็นรายคู่ตามหน้าที่ในการปฏิบัติงาน และขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน

กลุ่มตัวอย่าง	$\bar{X}$	ผู้บริหาร โรงเรียน ขนาดกลาง	ผู้บริหาร โรงเรียน ขนาดใหญ่	ครูผู้สอน โรงเรียน ขนาดใหญ่	ครูผู้สอน โรงเรียน ขนาดกลาง	ครูผู้สอน โรงเรียน ขนาดเล็ก	ผู้บริหาร โรงเรียน ขนาดเล็ก
	$\bar{X}$	4.02	4.09	4.17	4.18	4.23	4.62
ผู้บริหาร โรงเรียน ขนาดกลาง	4.02	-	0.07	0.15	0.16	0.21	0.60*
ผู้บริหาร โรงเรียน ขนาดใหญ่	4.09		-	0.08	0.09	0.14	0.53**
ครูผู้สอน โรงเรียน ขนาดใหญ่	4.17			-	0.01	0.06	0.45**
ครูผู้สอน โรงเรียน ขนาดกลาง	4.18				-	0.05	0.44**
ครูผู้สอน โรงเรียน ขนาดเล็ก	4.23					-	0.39**

ตาราง 34 (ต่อ)

กลุ่มตัวอย่าง	$\bar{x}$	ผู้บริหาร โรงเรียน ขนาดกลาง	ผู้บริหาร โรงเรียน ขนาดใหญ่	ครูผู้สอน โรงเรียน ขนาดใหญ่	ครูผู้สอน โรงเรียน ขนาดกลาง	ครูผู้สอน โรงเรียน ขนาดเล็ก	ผู้บริหาร โรงเรียน ขนาดเล็ก
ผู้บริหาร โรงเรียน ขนาดเล็ก	4.62						-
	r	2	3	4	5	6	
	q .95 (r , 256)	2.77	3.31	3.63	3.38	4.03	
$\sqrt{\frac{MS_w}{n}}$	q .95 (r , 256)	0.28	0.34	0.37	0.35	0.41	
	q .99 (r , 256)	3.64	4.12	4.40	4.60	4.76	
$\sqrt{\frac{MS_w}{n}}$	q .99 (r , 256)	0.37	0.42	0.45	0.47	0.49	

จากตาราง 34 แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก กับผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ ครูผู้สอนโรงเรียนขนาดใหญ่ ครูผู้สอนโรงเรียนขนาดกลาง และครูผู้สอนโรงเรียนขนาดเล็ก มีความต้องการ เกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาชุมชนในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ระหว่างคู่อื่น ๆ

ตอนที่ 6 การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต

ตาราง 35 เปรียบเทียบความต้องการเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาชุมชนในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของครูที่มียุทธศาสตร์ในการปฏิบัติงานต่างกันและขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน ต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
หน้า	1	0.014	0.014	0.045
ขนาดของโรงเรียน	2	0.666	0.333	1.035
ปฏิสัมพันธ์	2	1.002	0.501	1.558
ความคลาดเคลื่อน	256	82.351	0.322	
รวมทั้งหมด	261	84.065	0.322	

จากตาราง 35 แสดงให้เห็นว่า ครูที่มียุทธศาสตร์ในการปฏิบัติงานต่างกัน คือผู้บริหารโรงเรียนกับครูผู้สอน มีความต้องการเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาชุมชนในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ไม่แตกต่างกัน

ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน คือโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีความต้องการเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาชุมชนในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ไม่แตกต่างกัน

จากการศึกษาปฏิสัมพันธ์ พบว่าไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างหน้าในการปฏิบัติงาน กับขนาดของโรงเรียน ของกลุ่มตัวอย่าง

ภาพที่ 7 การจัดศูนย์บริการวิชาการ

ตาราง 36 เปรียบเทียบความต้องการเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการจัดศูนย์บริการวิชาการของครูที่มีหน้าที่ในการปฏิบัติงานต่างกันและขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน ต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
หน้าที่	1	0.032	0.032	0.122
ขนาดของโรงเรียน	2	2.546	1.273	4.919*
ปฏิสัมพันธ์	2	0.961	0.481	1.858
ความคลาดเคลื่อน	256	66.248	0.259	
รวมทั้งหมด	261	70.049	0.268	

จากตาราง 36 แสดงให้เห็นว่า ครูที่มีหน้าที่ในการปฏิบัติงานต่างกัน คือผู้บริหารโรงเรียนกับครูผู้สอน มีความต้องการเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการจัดศูนย์บริการวิชาการ ไม่แตกต่างกัน ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน คือโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีความต้องการเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้าน ในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการจัดศูนย์บริการวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงทำการทดสอบว่ามีความแตกต่างกันในคูใด ดังตาราง 37

จากการศึกษาปฏิสัมพันธ์ พบว่าไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างหน้าที่ในการปฏิบัติงาน กับขนาดของโรงเรียน ของกลุ่มตัวอย่าง

ตาราง 37 เปรียบเทียบความต้องการของครูเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการจัดศูนย์บริการข่าวสาร จำแนกเป็นรายคู่ ตามขนาดของโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	$\bar{X}$	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่	ขนาดเล็ก
		3.89	3.94	4.14
ขนาดกลาง	3.89	-	0.05	0.25**
ขนาดใหญ่	3.94		-	0.20**
ขนาดเล็ก	4.14			-
r			2	3
$q .99 (r , 259)$			3.64	4.12
$\sqrt{\frac{MS_w}{n}}$			0.20	0.22

จากตาราง 37 แสดงให้เห็นว่า ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก กับครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ มีความต้องการเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการจัดศูนย์บริการข่าวสาร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ระหว่างครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่กับครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง

คำที่ 8 การให้บริการชุมชนค่านักทำ นันทนาการ ศิลปวัฒนธรรม และชมรมระเบียบ
ประเพณีในท้องถิ่น

ตาราง 38 เปรียบเทียบความต้องการเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนา
หมู่บ้าน ในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการให้บริการชุมชนค่านักทำ
นันทนาการ ศิลปวัฒนธรรม และชมรมระเบียบประเพณีในท้องถิ่น ของครูที่หน้าที่ในการ
ปฏิบัติงานต่างกัน และขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงานต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
หน้าที่	1	0.191	0.191	0.799
ขนาดของโรงเรียน	2	2.326	1.163	4.872*
ปฏิสัมพันธ์	2	0.578	0.289	1.211
ความคลาดเคลื่อน	256	61.095	0.239	
รวมทั้งหมด	261	64.020	0.245	

จากตาราง 38 แสดงให้เห็นว่า ครูที่หน้าที่ในการปฏิบัติงานต่างกัน คือผู้บริหาร
โรงเรียนกับครูสอน มีความต้องการเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้าน
ในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการให้บริการชุมชนค่านักทำ นันทนาการ
ศิลปวัฒนธรรม และชมรมระเบียบประเพณีในท้องถิ่น ไม่แตกต่างกัน

ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน คือโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และ
ขนาดใหญ่ มีความต้องการเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้าน ในเขต
ชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการให้บริการชุมชนค่านักทำ นันทนาการ ศิลปวัฒนธรรม
และชมรมระเบียบประเพณีในท้องถิ่น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงทำการ
ทดสอบว่ามีความแตกต่างกันในคูใด ดังตาราง 39

จากการศึกษาปฏิสัมพันธ์ พบว่าไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างหน้าที่ในการปฏิบัติงาน กับขนาด
ของโรงเรียน ของกลุ่มตัวอย่าง

ตาราง 39 เปรียบเทียบความต้องการของครูเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการให้บริการชุมชนด้านกีฬา นันทนาการ ศิลปวัฒนธรรมและชมธรรมชาติเพิ่มเติมในท้องถิ่น จำแนกเป็นรายตัว ตามขนาดของโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	$\bar{X}$	ขนาดใหญ่	ขนาดกลาง	ขนาดเล็ก
		3.68	3.74	3.91
ขนาดใหญ่	3.68	-	0.06	0.23 ^{**}
ขนาดกลาง	3.74		-	0.17 [*]
ขนาดเล็ก	3.91			-
	r	2	3	
	q .95 (r , 259)	2.77	3.31	
$\sqrt{\frac{MS_w}{\hat{n}}}$	q .95 (r , 259)	0.15	0.17	
	q .99 (r , 259)	3.64	4.12	
$\sqrt{\frac{MS_w}{\hat{n}}}$	q .99 (r , 259)	0.19	0.22	

จากตาราง 39 แสดงให้เห็นว่า ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก กับครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดกลาง มีความต้องการเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการให้บริการชุมชนด้านกีฬา นันทนาการ ศิลปวัฒนธรรม และชมธรรมชาติเพิ่มเติมในท้องถิ่น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ตามลำดับ แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ระหว่างครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง กับครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่

คำที่ 9 การประสานงานและให้บริการกับหน่วยงานต่าง ๆ

ตาราง 40 เปรียบเทียบความต้องการเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการประสานงานและให้บริการกับหน่วยงานต่าง ๆ ของครูที่มีหน้าที่ในการปฏิบัติงานต่างกันและขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงานต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
หน้าที่	1	0.008	0.008	0.026
ขนาดของโรงเรียน	2	0.366	0.183	0.600
ปฏิสัมพันธ์	2	0.690	0.345	1.129
ความคลาดเคลื่อน	256	78.222	0.306	
รวมทั้งหมด	261	79.324	0.304	

จากตาราง 40 แสดงให้เห็นว่า ครูที่มีหน้าที่ในการปฏิบัติงานต่างกัน คือผู้บริหารโรงเรียนกับครูผู้สอน มีความต้องการเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการประสานงานและให้บริการกับหน่วยงานต่าง ๆ ไม่แตกต่างกัน

ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน คือโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีความต้องการเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการประสานงานและให้บริการกับหน่วยงานต่าง ๆ ไม่แตกต่างกัน

จากการศึกษาปฏิสัมพันธ์ พบว่าไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างหน้าที่ในการปฏิบัติงาน กับขนาดของโรงเรียน ของกลุ่มตัวอย่าง

หน้า 10 การประเมินผลการดำเนินงาน

ตาราง 41 เปรียบเทียบความต้องการเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการประเมินผลการดำเนินงานของครูที่หน้าพื้นที่ในการปฏิบัติงานต่างกัน และขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงานต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
พื้นที่	1	0.683	0.683	1.718
ขนาดของโรงเรียน	2	0.686	0.343	0.863
ปฏิสัมพันธ์	2	1.336	0.668	1.681
ความคลาดเคลื่อน	256	101.752	0.398	
รวมทั้งหมด	261	104.855	0.402	

จากตาราง 41 แสดงให้เห็นว่า ครูที่หน้าพื้นที่ในการปฏิบัติงานต่างกัน คือผู้บริหารโรงเรียนกับครูผู้สอน มีความต้องการเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการประเมินผลการดำเนินงาน ไม่แตกต่างกัน

ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน คือโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีความต้องการเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการประเมินผลการดำเนินงาน ไม่แตกต่างกัน

จากการศึกษาปฏิสัมพันธ์ พบว่าไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ในการปฏิบัติงาน กับขนาดของโรงเรียน ของกลุ่มตัวอย่าง

คำนำ 11 การสัมมนาประเมินผล

ตาราง 42 เปรียบเทียบความต้องการเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา การสัมมนาประเมินผล ของครู ทั้มีหน้าที่ในการปฏิบัติงานต่างกัน และขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงานต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
หน้าที่	1	1.294	1.294	3.268
ขนาดของโรงเรียน	2	1.572	0.786	1.985
ปฏิสัมพันธ์	2	1.896	0.948	0.093
ความคลาดเคลื่อน	256	101.345	0.396	
รวมทั้งหมด	261	106.853	0.409	

จากตาราง 42 แสดงให้เห็นว่า ครูที่มีหน้าที่ในการปฏิบัติงานต่างกัน คือผู้บริหารโรงเรียนกับครูผู้สอน มีความต้องการเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา การสัมมนาประเมินผล ไม่แตกต่างกัน

ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน คือโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีความต้องการเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา การสัมมนาประเมินผล ไม่แตกต่างกัน

จากการศึกษาปฏิสัมพันธ์ พบว่าไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างหน้าที่ในการปฏิบัติงาน กับขนาดของโรงเรียน ของกลุ่มตัวอย่าง

คำศัพท์ 12 การนำผลการสัมมนาไปปรับปรุงการดำเนินงาน

ตาราง 43 เปรียบเทียบความต้องการเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการนำผลการสัมมนาไปปรับปรุงการดำเนินงานของครูที่หมั่นหาที่ในการปฏิบัติงานต่างกันและขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงานต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
หน้า	1	0.067	0.067	0.183
ขนาดของโรงเรียน	2	0.595	0.297	0.808
ปฏิสัมพันธ์	2	0.641	0.320	0.870
ความคลาดเคลื่อน	256	94.265	0.368	
รวมทั้งหมด	261	95.693	0.367	

จากตาราง 43 แสดงให้เห็นว่า ครูที่หมั่นหาที่ในการปฏิบัติงานต่างกัน คือผู้บริหารโรงเรียนกับครูผู้สอน มีความต้องการเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการนำผลการสัมมนาไปปรับปรุงการดำเนินงานไม่แตกต่างกัน

ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน คือโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีความต้องการเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการนำผลการสัมมนาไปปรับปรุงการดำเนินงาน ไม่แตกต่างกัน

จากการศึกษาปฏิสัมพันธ์ พบว่าไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างหน้าในการปฏิบัติงาน กับขนาดของโรงเรียน ของกลุ่มตัวอย่าง

ตาราง 44 เปรียบเทียบความต้องการ เกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนา
หมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา รวมทุกตำบล ของครูที่มีหน้าที่ในการ
ปฏิบัติงานต่างกันและขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงานต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
หน้าที่	1	0.157	0.157	0.970
ขนาดของโรงเรียน	2	0.819	0.409	2.534
ปฏิสัมพันธ์	2	0.716	0.358	2.217
ความคลาดเคลื่อน	256	41.350	0.162	
รวมทั้งหมด	261	43.255	0.166	

จากตาราง 44 แสดงให้เห็นว่า ครูที่มีหน้าที่ในการปฏิบัติงานต่างกัน คือผู้บริหาร
โรงเรียนกับครูสอน มีความต้องการเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้าน
ในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา รวมทุกตำบล ไม่แตกต่างกัน

ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน คือโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และ
ขนาดใหญ่ มีความต้องการเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้าน ในเขต
ชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา รวมทุกตำบล ไม่แตกต่างกัน

จากการศึกษาปฏิสัมพันธ์ พบว่าไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่าง หน้าที่ในการปฏิบัติงาน กับขนาด
ของโรงเรียน ของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 5 สรุปข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการดำเนินงาน โครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดอุดรธานี

จากการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามปลายเปิด เกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษาต่าง ๆ จากแบบสอบถาม จำนวน 180 ชุด คิดเป็นร้อยละ 68.70 ของแบบสอบถามทั้งหมดที่ส่งไป ซึ่งสรุปข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการดำเนินงาน โดยการคัดเลือกคำตอบที่มีความดีสูงสุดไปหาคำ 3 อันดับแรกในแต่ละด้าน ปรากฏดังนี้

ด้านที่ 1 การสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการพัฒนา มีข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาเรียงตามลำดับดังนี้ คือควรให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำชุมชน เป็นผู้ทำการสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ ควรดำเนินการสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการอย่างต่อเนื่อง และควรมีแบบสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการให้แก่ทางโรงเรียน

ด้านที่ 2 การอบรมและสัมมนานำชุมชน มีข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาเรียงตามลำดับดังนี้คือ ควรทำการอบรมและสัมมนานำชุมชนอย่างต่อเนื่อง ควรมีวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถในการอบรม และควรมีการติดตามผลการอบรม

ด้านที่ 3 การปรับปรุงบริเวณและสถานที่ของโรงเรียน มีข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาเรียงตามลำดับดังนี้ คือ ควรจัดงบประมาณให้เพียงพอ ควรให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปรับปรุงบริเวณและสถานที่ของโรงเรียน และควรมีการติดตามผลการดำเนินงานอย่างจริงจัง และสม่ำเสมอ

ด้านที่ 4 การบริหารการใช้ทรัพยากร มีข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาเรียงตามลำดับดังนี้ คือควรมีการอบรมบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจในรายละเอียดของโครงการและวิธีการใช้วัสดุอุปกรณ์ ควรเพิ่มงบประมาณให้พอเพียง และควรมีวัสดุอุปกรณ์อย่างพอเพียง

ด้านที่ 5 การปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอน มีข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาเรียงตามลำดับดังนี้ คือ ควรจัดอบรมบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ควรจัดหลักสูตรและกิจกรรมให้สอดคล้องกับโครงการ และควรมีการนิเทศติดตามผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ

ด้านที่ 6 การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต มีข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหา
เรียงตามลำดับดังนี้ คือ ควรมีบุคลากรที่จะฝึกสอนวิชาชีพแก่ชุมชน ควรจัดการศึกษาเพื่อพัฒนา
คุณภาพชีวิตอย่างต่อเนื่อง และควรให้หน่วยงาน 5 กระทรวงหลัก จัดการศึกษาเพื่อพัฒนา
คุณภาพชีวิตร่วมกับทางโรงเรียน

ด้านที่ 7 การจัดศูนย์บริการข่าวสารมีข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหา เรียงตามลำดับ
ดังนี้ คือควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ ควรมีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบในการบริการข่าวสาร และ
ควรจัดอบรมผู้รับผิดชอบในการจัดบริการข่าวสาร

ด้านที่ 8 การให้บริการชุมชนคานเกีฬา นันทนาการ คือพัฒนารธรรมและชนบธรรมเนียม
ประเพณีในท้องถิ่น มีข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหา เรียงตามลำดับดังนี้ คือควรมีวัสดุอุปกรณ์ที่จะ
บริการชุมชนอย่างเพียงพอ ควรจัดหาวิทยากรที่จะฝึกอบรมคานเกีฬา นันทนาการ คือพัฒนารธรรมและ
ชนบธรรมเนียมประเพณีในท้องถิ่น และควรมีงบประมาณเพื่อดำเนินการในคานนี้

ด้านที่ 9 การประสานงานและให้บริการกับหน่วยงานต่าง ๆ มีข้อเสนอแนะในการ
แก้ปัญหา เรียงตามลำดับดังนี้ คือควรจัดให้มีเจ้าหน้าที่ประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ของ
โรงเรียนโดยเฉพาะ ควรให้หน่วยงานต่าง ๆ ประสานงานกับทางโรงเรียนให้มากกว่าที่เป็นอยู่
และควรจัดให้มีการสัมมนาพวกันระหว่างโรงเรียนกับหน่วยงานต่าง ๆ

ด้านที่ 10 การประเมินผลการดำเนินงาน มีข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหา เรียงตามลำดับ
ดังนี้ คือควรทำการประเมินผลอย่างต่อเนื่องและจริงจัง ควรจัดให้มีแบบฟอร์มในการประเมินผล
และควรมีการกำหนดเกณฑ์ในการประเมินผล

ด้านที่ 11 การสัมมนาประเมินผล มีข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหา เรียงตามลำดับดังนี้
คือควรจัดสัมมนาอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ควรให้มีบุคลากรจากหลาย ๆ ฝ่าย เขารวมการ
สัมมนา และควรให้ สปอ. หรือ สปจ. เป็นผู้จัดสัมมนา

ด้านที่ 12 การนำผลการสัมมนาไปปรับปรุงการดำเนินงาน มีข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหา
เรียงตามลำดับดังนี้ คือควรนำผลการสัมมนาไปปรับปรุงการดำเนินงานอย่างจริงจัง ควรให้ผู้นำ
ชุมชนมีส่วนร่วมในการปรับปรุงการดำเนินงาน และควรมีการติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

ตอนที่ 6 สรุปผลการสัมภาษณ์ครู เกี่ยวกับปัญหา ความต้องการและข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหา การดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี

จากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหา ความต้องการ และข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหา การดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในด้านต่าง ๆ จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 15 คน สรุปผลการสัมภาษณ์ในแต่ละด้าน แต่ละเรื่อง โดยการคัดเลือกคำตอบที่มีความถี่สูงสุดไปหาค่า 3 อันดับแรก ซึ่งปรากฏผลดังนี้

ตอนที่ 1 การสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการพัฒนาคน ปัญหาที่พบในการดำเนินงานด้านนี้ที่สำคัญได้แก่ ขอบเขตที่ได้จากการสำรวจไม่ตรงกับสภาพความเป็นจริงเท่าที่ควร ชาวบ้านขาดความร่วมมือในการให้ข้อมูล ครูไม่ค่อยมีเวลาในการดำเนินการสำรวจ ในเรื่องความต้องการพบว่า ครูต้องการแบบสำรวจที่มีคุณภาพ ต้องการให้นำนัชมชนมีส่วนร่วมในการสำรวจ และต้องการให้หน่วยงานต้นสังกัด เช่น สปอ. หรือ สปจ. เป็นผู้วิเคราะห์ข้อมูล สำหรับข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาคำแนะนำ ครูมีข้อเสนอแนะดังนี้ คือควรปรับปรุงแบบสำรวจให้มีความเหมาะสม ทั่วถึง ประชาสัมพันธ์ให้ชาวบ้านเห็นความสำคัญของการสำรวจปัญหา และควรทำการสำรวจในเวลาที่ย่างจากการสอนตามปกติ

ตอนที่ 2 การอบรมและสัมมนาผู้นำชุมชน ปัญหาที่พบในการดำเนินงานด้านนี้ที่สำคัญได้แก่ งบประมาณไม่พอเพียง ขาดแคลนวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถ และชาวบ้านให้ความร่วมมือยังไม่ดีเท่าที่ควร ในเรื่องความต้องการพบว่า ครูต้องการงบประมาณเพื่อการอบรม ต้องการวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถ และต้องการ เครื่องมือเครื่องใช้ ตลอดจนสื่อต่าง ๆ ที่ใช้ในการอบรมสัมมนา สำหรับข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาคำแนะนำนั้น ครูมีข้อเสนอแนะดังนี้ คือควรจัดงบประมาณเพื่อการอบรมให้โรงเรียน ควรปรับปรุงหลักสูตรการอบรมให้เหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่น และควรทำการอบรมสัมมนาในช่วงที่ชาวบ้านว่างจากการงานอาชีพ

ตอนที่ 3 การปรับปรุงบริเวณและสถานที่ของโรงเรียน ปัญหาที่พบในการดำเนินงานด้านนี้ที่สำคัญ ได้แก่ งบประมาณไม่เพียงพอ ครูขาดความรู้ความสามารถในการปรับปรุงอาคารสถานที่ และเวลาในการปรับปรุงอาคารสถานที่น้อย ในเรื่องความต้องการพบว่า ครูต้องการงบประมาณในการปรับปรุงอาคารสถานที่อย่างเพียงพอ ต้องการ เครื่องมือเครื่องใช้และอุปกรณ์

ในการปรับปรุงอาคารสถานที่ และต้องการคำแนะนำในการปรับปรุงอาคารสถานที่และบริเวณ สำหรับข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการดำเนินงาน ภูมิข้อเสนอแนะดังนี้ คืองานบางอย่างควรขอแรงจากชาวบ้าน ควรมีงบประมาณเพื่อการปรับปรุงบริเวณและสถานที่ของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง และควรมีการนิเทศติดตามผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ

คำถามที่ 4 การบริหารการใช้ทรัพยากร ปัญหาที่พบในการดำเนินงานคำถามนี้ ที่สำคัญ ได้แก่ วัสดุอุปกรณ์คุณภาพไม่ดีเท่าที่ควร วัสดุอุปกรณ์ตามโครงการไม่เพียงพอกับความต้องการ และบุคลากรในโรงเรียนส่วนใหญ่ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจในรายละเอียดของโครงการนี้อย่างดีพอในเรื่อง ความต้องการพบว่า ครูต้องการงบประมาณสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง ต้องการให้มีการอบรมและสัมมนาบุคลากรให้เข้าใจหลักการและรายละเอียดของโครงการ และต้องการให้ สพอ. ออกตรวจสอบติดตามผลการจัดซื้อจัดหาวัสดุอุปกรณ์ตามโครงการ สำหรับข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาคำเนินงาน ภูมิข้อเสนอแนะดังนี้ คือควรให้โรงเรียนเป็นผู้จัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ตามโครงการทั้งหมด ควรมีการจัดสรรงบประมาณให้โรงเรียนอย่างพอเพียง และควรมีการอบรมครูทุกคนเป็นระยะ ๆ

คำถามที่ 5 การปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอน ปัญหาที่พบในการดำเนินงานคำถามนี้ ที่สำคัญ ได้แก่ วัสดุอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนไม่พอเพียง ผู้ปกครองไม่เห็นความสำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามโครงการ ครูขาดความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมตามโครงการ ในเรื่องความต้องการพบว่า ครูต้องการให้มีการนิเทศติดตามผลการเรียนการสอนบ่อย ๆ ต้องการวัสดุอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนอย่างเพียงพอ และต้องการให้มีการอบรมเกี่ยวกับหลักการและรายละเอียดโครงการนี้แก่ครูทุกคน สำหรับข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาคำเนินงาน ภูมิข้อเสนอแนะดังนี้ ควรให้ครูได้เข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถอยู่เสมอ ควรประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองเห็นความสำคัญของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามโครงการและควรจัดหาวัสดุอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนอย่างเพียงพอ

คำถามที่ 6 การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ปัญหาที่พบในการดำเนินงานคำถามนี้ที่สำคัญ ได้แก่ งบประมาณไม่เพียงพอและไม่ต่อเนื่อง ชาวบ้านไม่ค่อยสนใจในกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น และกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นได้ผลน้อยกว่าที่ชาวบ้านจัด ในเรื่องความต้องการพบว่า ครูต้องการงบประมาณในการดำเนินงาน ต้องการเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต และต้องการวิทยากรมาให้ความรู้คำแนะนำในการดำเนินงาน สำหรับข้อเสนอแนะ

ในการแก้ปัญหาการดำเนินงาน ครูมีข้อเสนอแนะดังนี้ คือควรจัดสรรงบประมาณให้โรงเรียนทุกปี
ควรมีการวางแผนการดำเนินงานร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับผู้นำชุมชน และควรมีการประชาสัมพันธ์
ให้ชาวบ้านเข้าใจรายละเอียดของโครงการนี้

คำที่ 7 การจัดศูนย์บริการข่าวสาร ปัญหาที่พบในการดำเนินงานค่านนี้ที่สำคัญ ได้แก่
การบริการข่าวสารทำได้ไม่ทั่วถึง ชาวบ้านไม่สนใจและไม่ให้ความร่วมมือในการบริการข่าวสาร
และขาดแหล่งข่าวสารที่จะบริการชุมชน ในเรื่องความต้องการพบว่า ครูต้องการงบประมาณ
ของการหนังสือ วารสาร ขาวสารต่าง ๆ และต้องการข่าวสารจากทางราชการ เพื่อบริการชุมชน
สำหรับข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการดำเนินงาน ครูมีข้อเสนอแนะดังนี้ คือควรจัดสรรงบประมาณ
สนับสนุนอย่างต่อเนื่อง ควรให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการบริการข่าวสารโดยตรง และควรจัดให้
มีการอบรมเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการบริการข่าวสารให้เข้าใจขอบข่ายของการบริการ

คำที่ 8 การให้บริการชุมชนค่านที่ห้า นันทนาการ ศิลปวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียม
ประเพณีในท้องถิ่น ปัญหาที่พบในการดำเนินงานค่านนี้ที่สำคัญ ได้แก่ วัสดุอุปกรณ์ที่จะให้บริการชุมชน
มีไม่เพียงพอ ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ และประชาชนไม่มีเวลาว่างมากิจกรรมเพราะ
ปัญหาความยากจน ในเรื่องความต้องการพบว่า ครูต้องการวัสดุอุปกรณ์ที่จะให้บริการชุมชน ต้องการ
งบประมาณ และต้องการวิทยากรที่จะมาให้ความรู้และคำแนะนำแก่ชาวบ้าน สำหรับข้อเสนอแนะใน
การแก้ปัญหาการดำเนินงาน ครูมีข้อเสนอแนะดังนี้ คือควรจัดสรรงบประมาณให้แก่องค์กรโรงเรียน
ควรมีการหาทางเพิ่มรายได้ให้แก่ชาวบ้าน และควรมีการสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์แก่องค์กรโรงเรียน

คำที่ 9 การประสานงานและให้บริการกับหน่วยงานต่าง ๆ ปัญหาที่พบในการดำเนินงาน
ค่านนี้ที่สำคัญ ได้แก่ หน่วยงานอื่น ๆ ให้ความร่วมมือแก่องค์กรโรงเรียนน้อยเกินไป หน่วยงานอื่น ๆ
ไม่มีการประสานงานกับทางโรงเรียนเท่าที่ควร และหน่วยงานอื่น ๆ ไม่เข้าใจรายละเอียดใน
การดำเนินงานของโรงเรียน ในเรื่องความต้องการพบว่า ครูต้องการให้หน่วยงานต้นสังกัดเป็น
ผู้ประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ ต้องการให้มีการปรับแผนงานต่าง ๆ ในการพัฒนาเขตให้
สอดคล้องกัน และต้องการให้หน่วยงานอื่น ๆ เข้าใจรายละเอียดการดำเนินงานโครงการของ
โรงเรียน สำหรับข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการดำเนินงาน ครูมีข้อเสนอแนะดังนี้ คือควร
ดำเนินงานโครงการของโรงเรียนให้โดยล ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงานอื่นมีความเข้าใจ
ในลักษณะการดำเนินงานของโรงเรียน และควรมีการประสานงานกับทุกระดับตั้งแต่ระดับปฏิบัติ
ถึงระดับนโยบาย

ก้านที่ 10 การประเมินผลการดำเนินงาน ปัญหาที่พบในการดำเนินงานก้านที่สำคัญ ได้แก่ การประเมินผลไม่ดำเนินการอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ขาดเครื่องมือในการประเมินผล และขาดหลักเกณฑ์ในการประเมินผล ในเรื่องความต้องการทราบว่า ครูต้องการให้มีหลักเกณฑ์ในการประเมินผล ต้องการให้เจ้าหน้าที่จาก สปอ. หรือ สปจ. เป็นผู้ประเมินผล และต้องการเครื่องมือในการประเมินผล สำหรับข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาคำเนินงาน ครูมีข้อเสนอแนะดังนี้ คือควรกำหนดหลักเกณฑ์ในการประเมินผล ควรให้บุคคลภายนอกเป็นผู้ประเมินผล และควรมีการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

ก้านที่ 11 การสัมมนาประเมินผล ปัญหาที่พบในการดำเนินงานก้านที่สำคัญ ได้แก่ การสัมมนาไม่คำนึงตามรูปแบบของการสัมมนา การสัมมนาไม่มีข้อสรุป และบุคลากรในโรงเรียนยังขาดความเข้าใจในหลักการดำเนินงานโครงการ ในเรื่องความต้องการทราบว่า ครูต้องการให้มีการสัมมนารวมกันระหว่างครู ผู้นำชุมชน และชาวบ้าน ต้องการให้นำผลการสัมมนาเสนอผู้บริหารในระดับสูงขึ้นไป และต้องการให้ครูทุกคนเข้าร่วมการสัมมนา สำหรับข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาคำเนินงาน ครูมีข้อเสนอแนะดังนี้ คือควรมีการสรุปผลและหาทางแก้ปัญหาร่วมกัน ควรให้กรรมการศึกษา กรรมการหมู่บ้าน และผู้นำชุมชนเข้าร่วมสัมมนาด้วย และควรมีการนำผลการสัมมนาเสนอ สปอ. และ สปจ.

ก้านที่ 12 การนำผลการสัมมนาไปปรับปรุงการดำเนินงาน ปัญหาที่พบในการดำเนินงานก้านที่สำคัญ ได้แก่ ผลการสัมมนานำไปปฏิบัติไม่ไ้ ครูไม่ให้ความร่วมมือในการดำเนินงานเท่าที่ควร และการดำเนินงานไม่เป็นไปตามข้อสรุปจากการสัมมนา ในเรื่องความต้องการทราบว่า ครูต้องการให้หน่วยงานในระดับสูงขึ้นไปวิเคราะห์ความเป็นไปไ้ของผลสรุปจากการสัมมนา ต้องการให้ สปอ. ออกติดตามผลการดำเนินงานบ่อย ๆ และต้องการให้มีเกณฑ์มาตรฐานในการดำเนินงาน สำหรับข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาคำเนินงาน ครูมีข้อเสนอแนะดังนี้ คือควรเลือกเฉพาะผลสรุปที่จะปฏิบัติไ้ไปปรับปรุงการดำเนินงาน ควรมีข้อสรุปจากการสัมมนาหลาย ๆ ทางให้เลือก และผลสรุปจากการสัมมนาที่ปฏิบัติไม่ไ้ควรนำเสนอหน่วยงานในระดับสูงขึ้นไป

บทที่ 5

สรุป ขั้วปลาย และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการของครูเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี
2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาและความต้องการของครูเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้าน ในเขตชนบทยากจน จำแนกตามหน้าที่ของครู คือหน้าที่ในการบริหารโรงเรียนกับหน้าที่ในการสอน และขนาดของโรงเรียน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ครูโรงเรียนในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้าน ในเขตชนบทยากจน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี มีจำนวน 1,464 คน แยกเป็นผู้บริหารโรงเรียน 116 คน ครูผู้สอน 1,348 คน และกลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 262 คน แยกเป็นผู้บริหารโรงเรียน 82 คน ครูผู้สอน 180 คน หลังจากเก็บแบบสอบถามแล้ว ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ ประกอบด้วยแบบสอบถาม 1 ฉบับ และแบบสัมภาษณ์ 1 ฉบับ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. แบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพภาพของชุมชน
ตอนที่ 2 แบบสอบถามปัญหาของครูเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความพึงพอใจของครูเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการ
การศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขชนมพยากจน

ตอนที่ 4 แบบสอบถามข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาค่าใช้จ่ายโครงการ
การศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขชนมพยากจน

2. แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหา ความต้องการ และข้อเสนอแนะในการ
แก้ปัญหาค่าใช้จ่ายโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขชนมพยากจน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอให้สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี แจกและเก็บรวบรวม
แบบสอบถามให้

2. ผู้วิจัยเดินทางไปสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลได้แยกวิเคราะห์และเสนอข้อมูลเป็นตอน ๆ ตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานปัญหาของครูในการดำเนินงาน โครงการ
การศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขชนมพยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานความพึงพอใจของครูเกี่ยวกับการดำเนินงาน
โครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขชนมพยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบปัญหาของครูในการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อ
พัฒนาหมู่บ้านในเขชนมพยากจนในโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ในการ
ปฏิบัติงาน และขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบ
สองตัวประกอบ

ตอนที่ 4 เปรียบเทียบความต้องการของครูเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการ
การศึกษาเพื่อพัฒนาชุมชนในเขตชนบทยากจนในโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่
ในการปฏิบัติงาน และขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบ
สองตัวประกอบ

ตอนที่ 5 สรุปข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อ
พัฒนาชุมชนในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา

ตอนที่ 6 สรุปผลการสัมภาษณ์ครู เกี่ยวกับปัญหา ความต้องการ และ ข้อเสนอแนะ
ในการแก้ปัญหาการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาชุมชนในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียน
ประถมศึกษา

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานปัญหาของครูในการดำเนินงาน โครงการการศึกษา
เพื่อพัฒนาชุมชนในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ปรากฏผลดังนี้

1.1 ปัญหาด้านการสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการพัฒนาคน
พบว่า ปัญหาในด้านนี้โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อวิเคราะห์ปัญหาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกปัญหา
ที่อยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน แต่เมื่อเรียงลำดับปัญหาจากค่าคะแนนเฉลี่ยสูงไปหาค่าคะแนนเฉลี่ย
ต่ำ โดดแก่ ความไม่สม่ำเสมอในการสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ ความไม่พร้อมของ
ทางโรงเรียนที่จะดำเนินการสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ และการขาดความร่วมมือ
จากชุมชนในการให้ข้อมูล

1.2 ปัญหาด้านการอบรมและสัมมนาผู้นำชุมชน พบว่า ปัญหาในด้านนี้โดยเฉลี่ยอยู่ใน
ระดับปานกลาง เมื่อวิเคราะห์ปัญหาเป็นรายข้อ พบว่ามีปัญหาในระดับมากอยู่ 2 ปัญหา เรียงตาม
ลำดับจากค่าคะแนนเฉลี่ยสูงไปหาค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำ โดดแก่ ผู้นำชุมชนไม่นำความรู้ไปใช้ให้เป็น
ตัวอย่างแก่ชาวบ้าน และการขาดแคลนวิทยากรในการฝึกอบรม และสัมมนานำชุมชน นอกนั้นเป็น
ปัญหาในระดับปานกลาง เรียงตามลำดับจากค่าคะแนนเฉลี่ยสูงไปหาค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำ โดดแก่
ผู้นำชุมชนไม่เห็นความสำคัญของการอบรมและสัมมนา การขาดหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้นำชุมชน
และการไม่เห็นความสำคัญในการอบรมและสัมมนานำชุมชนของบุคลากรในโรงเรียน

1.3 ปัญหาด้านการปรับปรุงบริเวณและสถานที่ของโรงเรียนพบว่า ปัญหาในค่านี้นี้ โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อวิเคราะห์ปัญหาเป็นรายข้อพบว่า ทุกปัญหาก็อยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกัน แต่เมื่อเรียงลำดับปัญหาจากค่าคะแนนเฉลี่ยสูงไปหาค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำ ได้แก่ การขาด การติดตามผลจาก สปอ. และ สปจ. การขาดความร่วมมือจากชุมชนในการปรับปรุงบริเวณและสถานที่ของโรงเรียน การขาดประสิทธิภาพในการปรับปรุงบริเวณและสถานที่ของโรงเรียน บุคลากรในโรงเรียนขาดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการปรับปรุงบริเวณและสถานที่ของโรงเรียน ให้ สอดคล้องกับการดำเนินงานโครงการ กศ.พช. และการขาดผู้รับผิดชอบงานด้านการปรับปรุงบริเวณ และสถานที่ของโรงเรียนโดยเฉพาะ

1.4 ปัญหาด้านการบริหารการใช้ทรัพยากร พบว่า ปัญหานี้โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อวิเคราะห์ปัญหาเป็นรายข้อพบว่า มีปัญหาในระดับมากอยู่ 1 ปัญหา ได้แก่งบประมาณที่ได้รับจากโครงการไม่พอกับความต้องการ นอกนั้นเป็นปัญหาในระดับปานกลาง เรียงตามลำดับจากค่าคะแนนเฉลี่ยสูงไปหาค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำ ได้แก่ การจัดระบบบริหารการใช้ทรัพยากรยังไม่ดีพอ บุคลากรในโรงเรียนขาดความรู้ความเข้าใจในหลักการดำเนินงานโครงการ กศ.พช. วัสดุอุปกรณ์บางอย่างที่ใช้ในการดำเนินงานโครงการ โรงเรียนขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถในการใช้ และวัสดุอุปกรณ์ที่มีชื่อด้วยงบประมาณของโครงการไม่ตรงกับความต้องการของทางโรงเรียน

1.5 ปัญหาด้านการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า ปัญหาในค่านี้นี้ โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อวิเคราะห์ปัญหาเป็นรายข้อพบว่า ทุกปัญหาก็อยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน แต่เมื่อเรียงลำดับปัญหาจากค่าคะแนนเฉลี่ยสูงไปหาค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำ ได้แก่ ผู้ปกครองไม่เห็นความสำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามโครงการ ครูขาดความรู้ ความเข้าใจในหลักการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักการของโครงการ ครูขาดความรู้ความสามารถในการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ครูไม่สามารถที่จะบูรณาการ กิจกรรมการเรียนการสอนตามโครงการ เข้ากับการเรียนการสอนตามปกติได้ ครูขาดการติดตาม ผลการเรียนของนักเรียนอย่างจริงจัง และกระบวนการเรียนการสอนตามโครงการมีความยุ่งยาก เสียเวลา

1.6 ปัญหาด้านการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต พบว่าปัญหาในค้ำนี้ โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อวิเคราะห์ปัญหาเป็นรายข้อ พบว่าปัญหาในระดับมากอยู่ 3 ปัญหา เรียงตามลำดับจากค่าคะแนนเฉลี่ยสูงไปหาค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำ ได้แก่ การขาดแคลนบุคลากรที่จะฝึกสอนวิชาชีพแก่ชุมชน ชุมชนขาดความสนใจในกิจกรรมวิชาชีพที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น โรงเรียนไม่มีเวลาที่จะจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างต่อเนื่อง และมีปัญหาในระดับปานกลางอยู่ 1 ปัญหา ได้แก่ ครูขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องแนวทางและวิธีการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต

1.7 ปัญหาด้านการจัดศูนย์บริการข่าวสาร พบว่าปัญหาในค้ำนี้โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อวิเคราะห์ปัญหาเป็นรายข้อ พบว่าทุกปัญหาก็อยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน แต่เมื่อเรียงลำดับปัญหาจากค่าคะแนนเฉลี่ยสูงไปหาค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำ ได้แก่ การบริการข่าวสารไม่ทำอย่างจริงจังและต่อเนื่อง โรงเรียนขาดเจ้าหน้าที่ที่จะรับผิดชอบงานด้านการบริการข่าวสาร โดยเฉพาะ การบริการข่าวสารทำได้ไม่ทั่วถึงทั้งหมด ชุมชนไม่เห็นความสำคัญของการบริการข่าวสารโดยถือว่าเป็นการรบกวน ชุมชนได้รับข่าวสารทางสื่อมวลชนอื่น ๆ อยู่แล้วจึงไม่สนใจในกิจกรรมการบริการข่าวสารของทางโรงเรียน และการบริการข่าวสารไม่สัมพันธ์กับการสอนวิชา เหตุการณ์และวันสำคัญ

1.8 ปัญหาด้านการให้บริการชุมชนด้านกีฬา นันทนาการ ศิลปวัฒนธรรม และชมรมชมรมเนียบประเพณีในท้องถิ่น พบว่าปัญหาในค้ำนี้โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อวิเคราะห์ปัญหาเป็นรายข้อ พบว่าปัญหาในระดับมากอยู่ 2 ปัญหา เรียงตามลำดับจากค่าคะแนนเฉลี่ยสูงไปหาค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำ ได้แก่ วัสดุอุปกรณ์ที่จะให้บริการด้านนันทนาการและการกีฬาแก่ชุมชนมีไม่เพียงพอ และโรงเรียนขาดแคลนวิทยากรที่จะมาให้การฝึกอบรมด้านศิลปวัฒนธรรมและชมรมชมรมเนียบประเพณีแก่ชุมชน และมีปัญหาในระดับปานกลางอยู่ 3 ปัญหา เรียงตามลำดับจากค่าคะแนนเฉลี่ยสูงไปหาค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำ ได้แก่ โรงเรียนไม่มีเวลาที่จะจัดบริการด้านนันทนาการ ศิลปวัฒนธรรมและชมรมชมรมเนียบประเพณีแก่ชุมชนอย่างสม่ำเสมอ โรงเรียนขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในด้านการนันทนาการและการกีฬาที่จะฝึกสอนให้แก่ชุมชน และชุมชนขาดการมีส่วนร่วมกับทางโรงเรียนในการจัดกิจกรรมตามประเพณีของท้องถิ่น นอกนั้นเป็นปัญหาในระดับน้อย 1 ปัญหา ได้แก่ ชุมชนไม่สนใจกิจกรรมกีฬาที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น

1.9 ปัญหาด้านการประสานงานและให้บริการกับหน่วยงานต่าง ๆ พบว่าปัญหาในค่านี้นี้โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อวิเคราะห์ปัญหาเป็นรายข้อ พบว่า มีปัญหาในระดับมาก อยู่ 2 ปัญหา เรียงตามลำดับจากค่าคะแนนเฉลี่ยสูงไปหาค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำ ได้แก่ หน่วยงานต่าง ๆ ที่มีส่วนในการพัฒนาชนบทไม่มีการประสานงานกับทางโรงเรียน และการขาดแคลนเจ้าหน้าที่ที่จะประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ โดยเฉพาะ นอกนั้นเป็นปัญหาที่อยู่ในระดับปานกลาง เรียงตามลำดับจากค่าคะแนนเฉลี่ยสูงไปหาค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำ ได้แก่ หน่วยงานต่าง ๆ ขาดความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาชนบทของทางโรงเรียน โรงเรียนไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานต่าง ๆ ในการพัฒนาชนบท การไม่มีความรู้ความสามารถที่จะให้บริการแก่หน่วยงานต่าง ๆ ตามที่ร้องขอ และโรงเรียนไม่มีเวลาเพียงพอที่จะให้บริการแก่หน่วยงานต่าง ๆ ตามที่ร้องขอ

1.10 ปัญหาด้านการประเมินผลการดำเนินงาน พบว่าปัญหาในค่านี้นี้โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อวิเคราะห์ปัญหาเป็นรายข้อ พบว่า มีปัญหาในระดับมาก อยู่ 2 ปัญหา เรียงตามลำดับจากค่าคะแนนเฉลี่ยสูงไปหาค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำ ได้แก่ การขาดเครื่องมือในการประเมินผลการดำเนินงาน และการประเมินผลการดำเนินงานไม่ทำอย่างทอเนื่องและสม่ำเสมอ นอกนั้นเป็นปัญหาที่อยู่ในระดับปานกลาง เรียงตามลำดับจากค่าคะแนนเฉลี่ยสูงไปหาค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำ ได้แก่ การขาดเจ้าหน้าที่ที่มีความสามารถในการประเมินผลการดำเนินงาน การประเมินผลการดำเนินงานไม่ดำเนินการตามขั้นตอนของการประเมินผล และการขาดความร่วมมือจากครูผู้ดำเนินงานในการประเมินผล

1.11 ปัญหาด้านการสัมมนาประเมินผล พบว่าปัญหาในค่านี้นี้โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อวิเคราะห์ปัญหาเป็นรายข้อพบว่า มีปัญหาในระดับมากอยู่ 1 ปัญหา ได้แก่ การสัมมนาเพื่อประเมินผลไม่ดำเนินการอย่างทอเนื่อง นอกนั้นเป็นปัญหาที่อยู่ในระดับปานกลาง เรียงตามลำดับจากค่าคะแนนเฉลี่ยสูงไปหาค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำ ได้แก่ การไม่มีเวลาเพียงพอที่จะจัดสัมมนาเพื่อประเมินผล จำนวนบุคลากรที่จะเข้าร่วมสัมมนาเพื่อประเมินผลมีน้อยเกินไป และการสัมมนาแต่ละครั้งหาข้อสรุปไม่ได้

1.12 ปัญหาการนำผลการสัมมนาไปปรับปรุงการดำเนินงาน พบว่าปัญหาในค่านี้นี้โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อวิเคราะห์ปัญหาเป็นรายข้อ พบว่า มีปัญหาในระดับมากอยู่ 1 ปัญหา ได้แก่ ผู้นำชุมชนขาดการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน นอกนั้นเป็นปัญหาที่อยู่ในระดับปานกลาง เรียง

ตามลำดับจากค่าคะแนนเฉลี่ยสูงไปหาค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำ โดแก โรงเรียนไม่มีการนำข้อสรุปจากการสัมมนาประเมินผลไปปรับปรุงการดำเนินงานอย่างจริงจัง ผลการสัมมนาส่วนใหญ่นำไปปฏิบัติไม่ได้ และบุคลากรในโรงเรียนไม่เห็นความสำคัญของการนำผลการสัมมนาไปปรับปรุงการดำเนินงาน

1.13 ปัญหาในการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท ยากจน รวมทั้ง 12 ตำบล พบว่า ปัญหารวมทุกตำบลโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อวิเคราะห์ปัญหาเป็นรายตำบล พบว่ามีปัญหาในระดับมากอยู่ 1 ตำบล โดแก ด้านการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต นอกนั้นเป็นปัญหาที่อยู่ในระดับปานกลาง เรียงตามลำดับจากค่าคะแนนเฉลี่ยสูงไปหาค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำ โดแก ด้านการสัมมนาประเมินผล ด้านการประเมินผลการทำงาน ด้านการบริหารการให้บริการ ด้านการอบรมและสัมมนานำชุมชน ด้านการนำผลการสัมมนาไปปรับปรุงการดำเนินงาน ด้านการประสานงานและให้บริการกับหน่วยงานต่าง ๆ ด้านการให้บริการชุมชนตามที่กำหนด การศึกษา วิจัยวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีในท้องถิ่น ด้านการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัดศูนย์บริการข่าวสาร ด้านการสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการพัฒนาคน และด้านการปรับปรุงบริเวณและสถานที่ของโรงเรียน

2. การวิเคราะห์ลำดับที่พื้นฐานความต้องการของครูเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท ยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ปรากฏผลดังนี้

2.1 ความต้องการด้านการสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการพัฒนาคน พบว่าความต้องการในด้านนี้โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อวิเคราะห์ความต้องการเป็นรายข้อ พบว่ามีความต้องการในระดับมากอยู่ 2 ข้อ เรียงตามลำดับจากค่าคะแนนเฉลี่ยสูงไปหาค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำ โดแก ต้องการให้มีการสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการอย่างต่อเนื่อง และต้องการให้ท่าน หรือผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ทำการสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ และมีความต้องการในระดับปานกลางอยู่ 1 ข้อ โดแก ต้องการให้ทำการสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหาออกจากขั้นตอนการดำเนินงานโครงการ

2.2 ความต้องการด้านการอบรมและสัมมนานำชุมชน พบว่าความต้องการในด้านนี้โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อวิเคราะห์ความต้องการเป็นรายข้อ พบว่ามีความต้องการในระดับมากที่สุดอยู่ 3 ข้อ เรียงตามลำดับจากค่าคะแนนเฉลี่ยสูงไปหาค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำ โดแก ต้องการให้

เจ้าหน้าที่ 5 กระทรวงหลักร่วมกันจัดอบรมและสัมมนาผู้นำชุมชน ท้องการวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถในการอบรมและสัมมนาผู้นำชุมชน ท้องการให้มีการติดตามผลการอบรมและสัมมนาผู้นำชุมชนอย่างจริงจัง นอกจากนี้เป็นความต้องการที่อยู่ในระดับมาก เวียงตามลำดับจากค่าคะแนนเฉลี่ยสูงไปหาค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำ ได้แก่ ท้องการให้มีการชี้แจงให้บุคลากรในโรงเรียนเห็นความสำคัญและความจำเป็นในการอบรมและสัมมนาผู้นำชุมชนและต้องการให้ สปช. กำหนดหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้นำชุมชนในทางโรงเรียนต่อไป

2.3 ความต้องการด้านการปรับปรุงบริเวณและสถานที่ของโรงเรียน พบว่า ความต้องการในด้านนี้โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อวิเคราะห์ความต้องการเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน แต่เมื่อเรียงลำดับความต้องการจากค่าคะแนนเฉลี่ยสูงไปหาค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำ ได้แก่ ต้องการความร่วมมือจากชุมชนในการปรับปรุงบริเวณและสถานที่ของโรงเรียน ต้องการให้ สปอ. และ สปจ. ทำการศึกษาผลการดำเนินงานของโรงเรียนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ต้องการไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการปรับปรุงบริเวณและสถานที่ของโรงเรียนในโครงการ กศ.พช. ต้องการให้มีการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่รับผิดชอบงานด้านการปรับปรุงบริเวณและสถานที่ของโรงเรียนโดยเฉพาะ และต้องการเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจในเรื่องหลักการปรับปรุงบริเวณโรงเรียนให้สอดคล้องกับการดำเนินงานโครงการ กศ.พช.

2.4 ความต้องการด้านการบริหารการใช้ทรัพยากร พบว่าความต้องการในด้านนี้โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อวิเคราะห์ความต้องการเป็นรายข้อ พบว่ามีความต้องการในระดับมากที่สุดข้อ 2 ข้อ เวียงตามลำดับจากค่าคะแนนเฉลี่ยสูงไปหาค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำ ได้แก่ ต้องการให้มีการจัดสรรงบประมาณให้ทันกับความต้องการของโรงเรียน และต้องการให้ทางโรงเรียนเป็นผู้ใช้วัสดุอุปกรณ์ตามโครงการ กศ.พช. นอกจากนี้เป็นความต้องการที่อยู่ในระดับมาก เวียงตามลำดับจากค่าคะแนนเฉลี่ยสูงไปหาค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำ ได้แก่ ต้องการให้มีการฝึกอบรมการใช้วัสดุอุปกรณ์ให้แก่บุคลากรในโรงเรียน ต้องการเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจในหลักการและวิธีการดำเนินงานโครงการ กศ.พช. และต้องการให้มีการปรับปรุงระบบบริหารการใช้ทรัพยากรให้ดีกว่าที่เป็นอยู่

2.5 ความต้องการด้านการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่าความต้องการในด้านนี้โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อวิเคราะห์ความต้องการเป็นรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน แต่เมื่อเรียงลำดับความต้องการจากค่าคะแนนเฉลี่ยสูงไปหาค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำ ได้แก่

ต้องการไปศึกษางานโรงเรียนในโครงการ ศศ.พช. ที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนดีเด่น
 ต้องการให้มีการฝึกอบรมการสอนกลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพให้แก่ครูในโรงเรียน ต้องการ
 ความรู้ความสามารถในการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักการของโครงการ ศศ.พช.
 ต้องการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของทางโรงเรียน ต้องการ
 ให้มีการออกไปศึกษาผลการเรียนการสอนของนักเรียนถึงที่บ้าน และต้องการให้จัดกิจกรรมตาม
 โครงการ ศศ.พช. นอกเวลาเรียนปกติ

2.6 ความต้องการด้านการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต พบว่าความต้องการ
 ในด้านนี้โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อวิเคราะห์ความต้องการเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับ
 มากเช่นเดียวกัน แต่เมื่อเรียงลำดับความต้องการจากค่าคะแนนเฉลี่ยสูงไปหาค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำ
 ไล่แก่ ต้องการให้บุคลากรในโรงเรียนมีความรู้ความสามารถในการสอนตามอาชีพแก่นักเรียนและ
 ชุมชน ต้องการให้หน่วยงานอื่น ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมวิชาชีพร่วมกับโรงเรียน
 ต้องการให้ สปช. กำหนดแนวทางในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตให้โรงเรียนต้องปฏิบัติ
 และต้องการให้มีการจัดกิจกรรมวิชาชีพเพียงภาคเรียนละ 1 ครั้ง

2.7 ความต้องการด้านการจัดศูนย์บริการวิชาชีพ พบว่าความต้องการในด้านนี้
 โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อวิเคราะห์ความต้องการเป็นรายข้อ พบว่ามีความต้องการในระดับมาก
 อยู่ 4 ข้อ เรียงตามลำดับจากค่าคะแนนเฉลี่ยสูงไปหาค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำ ไล่แก่ ต้องการงบประมาณ
 เพื่อปรับปรุงศูนย์บริการวิชาชีพให้ดีขึ้นกว่าเดิม ต้องการให้มีการจัดบริการวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง
 และจริงจัง ต้องการให้นักเรียนทุกคนได้มีโอกาสจัดบริการวิชาชีพทางหอกระจายข่าว ต้องการให้
 การฝึกอบรมครูเพื่อรับนิคมอบในการจัดบริการวิชาชีพ และต้องการให้มีการสอบถามความคิดเห็น
 ของชุมชนเกี่ยวกับการจัดบริการวิชาชีพของทางโรงเรียนเป็นระยะ ๆ และมีความต้องการในระดับ
 น้อยอยู่ 1 ข้อ ไล่แก่ ต้องการให้เลิกบริการวิชาชีพทางหอกระจายข่าวแต่ให้บริการวิชาชีพในรูปแบบ
 อื่นแทน

2.8 ความต้องการด้านการให้บริการชุมชนด้านกีฬา นันทนาการ ศิลปวัฒนธรรมและ
 ชนบทประเพณีประเพณีท้องถิ่น พบว่าความต้องการในด้านนี้โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อวิเคราะห์
 ความต้องการเป็นรายข้อ พบว่ามีความต้องการในระดับมากที่สุดอยู่ 1 ข้อ ไล่แก่ ต้องการงบประมาณ
 เพื่อการจัดหาวัสดุอุปกรณ์สำหรับบริการชุมชนด้านกีฬาและนันทนาการ มีความต้องการในระดับมากอยู่

3. ขอ เรียงตามลำดับจากค่าคะแนนเฉลี่ยสูงไปหาค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำ ได้แก่ ต้องการให้หน่วยงานอื่น ๆ เข้ามามีส่วนในการบริการชุมชนด้านศิลปวัฒนธรรมและชนบทเพิ่มเติมในท้องถิ่นร่วมกับทางโรงเรียน ต้องการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริการด้านนันทนาการ คือศิลปวัฒนธรรม และชนบทเพิ่มเติมในท้องถิ่น และต้องการให้มีการฝึกอบรมด้านการศึกษาและนันทนาการให้แก่ครูในโรงเรียน และมีความต้องการในระดับปานกลางอยู่ 2. ขอ เรียงตามลำดับจากค่าคะแนนเฉลี่ยสูงไปหาค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำ ได้แก่ ต้องการให้โรงเรียนลดบทบาทในการบริการชุมชนด้านนันทนาการ คือศิลปวัฒนธรรมและชนบทเพิ่มเติมในท้องถิ่น และต้องการให้มีการจัดบริการด้านกีฬาเฉพาะนักเรียนในโรงเรียนเท่านั้น

2.9 ความต้องการด้านการประสานงานและให้บริการกับหน่วยงานต่าง ๆ พบว่า ความต้องการในค่านี้นี้โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อวิเคราะห์ความต้องการเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน แต่เมื่อเรียงลำดับความต้องการจากค่าคะแนนเฉลี่ยสูงไปหาค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำ ได้แก่ ต้องการให้หน่วยงานต่าง ๆ ให้บริการแก่ทางโรงเรียนมากกว่าที่เป็นอยู่ ต้องการให้หน่วยงานต่าง ๆ มีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ ลักษณะและสภาพการดำเนินงานของโรงเรียน ต้องการให้หน่วยงานต่าง ๆ มาประสานงานกับทางโรงเรียน ต้องการให้มีการสัมมนารวมกันระหว่างโรงเรียนกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เข้าไปพัฒนาชุมชน ต้องการให้มีการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ประสานงานการพัฒนาชุมชนของโรงเรียนขึ้นโดยเฉพาะ และต้องการให้โรงเรียนกำหนดสิ่งที่จะให้บริการแก่หน่วยงานต่าง ๆ ไว้อย่างชัดเจน

2.10 ความต้องการด้านการประเมินผลการดำเนินงาน พบว่าความต้องการในค่านี้นี้โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อวิเคราะห์ความต้องการเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน แต่เมื่อเรียงลำดับความต้องการจากค่าคะแนนเฉลี่ยสูงไปหาค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำ ได้แก่ ต้องการให้มีการประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ต้องการให้มีเครื่องมือในการประเมินผลการดำเนินงาน ต้องการให้ผู้นำชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียน ต้องการให้มีการกำหนดเกณฑ์ในการประเมินผลการดำเนินงานโครงการ ต้องการให้มีการฝึกอบรมในเรื่องวิธีการประเมินผลการดำเนินงานโครงการให้แก่ครูในโรงเรียน และต้องการให้เจ้าหน้าที่ของ สปอ. และ สปจ. เป็นผู้ประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียน

2.11 ความต้องการด้านการพัฒนาประเมินผล พบว่า ความต้องการในค่านนี้ โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อวิเคราะห์ความต้องการเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน แต่เมื่อเรียงลำดับความต้องการจากค่าคะแนนเฉลี่ยสูงไปหาค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำ ใค่แรก ต้องการให้มีบุคลากรจากหลาย ๆ ฝ่ายเข้าร่วมการสัมมนา เช่น ครู บุคลากร ช่างเทคนิค และเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานอื่น ๆ ต้องการให้เจ้าหน้าที่ของ สปอ. และ สปจ. เข้าร่วมสังเกตการณ์ และให้คำแนะนำในการพัฒนาประเมินผลแก่ทางโรงเรียน ต้องการให้มีการพัฒนาประเมินผล อย่างต่อเนื่องภาคเรียนละ 1 ครั้ง และต้องการให้ สปอ. เป็นผู้จัดสัมมนาเพื่อประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียน

2.12 ความต้องการด้านการนำผลการสัมมนาไปปรับปรุงการดำเนินงาน พบว่า ความต้องการในค่านนี้โดยเฉลี่ยแล้วอยู่ในระดับมาก เมื่อวิเคราะห์ความต้องการเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน แต่เมื่อเรียงลำดับความต้องการจากค่าคะแนนเฉลี่ยสูงไปหาค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำ ใค่แรก ต้องการให้มีการนำผลการสัมมนาไปปรับปรุงการดำเนินงานอย่างจริงจัง ต้องการให้มีบุคลากรในโรงเรียนเห็นความสำคัญและความจำเป็นในการนำผลการสัมมนาไปปรับปรุงการดำเนินงาน ต้องการให้มีคณะกรรมการวิเคราะห์ผลสรุปจากการสัมมนาก่อนที่จะนำไปปฏิบัติและ ต้องการให้ผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมในการปรับปรุงการดำเนินงาน

2.13 ความต้องการเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาชุมชน ในเขตชนบทยากจน รวมทั้ง 12 ด้าน พบว่าความต้องการรวมทุกด้านโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อวิเคราะห์ความต้องการเป็นรายด้าน พบว่าความต้องการทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน แต่เมื่อเรียงลำดับแต่ละด้านจากค่าคะแนนเฉลี่ยสูงไปหาค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำ ใค่แรก ด้านการอบรมและสัมมนายุ่่นำชุมชน ด้านการบริหารการใช้ทรัพยากร ด้านการปรับปรุงบริเวณและสถานที่ของโรงเรียน ด้านการนำผลการสัมมนาไปปรับปรุงการดำเนินงาน ด้านการประสานงานและให้บริการกับหน่วยงานต่าง ๆ ด้านการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาระเมินผล ด้านการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ด้านการประเมินผลการดำเนินงาน ด้านการจัดศูนย์บริการข่าวสาร ด้านการสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการพัฒนาคน และด้านการให้บริการชุมชนตามที่ฟ้า นันทนาการ ศิลปวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีในท้องถิ่น

3. เปรียบเทียบปัญหาในการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ของครูที่มีหน้าที่ในการปฏิบัติงานต่างกันและขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงานต่างกัน

3.1 ครูที่มีหน้าที่ในการปฏิบัติงานต่างกัน คือผู้บริหารโรงเรียนกับครูผู้สอน มีปัญหาในการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ไม่แตกต่างกัน

3.2 ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน คือโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีปัญหาในการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา แตกต่างกัน 10 ด้าน โดยมีปัญหาแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .01 จำนวน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการพัฒนาคน ด้านการยอมรับและสนับสนุนจากผู้ชุมชน ด้านการปรับปรุงบริเวณและสถานที่ของโรงเรียน ด้านการจัดศูนย์บริการข่าวสาร ด้านการให้บริการชุมชนด้านกีฬา นันทนาการ ศิลปวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีในท้องถิ่น และด้านการสัมมนาประเมินผล และมีปัญหาแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05 จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการปรับปรุงกิจกรรมการสอน ด้านการประสานงานและให้บริการกับหน่วยงานต่าง ๆ ด้านการประเมินผลการทำงาน และด้านการนำผลการสัมมนาไปปรับปรุงการทำงาน ส่วนอีก 2 ด้าน คือด้านการบริหารภายในทรัพยากร กับด้านการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ครูมีปัญหามาแตกต่างกัน

3.3 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างหน้าที่ในการปฏิบัติงานกับขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงานพบว่า ปัญหาต่าง ๆ ไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างหน้าที่ในการปฏิบัติงานกับขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงานของกลุ่มตัวอย่าง

4. เปรียบเทียบความต้องการเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ของครูที่มีหน้าที่ในการปฏิบัติงานต่างกัน และขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงานต่างกัน

4.1 ครูที่มีหน้าที่ในการปฏิบัติงานต่างกัน คือผู้บริหารโรงเรียนกับครูผู้สอนมีความต้องการเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจนในโรงเรียนประถมศึกษา ไม่แตกต่างกัน

4.2 ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน คือโรงเรียนขนาดเล็ก

ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีความต้องการเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ .01 จำนวน 2 คำน ไคแก คำนการจัดศูนย์บริการข่าวสาร และคำนการให้บริการชุมชนค่านักกีฬา นันทนาการ คือวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีในท้องถิ่น ส่วนอีก 10 คำน ครูมีความต้องการไม่แตกต่างกัน ไคแก คำนการสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการพัฒนาคน คำนการอบรมและสัมมนา ผู้นำชุมชน คำนการปรับปรุงบริเวณและสถานที่ของโรงเรียน คำนการบริหารการใช้ทรัพยากร คำนการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอน คำนการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต คำนการประสานงาน และให้บริการกับหน่วยงานต่าง ๆ คำนการประเมินผลการดำเนินงาน คำนการสัมมนาประเมินผล และคำนการนำผลการสัมมนาไปปรับปรุงการดำเนินงาน

4.3 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างหน้าที่ในการปฏิบัติงานกับขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน

พบว่าความต้องการคำนการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอน มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างหน้าที่ในการปฏิบัติงานกับขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงานของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนความต้องการคำนอื่น ๆ ไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างหน้าที่ในการปฏิบัติงานกับขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน ของกลุ่มตัวอย่าง

5. สรุปข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการดำเนินงาน โครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้าน

ในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา จากแบบสอบถามปลายเปิด ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาที่มีความถี่สูงสุดในแต่ละคำน ซึ่งไม่ซ้ำกับข้อเสนอแนะของคำนอื่น ๆ ปรากฏดังนี้ (1) ควรให้ค่านักกีฬาหมู่บ้าน และผู้นำชุมชนเป็นผู้สำรวจปัญหาและความต้องการ (2) ควรอบรมและสัมมนานำชุมชนอย่างต่อเนื่อง (3) ควรจัดสรรงบประมาณเพื่อการดำเนินงานโครงการให้แก่โรงเรียนอย่างเพียงพอ (4) ควรมีการอบรมบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจในรายละเอียดของโครงการและมีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตลอดจนวิธีการใช้วัสดุอุปกรณ์ (5) ควรมีบุคลากรที่จะฝึกสอนวิชาชีพแก่ชุมชน (6) ควรมีวัสดุอุปกรณ์ที่จะบริการชุมชนอย่างเพียงพอ (7) ควรจัดให้มีเจ้าหน้าที่เพื่อประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ (8) ควรประเมินผลการดำเนินงานอย่างจริงจังและต่อเนื่อง (9) ควรจัดสัมมนาประเมินผลอย่างจริงจังและต่อเนื่อง (10) ควรนำผลการสัมมนาไปปรับปรุงการดำเนินงานอย่างจริงจัง

6. สรุปผลการสัมภาษณ์ครูเกี่ยวกับปัญหา ความต้องการ และข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาคำเนินงาน โครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาชุมชนในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ปรากฏดังนี้

6.1 ปัญหาในการดำเนินงาน ปัญหาจากการสัมภาษณ์ครูที่มีความดีที่สุดในแต่ละตำบล ซึ่งไม่ซ้ำกับปัญหาจากการสัมภาษณ์ของตำบลอื่น ๆ ปรากฏดังนี้ (1) ขาดวัสดุที่ได้จากการสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการไม่ตรงกับความเป็นจริงเท่าที่ควร (2) ขาดงบประมาณในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ไม่เพียงพอ (3) วัสดุอุปกรณ์ตามโครงการบางอย่างคุณภาพไม่ดีเท่าที่ควร และมีจำนวนไม่เพียงพอกับความต้องการ (4) การบริการชาวสาททำไถไม่ทั่วถึงทั้งหมด (5) หน่วยงานอื่น ๆ ไม่ให้ความร่วมมือแก่ทางโรงเรียนน้อยเกินไป (6) การประเมินผลไม่ดำเนินการอย่างจริงจังและต่อเนื่อง (7) การสัมมนาประเมินผลไม่ดำเนินการตามขั้นตอนและรูปแบบของการสัมมนา (8) ผลสรุปจากการสัมมนาบางอย่างนำไปปฏิบัติไม่ได้

6.2 ความต้องการเกี่ยวกับการดำเนินงาน ความต้องการจากการสัมภาษณ์ครูที่มีความดีที่สุดในแต่ละตำบล ซึ่งไม่ซ้ำกับความต้องการจากการสัมภาษณ์ของตำบลอื่น ๆ ปรากฏดังนี้ (1) ต้องการแบบสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ ที่มีคุณภาพ (2) ต้องการงบประมาณเพื่อการดำเนินงานด้านต่าง ๆ อย่างเพียงพอและต่อเนื่อง (3) ต้องการให้มีการนิเทศติดตามผลการเรียนอย่างสม่ำเสมอ (4) ต้องการวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จะให้บริการแก่ชุมชน (5) ต้องการให้หน่วยงานต้นสังกัดเป็นประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ (6) ต้องการให้มีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการประเมินผลการดำเนินงาน (7) ต้องการให้มีการสัมมนาประเมินผลร่วมกันระหว่างครู ผู้นำชุมชน และชาวบ้าน (8) ต้องการให้หน่วยงานระดับสูงขึ้นไปวิเคราะห์ความเป็นไปได้อันเกิดจากผลสรุปจากการสัมมนา

6.3 ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาคำเนินงาน ข้อเสนอแนะจากการสัมภาษณ์ครูที่มีความดีที่สุดในแต่ละตำบล ซึ่งไม่ซ้ำกับข้อเสนอแนะของตำบลอื่น ๆ ปรากฏดังนี้ (1) ควรปรับปรุงแบบสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ ให้มีคุณภาพ (2) ควรจัดสรรงบประมาณเพื่อการดำเนินงานด้านต่าง ๆ อย่างเพียงพอและต่อเนื่อง (3) งานบางอย่างควรขอแรงจากชาวบ้าน (4) ควรให้โรงเรียนเป็นผู้จัดซื้อจัดหาวัสดุอุปกรณ์ตามโครงการทั้งหมด (5) ควรให้ครูเข้ารับ

การยอมรับเพื่อเพิ่มทุนความรู้ความสามารถอยู่เสมอ (6) ควรดำเนินงานโครงการของโรงเรียนให้โดยตลอด (7) ควรกำหนดหลักเกณฑ์ในการประเมินผล (8) ควรมีการสรุปผลและหาทางแก้ปัญหาร่วมกัน (9) ควรเลือกเฉพาะผลสรุปจากการสัมมนาที่สามารถปฏิบัติต่อไปปรับปรุงการดำเนินงาน

อภิปรายผล

1. ครูที่มึนหมกในการปฏิบัติงานต่างกัน คือผู้บริหารโรงเรียนกับครูผู้สอน มีปัญหาในการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษาไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2. ครูที่มึนหมกในการปฏิบัติงานต่างกัน คือผู้บริหารโรงเรียนกับครูผู้สอน มีความต้องการเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษาไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

จากการเปรียบเทียบปัญหาและความต้องการ เกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษาเป็นรายด้าน พบว่า ครูที่มึนหมกในการปฏิบัติงานต่างกัน คือผู้บริหารโรงเรียนกับครูผู้สอน มีปัญหาและความต้องการ เกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษาในทุก ๆ ด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเหตุว่าโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน เป็นโครงการพิเศษที่สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ มอบหมายให้โรงเรียนดำเนินงานนอกเหนือไปจากภารกิจการเรียนการสอนตามปกติ ซึ่งครูทุกคนในโรงเรียนไม่ว่าจะเป็นผู้บริหารโรงเรียน หรือครูผู้สอน จะต้องดำเนินการร่วมกันทุกชั้นตอน จึงทำให้ประสบปัญหาเหมือน ๆ กัน และมีความต้องการคล้าย ๆ กัน ซึ่งแสดงว่าตำแหน่งหน้าที่ไม่เป็นปัจจัยที่ส่งผลให้ครูมีปัญหาและความต้องการต่างกัน ดังผลการวิจัยของ บุรินทร์ หองแฉ่น ที่ได้ศึกษาปัญหาการดำเนินการสอนชั้นเด็กเล็ก ในจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์ และศรีสะเกษ ซึ่งพบว่า ครูผู้สอนชั้นเด็กเล็กกับครูใหญ่ มีความคิดเห็นต่อปัญหาในการดำเนินการสอนชั้นเด็กเล็ก โดยส่วนรวม ทางด้านภาษาของเด็กเล็ก ด้านการนิเทศ และด้านสื่อการเรียนการสอน ไม่แตกต่างกัน (บุรินทร์ หองแฉ่น. 2526 : มหคัยยอ) และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สะอาด พงษ์อินทร์ ที่ได้ศึกษามหาบทในการพัฒนาชุมชนของครูโรงเรียนประถมศึกษา ในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนา

หมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ตามการรับรู้ของครูและผู้บริหารการศึกษา ในเขตการศึกษา 8 ซึ่งพบว่า ครูกับผู้บริหารการศึกษาในคะแนนการรับรู้ขอบเขตที่ปฏิบัติจริงในการพัฒนาชุมชนของครู ไม่แตกต่างกัน ครูกับผู้บริหารการศึกษาในคะแนนความคาดหวังขอบเขตที่คาดหวังในการพัฒนาชุมชน ไม่แตกต่างกัน (ระอาท พงอินทร. 2527 : บทคัดย่อ)

3. ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน คือโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีปัญหาในการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

จากการเปรียบเทียบปัญหาในการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา เป็นรายด้าน พบว่า ในจำนวน 12 ด้าน ที่ทำการศึกษาคูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีปัญหาแตกต่างกันถึง 10 ด้าน ได้แก่ ด้านการสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการพัฒนาคน ด้านการยอมรับและยอมรับผู้นำชุมชน ด้านการปรับปรุงบริเวณและสถานที่ของโรงเรียน ด้านการจัดศูนย์บริการข่าวสาร ด้านการให้บริการชุมชนคนกึ่งตัว เน้นหนักการ คือปรับชนบทและชนบทชน เน้นประเพณีในท้องถิ่น ด้านการสัมมนา ประเมินผล ด้านการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการประสานงานและให้บริการกับหน่วยงานต่าง ๆ ด้านการประเมินผลการดำเนินงาน และด้านการนำผลการสัมมนาไปปรับปรุงการดำเนินงาน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนอีก 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารการใช้ทรัพยากร และด้านการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ครูมีปัญหามากแตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สาเหตุที่ทำให้ครูมีปัญหามากแตกต่างกันใน 10 ด้านนั้น อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนแต่ละขนาดมีความพร้อมในการดำเนินงานแตกต่างกัน สภาพแวดล้อม และปัจจัยพื้นฐานต่าง ๆ ในการดำเนินงาน อันได้แก่ บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการ ก็แตกต่างกัน โรงเรียนขนาดเล็กมีบุคลากรในการดำเนินงานน้อย ตั้งอยู่ในชุมชนขนาดเล็ก และมีปัจจัยพื้นฐานในการดำเนินงานน้อย โรงเรียนขนาดกลางมีบุคลากรในการดำเนินงานมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ชุมชนที่โรงเรียนขนาดกลางตั้งอยู่ก็ใหญ่กว่าชุมชนที่โรงเรียนขนาดเล็กตั้งอยู่ และมีปัจจัยพื้นฐานในการดำเนินงานของโรงเรียนขนาดกลางมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ส่วนโรงเรียนขนาดใหญ่มีบุคลากรในการดำเนินงาน

มากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก และชุมชนที่โรงเรียนขนาดใหญ่ตั้งอยู่ ก็ใหญ่กว่าชุมชนที่โรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็กตั้งอยู่ มีปัจจัยพื้นฐานในการดำเนินงานของโรงเรียนขนาดใหญ่มีมาก จากสภาพดังกล่าวจึงส่งผลให้โรงเรียนขนาดต่าง ๆ มีความพร้อมในการดำเนินงานแตกต่างกัน และทำให้ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีปัญหาในการดำเนินงานแตกต่างกันในที่สุด แสดงว่า ขนาดของโรงเรียนเป็นปัจจัยที่ทำให้ครูมีปัญหาหรือความคิดเห็นแตกต่างกัน ทั้งผลการวิจัยของ หวี เชื้อสุวรรณ ที่ได้ศึกษาปัญหาการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา พบว่าผู้บริหารที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีทัศนะต่อปัญหาการบริหารงานแตกต่างกันอยู่ 4 ด้าน (หวี เชื้อสุวรรณ

2528 : บทคัดย่อ)

สาเหตุที่ทำให้ครูมีปัญหาไม่แตกต่างกันใน 2 ด้าน อาจเป็นเพราะว่าการดำเนินงานด้านการบริหารการให้ทรัพยากร เป็นการทำงานเกี่ยวกับการจัดซื้อ จัดหาวัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนการใช้ การเก็บ และการบำรุงรักษา ซึ่งการทำงานดังกล่าวจะต้องปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ เช่นเดียวกับทุกโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง หรือขนาดใหญ่ ดังนั้นในการทำงานดังกล่าว จึงทำให้ครูมีปัญหาไม่แตกต่างกัน สำหรับด้านการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตนั้น เป็นการให้ความรู้แก่ชุมชนในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านสุขภาพอนามัย ด้านการงานและอาชีพ ด้านขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรม ตลอดจนด้านข่าวสารการเมืองต่าง ๆ การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตนี้ เป็นการให้การศึกษาเพื่อแก้ปัญหาในชุมชนชนบท ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่มีปัญหาคล้าย ๆ กัน คือปัญหาความรู้ไม่อยู่ในเรื่องต่าง ๆ ปัญหาความยากจน และปัญหาโรคภัยไข้เจ็บต่าง ๆ ดังนั้นการทำงานต่าง ๆ ในด้านนี้ ครูจึงมีปัญหาไม่แตกต่างกัน ซึ่งในบางครั้งขนาดของโรงเรียนก็ไม่เป็นปัจจัยที่ทำให้ครูมีปัญหา หรือความคิดเห็นต่อสิ่งต่าง ๆ แตกต่างกัน ทั้งผลการวิจัยของ อุษา ชำประยูร ที่ได้ทำการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ในกลุ่มโรงเรียนเสริมประสบการณ์ชีวิต ของครูชั้นประถมศึกษา 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นโดยแยกตามขนาดของโรงเรียนแล้วพบว่า ครูที่อยู่ในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นในด้านต่าง ๆ ไม่แตกต่างกัน (อุษา ชำประยูร.

2524 : บทคัดย่อ) และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อุทมน นวลวดี ที่ได้ศึกษาปัญหาและความ

ต้องการของครู ที่มีต่อการดำเนินงานด้านการส่งเสริมครูประจำชั้น ของผู้บริหารการศึกษา
สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก พบว่า ปัญหาตามความเจริญก้าวหน้าของตัวเอง
ครูที่มีขนาดโรงเรียนที่สอนแตกต่างกัน มีปัญหาไม่แตกต่างกัน (อุทม นวลศิริ. 2524 : บทคัดย่อ)

4. ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน คือโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง
และขนาดใหญ่ มีความต้องการเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขต
ชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

จากการเปรียบเทียบความต้องการเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อ
พัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา เป็นรายด้าน พบว่าในจำนวน 12 ด้าน
ที่ทำการศึกษ ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความต้องการแตกต่างกัน 2 ด้าน
ได้แก่ ด้านการจัดศูนย์บริการชาวสาธ และด้านการให้บริการชุมชนด้านกีฬา นันทนาการ ศิลปวัฒนธรรม
และชมรมชมรม เน้นเพิ่มเติมในท้องถิ่น ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนอีก 10 ด้าน ได้แก่ ด้าน
การสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการพัฒนาคน ด้านการอบรมและสัมมนาผู้นำชุมชน
ด้านการปรับปรุงบริเวณและสถานที่ของโรงเรียน ด้านการบริหารการให้ทรัพยากร ด้านการปรับปรุง
กิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ด้านการประสานงานและให้
บริการกับหน่วยงานต่าง ๆ ด้านการประเมินผลการดำเนินงาน ด้านการสัมมนาประเมินผล และ
ด้านการนำผลการสัมมนาไปปรับปรุงการดำเนินงาน ครูมีความต้องการไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไป
ตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สาเหตุที่ทำให้ครูมีความต้องการแตกต่างกันใน 2 ด้าน อาจเป็นเพราะว่า การดำเนินงาน
ด้านการจัดศูนย์บริการชาวสาธ และด้านการให้บริการชุมชนด้านกีฬา นันทนาการ ศิลปวัฒนธรรมและ
ชมรมชมรม เน้นเพิ่มเติมในท้องถิ่น เป็นการดำเนินงานในลักษณะการให้บริการแก่ชุมชน โดยด้านการจัด
ศูนย์บริการชาวสาธ เป็นการให้บริการชาวสาธทางหอกระจายข่าว ในกรณีนี้โรงเรียนจะทอผ้าวัสดุ
อุปกรณ์อย่างพร้อมเพียง เช่น เครื่องขยายเสียง วิทยุ เทปบันทึกเสียง ตลอดจนบุคลากรที่จะให้
บริการในค่านี สำหรับด้านการให้บริการชุมชนด้านกีฬา นันทนาการ ศิลปวัฒนธรรมและชมรมชมรม เน้น
เพิ่มเติมในท้องถิ่น เป็นการให้บริการในรูปของการให้ยืมวัสดุอุปกรณ์เพื่อประกอบในการจัดกิจกรรมของ
ชุมชน และเป็นการจัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ในกรณีนี้โรงเรียนจะทอผ้าวัสดุอุปกรณ์
ไว้บริการชุมชน เช่น อุปกรณ์กีฬา เครื่องดนตรี ตลอดจนบุคลากรที่จะให้บริการในค่านี้นอกจากสภาพ

ความเป็นจริงที่ปรากฏ โรงเรียนแต่ละชนาจะมีวัตถุประสงค์ทั้งกล่าวมาน้อยแตกต่างกัน และบุคลากรในโรงเรียนแต่ละชนาก็มีจำนวนแตกต่างกัน ประกอบกับขนาดของชุมชนที่จะรับบริการจากโรงเรียนก็แตกต่างกัน ดังนั้นจึงทำให้ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความต้องการเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการจัดศูนย์บริการข่าวสาร และด้านการให้บริการชุมชนด้านกีฬา นันทนาการ ศิลปวัฒนธรรม และชมธรรม เน้นประโยชน์ในท้องถิ่น แตกต่างกัน

สาเหตุที่ทำให้ครูมีความต้องการไม่แตกต่างกันใน 10 ด้าน อาจเป็นเพราะว่าการดำเนินงานโครงการการศึกษา เพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจนนี้ทุกโรงเรียนไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนขนาดเล็กก็ตาม ต่างก็ดำเนินงานภายใต้หลักการ จุดหมาย และวัตถุประสงค์ของโครงการอันเดียวกัน ลักษณะการดำเนินงานและขั้นตอนการดำเนินงานก็เหมือน ๆ กัน ประกอบกับโรงเรียนก็ตั้งอยู่ในเขตทุรกันดารเช่นเดียวกัน จึงทำให้ครูมีความต้องการเกี่ยวกับการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ ไม่แตกต่างกัน แสดงว่า ในบางเรื่องขนาดของโรงเรียน ก็ไม่เป็นปัจจัยให้ครูมีความต้องการแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อุตม นวลวดี ที่ได้ศึกษาปัญหาและความต้องการของครู ที่มีต่อการดำเนินงานด้านการส่งเสริมครูประจำการของศูนย์บริหารการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก ผลการวิจัยพบว่า ในส่วนของความต้องการที่มีต่อการดำเนินงานด้านวิชาการ ด้านการเรียนการสอน และด้านความเจริญก้าวหน้าของตัวเอง ครูที่มีขนาดของโรงเรียนที่สอนแตกต่างกัน มีความต้องการไม่แตกต่างกัน (อุตม นวลวดี. 2524 : บทคัดย่อ) และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชัยพงษ์ สุวรรณรักษ์ ที่ได้ศึกษาความต้องการความช่วยเหลือของศูนย์บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษา จากศูนย์ส่งเสริมสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า ศูนย์บริหารและครูที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน มีความต้องการความช่วยเหลือไม่แตกต่างกัน (ชัยพงษ์ สุวรรณรักษ์. 2526 : บทคัดย่อ)

5. จากการศึกษาภูมิทัศน์ พบว่ามีความสำคัญเฉพาะความต้องการด้านการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอน ส่วนด้านอื่น ๆ นอกเหนือจากปัญหาและความต้องการ ต่างก็ไม่มีภูมิทัศน์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการดำเนินงานโครงการนี้ ไม่ว่าจะเป็นครูที่อยู่ในตำแหน่งหน้าที่ใด และไม่ว่าจะเป็นปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดเล็ก ต่างก็ดำเนินงานตามหลักการ จุดมุ่งหมาย และแนวทางของโครงการอันเดียวกัน ลักษณะการดำเนินงานและขั้นตอนในการดำเนินงานเหมือน ๆ กัน ประกอบกับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ก็สนับสนุนปัจจัยในการดำเนินงานเหมือน ๆ กัน ดังนั้น จึง

ไม่ส่งผลให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างหน้าที่กับขนาดของโรงเรียน ส่วนที่มีปฏิสัมพันธ์ในด้านการต้องการ
 ด้านการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนนั้น อาจเป็นเพราะว่าในการปรับปรุงกิจกรรมการเรียน
 การสอน ตามโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน จะต้องปรับปรุงกิจกรรม
 การเรียนการสอน ตามหลักสูตรประถมศึกษา 2521 ให้สอดคล้องกัน แล้วจึงจัดกิจกรรมตาม
 โครงการเพิ่มขึ้นอีก ในการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรนั้น โรงเรียนแต่ละขนาด
 มีปัจจัยสนับสนุนแตกต่างกัน โรงเรียนขนาดใหญ่มีปัจจัยสนับสนุนมาก โรงเรียนขนาดเล็กมีปัจจัยสนับสนุน
 น้อย และครูที่มีบทบาทหน้าที่ต่างกัน มีความมุ่งหวังและความต้องการไม่เหมือนกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยที่
 สนับสนุนการดำเนินงาน ดังนั้นจึงส่งผลให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างหน้าที่ในการปฏิบัติงาน กับขนาดของ
 โรงเรียนที่ปฏิบัติงาน ในด้านความต้องการในการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอน ดังกล่าวแล้ว

6. จากการศึกษาปัญหาและความต้องการ เกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการการศึกษา
 เพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา เป็นรายชื่อของแต่ละตำบลปรากฏดังนี้

ตำบล 1 การสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการพัฒนาคน

1. ปัญหาในการดำเนินงาน ปัญหาในตำบลนี้โดยเฉลี่ยแล้วอยู่ในระดับปานกลาง
 และเมื่อวิเคราะห์ปัญหาเป็นรายข้อ พบว่าปัญหาทุกปัญหาก็อยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน สาเหตุ
 ที่ทำให้ปัญหาในตำบลอยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะว่าการดำเนินงานตำบลนี้ไม่มีชั้นตอนยุ่งยาก
 เท่าใดนัก เพียงแต่นำแบบสำรวจไปสอบถามข้อมูลจากชาวบ้าน แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ ดังนั้นจึง
 ทำให้ปัญหาไม่มาก เพียงอยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น

ปัญหาที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุดในตำบลนี้ ได้แก่ ความไม่สม่ำเสมอในการ
 ดำเนินการสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการพัฒนาคน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า
 ในการดำเนินการสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการพัฒนาคนนั้น สำนักงาน
 คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จะมีแบบสำรวจแจกให้ทุกโรงเรียนในโครงการ แต่จะ
 แจกให้เพียงครั้งเดียวในปีที่เริ่มโครงการเท่านั้น เมื่อใช้ไปหลาย ๆ ครั้งก็หมด จึงทำให้โรงเรียน
 ไม่สามารถที่จะดำเนินการสำรวจในครั้งต่อ ๆ ไปอย่างต่อเนื่องได้ ซึ่งปัญหาก็กล่าวนี้สอดคล้องกับ
 ขอบรูปปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน
 ของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานีว่า โรงเรียนขาดการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง
 โดยเฉพาะโรงเรียนที่เข้าโครงการปีแรก ๆ (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี).

2. ความต้องการเกี่ยวกับการดำเนินงาน ความต้องการในค่านี้นี้โดยเฉลี่ยแล้วอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อวิเคราะห์ความต้องการเป็นรายข้อ พบว่า มีความต้องการในระดับมากอยู่ 2 ข้อ และความต้องการที่อยู่ในระดับปานกลาง 1 ข้อ สาเหตุที่ทำให้ความต้องการในค่านี้อยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่าการสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ เป็นขั้นตอนแรกของการดำเนินโครงการและจะต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคคลหลาย ๆ ฝ่าย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องไปประกอบการวางแผนการดำเนินงานของโรงเรียน

ความต้องการที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุดในค่านี้นี้ ได้แก่ ต้องการให้มีการสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ข้อมูลเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นในการวางแผนการดำเนินงาน และข้อมูลที่จะใช้ประกอบการวางแผนการดำเนินงานนั้นจะต้องเป็นข้อมูลที่เป็นอย่างปัจจุบัน การที่จะได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นปัจจุบันนั้น ก็โดยการทำการสำรวจเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ

ค่าที่ 2 การอบรมและสัมมนาผู้นำชุมชน

1. ปัญหาในการดำเนินงาน ปัญหาค่านี้นี้โดยเฉลี่ยแล้วอยู่ในระดับปานกลางและเมื่อวิเคราะห์ปัญหาเป็นรายข้อ พบว่าปัญหาในระดับมากอยู่ 2 ปัญหา และปัญหาในระดับปานกลาง 3 ปัญหา สาเหตุที่ทำให้ปัญหาค่านี้อยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะการอบรมและสัมมนาผู้นำชุมชนนั้น เป็นการให้ผู้นำชุมชนมารวมแนวทางการทำงานโครงการของโรงเรียนและรับความรู้ที่สำคัญและจำเป็นต่อการดำรงชีวิต เพื่อผู้นำชุมชนจะได้เป็นบุคคลตัวอย่างในชุมชนและจะได้มีส่วนช่วยในการดำเนินงานของโรงเรียน ซึ่งการอบรมดังกล่าวก็ใช้เวลาเพียง 1 - 2 วันเท่านั้น จึงทำให้มีปัญหาในการดำเนินงานไม่มาก

ปัญหาที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุดในค่านี้นี้ ได้แก่ ผู้นำชุมชนไม่นำความรู้ไปใช้ให้เป็นตัวอย่างแก่ชาวบ้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ในการจัดทำหลักสูตรการอบรมและสัมมนาผู้นำชุมชน โรงเรียนเป็นผู้จัดทำเอง หลักสูตรอาจจะไม่เหมาะสม จึงทำให้ผู้นำชุมชน ไม่ได้รับความรู้จากการอบรมและสัมมนามากเท่าที่ควร ซึ่งปัญหาดังกล่าวนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุรางค์ ชูสิงห์ ที่ว่า ผู้นำท้องถิ่นประเพณีนิยมเป็นแบบอย่างแก่ชุมชนค่อนข้างต่ำ (สุรางค์ ชูสิงห์, 2529 : 73-76)

2. ความต้องการเกี่ยวกับการดำเนินงาน ความต้องการในค่านี้นี้โดยเฉลี่ยแล้วอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อวิเคราะห์ความต้องการเป็นรายข้อ พบว่ามีความต้องการในระดับมากที่สุดอยู่

3 ข้อ และความต้องการในระดับมากอยู่ 3 ข้อ สาเหตุที่ทำให้ความต้องการในค่านี้อยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่าการอบรมและสัมมนาผู้นำชุมชน เป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญ ซึ่งเป็นการประชาสัมพันธ์ การดำเนินงานโครงการของโรงเรียนแก่ผู้นำชุมชน และหากการอบรมสัมมนาผู้นำชุมชน บรรลุผล ก็จะเป็นการกระจายผลการดำเนินงานในด้านอื่น ๆ ของโรงเรียนด้วย

ความต้องการที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุดในค่านี้นี้ ได้แก่ ต้องการให้เจ้าหน้าที่

5 กระทรวงหลัก ร่วมกันจัดอบรมและสัมมนาผู้นำชุมชน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการพัฒนาชุมชนจะต้อง ได้รับความร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่าย หลายหน่วยงาน โดยเฉพาะกระทรวงหลักที่มีหน้าที่ในการพัฒนา ชนบท การอบรมและสัมมนาผู้นำชุมชน ก็เพื่อให้ผู้นำชุมชนมีความรู้ความสามารถในการพัฒนาตนเองและ ชุมชนได้ แต่จากสภาพการดำเนินงานแล้ว โรงเรียนดำเนินการอบรมและสัมมนาผู้นำชุมชน ตามลำดับ แต่ฝ่ายเดียว หากมีหน่วยงานอื่น ๆ ที่มีความสนใจในการพัฒนาชุมชนร่วมจัดอบรมและสัมมนาผู้นำชุมชนแล้ว ก็จะทำให้ผู้นำชุมชนมีความรู้ความสามารถเป็นอย่างดี อันจะส่งผลให้การพัฒนาชุมชนบรรลุเป้าหมายได้ ในที่สุด

ค่านี้นี้ 3 การปรับปรุงบริเวณและสถานที่ของโรงเรียน

1. ปัญหาในการดำเนินงาน ปัญหาค่านี้นี้โดยเฉลี่ยแล้วอยู่ในระดับปานกลาง และ เมื่อวิเคราะห์ปัญหาเป็นรายข้อ พบว่าทุกปัญหาก็อยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน สาเหตุที่ทำให้ปัญหา ในค่านี้อยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะว่าการปรับปรุงบริเวณและสถานที่ของโรงเรียนเป็นงาน ประจำที่โรงเรียนดำเนินการอยู่แล้ว และการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขต ชนบทยากจน ก็ไม่ทำให้การปรับปรุงบริเวณและสถานที่ของโรงเรียนเปลี่ยนไปจากเดิม ดังนั้นปัญหาใน การดำเนินงานค่านี้นี้ จึงมีไม่มากนัก

ปัญหาที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุดในค่านี้นี้ ได้แก่ การขาดการติดตามผลจาก สปอ. และ สปจ. ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สปอ. และ สปจ. ทางก็มีภารกิจอื่น ๆ เป็นอันมากที่จะต้อง ดำเนินการ ประกอบกับข้อจำกัดด้านงบประมาณ ดังที่สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานีก็กล่าวว่า งบประมาณการนิเทศติดตามผลน้อยและลดลงทุกปี ทั้ง ๆ ที่โรงเรียนในโครงการเพิ่มขึ้น (สำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี. 2531 : 16) นอกจากนี้ยังมีข้อจำกัดอื่น ๆ ดังที่ สำนักงาน คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กล่าวว่า ภูมิภาคและจังหวัดมีข้อจำกัดเรื่องเวลา และ สปจ. บางแห่งขาดยานพาหนะในการไปนิเทศติดตามผล จึงทำให้การดำเนินงานไม่คล่องตัวเท่าที่ควร

(สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2529 : 46 - 47) จากข้อจำกัดดังกล่าว จึงทำให้เกิดปัญหาการขาดการศึกษาผลจาก สปอ. และ สปจ.

2. ความต้องการเกี่ยวกับการดำเนินงาน ความต้องการในค่านี้นี้โดยเฉลี่ยแล้ว อยู่ในระดับมาก และเมื่อวิเคราะห์ความต้องการเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน สาเหตุที่ทำให้ความต้องการในค่านี้อยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่า ในการปรับปรุงบริเวณและสถานที่ของโรงเรียน จะต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับหลักการของโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน เพื่อให้โรงเรียนเป็นแหล่งให้การศึกษาแก่ชุมชนอย่างแท้จริง จึงทำให้ความต้องการในค่านี้อยู่ในระดับมาก

ความต้องการที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุดในค่านี้นี้ ได้แก่ ต้องการความร่วมมือจากชุมชนในด้านการปรับปรุงบริเวณและสถานที่ของโรงเรียน ทั้งนี้เพราะงานบางอย่างของโรงเรียน หากจะปล่อยให้ครูและนักเรียนดำเนินการโดยลำพังยากที่จะประสบผลสำเร็จ เพราะบุคลากรของโรงเรียนมีน้อย แรงงานเด็กก็ใช้ไม่ได้มาก จึงจำเป็นต้องขอความร่วมมือจากชุมชน และการเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนงานกับทางโรงเรียนนั้น จะทำให้มีความรู้สึกว่าเป็นของชุมชน จะช่วยกันรักษาและพัฒนาต่อไป

ค่านี 4 การบริหารการให้ทรัพยากร

1. ปัญหาในการดำเนินงาน ปัญหาในค่านี้นี้โดยเฉลี่ยแล้วอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อวิเคราะห์ปัญหามีรายข้อพบว่า มีปัญหาในระดับมาก อยู่ 1 ปัญหา และมีปัญหาในระดับปานกลางอยู่ 4 ปัญหา สาเหตุที่ทำให้ปัญหามีในค่านี้อยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะว่าการบริหารการให้ทรัพยากร เป็นการจัดซื้อจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่จะใช้ในการดำเนินงานโครงการ รวมทั้งการเก็บรักษาและการซ่อมบำรุงวัสดุอุปกรณ์ดังกล่าวด้วย ซึ่งการดำเนินงานค่านี้นี้มีแนวปฏิบัติในการดำเนินงานอยู่แล้ว คือระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ จึงทำให้ปัญหามีในค่านี้อยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น

ปัญหาที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุดในค่านี้นี้ ได้แก่ งบประมาณที่ได้รับจากโครงการไม่พอกับความต้องการ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในการดำเนินงานโครงการนั้น สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จัดงบประมาณมาให้โรงเรียนเพียงครั้งเดียว คือในปีแรกที่เข้าโครงการ แต่การดำเนินงานจะต้องดำเนินการตลอดไปอย่างต่อเนื่อง งบประมาณที่ได้รับมาก็หมดไปจึงทำให้เกิดปัญหา

ดังกล่าว ซึ่งสอดคล้องกับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้าน
ในเขตชนบทยากจน ที่สำนักงานภาพระเทศศึกษาจังหวัดอุดรธานี สรุปว่างบประมาณไม่เพียงพอ
(สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี. 2529 : 45) และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ
สุรางค์ ชูสิงห์ ที่สรุปว่า เงินงบประมาณที่ใช้สนับสนุนโครงการมีน้อย ไม่เพียงพอในการดำเนินงาน
(สุรางค์ ชูสิงห์. 2529 : 67 - 68)

2. ความต้องการเกี่ยวกับการดำเนินงาน ความต้องการในค้ำนี้โดยเฉลี่ยแล้ว
อยู่ในระดับมาก และเมื่อวิเคราะห์ความต้องการเป็นรายข้อ พบว่ามีความต้องการในระดับมากที่สุด
อยู่ 2 ข้อ และมีความต้องการในระดับมากอยู่ 3 ข้อ สาเหตุที่ทำให้ความต้องการในค้ำนี้อยู่ใน
ระดับมาก อาจเป็นเพราะว่าการบริหารการให้ทรัพยากรจะให้โดยล้นนั้น จะต้องใช้งบประมาณและวัสดุ
อุปกรณ์อย่างเพียงพอ ครูผู้ดำเนินงานมีความรู้ความสามารถในการใช้วัสดุอุปกรณ์ ซึ่งจะส่งผลให้
การดำเนินงานท่านอื่น ๆ บรรลุผลตามไปด้วย

ความต้องการที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุดในค้ำนี้ ได้แก่ ต้องการให้มีการจัดสรร
งบประมาณให้ทันกับความต้องการของโรงเรียน ทั้งนี้เพื่อจะให้มีการดำเนินงานทุกอย่างเป็นไปตาม
แผนงานที่วางไว้ เพราะงานบางอย่างวางแผนไว้เป็นที่เรียบร้อย แต่งบประมาณไม่มาตามแผนก็
ไม่สามารถที่จะดำเนินการได้ หรือบางครั้งงบประมาณมากเกินปัญหาและความจำเป็นแล้ว

ค้ำที่ 5 การปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอน

1. ปัญหาในการดำเนินงาน ปัญหาในค้ำนี้โดยเฉลี่ยแล้วอยู่ในระดับปานกลาง
และเมื่อวิเคราะห์ปัญหาเป็นรายข้อ พบว่าทุกปัญหาก็อยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน สาเหตุที่ทำให้
ปัญหาในค้ำนี้อยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะว่าการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนตาม
โครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจนนี้ เป็นการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอน
ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ให้ได้ด้อยอย่างจริงจังนั่นเอง โดยเน้นกลุ่มการทำงานและ
พื้นฐานอาชีพเป็นพิเศษ ซึ่งเป็นงานประจำที่โรงเรียนดำเนินการอยู่แล้ว จึงทำให้มีปัญหาในการ
ดำเนินงานค้ำนี้ไม่มากเท่าใดนัก

ปัญหาที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุดในค้ำนี้ ได้แก่ ผู้ปกครองไม่เห็นความสำคัญของ
กิจกรรมการเรียนการสอนตามโครงการ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้ปกครองยังไม่เข้าใจหลักการและ
จุดมุ่งหมายของโครงการ ประกอบกับกิจกรรมดังกล่าวเน้นที่การปฏิบัติจริงและนำความรู้ไปใช้ได้ด้วย

กิจกรรมทุกอย่างในโรงเรียนจะต้องส่งผลถึงชุมชน ซึ่งไม่ตรงกับความต้องการของครูปกครองที่
ต้องการให้ลูกเรียนเฉพาะหนังสือเพียงอย่างเดียว จึงทำให้ครูปกครองไม่เห็นความสำคัญของ
กิจกรรมดังกล่าว ซึ่งปัญหาทั้งสามนี้สอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์ครูกาย

2. ความต้องการเกี่ยวกับการดำเนินงาน ความต้องการในค่านนี้โดยเฉลี่ยแล้ว
อยู่ในระดับมาก และเมื่อวิเคราะห์ความต้องการเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน
สาเหตุที่ทำให้ความต้องการในค่านนี้อยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่าในการปรับปรุงกิจกรรม
การเรียนการสอนนั้น ครูจะต้องมีความรู้ความสามารถ มีวัสดุอุปกรณ์อย่างเพียงพอ และได้รับความ
ร่วมมือจากชุมชน สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะช่วยส่งผลในการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนบรรลุผล
ดังนั้นความต้องการในค่านนี้จึงอยู่ในระดับมาก

ความต้องการที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุดในค่านนี้ ได้แก่ ต้องการไปศึกษาดูงาน
โรงเรียนในโครงการ กศ.พช. ที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนดีเด่น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครู
ต้องการที่จะศึกษาแบบอย่างที่ดีในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อนำมาปรับปรุงกิจกรรม
การเรียนการสอนของตนเอง ให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ของโครงการ

ค่านที่ 6 การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต

1. ปัญหาในการดำเนินงาน ปัญหาในค่านนี้โดยเฉลี่ยแล้วอยู่ในระดับมาก และ
เมื่อวิเคราะห์ปัญหาเป็นรายข้อ พบว่า มีปัญหาในระดับมาก อยู่ 3 ปัญหา และมีปัญหาในระดับปานกลาง
อยู่ 1 ปัญหา สาเหตุที่ทำให้ปัญหาในค่านนี้อยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่า ในการจัดการศึกษาเพื่อ
พัฒนาคุณภาพชีวิต โรงเรียนจะต้องให้การศึกษแก่ประชาชนในชุมชน ซึ่งเป็นภารกิจนอกเหนือไปจาก
การเรียนการสอนตามปกติของโรงเรียน และจะต้องอาศัยบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการ
ดำเนินงาน ดังนั้นเมื่อดำเนินงานค่านนี้ จึงทำให้มีปัญหาในระดับมาก

ปัญหาที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุดในค่านนี้ ได้แก่ การขาดแคลนบุคลากรที่จะฝึก
สอนวิชาชีพแก่ชุมชน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าบุคลากรในโรงเรียนไม่ได้จบสายอาชีพศึกษาโดยตรง
ประกอบกับบุคลากรในท้องถิ่นก็ไม่มีความรู้ความสามารถที่จะฝึกสอนวิชาชีพแก่ชุมชนได้ และหน่วยงาน
ต้นสังกัดก็ไม่เคยพัฒนาบุคลากร ให้มีความรู้ความสามารถในการสอนด้านวิชาชีพเลย จึงทำให้เกิดปัญหา
ดังกล่าวขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับข้อสรุปปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนา
หมู่บ้านในเขชนบพยากจน ของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานีที่ว่า บุคลากรขาดความรู้

ความสามารถในการสอนวิชาชีพที่เหมาะสมกับท้องถิ่น (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี. 2530 : 19) และยังสอดคล้องกับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติสรุปว่า ครูขาดความรู้ และประสบการณ์ด้านวิชาชีพบางอย่าง ที่จำเป็นต่อการจัดการเรียนการสอนในท้องถิ่นนั้น ๆ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2529 : 36)

2. ความต้องการเกี่ยวกับการดำเนินงาน ความต้องการในค่านี้นี้โดยเฉลี่ยแล้ว อยู่ในระดับมาก และเมื่อวิเคราะห์ความต้องการเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน สาเหตุที่ทำให้ความต้องการในค่านี้อยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่า การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต เป็นการให้ความรู้ทางต่าง ๆ แก่ประชาชนในชุมชนเพื่อให้สามารถพัฒนาตนเองและชุมชนได้ หากการดำเนินงานค่านี้นี้บรรลุผล ประชาชนก็จะพัฒนาตนเองและชุมชนได้ ซึ่งจะส่งผลให้การพัฒนาค่านอื่น ๆ บรรลุผลตามไปด้วย

ความต้องการที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุดในค่านี้นี้ ได้แก่ ต้องการให้บุคลากรในโรงเรียนมีความรู้ความสามารถในการสอนตามอาชีพแก่นักเรียนและชุมชน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า บุคลากรในโรงเรียน ไม่มีความรู้ความสามารถที่จะฝึกสอนตามอาชีพแก่นักเรียนและชุมชนได้ จึงทำให้ครูมีความต้องการดังกล่าว ซึ่งสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์ครูด้วย

ค่านี้นี้ 7 การจัดศูนย์บริการชาวสวน

1. ปัญหาในการดำเนินงาน ปัญหาในค่านี้นี้โดยเฉลี่ยแล้วอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อวิเคราะห์ปัญหาคือเป็นรายข้อ พบว่าทุกปัญหาก็อยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน สาเหตุที่ทำให้ปัญหาในค่านี้อยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะว่าในการจัดศูนย์บริการชาวสวนนั้น โรงเรียนมีวัสดุอุปกรณ์เพียงพออยู่แล้ว เช่น หอกระจายข่าว เครื่องขยายเสียง วิทยุ เทปบันทึกเสียง ซึ่งได้มาโดยงบประมาณของโครงการ จึงทำให้มีปัญหาในการดำเนินงานไม่มากนักเกินไป

ปัญหามีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุดในค่านี้นี้ ได้แก่ การบริการชาวสวนไม่ทำอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการจัดศูนย์บริการชาวสวนเป็นการให้ชาวสวนกลุ่มชนทางหอกระจายข่าว โดยมีครูเฝ้าและนักเรียนผลัดเปลี่ยนหน้าที่กันรับผิดชอบเป็นวัน ๆ ไป บางวันก็เปิดบริการ บางวันก็ไม่เปิดบริการ ทั้งนี้เพราะครูเฝ้าแต่ละคนมีความรับผิดชอบมาคนละอย่างกัน ประกอบกับโรงเรียนที่ไม่มีไฟฟ้าใช้ ประสมกับปัญหาการขาดงบประมาณในการซื้อน้ำมันเชื้อเพลิง

จึงทำให้การบริการข่าวสารไม่ต่อเนื่อง ทั้งที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
กล่าวว่า โรงเรียนที่ไม่มีไฟฟ้าใช้ประสบปัญหาเกี่ยวกับค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ทำให้โครงการศูนย์บริการ
ข่าวสารทำได้ไม่ต่อเนื่อง และงบประมาณที่ได้รับจัดสรรก็ไม่เพียงพอ (สำนักงานคณะกรรมการ
การประถมศึกษาแห่งชาติ. 2529 : 41)

2. ความต้องการเกี่ยวกับการดำเนินงาน ความต้องการในค่านี้นี้โดยเฉลี่ยแล้ว
อยู่ในระดับมาก และเมื่อวิเคราะห์ความต้องการเป็นรายข้อ พบว่ามีความต้องการในระดับมาก
อยู่ 4 ข้อ และมีความต้องการในระดับน้อยอยู่ 1 ข้อ สาเหตุที่ทำให้ความต้องการด้านนี้อยู่ในระดับมาก
อาจเป็นเพราะว่า การจัดศูนย์บริการข่าวสาร เป็นงานในการศึกษาอย่างหนึ่งแก่ชุมชน หากการจัด
ศูนย์บริการข่าวสารประสบผลสำเร็จก็จะทำให้ประชาชนได้รับข่าวสารและความรู้ต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อ
การดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพได้ อันจะส่งผลให้การพัฒนาชนบทโดยรวมประสบผลสำเร็จ
ในที่สุด

ความต้องการที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุดในค่านี้นี้ ได้แก่ ต้องการงบประมาณ
เพื่อปรับปรุงศูนย์บริการข่าวสารให้ดีขึ้นกว่าเดิม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ หอกระจายข่าวของ
โรงเรียนมีกำลังส่งน้อย ไม่สามารถที่จะบริการข่าวสารได้ทั่วถึง โดยเฉพาะโรงเรียนที่ตั้งอยู่ใน
ชุมชนขนาดใหญ่ และโรงเรียนที่ตั้งอยู่ไกลจากชุมชน หากได้รับงบประมาณมาปรับปรุงศูนย์บริการ
ข่าวสารแล้ว จะทำให้การบริการข่าวสารเป็นไปอย่างทั่วถึง

ค่าที่ 8 การให้บริการชุมชนค่านี้น่า น่าพัฒนาการ คือวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียม
ประเพณีในท้องถิ่น

1. ปัญหาในการดำเนินงาน ปัญหาในค่านี้นี้โดยเฉลี่ยแล้วอยู่ในระดับปานกลางและ
เพื่อวิเคราะห์ปัญหาเป็นรายข้อ พบว่าปัญหาในระดับมากอยู่ 2 ปัญหา มีปัญหาในระดับปานกลางอยู่
3 ปัญหา และมีปัญหาในระดับน้อยอยู่ 1 ปัญหา สาเหตุที่ทำให้ปัญหาด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง อาจ
เป็นเพราะว่า การดำเนินงานด้านการให้บริการชุมชนค่านี้น่า น่าพัฒนาการ คือวัฒนธรรมและ
ขนบธรรมเนียมประเพณีในท้องถิ่น เป็นการร่วมมือกันจัดกิจกรรมกีฬาและกิจกรรมต่าง ๆ ตาม
ประเพณีของท้องถิ่น ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ซึ่งการดำเนินกิจกรรมทุกอย่างเป็นไปในรูปการ
ร่วมมือและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จึงทำให้การดำเนินงานค่านี้นี้มีปัญหาในระดับปานกลางเท่านั้น

ปัญหาที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุดในค่านี้นี้ ได้แก่ วัตถุประสงค์ที่จะให้บริการค่านันทนาการและการศึกษาแก่ชุมชนมีไม่เพียงพอ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะวัตถุประสงค์ของโรงเรียนมีจำกัด อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากงบประมาณจากโครงการไม่เพียงพอ จึงทำให้โรงเรียนไม่สามารถที่จะจัดหาวัตถุประสงค์มาบริการชุมชนอย่างเพียงพอได้

2. ความต้องการเกี่ยวกับการดำเนินงาน ความต้องการในค่านี้นี้โดยเฉลี่ยแล้วอยู่ในระดับมาก และเมื่อวิเคราะห์ความต้องการเป็นรายข้อ พบว่ามีความต้องการในระดับมากที่สุดอยู่ 1 ข้อ มีความต้องการในระดับมากอยู่ 3 ข้อ และมีความต้องการในระดับปานกลางอยู่ 2 ข้อ สาเหตุที่ทำให้ความต้องการในค่านี้อยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะการให้บริการชุมชนด้านกีฬานันทนาการ ศิลปวัฒนธรรมและชนบทประเพณีในท้องถิ่น เป็นการส่งเสริมและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและประเพณีในท้องถิ่น ทั้งยังเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดี ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนโดยใช้กิจกรรมต่าง ๆ เป็นสื่อ หากการดำเนินงานค่านี้นี้ประสบผลสำเร็จ โรงเรียนกับชุมชนก็必将มีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ซึ่งจะส่งผลให้การดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของโรงเรียนบรรลุผลสำเร็จด้วย

ความต้องการที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุดในค่านี้นี้ ได้แก่ ต้องการงบประมาณเพื่อการจัดหาวัตถุประสงค์สำหรับบริการชุมชนในค่านี้นี้และนันทนาการ ทั้งนี้เพราะงบประมาณที่โรงเรียนได้รับมีจำกัด ไม่พอเพียงที่จะจัดหาวัตถุประสงค์มาบริการชุมชนอย่างทอเนื่องได้

ค่านี้นี้ 9 การประสานงานและให้บริการกับหน่วยงานอื่น ๆ

1. ปัญหาในการดำเนินงาน ปัญหาในค่านี้นี้โดยเฉลี่ยแล้วอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อวิเคราะห์ปัญหามีรายข้อ พบว่าปัญหามีในระดับมากที่สุดอยู่ 2 ปัญหา และมีปัญหามีในระดับปานกลางอยู่ 4 ปัญหา สาเหตุที่ทำให้ปัญหาค่านี้อยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะว่าการประสานงานและให้บริการกับหน่วยงานต่าง ๆ นั้น ไม่ได้ดำเนินการทุกวัน จะดำเนินการก็ต่อเมื่อมีสิ่งที่จะต้องดำเนินงานร่วมกันกับหน่วยงานอื่น ๆ หรือมีการขอความร่วมมือและความช่วยเหลือจากหน่วยงานอื่น ๆ เท่านั้น อาจเป็นเดือนละครั้ง หรือสองครั้งก็ได้ แล้วแต่ความจำเป็นและเหมาะสม

ปัญหาที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุดในค่านี้นี้ ได้แก่ หน่วยงานต่าง ๆ ที่เจ้าหน้าที่ในการพัฒนาชนบทไม่มีการประสานงานกับทางโรงเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหน่วยงานต่าง ๆ

ไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาบทของทางโรงเรียน จึงทำให้เกิดการไม่ประสานงานกัน การพัฒนาบทจึงมีลักษณะทางคนต่างทำ ไม่มีการประสานงานกัน ดังที่ บุญทัน คอกโชสง ได้กล่าวถึงปัญหาในการประสานงานการพัฒนาบทว่า ขาดการประสานงานอย่างใกล้ชิดและมีประสิทธิภาพระหว่างส่วนราชการต่าง ๆ ขาดการประสานงานอันดีระหว่างการนำโครงการและการจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนโครงการต่าง ๆ ของ กชช. และเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานระดับอำเภอยังผูกพันอยู่กับตนสังกัด มากกว่าที่จะปฏิบัติงานตามวัตถุประสงค์ของโครงการต่าง ๆ ในการพัฒนาบท ทำให้การประสานงานไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร (บุญทัน คอกโชสง. 2530 : 306 - 307)

2. ความต้องการเกี่ยวกับการดำเนินงาน ความต้องการในค่านี้นี้โดยเฉลี่ยแล้วอยู่ในระดับมากและเมื่อวิเคราะห์ความต้องการเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน สาเหตุที่ทำให้ความต้องการในค่านี้อยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่า การดำเนินงานโครงการของโรงเรียนจะประสบผลสำเร็จได้นั้น จะต้องได้รับความร่วมมือจากบุคคลและหน่วยงานหลาย ๆ ฝ่าย และการที่บุคคลและหน่วยงานต่าง ๆ จะให้ความร่วมมือแก่ทางโรงเรียนได้นั้น ก็โดยการประสานงาน หากการประสานงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ก็จะส่งผลให้การดำเนินงานโครงการของโรงเรียนประสบผลสำเร็จตามไปด้วย

ความต้องการที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุดในค่านี้นี้ ได้แก่ ต้องการให้หน่วยงานต่าง ๆ ให้บริการแก่ทางโรงเรียนมากกว่าที่เป็นอยู่ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการดำเนินงานโครงการของโรงเรียน เป็นการให้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชน โรงเรียนจะต้องสอนให้นักเรียนและให้ความรู้แก่ประชาชน ดังนั้นจึงจำเป็นต้องขอความช่วยเหลือ หรือขอรับบริการจากต่าง ๆ จากหน่วยงานอื่น ๆ ในท้องถิ่นด้วย เช่น เกษตรตำบล อสม.ตำบล และหน่วยบริการผู้ใช้ไฟฟ้าประจำตำบล เป็นต้น

ค่าที่ 10 การประเมินผลการดำเนินงาน

1. ปัญหาในการดำเนินงาน ปัญหาในค่านี้นี้โดยเฉลี่ยแล้วอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อวิเคราะห์ปัญหามีรายข้อ พบว่ามีปัญหาในระดับมาก อยู่ 2 ปัญหา และมีปัญหาในระดับปานกลางอยู่ 4 ปัญหา สาเหตุที่ทำให้ปัญหาในการดำเนินงานค่านี้อยู่ในระดับปานกลางอาจเป็น

เพราะว่า การดำเนินงานโครงการส่วนใหญ่จะเป็นปฏิบัติจริง มีผลงานปรากฏเด่นชัด จึงทำให้ไม่มีความยุ่งยากในการประเมินผล

ปัญหาที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุดในค่านี้นี้ได้แก่ การขาดเครื่องมือในการประเมินผลการดำเนินงาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในการประเมินผลการดำเนินงานโครงการนั้น หน่วยงานต้นสังกัดไม่ได้กำหนดแนวทาง แบบฟอร์มหรือเครื่องมือ และเกณฑ์ในการประเมินผลให้โรงเรียนถือปฏิบัติ ปล่อยให้เป็นที่หน้าที่ของโรงเรียนที่จะดำเนินการจัดทำหรือจัดทำเอง ซึ่งโรงเรียนส่วนใหญ่ไม่สามารถที่จะทำได้

2. ความต้องการเกี่ยวกับการดำเนินงาน ความต้องการในค่านี้นี้โดยเฉลี่ยแล้วอยู่ในระดับมาก และเมื่อวิเคราะห์ความต้องการ เป็นรายชื่อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมากเช่นเกี่ยวกับสาเหตุที่ทำให้ความต้องการในค่านี้อยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่าการประเมินผลการดำเนินงานเป็นขั้นตอนที่จะทำให้ทราบว่า ผลการดำเนินงานที่ผ่านมาประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด หากการประเมินผลมีความเที่ยงตรง และผลการประเมินมีความเชื่อถือได้ ก็จะส่งผลต่อการปรับปรุงแก้ไข การดำเนินงานต่าง ๆ ให้บรรลุผลยิ่งขึ้น

ความต้องการที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุดในค่านี้นี้ ได้แก่ ต้องการให้มีการประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการประเมินผลอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ นั้น จะทำให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานที่เป็นปัจจุบัน ทำให้ทราบผลการดำเนินงานเป็นระยะ ๆ ว่ามีจุดเด่นจุดบกพร่องตรงไหน ซึ่งจะทำให้สามารถแก้ไขปรับปรุง การดำเนินงานได้ทันเวลาที่

ค่าที่ 11 การสัมมนาประเมินผล

1. ปัญหาในการดำเนินงาน ปัญหาในค่านี้นี้โดยเฉลี่ยแล้วอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อวิเคราะห์ปัญหาคือเป็นรายชื่อ พบว่ามีปัญหาในระดับมากอยู่ 1 ปัญหา และมีปัญหาในระดับปานกลางอยู่ 3 ปัญหา สาเหตุที่ทำให้ปัญหาค่านี้อยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะว่าการสัมมนาประเมินผลนั้น โรงเรียนดำเนินการสัมมนาเฉพาะครูในโรงเรียนเท่านั้น การสัมมนาก็เป็นแบบง่าย ๆ ส่วนใหญ่จะทำการสัมมนาในวันที่มีการประชุมประจำเดือนของโรงเรียน โดยจะทำการสัมมนาจากการประชุม จึงทำให้ไม่มีปัญหาในการจัดสัมมนาจนมากเกินไปนัก

ปัญหาที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุดในค่านี้นี้ ได้แก่ การสัมมนาเพื่อประเมินผล
ไม่ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าภารกิจของโรงเรียนมีมากเกินไป ทั้งสอน
นักเรียนตามหลักสูตร และดำเนินงานโครงการพิเศษอื่น ๆ ประกอบกับหน่วยงานต้นสังกัดก็ไม่ได้
กำหนดเกณฑ์มาตรฐานเอาไว้ว่าจะให้โรงเรียนจัดสัมมนากี่ครั้งในรอบปี หรือกี่ครั้งในแต่ละภาคเรียน
โรงเรียนจึงจัดสัมมนาตามโอกาสอันเหมาะสมและตามความสะดวก จึงทำให้การสัมมนาเพื่อ
ประเมินผลดำเนินการอย่างไม่ต่อเนื่อง

2. ความต้องการเกี่ยวกับการดำเนินงาน ความต้องการในค่านี้นี้โดยเฉลี่ยแล้ว
อยู่ในระดับมาก และเมื่อวิเคราะห์ความต้องการเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน
สาเหตุที่ทำให้ความต้องการในค่านี้อยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่าการสัมมนาประเมินผลจะเป็น
การทำความเข้าใจในเรื่องการดำเนินงานโครงการ ในครูทุกคนมีความเข้าใจตรงกัน มองเห็น
เป้าหมายที่จะต้องดำเนินการร่วมกัน และจะเป็นการระดมความคิดในการแก้ปัญหาการดำเนินงาน
ร่วมกัน อันจะส่งผลให้การดำเนินงานโครงการมีประสิทธิภาพ

ความต้องการที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุดในค่านี้นี้ ได้แก่ ต้องการให้มีบุคลากร
จากหลาย ๆ ฝ่ายเข้าร่วมสัมมนา เช่น ครู ผู้นำชุมชน ชาวบ้าน และเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานอื่น ๆ
ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การที่มีบุคคลจากหลาย ๆ ฝ่ายเข้าร่วมสัมมนา จะทำให้ได้ข้อคิดหลายแง่
หลายมุม จะทำให้มีข้อมูลประกอบการสัมมนาอย่างกว้างขวาง และผลจากการสัมมนาก็จะเป็น
ประโยชน์และมีคุณค่าต่อการดำเนินงานโครงการ เป็นอย่างยิ่ง ซึ่งความต้องการดังกล่าวนี้สอดคล้องกับ
ผลการสัมภาษณ์ครูด้วย

ตอนที่ 12 การนำผลการสัมมนาไปปรับปรุงการดำเนินงาน

1. ปัญหาในการดำเนินงาน ปัญหาในค่านี้นี้โดยเฉลี่ยแล้วอยู่ในระดับปานกลาง
และเมื่อวิเคราะห์ปัญหาเป็นรายข้อพบว่า มีปัญหาในระดับมากอยู่ 1 ปัญหา และมีปัญหาในระดับ
ปานกลางอยู่ 3 ปัญหา สาเหตุที่ทำให้ปัญหาในค่านี้อยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะว่า
การนำผลการสัมมนาไปปรับปรุงการดำเนินงานนั้น ไม่มีขั้นตอนที่ยู่งยาก เพียงแค่ผลสรุปจากการ
สัมมนาว่าอย่างไรก็ดำเนินการไปตามนั้น จึงทำให้การดำเนินงานในค่านี้นี้ มีปัญหาในระดับปานกลาง
เท่านั้น

ปัญหาที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุดในค่านี้นี้ ได้แก่ ผู้นำชุมชนชาวกาการมีส่วนร่วม
ในการปรับปรุงการดำเนินงาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้นำชุมชนต้องยุ่งยากอยู่กับการประกอบอาชีพ

ห้ามหากิน ไม่มีเวลาที่จะมาทำงานกับทางโรงเรียนได้ ซึ่งโรงเรียนในโครงการนี้เป็นโรงเรียน
ที่ตั้งอยู่ในหมู่บ้านที่มีปัญหาทางเศรษฐกิจ ชาวบ้านส่วนใหญ่มีความยากจน

2. ความต้องการเกี่ยวกับค่าเงินงาน ความต้องการในค่านนี้โดยเฉลี่ยแล้ว
อยู่ในระดับมาก และเมื่อวิเคราะห์ความต้องการเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมากเช่นเกี่ยวกับ
สาเหตุที่ทำให้ความต้องการค่านนี้อยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่าการนำผลการสัมมนาไปปรับปรุง
การดำเนินงาน เป็นการแก้ไข้ปัญหาต่าง ๆ ในการดำเนินงานที่ผ่านมา และจะเป็นการทำให้การ
ดำเนินงานบรรลุยิ่งขึ้น เพราะผลสรุปจากการสัมมนาได้ผ่านขั้นตอนการวิเคราะห์จากที่ประชุมสัมมนา
มาแล้ว

ความต้องการที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุดในค่านนี้ ได้แก่ ต้องการให้มีการนำผล
การสัมมนาไปปรับปรุงการดำเนินงานอย่างจริงจัง ทั้งนี้เพราะผลสรุปจากการสัมมนาเปรียบเสมือน
แนวทางในการแก้ปัญหา และแนวทางในการดำเนินงาน หากมีการนำไปปฏิบัติกันอย่างจริงจังแล้ว
จะทำให้การดำเนินงานประสบผลสำเร็จในที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับโรงเรียนในโครงการ การศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน

1. โรงเรียนควรค่าเงินงานต่าง ๆ ตามขั้นตอนการดำเนินงานโครงการอย่างต่อเนื่อง
ทุกปี
2. โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ผู้นำชุมชน เข้ามาร่วมกิจกรรมกับทางโรงเรียน
ให้มากขึ้น
3. กษ เจริญบุคลากร โรงเรียนควรประชุมชี้แจงให้บุคลากรทุกคนเข้าใจในหลักกา
และรายละเอียดของโครงการอย่างชัดเจนตรงกันเสียก่อน ก่อนที่จะเริ่มลงมือดำเนินงานโครงการ
4. โรงเรียนควรประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของโรงเรียน เป็นระยะ ๆ อย่าง
ต่อเนื่อง
5. โรงเรียนควรมีการวางแผนงานโครงการร่วมกันกับผู้นำชุมชน
6. โรงเรียนควรจัดกิจกรรมตามโครงการให้ได้อย่างจริงจัง เพื่อเป็นการดึงดูด
ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในโรงเรียน

ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานต้นสังกัดของโรงเรียน

1. สปอ. สปจ. และ สปช. ควรนิเทศติดตามผลการดำเนินงานโครงการของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็กควรเอาใจใส่เป็นพิเศษ
2. การเตรียมบุคลากร สปช. ควรจัดสรรงบประมาณเพื่อให้ สปจ. ทำเนิการอบรมบุคลากรโรงเรียนในโครงการทุกคน ก่อนลงมือดำเนินงานโครงการ
3. สปจ. ควรจัดสัมมนาบุคลากรโรงเรียนในโครงการ ทุกโรงเรียนที่ดำเนินโครงการมาแล้วอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง
4. สปอ. สปจ. และ สปช. ควรประชาสัมพันธ์การดำเนินงานโครงการของโรงเรียน ให้บุคคลและหน่วยงานอื่นมีความเข้าใจในรายละเอียดการดำเนินงานโครงการของโรงเรียน
5. ควรมีการสนับสนุนด้านปัจจัยในการดำเนินงาน ให้แก่โรงเรียนในโครงการ เป็นกรณีพิเศษ เช่น งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนให้มีความรู้ความสามารถในการดำเนินงานโครงการ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาประเมินผลโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจนว่าโดยมากน้อยเพียงใด เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่
2. ควรศึกษาผลกระทบของโครงการที่มีต่อชุมชน โดยศึกษาว่าชุมชนได้รับผลประโยชน์อะไรมาจากการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจนของโรงเรียน
3. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลให้การดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจนของโรงเรียนประสบผลสำเร็จ
4. ควรศึกษาเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการ กับโรงเรียนนอกโครงการ ว่ามีสภาพการดำเนินงานแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร
5. ควรศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณลักษณะของนักเรียนโรงเรียนในโครงการกับโรงเรียนนอกโครงการ ว่าแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

ဘဝအတွက်

บรรณานุกรม

- กมล ประสิทธิ์สา และคนอื่น ๆ. โรงเรียนชุมชน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สามมิตร, 2522.
- กิติมา ปริศิทธิอก. ปรัชญาการศึกษาเล่ม 1. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต, 2523
- โกวิท วาไรกุล. "ภาระหน้าที่ของโรงเรียนชุมชน," ประชาชาติ. 6(6) : 2 - 3, 44 - 45 ; กันยายน 2516
- การประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี, สำนักงาน. สรุปผลการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทภาคจน (กศ.พร.) ปีงบประมาณ 2528. ม.ป.ท., 2529.
- _____. สรุปกิจกรรมที่เด่นโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทภาคจน (กศ.พร.). ม.ป.ท., 2530.
- _____. สรุปรายงานผลการปฏิบัติงานโครงการเร่งรัดคุณภาพโรงเรียนประถมศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท (กศ.พร.) 1 ตุลาคม 2530 ถึง 20 มิถุนายน 2531. ม.ป.ท., 2531.
- _____. แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2530. ม.ป.ท., ม.ป.ป.
- การศึกษามณฑลแห่งชาติ, ศูนย์ประสาน. แผนพัฒนาชนบทพื้นที่ภาคจน ประจำปี 2527 - 2529. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ยูนิเคิต โปรดักชั่น, ม.ป.ป.
- _____. ผลการพัฒนาชนบทพื้นที่ภาคจนในช่วง 3 ปีตามนโยบายของรัฐบาล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2529.
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. รายงานการประเมินโครงการ : การปรับปรุงโรงเรียนประถมศึกษาให้เป็นโรงเรียนชุมชน พ.ศ. 2524. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2525.
- _____. คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทภาคจน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ข่าวการพิมพ์, 2527.

- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. สรุปผลการดำเนินงานโครงการ
การศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทภาคจน (กศ.พช.) ประจำปีงบประมาณ 2526.
 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชาวการพิมพ์, 2527.
- _____ . คู่มือการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ระดับจังหวัด อำเภอ และโรงเรียน. กรุงเทพฯ :
 โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2528.
- _____ . สรุปผลการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทภาคจน
(กศ.พช.) ปีงบประมาณ 2526 - 2529. กรุงเทพฯ : กราฟิการ์ต, 2529.
- _____ . แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530 - 2534) ระดับก่อนประถม
ศึกษา และประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษรไทย, 2529.
- _____ . โรงเรียนกับการพัฒนาชนบท โครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท
ภาคจน (กศ.พช.). กรุงเทพฯ : กราฟิการ์ต, 2529.
- _____ . รายงานการประเมินผลโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทภาคจน
(กศ.พช.) ปีงบประมาณ 2526 - 2527. ม.ป.ท., 2529.
- คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนพัฒนาเศรษฐกิจ
และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (2525 - 2529). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุม
- สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, ม.ป.ป.
- _____ . แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 พ.ศ. 2530 - 2534.
 กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด โรงพิมพ์ยูไนเต็ด โปรคักชั่น, ม.ป.ป.
- คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, สำนักงาน กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการพลังงาน.
รายงานยอดผลการวิจัยอันคม 9 การพัฒนาชนบท. ม.ป.ท., 2528.
- คว้น ชาวญ. "บทบาทของโรงเรียนในการพัฒนาชนบท," วารสารพัฒนาชุมชน. 22(5) :
 37 - 46 ; พฤษภาคม 2526.
- จักรกฤษ นรนิติคูกการ, บรรณาธิการ. การบริหารงานพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ :
 โอเคียนส์ไทร์, 2527.

- รัชพงษ์ สุวรรณรักษ์. ความต้องการความช่วยเหลือของผู้บริหารและครูโรงเรียน
ประถมศึกษาจากพื้นที่เทศบาลสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์.
ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2526. อักษรฯ.
- ชินวุฒิ สุนทรสิมะ. แนวทางสำหรับการวางแผนงานการดำเนินงานในชนบท. ม.ป.ท.,
ม.ป.ป. อักษรฯ.
- พรรค เล็งประชา. สังคมวิทยาชนบทและเมือง. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
กรุงสยามการพิมพ์, 2523.
- พรพล ชันชโย. "แนวความคิดและทฤษฎีในการพัฒนาประเทศและการพัฒนาชนบท,"
ใน การบริหารงานพัฒนาชนบท : หนังสือวิชาการประกอบการสัมมนา. หน้า 1 - 25.
กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพัฒนาบริหารศาสตร์, 2527.
- ทองศักดิ์ คุ่มไชนะ. กิจกรรมและปัญหาในการดำเนินงานของโรงเรียนชุมชนในภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2519. อักษรฯ.
- ทวี เชื้อสุวรรณ. ปัญหาการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดนครราชสีมา. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528. อักษรฯ.
- ทวี หันโคกาส. พัฒนาชุมชนกับงานพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ : คณะมนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. 2529.
- บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, เอกสารประกอบการสอน
วิชาวิจัย 521. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2528.
- บุญทัน คอกไชย. การใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม (ทวิลักษณะ) ในการพัฒนาชนบทไทย :
กรณีเฉพาะ จีน อินเดีย ไต้หวัน ญี่ปุ่น. กรุงเทพฯ : โอเคียนส์โตร, 2530.
- บุญศรี แก้วคำสี และมนตรี ขอรค์. การพัฒนาชุมชนและวิชาที่เกี่ยวข้อง. กรุงเทพฯ :
จุฬารการพิมพ์, 2525.

- บุรินทร์ ทองแมน. ปัญหาการดำเนินงานการสอนชั้นเล็กเล็กในจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์ และศรีสะเกษ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน, 2526. อิศำเนา.
- ปธาน สุวรรณมงคล. การจัดองค์การเพื่อการบริหารการพัฒนาชนบทของระบบข้าราชการไทย. วิทยานิพนธ์ ร.ก. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526. อิศำเนา.
- ประทีป สยามชัย. "หลักการจัดโรงเรียนชุมชน," ใน บทความประกอบการสัมมนาอาจารย์ผู้ไทผลงานโครงการฝึกหัดครูชนบท. หน้า 7 - 19. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู, 2511.
- ปรีชา นิพนธ์พิทยา. การดำเนินงานโรงเรียนชุมชน เขตการศึกษา 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523. อิศำเนา.
- ผดุง อารยะวิญญู และคนอื่น ๆ. ปัญหาในการบริหารการพัฒนาชนบทของรัฐบาล. รายงานการวิจัย ม.ป.ท., 2528.
- พลศักดิ์ จิรโกธิติ. อุดมการณ์สร้างสรรค์แผ่นดินไทยให้เป็นแผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมและประสานการเผยแพร่อุดมการณ์แผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี, 2530.
- พีชน์ สุจำนงค์ และคนอื่น ๆ. การพัฒนาชนบทแบบผสมผสานสำหรับประเทศไทย. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2524.
- ไพฑูรย์ สินดารักษ์. ปรัชญาการศึกษาเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 3. ม.ป.ท., 2529.
- ไพฑูรย์ เกษะรินทร์. การบริหารงานพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2524.
- ไพโรจน์ สุขสัมพันธ์ และคนอื่น ๆ. คู่มือสอยเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนทุกระดับ. กรุงเทพฯ : ประจักษ์การพิมพ์, 2521.
- พรหมยุพา นพรัก. การพัฒนาชุมชน. พิมพ์ครั้งที่ 2. แผนกเอกสารและการพิมพ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิมพ์โลก, 2526.

- วิญญู สาธ. รัฐศาสตร์การศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2530.
- ยาใจ อินทวิชัย. "การประเมินผลโครงการโรงเรียนมัธยมศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท กลุ่มที่ 2 ระยะครึ่งโครงการ," วิจัยการศึกษา. 11(1) : 10 - 18 ; ตุลาคม - พฤศจิกายน 2530.
- รพีกร เหมโร. สังคมวิทยาชนบท. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2528.
- รุทร์ กล่อมชุม และสุนทร โคตรบรรเทา. ปัจจัยที่กระตุ้นให้ประชาชนเข้าร่วมโครงการพัฒนาชุมชนในเขตชนบทภาคจน : ศึกษาเฉพาะกรณี หมู่บ้านพัฒนาที่เด่น ปีพุทธศักราช 2526 ของจังหวัดอุตรดิตถ์. พิษณุโลก : รายงานการวิจัย แผนกศึกษามประเมินผล และวิจัยฝ่ายกิจการพลเรือน กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน ภาค 3 จังหวัดพิษณุโลก, 2527.
- ฉ้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : บริษัท ศึกษาพร จำกัด, 2528.
- วนิดา ชัยมงคล. การพัฒนาชนบทสมบูรณ์แบบ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2519.
- วนิดา สนิทวิฑูรย์. พฤติกรรมพื้นฐานในการพัฒนาตนเองของชาวชนบทไทย. นครปฐม : รายงานการวิจัย โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร นครปฐม, 2528.
- วิรัช เคียงหงษากุล. หลักการพัฒนารวมชน : บทบาทของสถาบันการศึกษากับการพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด ทิพย์อักษร, 2529.
- วิไลวรรณ วิทวิโรจน์ และคนอื่น ๆ. การศึกษา 281 การศึกษากับการพัฒนาชุมชน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2522.
- วิสุทธิ ราชวี. ความสอดคล้องของการดำเนินงานโรงเรียนชุมชนในจังหวัดอุบลราชธานี กับหลักการและวัตถุประสงค์ของโรงเรียนชุมชน. วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525. อักษรย่อ.
- วุฒินันท์ ปัญญาภรณ์. "การศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทภาคจน : งานที่รื้อการพิสูจน์," วารสารการศึกษานอกโรงเรียน. 21(121) : 8 - 17 ; สิงหาคม - กันยายน 2527.

สมพงศ์ แสงศรี. การศึกษาทัศนคติของผู้บริหารโรงเรียนและครูเกี่ยวกับการจัดกิจกรรม
พื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขต
ชนบทยากจน ประจำปีงบประมาณ 2526. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2529. อักสำเนา.

สวัสดิ์ นิเทศวิทย์. "บทบาทของการศึกษากับการพัฒนาหลักสูตร." สารพัฒนาหลักสูตร.
24 : 21 - 27 กันยายน 2526.

สนิท สมัครการ. สังคมชนบทกับการพัฒนา. ม.ป.ท., 2524. อักสำเนา.

สะอาด ฟองอินทร์. บทบาทในการพัฒนาชุมชนของครูโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการ
การศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจนตามการรับรู้ของครูและผู้บริหารโรงเรียน
ในเขตการศึกษา 8. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2527. อักสำเนา.

สุโขทัยธรรมมาธิราช, มหาวิทยาลัย. เอกสารการสอนชุดวิชาโรงเรียนกับชุมชน หน่วยที่
1 - 7. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : รุ่งศิลป์การพิมพ์, 2525.

สุเทพ ทองประสิทธิ์. การบริหารโรงเรียนเชิงปฏิบัติ. ม.ป.ท., 2521.

สุพิชญชา ชีระกุล. เอกสารประกอบการเรียนการสอนสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน
กับชุมชน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิมพ์โลก, 2521.

สุรางค์ ชูสิงห์. การศึกษาทรรคนะของผู้บริหารโรงเรียน ครู และผู้นำท้องถิ่นต่อบทบาท
ของโรงเรียนประถมศึกษาในการพัฒนาชนบท ตามโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนา
หมู่บ้านในเขตชนบทยากจน จังหวัดนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อักสำเนา.

สุนทร โคตบวรทา. การศึกษาชุมชน เอกสารประกอบการสอนวิชา กญ. 312.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525.

เสาวนีย์ เสนาสุ. การศึกษาชุมชน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2529.

อุคม นวลวที. ปัญหาและความต้องการของครูที่มีต่อการดำเนินงานด้านการส่งเสริมครู
ประจำการของศูนย์บริหารการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก.
ปริญญาโท นศ.ม. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก,
2524. อัคราเนนา.

อุทัย บุญประเสริฐ. การศึกษากับการพัฒนาและความสัมพันธ์กับการพัฒนาประเทศ.
สระบุรี : โรงพิมพ์ปากเพรียวการช่าง 2 สระบุรี, 2529.

อุษา ชำประยูร. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521
ในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ในโรงเรียน
สังกัดกรุงเทพมหานคร. ปริญญาโท นศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2524. อัคราเนนา.

อ้อม ประนอม. "ครู - โรงเรียนประถมศึกษา บทบาทพัฒนา และบริการ" วิทยจารย์.
2(83) : 30 - 34 กุมภาพันธ์ 2528.

Best, J.W. Research in Education. Englewood Cliffs, New Jersey,
Prentice-Hall, 1970.

Commonwealth Secretariat. Education in Rural Areas. London, Commonwealth
Secretariat Printing Section, Marlborough House, 1971.

Good, C.V. Dictionary of Education. New York and London, McGraw-Hill
Book Company, 1945.

Hanna, P.R. and R.A. Naslund. "The Community School Defined," The
Community School. The Fifty Second Yearbook of the National
Society for the Study of Education, Part II, Chicago, University
of Chicago Press, 1953.

Hilton, Ernest. Rural School Management. New York, American Book
Company, 1949.

Kreitlow, B.W. Rural Education : Community Background. New York, Harper
and Brothers Publishers, 1954.

Lowermild, M. and W.R. Laitos. "Towards a Participatory Strategy for
Integrated Rural Development," Rural Sociology. 46 : 688 - 702,
1981.

Olsen, E.G. and others. School and Community. Englewood Cliffs,
New Jersey, 1985.

- Ramirez, E.C. "Activities and Procedures of Some Community Schools in the United States and Their Implications for the Philippines," in Dissertation Abstract. 20(6) : 2183 - 2184, December, 1959.
- Rondinelli, D.A and K. Ruddle. Urbanization and Rural Development : A Special Policy for Equitable Growth. New York, Praeger, 1978.
- Schott, J.C. "Interorganizational Relationship : A Case Study From a Community School Perspective," Dissertation Abstracts International. 44(04) : 996-A, October, 1983.
- Watanasuntorn, Kanjana. The Origins and Development of Policies in Community School in Thailand. Dissertation for Degree of Master to Education, University of Edinburgh, 1983.
- Watson, Keith. Teacher and Community School as Instruments of Rural Development, The Rhetoric and the Reality. Australia, International Community Education Association, 1982.
- World Bank. Rural Development. Washington D.C., World Bank, Sector Policy Paper, 1975.

תרגומים

ภาคผนวก ก

1. หนังสือขอความร่วมมือ
2. แบบสอบถาม
3. แบบสัมภาษณ์
4. รายชื่อผู้เข้าร่วมงาน

หน่วยศึกษานิเทศก์ สปจ. อุตรดิตถ์

27 มิถุนายน 2531

เรียน

ท้ายกระแสม นายบุญเหลือ บุนนาคมาลา นิสิคปริญญโท ชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กำลังทำปริญญานิพนธ์เรื่อง "การศึกษาปัญหาและความต้องการ
ของครูเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการ กศ.พช. ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดอุตรดิตถ์" ซึ่งขณะนี้กำลังอยู่ในระหว่างเก็บรวบรวมข้อมูล อาจารย์
เป็นผู้หนึ่งที่ได้รับเชิญให้ตอบแบบสอบถาม เพื่อที่จะนำข้อมูลไปประกอบการทำปริญญานิพนธ์
ในเรื่องดังกล่าว

ดังนั้นจึงขอความกรุณาจากอาจารย์ โปรดช่วยตอบแบบสอบถามที่แนบมาพร้อมนี้
ตามความเป็นจริงที่ปรากฏด้วย โดยที่แบบสอบถามนี้มีทั้งหมด 4 ตอน ขอความกรุณาจาก
อาจารย์ช่วยตอบให้ครบทุกตอน ทุกข้อด้วย โดยอ่านคำชี้แจงของแต่ละตอนให้เข้าใจก่อน
การตอบแบบสอบถามนี้จะไม่มีผลเสียต่อการปฏิบัติงานของท่านแต่อย่างใด แต่กลับจะเป็นผลดี
ต่อโครงการ กศ.พช. โดยส่วนรวม และเมื่ออาจารย์ตอบแบบสอบถามนี้เสร็จแล้ว โปรดนำ
ส่งผู้บริหารโรงเรียนโดยด่วนด้วย เพื่อรวบรวมส่ง สปอ./สปก. ต่อไป

หวังว่าคงได้รับความกรุณาจากท่านเป็นอย่างดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย.

ขอแสดงความนับถือ

(นายบุญเหลือ บุนนาคมาลา)

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การศึกษาปัญหาและความต้องการของครู เกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการการศึกษา เพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน (กศ.พช.) ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี

คำชี้แจง แบบสอบถามมีทั้งหมด 4 ตอน ขอให้ท่านตอบให้ครบทุกตอน ทุกข้อ ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบ

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับ สภาพความเป็นจริงของท่าน

1. หน้าที่ในการปฏิบัติงาน

- ☐ ผู้บริหารโรงเรียน
☐ ผู้สอน

2. ขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน

- ☐ ขนาดเล็ก (นักเรียน 61 - 120 คน)
☐ ขนาดกลาง (นักเรียน 121 - 300 คน)
☐ ขนาดใหญ่ (นักเรียน 301 - 720 คน)

3. ระดับการศึกษา

- ☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี
☐ ปริญญาตรี
☐ สูงกว่าปริญญาตรี

4. อายุราชการ

☐ ทำกว่า 5 ปี☐ 5 - 10 ปี☐ 10 ปีขึ้นไป

5. เพศ

☐ ชาย☐ หญิง

ตอนที่ 2 แบบสอบถามปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้าน
ในเขชนบพยากจน (กศ.พช.) ในโรงเรียนประถมศึกษา

คำชี้แจง ขอให้ท่านพิจารณาว่า การดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนา
หมู่บ้านในเขชนบพยากจน (กศ.พช.) ในโรงเรียนของท่าน ประสบ
กับปัญหาต่อไปนี้ มาก น้อย เพียงใด โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓
ลงในช่อง มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย หรือ น้อยที่สุด เพียงช่องเดียว
โดยถือเกณฑ์ดังนี้

มากที่สุด หมายถึง เป็นปัญหาในการดำเนินงาน มากที่สุด

มาก หมายถึง เป็นปัญหาในการดำเนินงาน มาก

ปานกลาง หมายถึง เป็นปัญหาในการดำเนินงาน ปานกลาง

น้อย หมายถึง เป็นปัญหาในการดำเนินงาน น้อย

น้อยที่สุด หมายถึง เป็นปัญหาในการดำเนินงาน น้อยที่สุด หรือไม่เป็นปัญหาเลย

ปัญหา	ระดับของปัญหา				
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
	5	4	3	2	1
1. <u>ด้านการสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา และ ความต้องการในการพัฒนาคน</u>					
1. การขาดความร่วมมือจากชุมชนในการให้ ข้อมูล.....					
2. ความไม่สม่ำเสมอในการดำเนินการสำรวจ สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ.....					
3. ความไม่พร้อมของทางโรงเรียนที่จะดำเนินการ การสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา และ ความต้องการ.....					
2. <u>ด้านการอบรมและสัมมนาผู้นำชุมชน</u>					
4. การขาดหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้นำชุมชน.....					
5. การขาดแคลนวิทยากรในการฝึกอบรมและ สัมมนาผู้นำชุมชน.....					
6. ผู้นำชุมชนไม่เห็นความสำคัญของการอบรม และสัมมนา.....					
7. ผู้นำชุมชนไม่นำความรู้ไปใช้ให้เป็นตัวอย่าง แก่ชาวบ้าน.....					
8. การไม่เห็นความสำคัญในการอบรมและ สัมมนาผู้นำชุมชนของบุคลากรในโรงเรียน.....					

ปัญหา	ระดับของปัญหา				
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
	5	4	3	2	1
3. <u>ด้านการปรับปรุงบริเวณและสถานที่ของโรงเรียน</u>					
9. บุคลากรในโรงเรียนขาดความรู้ความเข้าใจ ในเรื่องการปรับปรุงบริเวณและสถานที่ให้ สอดคล้องกับการดำเนินงานโครงการ กศ. พช.....					
10. การขาดประสบการณ์ในการปรับปรุงบริเวณ และสถานที่ของบุคลากรในโรงเรียน.....					
11. การขาดความร่วมมือจากชุมชน ในการ ปรับปรุงบริเวณและสถานที่ของโรงเรียน.....					
12. การขาดการติดตามผลจาก สปอ. และ สปจ.....					
13. การขาดผู้รับผิดชอบงานด้านการปรับปรุง บริเวณและสถานที่ของโรงเรียนโดยเฉพาะ.....					
4. <u>ด้านการบริหารการใช้ทรัพยากร</u>					
14. บุคลากรในโรงเรียนขาดความรู้ความเข้าใจ ในหลักการดำเนินงานโครงการ กศ. พช.....					
15. งบประมาณที่ได้รับจากโครงการ ไม่พอ ความต้องการ.....					

ปัญหา	ระดับของปัญหา				
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
	5	4	3	2	1
16. วัสดุอุปกรณ์ที่ซื้อควรมีงบประมาณของโครงการ ไม่ตรงกับความต้องการของทางโรงเรียน.....					
17. วัสดุอุปกรณ์บางอย่างที่ใช้ในการดำเนินงาน โครงการโรงเรียนชาวนาบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถในการใช้.....					
18. การจัดระบบบริหารการใช้ทรัพยากรยังไม่ ดีพอ.....					
5. <u>ด้านการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอน</u>					
19. ครูขาดความรู้ความเข้าใจในหลักการ ปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนตาม หลักการของโครงการ.....					
20. ครูไม่สามารถที่จะบูรณาการกิจกรรม การเรียนการสอนตามโครงการ เข้ากับ กิจกรรมการเรียนการสอนปกติได้.....					
21. ครูขาดการติดตามผลการเรียนของนักเรียน อย่างจริงจัง.....					
22. ผู้ปกครองไม่เห็นความสำคัญของกิจกรรม การเรียนการสอนตามโครงการ.....					

ปัญหา	ระดับของปัญหา				
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
	5	4	3	2	1
23. กระบวนการเรียนการสอนตามโครงการ มีความยุ่งยากเสียเวลา.....					
24. ครูขาดความรู้ความสามารถในการสอนกลุ่ม การทำงานและพื้นฐานอาชีพ.....					
6. <u>ด้านการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต</u>					
25. ครูขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องแนวทาง และวิธีการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต.....					
26. การขาดแคลนบุคลากรที่จะฝึกสอนวิชาชีพ แก่ประชาชน.....					
27. ชุมชนขาดความสนใจในกิจกรรมวิชาชีพที่ โรงเรียนจัดขึ้น.....					
28. โรงเรียนไม่มีเวลาที่จะจัดการศึกษาเพื่อ พัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างต่อเนื่อง.....					
7. <u>ด้านการจัดศูนย์บริการข่าวสาร</u>					
29. ชุมชนไม่เห็นความสำคัญของการบริการ ข่าวสารทางหอกระจายข่าว โดยถือว่าเป็น การรบกวน.....					
30. ชุมชนได้รับข่าวสารทางสื่อมวลชนอื่น ๆ อยู่แล้ว จึงไม่สนใจในกิจกรรมบริการ ข่าวสารของทางโรงเรียน.....					

ปัญหา	ระดับของปัญหา				
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
	5	4	3	2	1
31. โรงเรียนขาดเจ้าหน้าที่จะรับผิดชอบงาน ด้านการบริการข่าวสาร โดยเฉพาะ.....					
32. การบริการข่าวสารทำได้ไม่ทั่วถึงทั้งหมด.....					
33. การบริการข่าวสารไม่ทำอย่างจริงจังและ ต่อเนื่อง.....					
34. การบริการข่าวสารไม่สัมพันธ์กับการสอนข่าว เหตุการณ์และวันสำคัญ.....					
8. <u>ด้านการให้บริการชุมชนค่านักศึกษา นันทนาการ</u> <u>ศิลปวัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณี</u> <u>ในท้องถิ่น</u>					
35. โรงเรียนขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถในค่านันทนาการและการกีฬา ที่จะฝึกสอนให้แก่ชุมชน.....					
36. วัสดุอุปกรณ์ที่จะให้บริการค่านันทนาการ และการกีฬากับชุมชนมีไม่เพียงพอ.....					
37. ชุมชนไม่สนใจกิจกรรมกีฬาที่ทางโรงเรียน จัดขึ้น.....					
38. โรงเรียนขาดแคลนวิทยากรที่จะมาให้การ ฝึกอบรมค่านศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีแก่ชุมชน.....					

ปัญหา	ระดับของปัญหา				
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
	5	4	3	2	1
39. ชุมชนชาคการมีส่วนร่วมกับทางโรงเรียน ในการจัดกิจกรรมตามประเพณีของท้องถิ่น.....					
40. โรงเรียนไม่มีเวลาที่จะจัดบริการค่าน นันทนาการ ศิลปวัฒนธรรม และ ชมรมนิยมนประเพณีแก่ชุมชนอย่าง สม่ำเสมอ.....					
9. <u>ด้านการประสานงานและให้บริการกับหน่วยงาน ต่าง ๆ</u>					
41. หน่วยงานต่าง ๆ ที่มีหน้าที่ในการพัฒนาชนบท ไม่มีการประสานงานกับทางโรงเรียน.....					
42. โรงเรียนไม่เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของ หน่วยงานต่าง ๆ ในการพัฒนาชนบท.....					
43. โรงเรียนไม่มีเวลาเพียงพอที่จะให้บริการ แก่หน่วยงานต่าง ๆ ตามที่ร้องขอมา.....					
44. หน่วยงานต่าง ๆ ขาดความเข้าใจในบทบาท หน้าที่ในการพัฒนาชนบทของทางโรงเรียน.....					
45. การขาดแคลนเจ้าหน้าที่ที่จะประสานงานกับ หน่วยงานต่าง ๆ โดยเฉพาะ.....					
46. การไม่มีความรู้ความสามารถที่จะให้บริการ แก่หน่วยงานต่าง ๆ ตามที่ร้องขอมา.....					

ปัญหา	ระดับของปัญหา				
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
	5	4	3	2	1
10. <u>ด้านการประเมินผลการดำเนินงาน</u>					
47. การขาดเกณฑ์ในการประเมินผล การดำเนินงาน.....				1	
48. การขาดเจ้าหน้าที่ที่มีความสามารถในการ ประเมินผลการดำเนินงาน.....					
49. การประเมินผลการดำเนินงาน ไม่ คำนึงการตามขั้นตอนของการประเมินผล.....					
50. การประเมินผลการดำเนินงานไม่ได้ทำ อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ.....					
51. การขาดเครื่องมือในการประเมินผล การดำเนินงาน.....					
52. การขาดความร่วมมือจากครูผู้ดำเนินงาน ในการประเมินผลการดำเนินงานโครงการ.....					
11. <u>ด้านการสัมมนาประเมินผล</u>					
53. การไม่มีเวลาเพียงพอที่จะจัดสัมมนา เพื่อประเมินผล.....					
54. จำนวนบุคลากรในโรงเรียนที่จะเข้าร่วม สัมมนาเพื่อประเมินผลมีน้อยเกินไป.....					

ปัญหา	ระดับของปัญหา				
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
	5	4	3	2	1
55. การสัมมนาเพื่อประเมินผลไม่ดำเนินการ อย่างทถี่อง.....					
56. การสัมมนาเพื่อประเมินผลแต่ละครั้ง หาข้อสรุปไม่ได้.....					
12. <u>ด้านการนำผลการสัมมนาไปปรับปรุงการดำเนินงาน</u>					
57. โรงเรียนไม่มีการนำข้อสรุปจากการสัมมนา เพื่อประเมินผลไปปรับปรุงการดำเนินงาน อย่างจริงจัง.....					
58. ผลการสัมมนาส่วนใหญ่นำไปปฏิบัติไม่ได้.....					
59. ผู้นำชุมชนขาดการมีส่วนร่วมในการปรับปรุง การดำเนินงาน.....					
60. บุคลากรในโรงเรียนไม่เห็นความสำคัญของ การนำผลการสัมมนาไปปรับปรุง การดำเนินงาน.....					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความต้องการเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน (กศ.พช.) ในโรงเรียนประถมศึกษา

คำชี้แจง ขอให้ท่านพิจารณาว่า ในการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน (กศ.พช.) ในโรงเรียนของท่าน ท่านมี ความต้องการทราบรายการต่อไปนี้ มาก น้อย เพียงใด โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย หรือน้อยที่สุด เพียงช่องเดียว โดยยึดถือเกณฑ์ดังนี้

มากที่สุด หมายถึง มีความต้องการ มากที่สุด

มาก หมายถึง มีความต้องการ มาก

ปานกลาง หมายถึง มีความต้องการ ปานกลาง

น้อย หมายถึง มีความต้องการ น้อย

น้อยที่สุด หมายถึง มีความต้องการ น้อยที่สุด หรือไม่มีความต้องการเลย

ความ ^๖ ต้องการ	ระดับความ ^๖ ต้องการ				
	มาก	มาก	ปาน	น้อย	น้อย
	ที่สุด		กลาง		ที่สุด
	5	4	3	2	1
8. ต้องการให้มีการชี้แจงให้บุคลากรใน โรงเรียนเห็นความสำคัญ และความจำเป็น ในการอบรมและสัมมนาผู้นำชุมชน.....					
3. <u>ด้านการปรับปรุงบริเวณและสถานที่ของโรงเรียน</u>					
9. ต้องการเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจในเรื่อง หลักการปรับปรุงบริเวณและสถานที่ของ โรงเรียน ให้สอดคล้องกับการดำเนินงาน โครงการ กศ. พช.....					
10. ต้องการไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการปรับปรุง บริเวณและสถานที่ของโรงเรียนในโครงการ กศ. พช.....					
11. ต้องการความร่วมมือจากชุมชนในด้านการ ปรับปรุงบริเวณและสถานที่ของโรงเรียน.....					
12. ต้องการให้ สปอ. และ สปจ. ทำการ ติดตามผลการดำเนินงานของโรงเรียน อย่างจริงจังและต่อเนื่อง.....					
13. ต้องการให้มีการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่รับผิดชอบ งานด้านการปรับปรุงบริเวณและ สถานที่โดยเฉพาะ.....					

ความ ^๕ ต้องการ	ระดับความ ^๕ ต้องการ				
	มาก	มาก	ปาน	น้อย	น้อย
	ที่สุด		กลาง		ที่สุด
	5	4	3	2	1
4. <u>ด้านการบริหารการใช้ทรัพยากร</u>					
14. <u>ต้องการเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจ</u> ในหลักการและวิธีการดำเนินงานตาม โครงการ กศ.พช.....					
15. <u>ต้องการให้มีการจัดสรรงบประมาณให้ทันกับ</u> ความ ^๕ ต้องการของโรงเรียน.....					
16. <u>ต้องการให้ทางโรงเรียนเป็นผู้จัดซื้อวัสดุ</u> อุปกรณ์ตามโครงการ กศ.พช.....					
17. <u>ต้องการให้มีการฝึกอบรมการใช้วัสดุอุปกรณ์</u> ให้แก่บุคลากรในโรงเรียน.....					
18. <u>ต้องการให้มีการปรับปรุงระบบบริหารการใช้</u> ทรัพยากรให้ดีกว่าที่เป็นอยู่.....					
5. <u>ด้านการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอน</u>					
19. <u>ต้องการความรู้ความสามารถในการปรับปรุง</u> กิจกรรมการเรียนการสอน ตามหลักการของ โครงการ กศ.พช.....					
20. <u>ต้องการไปศึกษาดูงานโรงเรียนในโครงการ</u> กศ.พช. ที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดีเด่น.....					

ความ ^๕ ต้องการ	ระดับความ ^๖ ต้องการ				
	มาก	มาก	ปาน	น้อย	น้อย
	ที่สุด		กลาง		ที่สุด
	5	4	3	2	1
21. ต้องการให้มีการออกไปติดตามผลการเรียนการสอนของนักเรียนถึงที่บ้าน.....					
22. ต้องการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียน.....					
23. ต้องการให้จัดกิจกรรมตามโครงการ กศ.พช. นอกเวลาเรียนปกติ.....					
24. ต้องการให้มีการฝึกอบรมการสอนกลุ่มการทำงาน และพื้นฐานอาชีพ ให้แก่ครูในโรงเรียน.....					
6. <u>ด้านการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต</u>					
25. ต้องการให้ สปช. กำหนดแนวทางในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ให้โรงเรียนถือปฏิบัติ.....					
26. ต้องการให้บุคลากรในโรงเรียนมีความรู้ความสามารถในการสอนด้านอาชีพแก่นักเรียนและชุมชน.....					
27. ต้องการให้หน่วยงานอื่น ๆ เข้ามามีส่วนในการจัดกิจกรรมวิชาชีพพร้อมกับโรงเรียน.....					
28. ต้องการให้มีการจัดกิจกรรมวิชาชีพเพียงภาคเรียนละ 1 ครั้ง.....					

ความต้องการ	ระดับความต้องการ				
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
	5	4	3	2	1
7. <u>ด้านการจัดศูนย์บริการข่าวสาร</u>					
29. ต้องการให้มีการสอบถามความคิดเห็นของ ชุมชนเกี่ยวกับการจัดบริการข่าวสารของ ทางโรงเรียนเป็นระยะ ๆ.....					
30. ต้องการให้เลิกบริการข่าวสารทาง หอกระจายข่าว แต่ให้บริการข่าวสาร ในรูปแบบอื่นแทน.....					
31. ต้องการให้มีการฝึกอบรมครูเพื่อรับผิดชอบ ในการจัดบริการข่าวสาร.....					
32. ต้องการงบประมาณเพื่อการปรับปรุง ศูนย์บริการข่าวสารให้ดีขึ้นกว่าเดิม.....					
33. ต้องการให้มีการจัดบริการข่าวสาร อย่างต่อเนื่องและจริงจัง.....					
34. ต้องการให้นักเรียนทุกชั้นได้มีโอกาสจัด บริการข่าวสารทางหอกระจายข่าว.....					
8. <u>ด้านการให้บริการชุมชนด้านกีฬา นันทนาการ ศิลปวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีใน ท้องถิ่น</u>					

ความ ^๖ ต้องการ	ระดับความ ^๖ ต้องการ				
	มาก	มาก	ปาน	น้อย	น้อย
	ที่สุด		กลาง		ที่สุด
	5	4	3	2	1
35. ต้องการให้มีการฝึกอบรม ^๖ ด้านการกีฬาและ นันทนาการให้แก่ครูในโรงเรียน.....					
36. ต้องการงบประมาณ ^๖ เพื่อการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ สำหรับบริการชุมชน ใน ^๖ ด้านกีฬาและ นันทนาการ.....					
37. ต้องการให้มีการจัดบริการ ^๖ ด้านกีฬา เฉพาะนักเรียนในโรงเรียนเท่านั้น.....					
38. ต้องการให้หน่วยงานอื่น ๆ เข้า ^๖ มามีส่วน ในการบริการชุมชน ด้าน ^๖ ศิลปวัฒนธรรมและ ขนบธรรมเนียมประเพณีใน ^๖ ท้องถิ่นร่วมกับ ทางโรงเรียน.....					
39. ต้องการให้โรงเรียน ^๖ ลดบทบาทในการบริการ ชุมชนด้าน ^๖ นันทนาการ ศิลปวัฒนธรรมและ ขนบธรรมเนียมประเพณีใน ^๖ ท้องถิ่น.....					
40. ต้องการให้ชุมชน ^๖ มีส่วนร่วมในการบริการ ด้าน ^๖ นันทนาการ ศิลปวัฒนธรรมและ ขนบธรรมเนียมประเพณีใน ^๖ ท้องถิ่น.....					
9. <u>ด้านการประสานงานและให้บริการ^๖กับหน่วยงาน ต่าง ๆ</u>					

ความพึงพอใจ	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
41. ต้องการให้หน่วยงานต่าง ๆ มาประสานงานกับทางโรงเรียน.....					
42. ต้องการให้มีการสัมมนาร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เข้าไปพัฒนาชนบท.....					
43. ต้องการให้หน่วยงานต่าง ๆ ให้บริการแก่ทางโรงเรียนมากกว่าที่เป็นอยู่.....					
44. ต้องการให้หน่วยงานต่าง ๆ มีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ลักษณะและสภาพการดำเนินงานของโรงเรียน.....					
45. ต้องการให้มีการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ประสานงานการพัฒนาชนบทของโรงเรียนขึ้นโดยเฉพาะ.....					
46. ต้องการให้โรงเรียนกำหนดสิ่งที่จะให้บริการแก่หน่วยงานต่าง ๆ ไว้อย่างชัดเจน.....					
10. <u>ด้านการประเมินผลการดำเนินงาน</u>					
47. ต้องการให้มีการกำหนดเกณฑ์ในการประเมินผลการดำเนินงานโครงการ.....					

ความต้องการ	ระดับความต้องการ				
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
	5	4	3	2	1
48. ต้องการให้เจ้าหน้าที่ของ สปอ. และ สปจ. เป็นผู้ประเมินผลการดำเนินงานโครงการของโรงเรียน.....					
49. ต้องการให้มีการฝึกอบรมในเรื่องวิธีการประเมินผลการดำเนินงานโครงการให้แก่ครูในโรงเรียน.....					
50. ต้องการให้มีการประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ.....					
51. ต้องการให้มีเครื่องมือประเมินผลในการดำเนินงาน.....					
52. ต้องการให้ผู้นำชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียน.....					
11. <u>ด้านการสัมมนาประเมินผล</u>					
53. ต้องการให้ สปอ. เป็นผู้จัดสัมมนาเพื่อประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียน.....					
54. ต้องการให้มีบุคลากรจากหลาย ๆ ฝ่าย เข้าร่วมสัมมนา เช่น ครู ผู้นำชุมชน ชาวบ้าน และเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานอื่น ๆ.....					

ความ ^๓ ต้องการ	ระดับความ ^๓ ต้องการ				
	มาก	มาก	ปาน	น้อย	น้อย
	ที่สุด		กลาง		ที่สุด
	5	4	3	2	1
55. ต้องการให้มีการสัมมนาประเมินผล อย่างต่อเนื่อง ภาคเรียนละ 1 ครั้ง.....					
56. ต้องการให้เจ้าหน้าที่ของ สปอ. และ สปจ. เข้าร่วมสังเกตการณ์และให้คำแนะนำในการ สัมมนาประเมินผลแก่ทางโรงเรียน.....					
12. <u>ด้านการนำผลการสัมมนาไปปรับปรุงการดำเนินงาน</u>					
57. ต้องการให้มีการนำผลการสัมมนาไปปรับปรุง การดำเนินงานอย่างจริงจัง.....					
58. ต้องการให้มีคณะกรรมการวิเคราะห์ผลสรุป จากการสัมมนาก่อนที่จะนำไปปฏิบัติ.....					
59. ต้องการให้ผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมใน การปรับปรุงการดำเนินงาน.....					
60. ต้องการให้บุคลากรในโรงเรียนเห็นความ สำคัญและความจำเป็นในการนำผลการสัมมนา ไปปรับปรุงการดำเนินงาน.....					

ตอนที่ 4 แบบสอบถามข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อ
พัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน (กศ.พช.) ในโรงเรียนประถมศึกษา

คำชี้แจง ขอให้ท่านให้ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาในการดำเนินงานโครงการ
กศ.พช. ในโรงเรียนของท่าน โดยระบุเป็นคำสั้น ๆ ดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการดำเนินงานด้านการสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา และ
ความต้องการในการพัฒนาคน.....
.....
.....
.....
2. ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการดำเนินงานด้านการอบรมและสัมมนาผู้นำชุมชน.....
.....
.....
.....
.....
3. ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการดำเนินงานด้านการปรับปรุงบริเวณและสถานที่ของ
โรงเรียน.....
.....
.....
.....
4. ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการดำเนินงานด้านการบริหารการใช้ทรัพยากร.....
.....
.....
.....

5. ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการดำเนินงานด้านการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอน
.....
.....
.....
.....
6. ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการดำเนินงานด้านการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต
.....
.....
.....
.....
7. ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการดำเนินงานด้านการจัดศูนย์บริการชั่วคราว.....
.....
.....
.....
.....
8. ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการดำเนินงานด้านการให้บริการชุมชนด้านกีฬา นันทนาการ
ศิลปวัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณีในท้องถิ่น.....
.....
.....
.....
9. ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการดำเนินงานด้านการประสานงาน และให้บริการกับ
หน่วยงานต่าง ๆ
.....
.....

10. ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการดำเนินงานด้านการประเมินผลการดำเนินงาน....

11. ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการดำเนินงานด้านการสัมมนาประเมินผล.....

12. ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการดำเนินงานด้านการนำผลการสัมมนาไปปรับปรุง
 การดำเนินงาน.....

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง

การศึกษาปัญหาและความต้องการของครู เกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการการศึกษา
เพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน (กศ.พช.) ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี

ตอนที่ 1 แบบสัมภาษณ์ข้อมูล เกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์

ผู้ให้สัมภาษณ์ชื่อ.....อายุราชการ.....ปี
ระดับการศึกษา.....
ผู้ให้สัมภาษณ์ปฏิบัติงานในหน้าที่.....
ผู้ให้สัมภาษณ์ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาด.....
ผู้สัมภาษณ์ชื่อ.....
วันที่ทำการสัมภาษณ์.....
เวลาที่ทำการสัมภาษณ์ ตั้งแต่.....น. ถึงเวลา.....น.

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหา ความต้องการ และข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหา
การดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านใน เขตชนบทยากจน
(กศ.พช.) ในโรงเรียนประถมศึกษา

คำชี้แจง ขอให้ท่านตอบคำถามต่อไปนี้ ตามความเป็นจริง

1. ด้านการสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการพัฒนาคน

1.1 ในการดำเนินการสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการพัฒนา
คนในหมู่บ้าน ประสบกับปัญหาอะไรบ้าง.....
.....
.....

1.2 ท่านต้องการที่จะได้รับความช่วยเหลือในการดำเนินงานด้านการสำรวจสภาพ
ปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการพัฒนาคน อย่างไรบ้าง.....

.....

.....

.....

1.3 ท่านมีข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการดำเนินงานด้านการสำรวจสภาพปัจจุบัน
ปัญหา และความต้องการในการพัฒนาคน อย่างไรบ้าง.....

.....

.....

.....

2. ด้านการอบรมและสัมมนาผู้นำชุมชน

2.1 ในการดำเนินการอบรมและสัมมนาผู้นำชุมชน ประสงค์กับปัญหาอะไรบ้าง.....

.....

.....

.....

.....

2.2 ท่านต้องการที่จะได้รับความช่วยเหลือในการดำเนินงานด้านการอบรมและสัมมนา
ผู้นำชุมชน อย่างไรบ้าง.....

.....

.....

.....

2.3 ท่านมีข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการดำเนินงานด้านการอบรมและสัมมนา
ผู้นำชุมชน อย่างไรบ้าง.....

.....

.....

3. ด้านการปรับปรุงบริเวณและสถานที่ของโรงเรียน

3.1 ในการดำเนินการปรับปรุงบริเวณและสถานที่ของโรงเรียน ประสบกับปัญหา
อะไรบ้าง.....

.....

.....

.....

3.2 ท่านต้องการที่จะได้รับความช่วยเหลือ ในการดำเนินงานด้านการปรับปรุง
บริเวณและสถานที่ของโรงเรียน อย่างไรบ้าง.....

.....

.....

.....

3.3 ท่านมีข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหา การดำเนินงานด้านการปรับปรุงบริเวณและ
สถานที่ของโรงเรียน อย่างไรบ้าง.....

.....

.....

.....

4. ด้านการบริหารการใช้ทรัพยากร

4.1 ในการดำเนินการบริหารการใช้ทรัพยากร ประสบกับปัญหาอะไรบ้าง.....

.....

.....

.....

.....

4.2 ท่านต้องการที่จะได้รับความช่วยเหลือในการดำเนินงานด้านการบริหารการใช้
ทรัพยากร อย่างไรบ้าง.....

.....

.....

4.3 ท่านมีข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการดำเนินงานด้านการบริหารการใช้ทรัพยากร
อย่างไรบ้าง.....

.....

.....

5. ด้านการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนรู้การสอน

5.1 ในการดำเนินการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนรู้การสอน ประสบกับปัญหา
อะไรบ้าง.....

.....

.....

5.2 ท่านต้องการที่จะได้รับความช่วยเหลือ ในการดำเนินงานด้านการปรับปรุง
กิจกรรมการเรียนรู้การสอน อย่างไรบ้าง.....

.....

.....

5.3 ท่านมีข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการดำเนินงานด้านการปรับปรุงกิจกรรม
การเรียนรู้การสอน อย่างไรบ้าง.....

.....

.....

6. กํานการจํกการศํกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต

6.1 ในการคํานงนการจํกการศํกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตประสบกับปัญหา
อะไรบาง.....

.....

.....

.....

6.2 ท่านต้องการที่จะได้รับความช่วยเหลือ ในการคํานงนการจํกการศํกษา
เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต อย่างไร

.....

.....

.....

6.3 ท่านมีข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการคํานงนการจํกการศํกษา
เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต อย่างไรบาง.....

.....

.....

.....

7. กํานการจํกศูนย์บริการชาวสาร

7.1 ในการคํานงนการจํกศูนย์บริการชาวสาร ประสบกับปัญหาอะไรบาง.....

.....

.....

.....

.....

7.2 ท่านต้องการที่จะได้รับความช่วยเหลือ ในการดำเนินงานด้านการจัดศูนย์บริการ
ชาวสาร อย่างไรก็ตาม.....

.....

7.3 ท่านมีข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการดำเนินงานด้านการจัดศูนย์บริการ ชาวสาร
อย่างไรบ้าง.....

.....

8. ด้านการให้บริการชุมชนค่านักศึกษานันทนาการ ศิลปวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียม ประเพณีในท้องถิ่น

8.1 ในการดำเนินการให้บริการชุมชนค่านักศึกษานันทนาการ ศิลปวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียม
ประเพณีในท้องถิ่น ประสบกับปัญหา อะไรบ้าง

.....

8.2 ท่านต้องการที่จะได้รับความช่วยเหลือ ในการดำเนินงานด้านการให้บริการชุมชน
ค่านักศึกษานันทนาการ ศิลปวัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณีในท้องถิ่น อย่างไรก็ตาม.....

.....

8.3 ท่านมีข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการดำเนินงานด้านการให้บริการชุมชนค่านัก
ศึกษานันทนาการ ศิลปวัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณีในท้องถิ่น อย่างไรก็ตาม.....

.....

.....

9. ด้านการประสานงานและให้บริการกับหน่วยงานต่าง ๆ

9.1 ในการดำเนินการประสานงานและให้บริการกับหน่วยงานต่าง ๆ ประสบกับ
ปัญหาอะไรบ้าง.....

.....

.....

.....

9.2 ท่านต้องการที่จะได้รับความช่วยเหลือในการดำเนินงาน ด้านการประสานงาน
และให้บริการกับหน่วยงานต่าง ๆ อย่างไรบ้าง.....

.....

.....

.....

9.3 ท่านมีข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการดำเนินงานด้านการประสานงานและให้
บริการกับหน่วยงานต่าง ๆ อย่างไรบ้าง.....

.....

.....

.....

10. ด้านการประเมินผลการดำเนินงาน

10.1 ในการดำเนินการประเมินผลการดำเนินงาน ประสบกับปัญหา อะไรบ้าง.....

.....

.....

.....

.....

10.2 ท่านต้องการที่จะได้รับความช่วยเหลือในการประเมินผลการดำเนินงาน
อย่างไรบ้าง.....

.....

.....

.....

10.3 ท่านมีข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการดำเนินงานด้านการประเมินผล
การดำเนินงาน อย่างไรบ้าง.....

.....

.....

.....

11. ด้านการสัมมนาประเมินผล

11.1 ในการดำเนินการสัมมนาประเมินผล ประสบกับปัญหาอะไรบ้าง.....

.....

.....

.....

.....

11.2 ท่านต้องการที่จะได้รับความช่วยเหลือในการดำเนินงานด้านการสัมมนาประเมินผล
อย่างไรบ้าง.....

.....

.....

.....

11.3 ท่านมีข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการดำเนินงานด้านการสัมมนาประเมินผล
อย่างไรบ้าง.....

.....

.....

12. ด้านการนำผลการสัมมนาไปปรับปรุงการดำเนินงาน

12.1 ในการดำเนินงานด้านการนำผลการสัมมนาไปปรับปรุงการดำเนินงานประสบ
กับปัญหา อะไรบ้าง.....
.....
.....
.....

12.2 ท่านต้องการที่จะได้รับความช่วยเหลือในการดำเนินงานด้านการนำผลการ
สัมมนาไปปรับปรุงการดำเนินงาน อย่างไรบ้าง.....
.....
.....
.....

12.3 ท่านมีข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการดำเนินงานด้านการนำผลการสัมมนาไป
ปรับปรุงการดำเนินงาน อย่างไรบ้าง.....
.....
.....
.....

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

- | | |
|---------------------------------|--|
| 1. อาจารย์เตโช บุญยักดิ์ | สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ |
| 2. อาจารย์รังสรรค์ ศิษารักษ์ | สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ |
| 3. อาจารย์สมพร คำนาง | สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี |
| 4. อาจารย์ไพฑูรย์ ประกอบพาณิชย์ | สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี |
| 5. อาจารย์ณรงค์ศักดิ์ เพชรนาถิ | โรงเรียนบ้านโพนสูง อ. ไชยวาน จ. อุดรธานี |

ภาคผนวก ข

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. สรุปข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด
3. สรุปผลการสัมภาษณ์

ตาราง 45 แสดงค่าคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัญหาของครูในการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขชนนทยาจน ในโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกเป็นรายข้อ และรายคาน

ปัญหา	N = 262	
	$\bar{X}$	s
1. <u>กานการสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความตองการในการพัฒนาคน</u>		
1. การขาดความร่วมมือจากชุมชนในการให้ข้อมูล	2.832	1.048
2. ความไม่สม่ำเสมอในการดำเนินการสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความตองการ	3.340	.932
3. ความไม่พร้อมของทางโรงเรียนที่จะดำเนินการสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความตองการ	2.874	1.122
รวมเฉลี่ย	3.015	.826
2. <u>กานการอบรมและสัมมนาผู้นำชุมชน</u>		
4. การขาดหลักเกณฑ์ในการ คัดเลือกผู้นำชุมชน	2.908	1.061
5. การขาดแคลนวิทยากรในการฝึกอบรมและสัมมนาผู้นำชุมชน	3.504	1.160
6. ผู้นำชุมชนไม่เห็นความสำคัญของการอบรมและสัมมนา	3.309	1.203
7. ผู้นำชุมชนไม่นำความรู้ ไปใช้ให้เป็นตัวอย่างแก่ชาวบ้าน	3.687	1.149

ตาราง 45 (ต่อ)

ปัญหา	N = 262	
	$\bar{X}$	S
8. การไม่เห็นความสำคัญในการอบรมและสัมมนา ผู้นำชุมชนของบุคลากรในโรงเรียน	2.805	1.119
รวมเฉลี่ย	3.243	.833
3. <u>ด้านการปรับปรุงบริเวณและสถานที่ของโรงเรียน</u>		
9. บุคลากรในโรงเรียนขาดความรู้ความเข้าใจ ในเรื่องการปรับปรุงบริเวณและสถานที่ให้ สอดคล้องกับการดำเนินงานโครงการ กศ.พช.	2.710	1.065
10. การขาดประสิทธิภาพในการปรับปรุงบริเวณและ สถานที่ของบุคลากรในโรงเรียน	2.832	1.052
11. การขาดความร่วมมือจากชุมชน ในการปรับปรุง บริเวณและสถานที่ของโรงเรียน	3.187	1.124
12. การขาดการติดตามผลจาก สปอ. และ สปจ.	3.229	1.058
13. การขาดผู้รับผิดชอบงานด้านการปรับปรุงบริเวณ และสถานที่ของโรงเรียนโดยเฉพาะ	2.667	1.185
รวมเฉลี่ย	2.930	.811

ตาราง 45 (ต่อ)

ปัญหา	N = 262	
	$\bar{x}$	s
4. <u>ด้านการบริหารการใช้ทรัพยากร</u>		
14. บุคลากรในโรงเรียนขาดความรู้ความเข้าใจ ในหลักการดำเนินงานโครงการ กศ.พช.	3.099	.970
15. งบประมาณที่ได้รับจากโครงการไม่พอกับ ความต้องการ	4.015	.986
16. วัสดุอุปกรณ์ที่ซื้อด้วยงบประมาณของโครงการ ไม่ตรงกับความต้องการของทางโรงเรียน	2.973	1.279
17. วัสดุอุปกรณ์บางอย่างที่ใช้ในการดำเนินงาน โครงการ โรงเรียนขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถในการใช้	3.050	1.168
18. การจัดระบบบริหารการใช้ทรัพยากรยังไม่ดีพอ	3.237	.950
รวมเฉลี่ย	3.275	.741
5. <u>ด้านการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอน</u>		
19. ครูขาดความรู้ความเข้าใจในหลักการปรับปรุง กิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักของโครงการ	3.073	.966
20. ครูไม่สามารถที่จะบูรณาการกิจกรรมการเรียน การสอนตามโครงการ เข้ากับกิจกรรม การเรียนการสอนตามปกติได้	2.985	1.009

ตาราง 45 (ต่อ)

ปัญหา	N = 262	
	$\bar{X}$	S
21. ครูขาดการติดตามผลการเรียนของนักเรียน อย่างจริงจัง	2.958	1.080
22. ผู้ปกครองไม่เห็นความสำคัญของกิจกรรมการเรียน การสอนตามโครงการ	3.408	1.034
23. กระบวนการเรียนการสอนตามโครงการ มีความยุ่งยากเสียเวลา	2.866	.923
24. ครูขาดความรู้ความสามารถในการสอนกลุ่มการทำงาน และพื้นฐานอาชีพ	2.992	1.086
รวมเฉลี่ย	3.050	.741
6. <u>ด้านการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต</u>		
25. ครูขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องแนวทางและวิธี การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต	3.088	.965
26. การขาดแคลนบุคลากรที่จะฝึกสอนวิชาชีพแก่ ประชาชน	4.080	.878
27. ชุมชนขาดความสนใจในกิจกรรมวิชาชีพที่ทาง โรงเรียนจัดขึ้น	3.538	1.004

ตาราง 45 (ต่อ)

ปัญหา	N = 262	
	$\bar{X}$	S
28. โรงเรียนไม่มีเวลาที่จะจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างต่อเนื่อง	3.500	1.089
รวมเฉลี่ย	3.552	.718
7. <u>ด้านการจัดศูนย์บริการชาวสาร</u>		
29. ชุมชนไม่เห็นความสำคัญของการบริการชาวสารทางหอกระจายข่าว โดยถือว่าเป็นการรบกวน	2.969	1.222
30. ชุมชนได้รับข่าวสารทางสื่อมวลชนอื่น ๆ อยู่แล้ว จึงไม่สนใจในกิจกรรมการบริการชาวสารของทางโรงเรียน	2.844	1.159
31. โรงเรียนขาดเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบงานด้านการบริการชาวสารโดยเฉพาะ	3.206	1.276
32. การบริการชาวสารทำได้ไม่ทั่วถึงทั้งหมู่บ้าน	3.111	1.344
33. การบริการชาวสารไม่ทำอย่างจริงจังและต่อเนื่อง	3.290	1.191
34. การบริการชาวสารไม่สัมพันธ์กับการสอนชาวเหตุการณ์ และวันสำคัญ	2.882	1.099
รวมเฉลี่ย	3.050	.890

ตาราง 45 (ต่อ)

ปัญหา	N = 262	
	$\bar{X}$	S
8. <u>ด้านการให้บริการชุมชนด้านกีฬา นันทนาการ</u> <u>ศิลปวัฒนธรรม และขนบธรรมเนียม</u> <u>ประเพณีในท้องถิ่น</u>		
35. โรงเรียนชาตบุคลาการที่มีความรู้ความสามารถ ในค่านันทนาการและการกีฬา ที่จะฝึกสอน ให้แก่ชุมชน	2.729	1.228
36. วัสดุอุปกรณ์ที่จะให้บริการค่านันทนาการและ การกีฬาแก่ชุมชนมีไม่เพียงพอ	3.901	1.160
37. ชุมชนไม่สนใจกิจกรรมกีฬาที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น	2.412	1.042
38. โรงเรียนชาตแคลนวิทยากรที่จะมาให้การฝึก อบรมค่านศิลปวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียม ประเพณีแก่ชุมชน	3.504	1.144
39. ชุมชนชาคการมีส่วนร่วมกับทางโรงเรียน ในการจัดกิจกรรมตามประเพณีของท้องถิ่น	2.634	.996
40. โรงเรียนไม่มีเวลาที่จะจัดบริการค่านันทนาการ ศิลปวัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณีแก่ ชุมชนอย่างสม่ำเสมอ	3.195	1.078
รวมเฉลี่ย	3.062	.724

ตาราง 45 (ต่อ)

ปัญหา	N = 262	
	$\bar{X}$	S
9. <u>ด้านการประสานงานและให้บริการกับหน่วยงานต่าง ๆ</u>		
41. หน่วยงานต่าง ๆ ที่มีหน้าที่ในการพัฒนาชนบทไม่มีการประสานงานกับทางโรงเรียน	3.676	1.064
42. โรงเรียนไม่เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานต่าง ๆ ในการพัฒนาชนบท	2.966	1.055
43. โรงเรียนไม่มีเวลาเพียงพอที่จะให้บริการแก่หน่วยงานต่าง ๆ ตามที่ร้องขอมา	2.569	1.065
44. หน่วยงานต่าง ๆ ขาดความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาชนบทของทางโรงเรียน	3.275	1.104
45. การขาดแคลนเจ้าหน้าที่ที่จะประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ โดยเฉพาะ	3.588	1.050
46. การไม่มีความรู้ความสามารถที่จะให้บริการแก่หน่วยงานต่าง ๆ ตามที่ร้องขอมา	2.901	1.008
รวมเฉลี่ย	3.162	.776
10. <u>ด้านการประเมินผลการดำเนินงาน</u>		
47. การขาดเกณฑ์ในการประเมินผลการดำเนินงาน	3.183	1.034
48. การขาดเจ้าหน้าที่ที่มีความสามารถในการประเมินผลการดำเนินงาน	3.279	1.022

ตาราง 45 (ต่อ)

ปัญหา	N = 262	
	$\bar{X}$	S
49. การประเมินผลการดำเนินงาน ไม่ดำเนินการตามขั้นตอนของการประเมินผล	3.214	1.025
50. การประเมินผลการดำเนินงานไม่ได้ทำอย่างทื่อเนื่องและสม่ำเสมอ	3.500	.982
51. การขาดเครื่องมือในการประเมินผลการดำเนินงาน	3.511	1.024
52. การขาดความร่วมมือจากครูผู้ดำเนินงาน ในการประเมินผลการดำเนินงานโครงการ	2.996	1.030
รวมเฉลี่ย	3.281	.849
11. <u>ก้านการสัมมนาประเมินผล</u>		
53. การไม่มีเวลาเพียงพอที่จะจัดสัมมนาเพื่อประเมินผล	3.374	.973
54. จำนวนบุคลากรในโรงเรียนที่จะเข้าร่วมสัมมนาเพื่อประเมินผลมีน้อยเกินไป	3.210	1.078
55. การสัมมนาเพื่อประเมินผลไม่ดำเนินการอย่างทื่อเนื่อง	3.550	.928
56. การสัมมนาเพื่อประเมินผลแต่ละครั้งหาข้อสรุปไม่ได้	3.065	1.107
รวมเฉลี่ย	3.300	.810

ตาราง 45 (ต่อ)

ปัญหา	N = 262	
	$\bar{x}$	s
12. <u>การนำผลการสัมมนาไปปรับปรุงการดำเนินงาน</u>		
57. โรงเรียนไม่มีการนำข้อสรุปจากการสัมมนาเพื่อ ประเมินผลไปปรับปรุงการดำเนินงานอย่างจริงจัง	3.252	1.064
58. ผลการสัมมนาส่วนใหญ่นำไปปฏิบัติไม่ได้	3.183	1.034
59. ผู้นำชุมชนขาดการมีส่วนร่วมในการปรับปรุง การดำเนินงาน	3.511	1.016
60. บุคลากรในโรงเรียนไม่เห็นความสำคัญของการ ผลการสัมมนาไปปรับปรุงการดำเนินงาน	2.916	1.040
รวมเฉลี่ย	3.216	.854

ตาราง 46 แสดงค่าคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความต้องการของครู
เกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน
ในโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกเป็นรายข้อ และรายคาน

ความต้องการ	N = 1262	
	$\bar{X}$	S
1. <u>ด้านการสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ</u> <u>ในการพัฒนาคน</u>		
1. ต้องการให้ท่านหรือผู้ใหญ่บ้าน เป็นผู้สำรวจ สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ	4.149	.912
2. ต้องการให้มีการสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการอย่างต่อเนื่อง	4.458	.622
3. ต้องการให้บุคลากรสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการพัฒนาคน ออกจากขั้นตอน การดำเนินงานโครงการ	2.733	1.427
รวมเฉลี่ย	3.780	.692
2. <u>ด้านการอบรมและสัมมนาผู้นำชุมชน</u>		
4. ต้องการให้ สปช. กำหนดหลักเกณฑ์ในการคัดเลือก ผู้นำชุมชน ให้ทางโรงเรียนถือปฏิบัติ	4.069	.916
5. ต้องการวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถ ใน การอบรมและสัมมนาผู้นำชุมชน	4.622	.573
6. ต้องการให้เจ้าหน้าที่ 5 กระทรวงหลัก ร่วมกัน จัดอบรมและสัมมนาผู้นำชุมชน	4.702	.535

ตาราง 46 (ต่อ)

ความต้องการ	N = 262	
	$\bar{X}$	S
7. ต้องการให้มีการติดตามผลการอบรมและสัมมนา ผู้นำชุมชนอย่างจริงจัง	4.588	.592
8. ต้องการให้มีการชี้แจงให้บุคลากรในโรงเรียน เห็นความสำคัญ และความจำเป็นในการอบรม และสัมมนาผู้นำชุมชน	4.351	.792
รวมเฉลี่ย	4.466	.492
3. <u>ด้านการปรับปรุงบริเวณและสถานที่ของโรงเรียน</u>		
9. ต้องการเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจในเรื่อง หลักการปรับปรุงบริเวณและสถานที่ของโรงเรียน ให้สอดคล้องกับการดำเนินงานโครงการ กศ.พช.	4.248	.790
10. ต้องการไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการปรับปรุงบริเวณ และสถานที่ของโรงเรียนในโครงการ กศ.พช.	4.385	.831
11. ต้องการความร่วมมือจากชุมชนในด้านการปรับปรุง บริเวณและสถานที่ของโรงเรียน	4.424	.738
12. ต้องการให้ สปอ. และ สปจ. ทำการติดตามผล การดำเนินงานของโรงเรียนอย่างจริงจังและ ต่อเนื่อง	4.420	.672

ตาราง 46 (ต่อ)

ความต้องการ	N = 262	
	$\bar{X}$	S
13. ต้องการให้มีการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่รับผิดชอบงาน ด้านการปรับปรุงบริเวณและสถานที่โดยเฉพาะ	4.275	.783
รวมเฉลี่ย	4.350	.595
4. <u>ด้านการบริหารการใช้ทรัพยากร</u>		
14. ต้องการเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจในหลักการและ วิธีการดำเนินงานตามโครงการ กศ.พช.	4.363	.713
15. ต้องการให้มีการจัดสรรงบประมาณให้ทันกับ ความต้องการของโรงเรียน	4.660	.596
16. ต้องการให้ทางโรงเรียนเป็นผู้จัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ ตามโครงการ กศ.พช.	4.534	.771
17. ต้องการให้มีการฝึกอบรมการใช้วัสดุอุปกรณ์ให้แก่ บุคลากรในโรงเรียน	4.424	.711
18. ต้องการให้มีการปรับปรุงระบบบริหารการใช้ ทรัพยากรให้ดีกว่าที่เป็นอยู่	4.298	.780
รวมเฉลี่ย	4.456	.502

ตาราง 46 (ต่อ)

ความต้องการ	N = 262	
	$\bar{X}$	S
5. <u>ด้านการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอน</u>		
19. ต้องการความรู้ความสามารถในการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอน ตามหลักการของโครงการ กศ.พช.	4.294	.744
20. ต้องการไปศึกษาดูงานโรงเรียนในโครงการ กศ.พช. ที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนดีเด่น	4.481	.767
21. ต้องการให้มีการออกไปติดตามผลการเรียนการสอนของนักเรียนถึงที่บ้าน	4.088	.776
22. ต้องการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียน	4.156	.813
23. ต้องการให้จัดกิจกรรมตามโครงการ กศ.พช. นอกเวลาเรียนปกติ	3.603	1.119
24. ต้องการให้มีการฝึกอบรมการสอนกลุ่มการงาน และพื้นฐานอาชีพ ให้แก่ครูในโรงเรียน	4.424	.743
รวมเฉลี่ย	4.174	.571
6. <u>ด้านการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต</u>		
25. ต้องการให้ สบช. กำหนดแนวทางในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ให้โรงเรียนถือปฏิบัติ	4.149	.786

ตาราง 46 (ต่อ)

ความต้องการ	N = 262	
	$\bar{x}$	s
26. ต้องการให้บุคลากรในโรงเรียนมีความรู้ ความสามารถในการสอนค่านาชีพแก่นักเรียน และชุมชน	4.424	.637
27. ต้องการให้หน่วยงานอื่น ๆ เข้ามามีส่วนในการจัด กิจกรรมวิชาชีพพร้อมกับโรงเรียน	4.389	.712
28. ต้องการให้มีการจัดกิจกรรมวิชาชีพเพียง ภาคเรียนละ 1 ครั้ง	3.580	1.206
รวมเฉลี่ย	4.135	.568
7. <u>ด้านการจัดศูนย์บริการข่าวสาร</u>		
29. ต้องการให้มีการสอบถามความคิดเห็นของชุมชน เกี่ยวกับการจัดบริการข่าวสารของทางโรงเรียน เป็นระยะ ๆ	4.080	.761
30. ต้องการให้เลิกบริการข่าวสารทางหอกระจายข่าว แต่ให้บริการข่าวสารในรูปแบบอื่นแทน	2.469	1.300
31. ต้องการให้มีการฝึกอบรมครูเพื่อรับผิดชอบในการจัด บริการข่าวสาร	4.107	.878
32. ต้องการงบประมาณเพื่อการปรับปรุงศูนย์บริการ ข่าวสารให้ดีขึ้นกว่าเดิม	4.473	.720

ตาราง 46 (ต่อ)

ความทองการ	N = 262	
	$\bar{X}$	S
33. ทองการให้มีการจกบริการข่าวสารอย่างต่อเนื่องและจริงจัง	4.424	.672
34. ทองการให้นักเรียนทุกชั้นไ้มีโอกาสจกบริการข่าวสารทางหอกระจายข่าว	4.305	.801
รวมเฉลี่ย	3.976	.518
8. <u>กานการให้บริการชุมชนคานกีฬา นันทนาการ</u> <u>ศิลปวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีในทองถิ่น</u>		
35. ทองการให้มีการฝึกอบรมคานกีฬาและนันทนาการให้แกครูในโรงเรียน	4.042	.919
36. ทองการงบประมาณเพื่อกาการจัดหาวัสดุอุปกรณ์สำหรับบริการชุมชน ในคานกีฬาและนันทนาการ	4.534	.709
37. ทองการให้มีการจกบริการกานการกีฬาเฉพาะนักเรียนในโรงเรียนเท่านั้น	2.668	1.257
38. ทองการให้หน่วยงานอื่น ๆ เข้ามามีส่วนในการบริการชุมชน กานศิลปวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีในทองถิ่นร่วมกับทางโรงเรียน	4.363	.713

ตาราง 46 (ต่อ)

ความต้องการ	N = 262	
	$\bar{X}$	S
39. ต้องการให้โรงเรียนลดบทบาทในการบริการ ชุมชนค่านันทนาการ ศิลปวัฒนธรรมและ ชนบทธรรมเนียมประเพณีในท้องถิ่น	2.695	1.180
40. ต้องการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริการค่านันทนาการ ศิลปวัฒนธรรมและชนบทธรรมเนียมประเพณีในท้องถิ่น	4.302	.704
รวมเฉลี่ย	3.767	.495
9. <u>ด้านการประสานงานและให้บริการกับหน่วยงานต่าง ๆ</u>		
41. ต้องการให้หน่วยงานต่าง ๆ มาประสานงานกับ ทางโรงเรียน	4.382	.655
42. ต้องการให้มีการสัมมนาร่วมกันระหว่าง โรงเรียนกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เข้าไปพัฒนาชนบท	4.363	.662
43. ต้องการให้หน่วยงานต่าง ๆ ให้บริการแก่ทาง โรงเรียนมากกว่าที่เป็นอยู่	4.416	.705
44. ต้องการให้หน่วยงานต่าง ๆ มีความเข้าใจในบทบาท หน้าที่ลักษณะและสภาพการดำเนินงานของโรงเรียน	4.405	.664
45. ต้องการให้มีการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ประสานงาน การพัฒนาชนบทของโรงเรียนขึ้นโดยเฉพาะ	4.183	.833

ตาราง 46 (ต่อ)

ความต้องการ	N = 262	
	$\bar{X}$	S
46. ต้องการให้โรงเรียนกำหนดสิ่งที่จะให้บริการแก่ หน่วยงานต่าง ๆ ไว้อย่างชัดเจน	4.053	.900
รวมเฉลี่ย	4.300	.551
10. <u>ด้านการประเมินผลการดำเนินงาน</u>		
47. ต้องการให้มีการกำหนดเกณฑ์ในการประเมินผล การดำเนินงานโครงการ	4.145	.718
48. ต้องการให้เจ้าหน้าที่ของ สปอ. และ สปจ. เป็น ผู้ประเมินผลการดำเนินงานโครงการของ โรงเรียน	3.817	.969
49. ต้องการให้มีการฝึกอบรมในเรื่องวิธีการประเมินผล การดำเนินงานโครงการให้แก่ครูในโรงเรียน	4.122	.849
50. ต้องการให้มีการประเมินผลการดำเนินงาน อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ	4.221	.741
51. ต้องการให้มีการประเมินผลในการดำเนินงาน	4.214	.732
52. ต้องการให้ผู้นำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการ ประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียน	4.183	.842
รวมเฉลี่ย	4.117	.634

ตาราง 46 (ต่อ)

ความต้องการ	N = 262	
	$\bar{X}$	S
11. <u>ด้านการสัมมนาประเมินผล</u>		
53. ต้องการให้ สปอ. เป็นผู้จัดสัมมนาเพื่อประเมินผล การดำเนินงานของโรงเรียน	4.000	.880
54. ต้องการให้มีบุคลากรจากหลาย ๆ ฝ่าย เข้าร่วม สัมมนา เช่น ครู ผู้นำชุมชน ชาวบ้าน และ เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานอื่น ๆ	4.382	.643
55. ต้องการให้มีการสัมมนาประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ภาคเรียนละ 1 ครั้ง	4.080	.810
56. ต้องการให้เจ้าหน้าที่ของ สปอ. และ สปจ. เข้าร่วมสังเกตการณ์และให้คำแนะนำในการ สัมมนาประเมินผลแก่ทางโรงเรียน	4.122	.821
รวมเฉลี่ย	4.146	.640
12. <u>การนำผลการสัมมนาไปปรับปรุงการดำเนินงาน</u>		
57. ต้องการให้มีการนำผลการสัมมนาไปปรับปรุง การดำเนินงานอย่างจริงจัง	4.420	.716
58. ต้องการให้มีคณะกรรมการวิเคราะห์ผลสรุป จากการสัมมนาก่อนที่จะนำไปปฏิบัติ	4.305	.715

ตาราง 46 (ต่อ)

ความต้องการ	N = 262	
	$\bar{X}$	S
59. ต้องการให้ผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมในการปรับปรุง การดำเนินงาน	4.263	.780
60. ต้องการให้บุคลากรในโรงเรียนเห็นความสำคัญ และความจำเป็นในการนำผลการสัมมนาไป ปรับปรุงการดำเนินงาน	4.355	.655
รวมเฉลี่ย	4.336	.606

สรุป ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านใน
เขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกเป็นรายด้าน โดยแต่ละด้าน
เรียงจากความถี่สูงไปหาต่ำ 10 อันดับแรก ดังนี้

ด้านที่ 1 การสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการพัฒนาคน

- (1) ควรให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำชุมชน เป็นผู้สำรวจปัญหาและ
ความต้องการ
- (2) ควรดำเนินการสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ
อย่างจริงจังและต่อเนื่อง
- (3) ควรมีแบบสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ ให้แก่
ทางโรงเรียน
- (4) ควรให้บุคคลจากหลายฝ่ายและหลายหน่วยงานทำการสำรวจ
- (5) ควรอบรมบุคลากรในโรงเรียนเกี่ยวกับการสำรวจสภาพปัญหา
- (6) ควรตั้งคณะกรรมการทำการสำรวจ
- (7) ควรตั้งงบประมาณเพิ่มให้แก่โรงเรียน
- (8) ชุมชนควรให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลมากกว่าที่เป็นอยู่
- (9) ควรปรับปรุงแบบสำรวจให้มีคุณภาพ
- (10) ควรให้มีเจ้าหน้าที่พิเศษออกมาสำรวจโดยเฉพาะ

ด้านที่ 2 การอบรมและสัมมนาผู้นำชุมชน

- (1) ควรอบรมและสัมมนาอย่างต่อเนื่อง
- (2) ควรมีวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถในการอบรม
- (3) ควรมีการติดตามผลการอบรม
- (4) ควรจัดงบประมาณให้เพียงพอ
- (5) ควรให้หน่วยงานหลักในการพัฒนาชนบทร่วมกันจัดการอบรม
- (6) การอบรมควรเน้นภาคปฏิบัติด้วย

- (7) การเพิ่มเวลาในการอบรมให้มากขึ้น
- (8) ผู้นำควรเป็นบุคคลที่ชาวบ้านยกย่องนับถือ
- (9) ควรนำผู้นำชุมชนไปศึกษาดูงานด้วย
- (10) ควรให้ สปอ./สปจ. เป็นผู้จัดการอบรม

ค่านที่ 3 การปรับปรุงบริเวณและสถานที่ของโรงเรียน

- (1) ควรมีงบประมาณให้เพียงพอ
- (2) ควรให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปรับปรุงบริเวณและสถานที่ของโรงเรียน
- (3) ควรมีการติดตามผลอย่างจริงจังและสม่ำเสมอ
- (4) ควรมีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบงานค่านนี้โดยเฉพาะ
- (5) ควรอบรมบุคลากรให้มีความรู้ในค่านนี้
- (6) ควรจัดให้มีการศึกษาดูงานโรงเรียนในโครงการ กศ.พช. ที่เห็น
- (7) ควรมีแผนงานอย่างชัดเจน
- (8) ควรมีวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมืออย่างเพียงพอ
- (9) ควรแบ่งเขตความรับผิดชอบในบริเวณโรงเรียนให้ครูและนักเรียนชั้นต่าง ๆ
- (10) ควรปรับปรุงโรงเรียนให้เป็นตัวอย่างแก่ชุมชนใกล้เคียง

ค่านที่ 4 การบริหารการใช้ทรัพยากร

- (1) ควรมีการอบรมบุคลากรให้มีความเข้าใจในรายละเอียดของโครงการและการใช้วัสดุอุปกรณ์
- (2) ควรเพิ่มงบประมาณให้พอเพียง
- (3) ควรมีวัสดุอุปกรณ์ให้เพียงพอ
- (4) ควรรู้จักเลือกใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและเกิดประสิทธิภาพ
- (5) ควรจัดระบบบริหารการใช้ทรัพยากรให้มีประสิทธิภาพ
- (6) ควรมีเจ้าหน้าที่ที่มีความเข้าใจในหลักการบริหารการใช้ทรัพยากร

- (7) ควรให้โรงเรียนเป็นผู้จัดหาวัสดุอุปกรณ์เองทั้งหมด
- (8) ควรแต่งตั้งเจ้าหน้าที่รับผิดชอบงานด้านต่าง ๆ
- (9) ควรเลือกใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น
- (10) ควรมีบุคลากรในการดำเนินงานอย่างเพียงพอ

งานที่ 5 การปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอน

- (1) ควรอบรมบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
- (2) ควรจัดหลักสูตรและกิจกรรมให้สอดคล้องกับโครงการ
- (3) ควรมีการติดตามผลการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ
- (4) ควรให้คณะครูไปศึกษาดูงานในโรงเรียนในโครงการ กศ.พช. ที่จัดกิจกรรมดีเด่น
- (5) ควรจัดสรรงบประมาณให้แก่โรงเรียน
- (6) ควรมีเอกสารคู่มือการดำเนินงานให้โรงเรียนถือปฏิบัติ
- (7) ควรให้หน่วยงานอื่น ๆ มาร่วมจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วย
- (8) ครูควรเตรียมตัวก่อนสอนทุกครั้ง
- (9) ควรประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองเห็นความสำคัญของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
- (10) กิจกรรมทุกกิจกรรมควรบูรณาการกับการเรียนการสอน

งานที่ 6 การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต

- (1) ควรมีบุคลากรที่จะฝึกสอนวิชาชีพแก่ประชาชน
- (2) ควรจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างต่อเนื่อง
- (3) ควรให้ 5 กระทรวงหลักจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตร่วมกับโรงเรียน
- (4) ควรดำเนินการอย่างจริงจัง

- (5) ควรมีการอบรมคณะกรรมการให้ความเข้าใจในหลักการดำเนินงาน
- (6) ควรมีวิิทยาการมาอบรมผู้นำชุมชนและคณะกรรมการ
- (7) ควรจัดสรรงบประมาณให้ได้อย่างต่อเนื่อง
- (8) การให้การศึกษาแก่ชุมชนควร เน้นที่การปฏิบัติจริง
- (9) ควรมีบุคลากรที่จะแนะนำการดำเนินงานในค้ำนี้
- (10) ควรมีการติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

ค้ำที่ 7 การจ้กศูนย์บริการข้าวสาร

- (1) ควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ
- (2) ควรมีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบในการบริการข้าวสาร
- (3) ควรจัดอบรมผู้รับผิดชอบในการจ้กบริการข้าวสาร
- (4) ควรจ้กบริการข้าวสารอย่างต่อเนื่อง
- (5) ควรมีหนังสือพิมพ์หรือวารสารค้ำง ๆ เพื่อบริการชุมชน
- (6) ควรจัดห้องสมุดหรือที่อ่านหนังสือพิมพ์สำหรับประชาชน
- (7) ควรมีวัสดุอุปกรณ์อย่างเพียงพอ
- (8) ควรจ้กให้มีการบริการข้าวสารในหลาย ๆ รูปแบบ
- (9) ควรกำหนดตารางบริการข้าวสารประจำวันให้เป็นมาตรฐาน
- (10) ควรประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนเห็นความสำคัญของบริการข้าวสาร

ค้ำที่ 8 การให้บริการชุมชนค้ำนี้ศึกษา นันทนาการ ศิลปวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีในท้องถิ่น

- (1) ควรมีวัสดุอุปกรณ์ที่จะบริการชุมชนอย่างเพียงพอ
- (2) ควรจัดหาวิทยากรฝึกอบรมค้ำนี้นันทนาการ ศิลปวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีในท้องถิ่น
- (3) ควรมีงบประมาณเพื่อกำเนินงานค้ำนี้
- (4) ควรมีบุคลากรที่จะดำเนินงานอย่างเพียงพอ

- (5) ควรมีการอบรมครูให้มีความรู้ในเรื่อง นันทนาการ ศิลปวัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณีในท้องถิ่น
- (6) ควรมีการดำเนินงานร่วมกันกับบุคคลหลาย ๆ ฝ่าย
- (7) ควรได้รับความร่วมมือจากหลาย ๆ หน่วยงาน
- (8) กิจกรรมที่จัดขึ้นควรเป็นการร่วมมือกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
- (9) หน่วยงานอื่น ๆ ควรจัดบริการชุมชนค่านักศึกษา นันทนาการ ศิลปวัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณีในท้องถิ่น
- (10) โรงเรียนควรให้การสนับสนุนและให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมของชุมชน

ก้านที่ 9 การประสานงานและให้บริการกับหน่วยงานต่าง ๆ

- (1) ควรจัดให้มีเจ้าหน้าที่เพื่อประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ของโรงเรียนโดยเฉพาะ
- (2) ควรให้หน่วยงานต่าง ๆ มาประสานงานกับทางโรงเรียนให้มากกว่าที่เป็นอยู่
- (3) ควรจัดให้มีการสัมมนาร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับหน่วยงานอื่น ๆ
- (4) หน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ กศ.พช. ควรให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนให้มากกว่าที่เป็นอยู่
- (5) ควรจัดระบบการประสานงานให้ดีและมีการประสานงานกันอย่างต่อเนื่อง
- (6) ควรจัดอบรมบุคลากรของโรงเรียนร่วมกับเจ้าหน้าที่หน่วยงานต่าง ๆ
- (7) ควรเชิญหน่วยงานต่าง ๆ มาร่วมงานกับทางโรงเรียนให้มากขึ้น
- (8) ควรมีหน่วยงานกลางประสานงานโดยเฉพาะ
- (9) โรงเรียนควรกำหนดสิ่งที่จะให้บริการแก่หน่วยงานอื่น ๆ
- (10) ควรมีการประสานงานกันทุกระดับ

ก้านที่ 10 การประเมินผลการดำเนินงาน

- (1) ควรประเมินผลอย่างจริงจังและต่อเนื่อง
- (2) ควรจัดให้มีแบบฟอร์มในการประเมินผล
- (3) ควรมีเกณฑ์ในการประเมินผล
- (4) ควรมีการติดตามผลงานทุกระยะ
- (5) ผู้รับผิดชอบควรติดตามประเมินผลเป็นประจำ
- (6) ควรให้ผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลด้วย
- (7) ควรให้บุคคลจากหลาย ๆ ฝ่ายมีส่วนร่วมในการประเมินผล
- (8) สปอ./สปจ. ควรติดตามผลอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ
- (9) ควรให้ สปอ. เป็นผู้ประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียน
- (10) ควรมีการประเมินผลทุกขั้นตอนของการดำเนินงาน

ก้านที่ 11 การสัมมนาประเมินผล

- (1) ควรจัดสัมมนาอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ
- (2) ควรให้บุคคลจากหลาย ๆ ฝ่ายเข้าร่วมสัมมนา
- (3) ควรให้ สปอ. หรือ สปจ. เป็นผู้ดำเนินการสัมมนา
- (4) ควรมีการสัมมนาประเมินผลอย่างจริงจัง
- (5) ควรให้ สปอ. เข้าร่วมสัมมนา
- (6) ควรมีงบประมาณเพื่อการสัมมนา
- (7) ควรให้ สปอ./สปจ. เข้าสังเกตการณ์การสัมมนาและให้คำแนะนำ
- (8) ควรให้บุคลากรในโรงเรียนทุกคนเข้าร่วมสัมมนา
- (9) ควรให้ผู้นำชุมชนเป็นผู้ดำเนินการสัมมนาประเมินผล
- (10) การสัมมนาประเมินผลควรเป็นหน้าที่ของ สปจ.

ด้านที่ 12 การนำผลการสัมมนาไปปรับปรุงการดำเนินงาน

- (1) การนำผลการสัมมนาไปปรับปรุงการดำเนินงานอย่างจริงจัง
- (2) ควรให้ผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมในการปรับปรุงการดำเนินงาน
- (3) ควรติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง
- (4) ควรให้เจ้าหน้าที่จาก สปอ. ออกรับฟังความคิดเห็นอย่างต่อเนื่อง
- (5) ควรมีการติดตามผลทุกครั้งหลังจากที่มีการสัมมนา
- (6) ควรมีการวิเคราะห์ผลการสัมมนาก่อนนำไปปฏิบัติ
- (7) ควรจัดงบประมาณสนับสนุน
- (8) ควรมีคณะกรรมการวิเคราะห์ผลสรุปจากการสัมมนา
- (9) ควรให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาของโรงเรียน
- (10) ควรจัดให้มีการศึกษาดูงาน

สรุป ผลการสัมมนาครูเกี่ยวกับปัญหา ความต้องการ และข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหา การดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ใน โรงเรียนประถมศึกษา เรียงลำดับจากความถี่สูงสุดไปหาค่า 5 อันดับแรกของ แต่ละเรื่อง ในแต่ละด้าน ปรากฏดังนี้

ด้านที่ 1 การสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการพัฒนาคน

1.1 ปัญหาในการดำเนินงาน

- (1) ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจไม่ตรงกับสภาพความเป็นจริง
เท่าที่ควร
- (2) ชาวบ้านขาดความร่วมมือในการให้ข้อมูล
- (3) ครูไม่ค่อยมีเวลาในการดำเนินการสำรวจ
- (4) แบบสำรวจขาดคุณภาพ
- (5) โรงเรียนขาดความพร้อมที่จะดำเนินการสำรวจ

1.2 ความต้องการเกี่ยวกับการดำเนินงาน

- (1) ต้องการแบบสำรวจที่มีคุณภาพ
- (2) ต้องการให้ผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมในการสำรวจ
- (3) ต้องการให้หน่วยงานต้นสังกัด เช่น สปอ. หรือ สปจ.
เป็นผู้วิเคราะห์ข้อมูล
- (4) ต้องการงบประมาณเพื่อการสำรวจ
- (5) ต้องการให้ชาวบ้านให้ข้อมูลที่แท้จริง

1.3 ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการดำเนินงาน

- (1) ควรปรับปรุงแบบสำรวจให้มีคุณภาพ
- (2) ควรประชาสัมพันธ์ให้ชาวบ้านเห็นความสำคัญของการสำรวจ
ปัญหา
- (3) ควรทำการสำรวจในช่วงเวลาที่ว่างจากการสอนตามปกติ

- (4) ควรจัดสรรงบประมาณเพื่อการสำรวจปัญหา
- (5) ควรให้กรรมการศึกษาของโรงเรียนเป็นผู้สำรวจ

คำที่ 2 การอบรมและสัมมนาผู้นำชุมชน

2.1 ปัญหาในการดำเนินงาน

- (1) งบประมาณไม่พอเพียง
- (2) ขาดแคลนวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถ
- (3) ชาวบ้านให้ความร่วมมือยังไม่ดีเท่าที่ควร
- (4) เวลาที่ใช้ในการอบรมน้อยเกินไป
- (5) ชาวบ้านไม่เห็นความสำคัญของการอบรม

2.2 ความต้องการเกี่ยวกับการดำเนินงาน

- (1) ต้องการงบประมาณเพื่อการอบรม
- (2) ต้องการวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถ
- (3) ต้องการเครื่องมือเครื่องใช้ ตลอดจนสื่อต่าง ๆ มาใช้ในการอบรมสัมมนา
- (4) ต้องการหลักสูตรการอบรมที่เป็นมาตรฐาน
- (5) ต้องการให้มีภาคปฏิบัติในการอบรมด้วย

2.3 ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการดำเนินงาน

- (1) ควรจัดสรรงบประมาณเพื่อการอบรมให้โรงเรียน
- (2) ควรปรับปรุงหลักสูตรการอบรมให้มีความเหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่น
- (3) ควรทำการอบรมสัมมนาในช่วงที่ชาวบ้านว่างจากการงานอาชีพ
- (4) วิทยากรควรเป็นบุคคลจากหลาย ๆ ฝ่าย
- (5) ควรมีการอบรมอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

ก้านที่ 3 การปรับปรุงบริเวณและสถานที่ของโรงเรียน

3.1 ปัญหาในการดำเนินงาน

- (1) งบประมาณไม่เพียงพอ
- (2) ครูขาดความรู้ความสามารถในการปรับปรุงอาคารสถานที่
- (3) ครูมีเวลาในการปรับปรุงอาคารสถานที่น้อย
- (4) ขาดเครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์
- (5) ขาดแคลนแหล่งน้ำ

3.2 ความต้องการเกี่ยวกับการดำเนินงาน

- (1) ต้องการงบประมาณในการปรับปรุงอาคารสถานที่อย่างเพียงพอ
- (2) ต้องการเครื่องมือเครื่องใช้ในการปรับปรุงอาคารสถานที่
- (3) ต้องการคำแนะนำในการปรับปรุงอาคารสถานที่และบริเวณ
- (4) ต้องการแหล่งน้ำ
- (5) ต้องการไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการปรับปรุงอาคารสถานที่

3.3 ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการดำเนินงาน

- (1) งานบางอย่างควรขอแรงจากชาวบ้าน
- (2) ควรมีงบประมาณเพื่อการปรับปรุงบริเวณและสถานที่ของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง
- (3) ควรมีการนิเทศติดตามผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ
- (4) คณะครูควรร่วมมือและให้กำลังใจในการปฏิบัติงาน
- (5) ควรกำหนดช่วงเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ

ก้านที่ 4 การบริหารการใช้ทรัพยากร

4.1 ปัญหาในการดำเนินงาน

- (1) วัสดุอุปกรณ์คุณภาพไม่ดีเท่าที่ควร
- (2) วัสดุอุปกรณ์ตามโครงการไม่เพียงพอกับความต้องการ

- (3) บุคลากรในโรงเรียนส่วนใหญ่ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจ
ในรายละเอียดของโครงการนี้อย่างดีพอ
- (4) วัสดุอุปกรณ์ตามโครงการไม่ตรงกับความต้องการ
- (5) วัสดุอุปกรณ์บางอย่างไม่ค่อยได้ใช้

4.2 ความต้องการเกี่ยวกับการดำเนินงาน

- (1) ต้องการงบประมาณสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง
- (2) ต้องการให้มีการอบรมและสัมมนาบุคลากรให้เข้าใจหลักการ
และรายละเอียดของโครงการ
- (3) ต้องการให้ สปอ. ออกตรวจสอบติดตามผลการจัดซื้อจัดหา
วัสดุอุปกรณ์ตามโครงการ
- (4) ต้องการวัสดุอุปกรณ์อย่างเพียงพอ
- (5) ต้องการเอกสารเกี่ยวกับโครงการ

4.3 ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการดำเนินงาน

- (1) ควรให้โรงเรียนเป็นผู้จัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ตามโครงการทั้งหมด
- (2) ควรมีการจัดสรรงบประมาณให้โรงเรียนอย่างพอเพียง
- (3) ควรมีการอบรมครูทุกคนเป็นระยะ ๆ
- (4) บุคลากรในโรงเรียนต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ
โครงการเป็นอย่างดี
- (5) ควรจัดซื้อจัดหาวัสดุอุปกรณ์ให้เพียงพอแก่การดำเนินงาน

ก้านที่ 5 การปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอน

5.1 ปัญหาในการดำเนินงาน

- (1) วัสดุอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนไม่พอเพียง
- (2) ผู้ปกครองไม่เห็นความสำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียน
การสอนตามโครงการ

- (3) ครูขาดความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมตามโครงการ
 - (4) ครูไม่สามารถบูรณาการกิจกรรมตามโครงการเข้ากับ
การเรียนการสอนตามปกติได้
 - (5) ครูมีเวลาในการจัดกิจกรรมตามโครงการน้อย
- 5.2 ความต้องการเกี่ยวกับการดำเนินงาน
- (1) ต้องการให้มีการนิเทศติดตามผลการเรียนการสอนบ่อย ๆ
 - (2) ต้องการวัสดุอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนอย่างเพียงพอ
 - (3) ต้องการให้มีการอบรมหลักการและรายละเอียดโครงการนี้
แก่ครูทุกคน
 - (4) ต้องการงบประมาณสนับสนุนทุกปี
 - (5) ต้องการบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ
- 5.3 ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการดำเนินงาน
- (1) ควรให้ครูได้เข้ารับการอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ
อยู่เสมอ
 - (2) ควรประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองเห็นความสำคัญของการจัด
กิจกรรมการเรียนการสอนตามโครงการ
 - (3) ควรจัดหาวัสดุอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนให้อย่าง
เพียงพอ
 - (4) ควรจัดสรรงบประมาณให้อย่างต่อเนื่อง
 - (5) สปอ./สปจ. ควรเยี่ยมนิเทศโรงเรียนบ่อย ๆ

กานที่ 6 การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต

6.1 ปัญหาในการดำเนินงาน

- (1) งบประมาณไม่เพียงพอและไม่ต่อเนื่อง
- (2) ชาวบ้านไม่ค่อยสนใจในกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น
- (3) กิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นได้ผลน้อยกว่าที่ชาวบ้านจัด

- (4) ครูไม่มีความรู้และประสบการณ์ในค่านาชีพต่าง ๆ เท่ากับชาวบ้าน
- (5) ชาวบ้านให้ความร่วมมือน้อย
- 6.2 ความต้องการเกี่ยวกับการดำเนินงาน
 - (1) ต้องการงบประมาณในการดำเนินงาน
 - (2) ต้องการเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต
 - (3) ต้องการวิทยากรมาให้คำแนะนำในการดำเนินงาน
 - (4) ต้องการวัสดุอุปกรณ์ สื่อ และเอกสารต่าง ๆ
 - (5) ต้องการให้หน่วยงานต่าง ๆ สนับสนุนกิจกรรมของทางโรงเรียน
- 6.3 ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการดำเนินงาน
 - (1) ควรจัดสรรงบประมาณให้โรงเรียนทุกปี
 - (2) ควรมีการวางแผนการดำเนินงานร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
 - (3) ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ชาวบ้านเข้าใจรายละเอียดของโครงการ
 - (4) ควรมีการติดตามผลการดำเนินงานเป็นระยะ ๆ
 - (5) ควรนำชาวบ้านที่มีความรู้ความสามารถมาเป็นวิทยากรในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ

กานที่ 7 การจึคศูนย์บริการชาวสาร

7.1 ปัญหาในการดำเนินงาน

- (1) การบริการชาวสารทำได้ไม่ทั่วถึง
- (2) ชาวบ้านไม่สนใจและไม่ให้ความร่วมมือในการบริการชาวสาร

- (3) ชาคแหล่งข่าวสารที่จะบริการชุมชน
- (4) ชาคเจ้าหน้าที่ที่จะรับผิดชอบในการบริการข่าวสาร โดยเฉพาะ
- (5) เครื่องขยายเสียงที่ใช้ในการบริการข่าวสารคุณภาพไม่ดีเท่าที่ควร

7.2 ความต้องการเกี่ยวกับการดำเนินงาน

- (1) กองการงบประมาณ
- (2) กองการหนังสือ วารสาร ข่าวสารต่าง ๆ
- (3) กองการข่าวสารจากทางราชการ เพื่อบริการชุมชน
- (4) กองการที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน
- (5) กองการให้มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบงานการบริการข่าวสาร โดยเฉพาะ

7.3 ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการดำเนินงาน

- (1) ควรจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง
- (2) ควรให้มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบในการบริการข่าวสารโดยตรง
- (3) ควรจัดให้มีการอบรมเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการบริการข่าวสาร
- (4) ควรกำหนดการางบริการข่าวสารให้ชัดเจน
- (5) ควรบริการข่าวสารในรูปแบบจุลสาร วารสาร

ค่านที่ 8 การให้บริการชุมชนค่านักศึกษา นันทนาการ ศิลปวัฒนธรรมและ
ขนบธรรมเนียม ประเพณีในท้องถิ่น

8.1 ปัญหาในการดำเนินงาน

- (1) วัสดุอุปกรณ์ที่จะให้บริการชุมชนมีไม่เพียงพอ
- (2) ขาคบุคคลากรที่มีความรู้ความสามารถ
- (3) ชาวบ้าน ไม่มีเวลารวมกิจกรรมเพราะปัญหาความยากจน

(4) ช่างบประมาณ

(5) ชาวบ้านบางส่วนมีแนวโน้มในอบายมุช

8.2 ความต้องการเกี่ยวกับการดำเนินงาน

(1) ต้องการวัสดุอุปกรณ์ที่จะให้บริการชุมชน

(2) ต้องการงบประมาณ

(3) ต้องการวิทยากรที่จะมาให้ความรู้และคำแนะนำแก่ชาวบ้าน

(4) ต้องการให้หาวิธีการเพิ่มรายได้ให้แก่ชาวบ้าน

(5) ต้องการให้มีการประชาสัมพันธ์ให้ชาวบ้านเข้าใจจุดประสงค์ของโครงการ

8.3 ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการดำเนินงาน

(1) ควรจัดสรรงบประมาณให้แก่ทางโรงเรียน

(2) ควรมีการหาทางเพิ่มรายได้ให้แก่ชาวบ้าน

(3) ควรมีการสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์แก่ทางโรงเรียน

(4) ควรมีการวางแผนการดำเนินงานร่วมกันกับชาวบ้าน

(5) ควรมีการฝึกอบรมด้านศิลปวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีในท้องถิ่นให้แก่ครู

ก้านที่ 9 การประสานงานและให้บริการกับหน่วยงานต่าง ๆ

9.1 ปัญหาในการดำเนินงาน

(1) หน่วยงานอื่น ๆ ให้ความร่วมมือแก่ทางโรงเรียนน้อยเกินไป

(2) หน่วยงานอื่น ๆ ไม่มีการประสานงานกับทางโรงเรียนเท่าที่ควร

(3) หน่วยงานอื่น ๆ ไม่เข้าใจรายละเอียดการดำเนินงานของโรงเรียน

- (4) เจ้าหน้าที่ของ 5 กระทรวงหลักไม่มีการประสานงานกัน
- (5) หน่วยงานต่าง ๆ ไม่ให้ความสนใจในการพัฒนาหมู่บ้าน
เท่าที่ควร

9.2 ความต้องการเกี่ยวกับการดำเนินงาน

- (1) ต้องการให้หน่วยงานต้นสังกัดเป็นผู้ประสานงานกับหน่วยงาน
อื่น ๆ
- (2) ต้องการให้มีการปรับแผนงานต่าง ๆ ในการพัฒนาชนบท
ให้สอดคล้องกัน
- (3) ต้องการให้หน่วยงานอื่น ๆ เข้าใจรายละเอียดการดำเนินงาน
โครงการของโรงเรียน
- (4) ต้องการให้หน่วยงานต่าง ๆ ให้บริการให้ทันกับความต้องการ
ของทางโรงเรียน
- (5) ต้องการให้หน่วยงานต่าง ๆ ให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียน
อย่างต่อเนื่อง

9.3 ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการดำเนินงาน

- (1) ควรดำเนินงานโครงการของโรงเรียนให้ได้ผล
- (2) ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงานอื่น ๆ มีความเข้าใจ
ในลักษณะการดำเนินงานของโรงเรียน
- (3) ควรมีการประสานงานกันทุกระดับตั้งแต่ระดับปฏิบัติถึงระดับ
นโยบาย
- (4) ควรเชิญเจ้าหน้าที่ 5 กระทรวงหลักมาประชุมสัมมนา
ร่วมกับทางโรงเรียน
- (5) ควรมีการจัดกิจกรรม นิทรรศการแสดงผลงาน ร่วมกัน
ระหว่าง 5 กระทรวงหลัก

คํานที่ 10 การประเมินผลการคํานงาน

10.1 ปัญหาในการคํานงาน

- (1) การประเมินผลไมคํานการอยางจริงจางและทอเนือง
- (2) ขาดเครื่องมือในการประเมินผล
- (3) ขาดหลักเกณฑ์ในการประเมินผล
- (4) ผู้นำชุมชนไมมีส่วนร่วมในการประเมินผล
- (5) การประเมินผลไมเป็นไปตามขั้นตอนการประเมิน

10.2 ความต้องการเกี่ยวกับการคํานงาน

- (1) ต้องการใหมีหลักเกณฑ์ในการประเมินผล
- (2) ต้องการใหเจ้าหน้าที่ สปอ./สปจ. เป็นผู้ประเมินผล
- (3) ต้องการเครื่องมือในการประเมินผล
- (4) ต้องการความรู้ความเข้าใจในวิธีการประเมินผลโครงการ
- (5) ต้องการใหมีการประเมินผลการคํานงานเป็นระยะ
อยางทอเนือง

10.3 ข้อเสนอแนะในการแกปัญหาการคํานงาน

- (1) ควรถ้าหนดหลักเกณฑ์ในการประเมินผล
- (2) ควรใหบุคคลภายนอกเป็นผู้ประเมินผล
- (3) ควรทําการประเมินผลอยางทอเนือง
- (4) ควรมีแบบฟอร์มในการประเมินผล
- (5) ควรกําหนดช่วงเวลาในการประเมินผลใหชัดเจน

คํานที่ 11 การสัมมนาประเมินผล

11.1 ปัญหาในการคํานงาน

- (1) การสัมมนาไมคํานการตามรูปแบบของการสัมมนา
- (2) การสัมมนาไมมีขอสรุป
- (3) บุคลากรในโรงเรียนยังขาดความเข้าใจในหลักการคํานงาน

- (4) ไม่มีเวลาในการจัดสัมมนา
- (5) ไม่เปิดโอกาสให้ชาวบ้านเข้าร่วมสัมมนา

11.2 ความต้องการเกี่ยวกับการดำเนินงาน

- (1) ต้องการให้มีการสัมมนาร่วมกันระหว่างครู ผู้นำชุมชน และชาวบ้าน
- (2) ต้องการให้นำผลการสัมมนาเสนอผู้บริหารระดับสูงขึ้นไป
- (3) ต้องการให้ครูทุกคนเข้าร่วมการสัมมนา
- (4) ต้องการให้มีการจัดสัมมนาเพิ่มความรูปแบบและขั้นตอนของการสัมมนา
- (5) ต้องการให้มีการสัมมนาอย่างต่อเนื่อง

11.3 ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการดำเนินงาน

- (1) ควรมีการสรุปผลและหาทางแก้ปัญหาร่วมกัน
- (2) ควรให้กรรมการศึกษา กรรมการหมู่บ้าน และผู้นำชุมชน เข้าร่วมสัมมนาด้วย
- (3) ควรมีการนำผลการสัมมนาเสนอ สปอ. และ สปจ.
- (4) ควรมีข้อมูลประกอบการสัมมนา
- (5) การสัมมนาแต่ละครั้งควรให้ทุกคนมีความเข้าใจตรงกัน

ก้านที่ 12 การนำผลการสัมมนาไปปรับปรุงการดำเนินงาน

12.1 ปัญหาในการดำเนินงาน

- (1) ผลการสัมมนานำไปปฏิบัติไม่ได้
- (2) ครูไม่ให้ความร่วมมือกันเท่าที่ควรในการดำเนินงาน
- (3) การดำเนินงานไม่เป็นไปตามข้อสรุปจากการสัมมนา
- (4) บุคลากรบางคนไม่ยอมรับผลการสัมมนา
- (5) ครูไม่เห็นความสำคัญของการนำผลสรุปจากการสัมมนาไปใช้

12.2 ความต้องการเกี่ยวกับการดำเนินงาน

- (1) ต้องการให้หน่วยงานในระดับสูงขึ้นไปวิเคราะห์ความเป็นไปไ้ของผลสรุปจากการสัมมนา
- (2) ต้องการให้ สปอ. ออกกติกามผลการทำงานน้อย ๆ
- (3) ต้องการให้มีเกณฑ์มาตรฐานในการดำเนินงาน
- (4) ต้องการเอกสารคู่มือประกอบการดำเนินงาน
- (5) ต้องการให้มีการบำรุงขวัญแก่ครูในการดำเนินงาน

12.3 ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการดำเนินงาน

- (1) ควรเลือกเฉพาะผลสรุปจากการสัมมนาที่ปฏิบัติได้ไปปรับปรุงการดำเนินงาน
- (2) ควรมีข้อสรุปจากการสัมมนาหลาย ๆ ทางให้เลือก
- (3) ผลสรุปจากการสัมมนาที่ปฏิบัติไม่ได้ควรนำเสนอหน่วยงานระดับสูงขึ้นไป
- (4) ควรให้ทุกคนยอมรับผลการสัมมนาร่วมกัน
- (5) ควรนำผลสรุปจากการสัมมนาไปปรับปรุงการดำเนินงานให้ตรงกับวัตถุประสงค์

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นายบุญเหลือ บุนนาคมาลา

เกิดวันที่ 23 เดือนกรกฎาคม พุทธศักราช 2497

สถานที่เกิด บ้านเลขที่ 45 หมู่ 7 ต.เชียงแหว อ.กมกวาปี จ.อุตรธานี

สถานที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 13 หมู่ 9 ต.หนองหลัก อ.ไชยวาน จ.อุตรธานี

ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน ศึกษาพิเศษ 5 สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดอุตรธานี

สถานที่ทำงานปัจจุบัน หน่วยงานศึกษาพิเศษ สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดอุตรธานี
ถนนศรีสุข อ.เมือง จ.อุตรธานี 41000

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2513 มัธยมศึกษาตอนต้น (ม.ศ.3) จากโรงเรียนกมกวาปี

พ.ศ. 2516 ป.กศ. จากวิทยาลัยครูอุตรธานี

พ.ศ. 2518 พ.ม. จากสนามสอบจังหวัดอุตรธานี

พ.ศ. 2522 กศ.บ. (วิชาเอกประวัติศาสตร์ วิชาโทการบริหารการศึกษา)

จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม

พ.ศ. 2531 กศ.ม. (การประถมศึกษา) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

การศึกษาปัญหาและความต้องการของครู เกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการการศึกษา
เพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน (กศ.พช.) ในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดอุตรธานี

บทคัดย่อ
ของ
บุญเหลือ บุญผาฉา

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้า
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
พฤศจิกายน 2531

การศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการของครู เกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุตรธานี และเพื่อเปรียบเทียบปัญหาและความต้องการของครู จำแนกตามหน้าที่และขนาดของโรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย ครูและผู้บริหารโรงเรียนในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน จำนวน 262 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มจากประชากร 1,464 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาและความต้องการในการดำเนินงานตามโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน จำนวน 12 คำน คือ คำนการสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการพัฒนาคน คำนการอบรมและสัมมนาผู้นำชุมชน คำนการปรับปรุงบริเวณและสถานที่ของโรงเรียน คำนการบริหารการใช้ทรัพยากร คำนการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอน คำนการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต คำนการจัดศูนย์บริการข่าวสาร คำนการให้บริการชุมชน คำนกีฬา นันทนาการ ศิลปวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีในท้องถิ่น คำนการประสานงานและให้บริการกับหน่วยงานต่าง ๆ คำนการประเมินผลการดำเนินงาน คำนการสัมมนาประเมินผล และคำนการนำผลการสัมมนาไปปรับปรุงการดำเนินงาน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าคะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองตัวประกอบ

ผลการศึกษาปรากฏดังนี้

1. ครูมีปัญหาในการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ในระดับปานกลางทั้ง 12 คำน
2. ครูมีความต้องการเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ในระดับมากทั้ง 12 คำน
3. ครูที่มีหน้าที่ต่างกัน มีปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษาทั้ง 12 คำน ไม่แตกต่างกัน

4. ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีปัญหาในการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษาแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .01 จำนวน 6 ด้าน คือ ด้านการสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการพัฒนาคน ด้านการอบรมและสัมมนาผู้นำชุมชน ด้านการปรับปรุงบริเวณและสถานที่ของโรงเรียน ด้านการจัดศูนย์บริการข่าวสาร ด้านการให้บริการชุมชนด้านกีฬา นันทนาการ ศิลปวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีในท้องถิ่น และด้านการสัมมนาประเมินผลและมีปัญหาแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ .05 จำนวน 4 ด้าน คือ ด้านการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการประสานงานและให้บริการกับหน่วยงานต่าง ๆ ด้านการประเมินผลการดำเนินงาน และด้านการนำผลการสัมมนาไปปรับปรุงการดำเนินงาน ส่วนในด้านการบริหารการใช้ทรัพยากร และด้านการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ครูมีปัญหาไม่แตกต่างกัน

5. ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความต้องการเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษาแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .01 จำนวน 2 ด้าน คือ ด้านการจัดศูนย์บริการข่าวสาร และด้านการให้บริการชุมชน ด้านกีฬา นันทนาการ ศิลปวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีในท้องถิ่น ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

A STUDY OF PROBLEMS AND NEEDS OF TEACHERS CONCERNING THE EDUCATIONAL
PROJECT MANAGEMENT FOR VILLAGE DEVELOPMENT IN POOR RURAL
AREAS IN PRIMARY SCHOOLS UNDER THE PRIMARY EDUCATION
OFFICE OF UDORNTHANI PROVINCE

AN ABSTRACTS

BY

BOONLUA BOOBPAMALA

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree
at Srinakharinwirot University

November 1988

The purpose of the study was to investigate the problems and needs of teachers concerning the educational project management for Village Development in Poor Rural Areas in Primary School under the Primary Education Office of Udorn Thani Province and to compare the problems and needs among teachers' different roles in different school sizes.

A sample of 262 subject was drawn randomly from the population of 1464 teachers from the project schools in Udorn Thani Province. The instruments used were questionnaires and interview forms on 12 aspects of problems and needs. They were the need assessment, community leader's training and seminar, development of school environment and sites, administration of facility uses, development of learning activities, management of education for upgrading the quality of life, management of the information center, community services on sports, recreation arts, cultures and folklores, coordinating and services among other agencies, evaluating, seminar in evaluating project, and using of results as feedback to the project. Two - way Analysis of Variance was Statistically test the hypotheses.

The results of study revealed that :

1. Problems in all 12 aspects were in moderate level.
2. Needs in all 12 aspects were in high level.
3. Teachers in different roles (teaching and administration) were not significant differences in problems and needs in all 12 aspects.
4. Teachers in different schools with different sizes (small, medium and large) were significant differences in 6 aspects of problems at the .01 level. Those were need assesment, community leaders' training and seminar, development of school environment and sites, management of

the information center, community services on sports, recreation arts, cultures and folklores, and seminar in evaluating project. And there had significant differences in 4 aspects of problems at the .05 level. Those were development of learning activities, coordinating and services among other agencies, evaluating, and, using of results as feedback to the project. There were no significant differences in the problems of administration of facilities use and management of education for upgrading the quality of life.

5. The needs of teachers in different school with different sizes were significant different at the .01 level on 2 aspects. Those were management of the information center and community service on sports, recreation arts, cultures and folklores. The other 10 aspects were not significantly different.